

dieses ebenso wichtigen wie mühevollen Werkes gewidmet. Da die Vollendung desselben aber noch geraume Zeit in Anspruch nehmen dürfte soll dieser Index Verborum s Z als besondere Lieferung nachfolgen

Zum Schluß sage ich gern und freudig meinen warmsten Dank dem Vorstande der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft welcher den Druck der nunmehr vollendeten Ausgabe des Kāṭhakaṃ ermöglicht hat — insbesondere den Herren Geh Rath Prof Dr Ernst Windisch und Prof Dr August Fischer in Leipzig. Ich danke aber auch aufs Herzlichste der Buchdruckerei von W DRUGGOLD BAERACH in Leipzig die bei der Herstellung des Druckes die größte Umsicht und Sorgfalt bewiesen hat

Wien, am 1 Mai 1910

L v Schroeder

ओम् ॥ प्रजापतिर्वा ओषधीः परंश्चो वेद प्राजापत्यो ऽथो यद-
 ष्वपञ्चा बर्हिर्दान्योषधीनामर्हिषायै' देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति
 सवितृप्रसूत एवैनां देवताभिरादत्ते गोपदसीति रयिमेव यजमाने द-
 धाति प्रत्युष्टं रक्षा इति यज्ञमुखादेव रक्षीत्यपहन्ति प्रेयसगाद्विपणा'
 बर्हिर्रुच्छेति विद्या वै धिषणा विद्ययैवेनदच्छेति' मनुना कृता स्व- ५
 धया वितष्टेति मनुना त्वेषा कृता स्वधया वितष्टोर्वन्तरिक्षं बीहीति
 समष्ट्या इन्द्रस्य परिपूतमसीति यद्वा इदं किञ्च तदिन्द्रस्य परिपूतं'
 यथा श्रेयसे प्रोच्य' कर्म करोत्येवमेवैतदिन्द्राय प्रोच्य बर्हिर्दाति' या-
 यत्परिदिशति यत्तत्सर्वं न' दाति यज्ञस्य तदतिरिच्यते यद्वै यज्ञस्याति-
 रिच्यते भ्रातृच्यं तेन वर्धयत्येकं स्तम्भं' परिदिशेत्¹⁰ सर्वं दायार्हजस्या-
 नतिरेकाय यत्सर्वं दायान्न पशुभ्यो जीवनमुच्छिपेदेकां¹¹ वा श्रुष्टिं हे
 वोच्छिपेत्¹² यज्ञस्यातिरेचयत्युत्पशुभ्यो जीवनं जिपति माधो मोपरि
 परुस्त¹³ ऋध्यासमित्यूद्धा आच्छेत्ता ते मा रिपदिति यावद्यावद्वा अ-
 विद्यानध्युर्युर्वर्हिषो दाति तावदस्यात्मनो¹⁴ मीयते नास्यात्मनो मीय-

¹ Ch ओ नमो प्रथमे ॥ ओ प्रजा. ² So corr. Ch बर्हिर्दान्यो. ³ So
 corr. Ch प्रियम, aber cf. oben 1, 2. Kap. S. 17, 1 auch प्रियमगाद्विपणा. ⁴ So
 corr. Ch यिद्रापेवेनदच्छेति, Kap. S. 47, 1 यिद्रापेवेनदच्छेति. ⁵ So corr. Ch परिपूतं;
 Kap. 47, 1 = Corr. ⁶ So corr. Ch वीह्य, aber vgl. das Folgende, Kap.
 S. 17, 1 und Mitr. S. 4, 1, 2 = Corr. ⁷ So corr. Ch बर्हिर्दान्यति; Kap. S.
 17, 1 und Mitr. S. 1, 1, 2 = Corr. ⁸ So corr. mit Caland, Ch ohne n,
 Kap. S. 47, 1 wesentlich ebenso यावत्परिदिशमेति यत्तत्सर्वं दाति यत्तत्सर्वं तदतिरिच्यते, da-
 gegen Mitr. S. 1, 1, 2 यावत्परिदिशमेति यत्तत्सर्वं दाति यत्तत्सर्वं न दाति यत्तत्सर्वं तदतिरिच्यते
⁹ So corr. Ch स्तम्भ; Kap. S. 17, 1 स्तम्भ, Mitr. S. 1, 1, 2 स्तम्भ. ¹⁰ So corr. Ch
 परिदिशेत्. ¹¹ So corr. Ch मुष्टि. ¹² So corr. Ch वी. ¹³ So corr. Ch
 परुस्त, vgl. aber oben 1, 2. ¹⁴ So corr. Ch नास्यात्मनो; Kap. S. 17, 1 = Corr.

- ते य एवं वेद देव बर्हिःशतवल्गं^१ विरोहेत्योषधिष्वेव भूमानं दधाति
 सहस्रवल्गं^२ वि वयं रुहेमेत्याशिपमेवाशास्ते ऽदित्या रास्त्रासीतीयम-
 दितिरस्या एवैनद्रास्त्रां^३ करोतीन्द्राण्यास्संनहनमितीन्द्राणी वा अये
 देवतानीं समनह्यत सार्धोऽहद्वै^४ बर्हिःसंनह्यति प्रजा वै बर्हिः प्रजा-
 ५ नामपरावापाय तस्मान्नावा^५ प्रजास्संतताः ॥' पूषा ते यन्धिं य-
 णात्विति पुष्टिवै पूषा पुष्टिमेव यजमाने दधाति स ते मास्यादित्य-
 हिंसाया इन्द्रस्य त्वा बाहुभ्यामुद्यच्छ इतीन्द्रस्यैवैनद्वाहुभ्यामुद्यच्छते^६
 बृहस्पतेस्त्वा मूर्धाहरामीति ब्रह्म वै बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनद्वरति देवंगम-
 मसीति बहु वा एतस्य पूर्वद्वुराहियमाणस्य स्कन्दत्यस्कन्धमेवैनदेवेभ्य-
 १० स्संप्रयच्छति तदाहरन्ति कवयः पुरस्तादिति ब्राह्मणा वै कवयो ब्रा-
 ह्मणा ह्येतदाहरन्ति^७ देवेभ्यो जुष्टमिह बर्हिःरासद इति देवेभ्य एवैन-
 जुष्टं करोति ॥ १ ॥

cf oben 1, 2 Kap S 47 1, Mñtr S 4 1, 2, TBr S 2 2

- वसोः पविचमसि शतधरं वसूनां पविचमसि सहस्रधारमिति वसू-
 नां वा एतद्भागधेयं यत्पविचं तेभ्य एवैनं करोति प्रजापतिः प्रजा असृ-
 १५ जत तस्योखे अक्षैस्तेतीं स एते उखे अपश्यन्नाभ्यामादत्त यदेते उखे भ-
 वतः प्रजापतेरेवोखे प्रतिदधात्ययक्ष्मा वः प्रजया संसृजामीत्ययक्ष्मा ए-
 वैनाः करोति रायस्योपेण बहुला भवन्तीरिति भूमानमेवैना गमयति
 मधुमद्वृतवत्पिन्वमाना इति मधुमदेव घृतवदेवेभ्यो हव्यं करोति जीवा
 जीवन्तीरूप वसदेमेत्याशिपमेवाशास्ते ॥ मातरिष्वनो घर्मो ऽसीत्य-
 २० न्तरिष्ठां वै मातरिष्वनो घर्मो द्यौरसि पृथिव्यसीति दिवमेवैनां पृ-
 थिवीमकविंश्चधायाः परेण धाम्नाहृतासि मा ह्यारिति हृहत्येवैनां प-
 विचमपिदधात्योषधीनां चैव पशूनां च पयस्संसृजति सा विश्वायु-

^१ Kap S 47, 1 दतपनिष ^२ Kap S 47, 1 सहस्रवल्गं ^३ Kap S 47, 1
 यथेना रास्त्रा ^४ So corr Ch हार्धोद्वै ^५ So corr Ch छात्रा, Kap S 47, 1
 छात्र ^६ Ch schaltet hier in rother Farbe ein ^७ Kap S 47, 1
 ह्येतदाहरन्ति ^८ Kap S 47, 1 ह्येतदाहरन्ति

स्सा' विश्वयचास्सा विश्वधाया इत्यसौ' वै विश्वायुरन्तरिक्षं विश्वयचा
 इयं विश्वधाया इमानेव लोकान्यथापूर्वं प्रदापयतीमे' ऽसौ लोका य-
 थापूर्वं प्रज्ञा दद्वे' तिस्रो यजुषाभिमन्त्रयते चय इमे लोका एध्वेव लो-
 केषु रसं दधाति तस्मादिमांस्त्रिकान्नजा उपजीवन्त्युपजीवनीयो भवति
 य एवं वेद ॥ हुतस्स्तोको हुतो द्रप्स इत्यनुमन्त्रयते ऽस्तन्दायागये बृहते 5
 नाकाय स्वाहेतीयं वा अग्निर्वृहन्वाको' बहु वा एतस्य दुह्यमानस्य
 स्कन्दत्यस्यामेवैनत्प्रतिष्ठापयत्यस्कन्दाय न दारुपात्रेण दुह्यादग्निमद्वै
 दारुपात्रं यातयामेन हविषा यजेत तदु ह स्माहुर्दार्तेयाः' पुरोडाशमु-
 खं वै हविर्न वा इत इतः पुरोडाश' हविषो यामो ऽस्ति दोग्धयमेवे-
 ति न शूद्रो दुह्यादसतो वा एष संभूतो ऽस्तस्याद्यद्वाव पविचमत्येति 10
 तद्वविरग्निहोत्रमेव शूद्रो न दुह्यात्तद्वि नोत्पुनन्ति संपृच्यध्वमृतावरी-
 रिति प्रत्यानयति शृतत्वाय शृतकामा हि देवाः ॥ इन्द्रस्य त्वा भागी
 सोमेनातनष्पीति' सोममेवैनं' करोति सोमो वै देवानां परोक्षी
 सान्नाय्यं तस्य ह' वै सोमपीथस्संततो य एवं विद्वान्सान्नाय्येन यजते
 ऽदस्तमसि विष्णव इति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञयैवैनददस्तं करोति न 15
 मृत्पात्रेणापिदध्याद्यन्मृत्पात्रेणापिदध्यात्पितृदेव्यं हविस्स्याद्धारुपात्रे-
 णापिदधान्यग्निमद्वै दारुपात्रमग्निरेव हव्यं' रक्षत उदन्वत्कुर्यादापो
 रक्षोग्नी' रक्षसामपहत्यै विष्णो हव्यं रक्षस्वेति विष्णुरेव हव्यं रक्षत
 आपो जागृतेत्यापो वै यज्ञस्य गोप्त्रीस्ताभ्य एवैनत्परिददाति ॥ २ ॥
 of oben 1. 3, Kap S 47, 2, Maitr S 4 1 3 TBr 3 2 3

¹ So corr mit Caland, in Ch विश्वायुस्ता ausgefallen ² So corr Ch इत्यसौ, Kap S 47 2 = Corr ³ So corr Ch तस्य (erste Hand तस्यो)
⁴ Kap S 47, 2 दद्वे ⁵ So corr Ch अग्निर्वृहन्वाको Kap S 47, 2 अग्निर्वृहन्वाको
⁶ So Ch, Kap S 47, 2 दारुपात्र, Maitr S 4, 1, 3 दारुपात्र. ⁷ Kap S 47, 2 यत
 यत पुरोडाशो हविषो यामो स्ति, aber vgl Maitr S 4, 1, 3 (p 5, Zeile 5) ⁸ So
 corr Ch सोमेनातनष्पीति ⁹ So corr Ch भागामे, Kap S 47, 2 सोममेवैनत्करोति
¹⁰ So corr Ch सान्नाय्यस्य ऊ त्वे, Kap S 47, 2 वसेत सान्नाय्य तस्य ऊ त्वे, vgl
 Maitr S 4, 1, 3 (p 5 Z 11) ¹¹ Ch हव्ये ¹² So corr Ch कुर्यादापोरक्षोग्नी,
 Kap S 47, 2 उदन्वत् कुर्यादापो रक्षोग्नी

अपः¹ प्रणयत्यापो वै यज्ञो यज्ञमेव तत्त्वा प्रचरत्यापो देवानां प्रियं
 धाम देवानामेव प्रियं धाम प्रणीय प्रचरत्यापो रक्षोभी रक्षसामपह-
 त्या आपो वज्रो² वज्रमेव भ्रातृव्याय प्रहरत्यापश्चन्द्रा अह वा असौ
 देवास्थन्मनुष्या³ दधते यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वानपः प्रणयति क-
 5 र्मणे वामिति हस्ता अवनेनित्ते कर्म ह्येतत्क्रियते वानस्पत्यमसि प्र-
 त्नुष्टं रक्ष इति यज्ञमुखादेव रक्षास्यपहन्त्युर्वन्तरिक्षं⁴ वीहीति समष्ट्यै
 धूरसि धूर्वं धूर्वन्तमिति धुर्यो वा एषो ऽग्निर्यदनालभ्यातीयाद्यजमानं
 शुचार्पयेद्द्वौ वै पुरुषस्य भ्रातृव्यौ यं च देष्टि यश्चैनं देष्टि ता एवास्य
 शुचार्पयति ॥ देवानामसि वह्नितममिति देवेभ्य एवैनद्वह्निं करोति
 10 विष्णोः क्रमो ऽस्यहृतमसि हविर्धानं हँहस्व मा ह्यारिति⁵ हँहत्येवैन-
 न्मित्रस्य त्वा चक्षुषां प्रेक्ष इति मित्रमेवैनत्कुरुत उरु त्वा वातायेति
 यद्वै किं च वातो नाभिवाति तद्वरुणस्यावरुण्यमेवैनत्करोति देवस्य
 त्वा सवितुः प्रसव इति सवितृप्रसूत एवैनदेवताभ्यो निर्वपत्यमुष्मै
 जुष्टमिति यस्या एव देवतायै निर्वपति तस्या एनज्जुष्टं करोति यच्छ-
 15 न्तु त्वा पञ्चेति पञ्च वा ऋतव ऋतूनेव प्रीणाति ते ऽसौ प्रीताः
 कल्पन्ते कल्पन्ते ऽस्मा ऋतवो य एवं वेद ॥ रक्षायै त्वा नारात्या⁶
 इति रक्षसामपहत्या इदं देवानामिदं नस्तहेति प्यावृत्त्यै स्वरभिष्यरप्य-
 मिति तम इव वा एष प्रपद्यते परीणहँ स्वेरेवाभिविपश्यतीमे वै
 लोका हविषो गृहीतादुद्वेषन्त तान्देवा एतेन यजुषाहँहन्तीन्तं दुर्या
 20 इतीमानेव लोकान्हँहन्त्युर्वन्तरिक्षं⁷ वीहीति यूयाद्यायुको ऽध्वर्युस्स्या-
 दुर्वन्तरिक्षं प्रेहीत्यव्यायुको ऽध्वर्युर्भवति य एवं वेदाये हव्यं रक्षस्वेत्यु-
 पसादयत्यगिरेव हव्यं रक्षते ॥ ३ ॥

cf oben 1, 4, Kap S 47, 3, Mātr S 4, 1, 4 und 5, TRr. 3, 2, 4

¹ So corr Ch आपः ² वज्रो fehlt in Ch und ist von mir eingefügt, Kap S 47, 3 = Corr, cf Mātr S. 4, 1, 1 (p. 5, Z. 4) ³ Ch यथा वा, Kap S 47, 3 प्रहरत्याप यथा यत्प्राप्ते देवामन्मनु- ⁴ So corr Ch ह्युपहन्त्युर्वन्तरिक्षं, Kap S 47, 3 = Corr ⁵ So corr Ch वारुति, vgl oben 1, 4 ⁶ So corr. Ch नारात्या, cf 1, 4, Kap S 47, 3 नारात्या ⁷ So corr Ch हँहन्तीन्तं, Kap S 47, 3 इतीमानेव

विष्णोर्मनसा पूते स्य' इति पुनात्येवैने देवो वस्सवितोत्पुनाति-
 ति सवितृप्रसूत एवैना देवताभिरुत्पुनाति देवस्य त्वा सवितुः प्रसव
 इति सवितृप्रसूत एवैनद्देवताभ्यः प्रोक्षत्यमुष्मै जुष्टमिति यस्या एव
 देवतायै प्रोक्षति तस्या एनञ्जुष्टं करोति शुन्धन्तां पात्राणि देवयज्या-
 या इति देवेभ्य एवैनानि शुन्धत्यवधूतं रक्षो ऽवधूतारातिरिति रक्षः¹
 सामपहत्या अदित्यास्त्वगसीतीयमदितिरस्या एवैनञ्च चं करोत्यधिप-
 वणमसि वानस्पत्यमित्यधिपवणमेवैनत्करोत्यग्नेस्तनूरसि वाचो विस-
 र्जनमित्यग्नेर्होपा तनूर्वाचो विसर्जनं यदा हि पशव ओषधीरथन्त्यथ
 वाचं विसृजन्ते बृहद्वावासि वानस्पत्य इति यावाणमेव कृत्वा हवि-
 ष्करोति हविष्कृदेहीति' य एव देवानां हविष्कृत्वा ह्वयति चिह्नयति²
 विसत्या हि देवा अदिरसि श्लोककृदपहतं रक्षो ऽपहतारातिरिति
 रक्षसामपहत्यै वयं संघातं संघातं जयेमेति संघातं संघातमेव भा-
 तृथ्यं जयति ॥ मनोवै श्रद्धादेवस्य यजमानस्यासुराग्नी' वाग्यज्ञायु-
 धानि प्रविष्टासीत्तेषां' यावन्तो ऽसुरा उपाण्णुर्हस्ते पराभवन्त्य एवं
 विद्वाभ्रातृव्याणां' मध्ये ऽवसाय यजेत यावन्तो ऽस्य भ्रातृव्या यज्ञा-³
 युधानामुपपण्णुवन्ति तेषामिन्द्रियं वीर्यं वृद्धे भवत्यात्मना परास्य भा-
 तृव्यो भवति वर्षवृद्धमसि प्रति त्वा वर्षवृद्धं वेत्त्विति मिथुनमेव करो-
 त्यस्त्रा' वै देवाः पशुभ्यो रक्षांसि निरवादयन्त तुषैरोपधिभ्यः' परापृतं
 रक्षः' परापृतारातिरित्येतावतैव यज्ञाद्रक्षांसि निरवदयते⁴ निरस्तो
 अयशंस इति भ्रातृव्यो वा अयशंसो भ्रातृव्यमेव निरस्यति वायुर्व इष⁵

¹ So corr. Ch स्या, Kap. S. 17, 4 स्य ² So corr. Ch हविष्टदेहीति; Kap. S. 47, 4 हविः कृत्वा दृष्टयेति ³ So corr. Ch हविष्टवै, Kap. S. 47, 4 हविः कृत्य ⁴ So corr. Ch यजमानस्य तस्यासुराग्नी. Kap. S. 17, 4 यजमानस्यासुराग्नी; Mātr. S. 4, 1, 6 (p. 8, Z. 10) यजमानस्यासुराग्नी ⁵ So corr. Ch प्रतिष्ठासीत्तेषां, Kap. S. 47, 1 प्रविष्टा यास्यतेषां; cf. Mātr. S. 1, 1, 6 (p. 8, Z. 11). ⁶ So corr. Ch विद्वाभ्रातृव्याणां, Kap. S. 47, 1 विद्वां भा' ⁷ So corr. Ch erste Hand करोत्यस्त्रा; dann etwa करोत्यस्त्रा; Kap. S. 47, 4 करोत्यस्त्रा; cf. Mātr. S. 4, 1, 7 a. A. ⁸ So corr. Ch सपै; cf. Mātr. S. 4, 1, 7 (p. 9 unten) ⁹ So corr. mit Caland; in Ch fehlt परापृतं रक्षः ¹⁰ So corr. Ch यज्ञाद्रक्षां निरवादयते

ऊर्जे विविनक्ति विचायुर्वै देवानां पवित्रं पुनात्येवैतान्सुफलीकृता-
 न्करोति मेध्यानेवैतान्यज्ञियान्करोति विः फलीकरोति विसत्या हि
 देवाः ॥ ४ ॥ cf oben 1, 5, Kap S 47, 4, Mātr S 4 1, 6-7, TBr 3 2 5

- अवधूतं रक्षो ऽवधूतारातिरिति रक्षसामपहत्या अदित्यास्त्वगसी-
 5 तीयमदितिस्स्या एवैनं त्वचं करोति धिपणासि पार्वती' प्रति त्वा-
 दित्यास्त्वग्वेत्तु' पृथिवीं हृहेति पृथिवीमेव हृहेति धिपणासि पार्व-
 तेयी' प्रति त्वा पार्वती' वेत्तु दिवं हृहेति दिवमेव हृहेति दिवस्त्व-
 भन्यसीति' शम्यामुपदधातीमे वै सहास्तां' ते शम्यामाचं शम्यामाचं
 चैतां वज्रशम्या यच्छम्यामुपदधात्यनयोरेव विधृत्यै ॥ धान्यमसि धि-
 10 नुहि' देवानित्येतस्य वै यजुषो वीर्येण यावदेका देवता कामयेत या-
 वदेका तावदस्या आहुते. प्रथते प्राणाय त्वा ध्यानाय त्वापानाय'
 त्वेति प्राणं ध्यानमपानं तानेव यजमाने दधाति दीर्घामनु प्रसृति-
 मायुषे' त्वेत्यायुरेवासिन्दधाति देवो वस्सविता हिरण्यपाणिः प्रति-
 गृह्णात्विति प्रेव वा एते स्कन्दन्ति प्रतिष्ठित्या अदव्येन वश्वक्षुपाव-
 15 पश्यामीति चक्षुषो गोपीषाय रायस्पोषाय सुप्रजस्वायेत्याग्निषमे-
 वाशास्ते" ॥ ५ ॥ cf oben 1 6 Kap S 47, 5, Mātr S 4 1 7

निर्दग्धं रक्षो निर्दग्धारातिरिति रक्षसामपहत्या अषाये अयिमा-
 मादं जहोति य आमात्क्रव्यात्तमपहत्य यज्ञिये देवयजन उपदधाति"
 यदधस्तादङ्गारमुपवर्तयत्यस्मिन्नेन लोके ज्योतिर्धत्ते यदुपरिष्ठादधि-

¹ So corr Ch पर्वतो ebenso Kap S 47, 5 cf oben 1, 6, Mātr S 1, 1, "

² So corr Ch वेत्तु, aber vgl unten येन oben 1, 6, Kap S 47, 5 वेत्तु Mātr S 1 1 7

³ Kap S 47 5 शार्जलेवे vgl oben 1, 6

⁴ Kap S 47, 5

⁵ Kap S 47, 5 दिप्रस्कभनसीति, oben 1 6 (p 3, Z 10) ist zu cor-
 rig ren दिप्रस्कभनसीति धान्यमसि

⁶ So corr Ch महास्ता

⁷ So corr Ch

⁸ So corr Ch त्वापानाय

⁹ So in Uebereinstimmung mit Mātr S

1, 1 7 und 4 1 7, Kap S 47, 5 प्रसृतिमा Kap S 1, 6 प्रसृतिमा oben 1, 6
 प्रसृतिमा danach wohl zu corrigiren

¹⁰ So corr Ch सुप्रजस्वायेत्याग्निषमे

¹¹ So
 corr Ch यज्ञिये देवयजन उपदधाति aber vgl Kap S 47, 6 यज्ञिये देवयजन उप, Mātr
 S 4 1, 8 देवयजने यज्ञिया उप

वर्तमान्यन्तरिक्षे तेन ज्योतिर्धत्ते ऽसा एवास्यादित्यो ऽमुष्मिंल्लोके ज्यो-
 तिर्भवति सर्वे ऽसा इमे लोका ज्योतिष्मन्तो भवन्ति त्रीणि समी-
 चीनान्युपदधाति त्रयः प्राणाः प्राणो व्यानो ऽपानस्तानेव यजमाने
 दधाति त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेष्वृभोति ॥ ध्रुवमसि पृथिवी
 दृहेति पृथिवीमेव¹ दृहेत्यायुर्देहि प्राणं देहीत्याशिषमेवाशास्ते धरुण-
 मस्यन्तरिक्षं दृहेत्यन्तरिक्षमेव दृहेति चक्षुर्देहीत्याशिषमेवाशास्ते धर्-
 मसि दिवं दृहेति दिवमेव दृहेत्योजो देहि चलं देहीत्याशिषमेवाशास्ते
 धर्मांसि दिशो दृहेति दिश एव दृहेति रयिं देहि पोषं देहीत्याशिष-
 मेवाशास्ते यन्त्रमस्याशा दृहेत्याशा एव² दृहेति रूपं देहि वर्णं देही-
 त्याशिषमेवाशास्ते ॥ प्रजापतिर्वै यदये समभवत्स एतावच्छ³ एव⁴
 समभवदेकं वा अये शीर्षः कपालं संभवत्यथ द्वितीयमथ तृतीयमथ
 चतुर्थमथ पञ्चममथ षष्ठमथ सप्तमथाष्टमं यदष्टौ समीचीनान्युपद-
 धात्वात्मानमेवैतद्यजमानस्सींस्फुरते तीं सींस्कृतममुष्मिंल्लोके ऽनुपरैति
 यदष्टा उपदधाति गायत्री तच्छन्द आप्नोति ॥ यदेकादश चिष्टुभं
 तद्यद्वादश जगती तच्छन्दसंमितान्येवोपदधाति चितस्थ परिचित⁵
 इति सर्वाण्येव यजुष्मन्ति करोति भृगूणामद्विर्मां तपसा तपध्वमि-
 त्येतासामेवैतानि देवतानां तपसा तपति यानि धर्मे कपालान्युप-
 चिन्वन्ति वेधस⁶ इत्यसौ वा आदित्यो धर्मस्तस्य दिशः कपालानि
 ता एवैतद्विमुञ्चति यथायतनं पूषणस्तान्यपि व्रत इन्द्रवायू विमुञ्चता-
 मितिन्द्रवायू एवैषां विमोक्तारौ करोति ॥ ६ ॥

20

cf oben 1, 7, Kap S 47, 6, Mātr S 4, 1, 8, TB 3 2 6—7.

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति सवितृप्रसूत एवैनद्देवताभ्यसंवप-
 न्यमुष्मै⁷ जुष्टमिति यस्या एव देवतायै संवपति हविरेव करोत्यपि⁸

¹ So corr Ch योमे² So corr देहेत्याशा वयं fehlt in Ch und ist von mir ergänzt; vgl Kap S 47, 6 यजमान्याशा दहेत्याशा एव दधति ³ Kap S 47, 6 एता-
 वेषमभयदेय, cf Mātr S 4, 1, 8 (p 10, Z 4) एतावद्विष्ट, dasselbe ebenda 1, 9, 8
 (p 139, Z 6) ⁴ So corr Ch घटस, aber cf oben 1, 8; Mātr S 4, 1, 8

⁵ So corr Ch सवपन्यमुष्मै ⁶ So corr, mit Coland Ch करोत्यपि

तस्या एनञ्जुष्टं करोति पवित्रवति संवपति हविरेव करोत्यप उप-
 सृजत्यमृतं वा आपो ऽमृतमेव हव्यं करोति समाप ओषधीभिस्समो-
 षधयो^१ रसेनेत्यन्या^२ वा एतासामन्या जिन्वन्योषधयो^३ यद्वो^४ रेवती
 रेवत्यं^५ यद्वो हविष्या हविष्यं यद्वो जगतीर्जगत्यमित्यापो वै रेवती-
 ५ रोषधयो मधुमतीः पशवो जगतीरप ओषधीः पशूस्तानेवासा एकधा
 ससृज्य मधुमतः करोति ॥ जनयत्यै^६ त्वेति संयौति मिथुनमेव करोति
 मखस्य शिरो ऽमीति यद्वो वै मखो यज्ञस्यैव शिरः करोति घर्मो वि-
 श्वायुरु रप्रयस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रयतामिति प्रथयत्येव प्रत्युष्टं रक्ष
 इति यज्ञमुखादेव रक्षीत्यपहन्ति घर्मो वा एषो ऽर्धमासे ऽर्धमासे
 १० प्रवृज्यते^७ यत्पुरोडाशस् इष्ट्वो ऽशान्तो यजमानस्य पशून्विदेहो यत्प-
 र्यधिं करोति पशुमेव करोति शान्त्या अनिर्दाहाय विः परिहरति चय
 इमे लोका एभ्य एवैनद्धीकेभ्यश्शमयति पुरोडाशं वा अधिधितं^८
 रक्षीत्यजिर्धासन्स नाको नाम दिवि रक्षोहायिस्सो ऽसाद्रक्षीत्यपा-
 हन्देवस्त्वा सविता अययतु वर्षिष्ठे ऽधि नाक इति रक्षसामपहत्या
 १५ अयिस्ते तन्वं मा हिंसिदित्यहिंसायै त्वचं याहयति ॥ तस्मान्मस्तिष्कः
 परिततो यानि वा इमानि शीर्ष्णैः कपालानि तानि कपालानि यो^९
 मस्तिष्कस्स पुरोडाशो यन्नाभिवासयेदाविर्मस्तिष्कस्स्याद्यदभिवास-
 यति तस्माद्गुहा मस्तिष्को भस्मनाभिवासयति तस्मादस्थि^{१०} मीसेन
 च्छन्नं^{११} वेदेनाभ्यूहति तस्मान्छिरः केशैश्छन्नं ते देवास्तन्नाविन्दन्त यस्मि-

^१ So corr सम्राजः. ^२ So corr Ch रसेनेत्यन्या. ^३ Ch schreibt जिन्वन्योषध
 es liegt aber wohl eine Lucke vor, die nach Analogie von Matr S 4, 1, 9
 (p 11, Z 3) etwa zu ergänzen wäre जिन्वन्योषधयो जो जिन्वन्योषधोर्ध्वं, in
 Kap S 47, 7 fehlt der Anfang des Capitels ganz. Vgl TBr 3, 2, 8, 1. ^४ So
 corr Ch यद्वो. ^५ So corr Ch रेवत्य. ^६ So corr Ch जनयत्यै, cf aber oben 1, 8,
 Matr S 4, 1, 9 (p 11, Z 7). ^७ So corr Ch प्रवृज्यते, Matr S 4, 1, 9 (p 11,
 Z 10) = Corr. ^८ So corr Ch अधिधितं, Matr S 4, 1, 9 (p 11, Z 13) = Corr.
^९ So corr Ch तो, Kap S 47, 7 = Corr यो, Matr S 4, 1, 9 यथा मस्तिष्क इष्ट
 पुरोडाश. ^{१०} So corr Ch तस्मादस्थि, Kap S 47, 7 तस्मादस्थि मासेन हव्य, cf Matr
 S 4, 1, 9 (p 11, Z 20). ^{११} So corr Ch मीसेन स्वच्छन्न, vgl Kap S in der
 vorigen Anmerkung.

न्यज्ञस्य क्रूरं माहर्ष्यामह' इति सो ऽग्निरववीदहं वस्तं जनयिष्यामि य-
 स्मिन्यज्ञस्य क्रूरं माहर्ष्यं इति सो ऽपो ऽङ्गारेणाभ्यपातयन्नत' एकतो
 ऽजायत द्वितीयं ततो द्वितस्तृतीयं ततस्त्रितो यदात्मनो निरमिमीत
 तदात्मीयानामात्मीयत्वं' यदग्नी निरमिमीत तदापीयानामापीयत्वम-
 न्तर्वेदि' निनयति तदेवाचरुद्ध उत्सुकेनाभिधारयति शृतत्वाय शृत- 5
 कामा हि देवास्ते ऽतिमृजाना' आयन्सूर्याभ्युदिते ते ऽमृजत' सूर्याभ्यु-
 दितसूर्याभिनिमुक्ते सूर्याभिनिमुक्ता' कुनखिनि कुनखी श्यावदति
 श्यावदन्परिवित्ते' परिवित्तः परिविविदाने' परिविविदानो ऽयेदिधि-
 पा अयेदिधिषुर्दिधिषूपतौ दिधिषूपतिवीरहणि' वीरहा व्रह्महणि"
 व्रह्महा" भूणहनि भूणहनमेनो नात्येति ॥ ७ ॥

10

cf oben 1, 8, Kap S 47, 7, Mutr S 4, 1, 9, TBr 3 2 8

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति स्फ्यमादत्ते सवितृप्रसूत एवेनं
 देवताभिरादत्त इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणस्सहस्रभृष्टिशततेजा इति व-
 ज्रो वै स्फ्यो वज्रमेव संश्रयति भ्रातृष्याय प्रहरिष्णन्पृथिवि देवयज-
 न्योषध्यास्ते मूलं मा हिंसिषमित्योषधीनामहिंसायै व्रजं गच्छ गो-
 स्थानमिति च्छन्दीसि वै व्रजो गोस्थानच्छन्दीस्येवासै व्रजं गोस्थानं 10
 करोति वर्षतु ते द्यौरिति वृष्टिमेव निनयति वधान देव सवितः
 परमस्यां पृथिव्यां गतेन पाणैरिति द्वौ वै पुरुषस्य भ्रातृभ्यौ" यं च

¹ So corr Ch कृत्स्नाह्वामह cf das Folgende Kap S 17 7 क्रौत्स्नाह्वामहा इति

² So corr mit Gildand, Ch साम्यपयस्त Kap S 47 7 अगारेणाभ्यपातयन्नत anders Mutr S 4 1 9 ³ Kap S 47 7 तदात्मेयानामात्मेयत्व ⁴ Das तदापीयं fehlt in Ch und ist von mir als notwendig ergänzt Kap S 17 7 तदात्मेयानामात्मेयत्व ⁵ So corr Ch

तिसृजाना Kap S 47, 7 तिसृजं चाप aber cf Mutr S 4 1, 9 (p 12 Z 8) ⁶ So corr Ch मृजत ebenso Kap S 47, 7, aber cf Mutr S 1, 1 9 (p 12 Z 9)

⁷ So corr Ch भिनयन्ते सूर्याभिनिमुक्ता ⁸ So corr Ch श्यावदति श्यावदन् Kap S 47, 7 श्यावदति श्यावद cf Mutr S 1 1, 9 ⁹ So corr Ch दाना Kap S 47, 7

nur ein Mal परिविविदानो Mutr S 1, 1, 9 a E - Corr ¹⁰ Ch वीरहनि, aber cf Mutr S 4, 1, 9 a E ¹¹ So corr Ch व्रह्महणे Kap S 17 7 व्रह्महणे भूणहनि

भूणहनमेनो नात्येति ¹² Dies Wort fehlt sowohl Kap S 47, 7 als auch Mutr S 4, 1, 9 a E ¹³ So corr Ch भ्रातृभ्या, cf oben 31, 3

देष्टि यथैवं देष्टि ता एवास्य वधाति परमस्यां पृथिव्यां शतेन पाशै-
 र्द्वेष्टस्ते द्यां मा स्कानिति यो वा अस्या रसस्स द्रवस्तमिमाः प्रजा
 उपजीवन्ति तमेवास्यां यच्छति तस्यास्कन्दाधाररुद्धां मा पप्रदिति
 भ्रातृभ्यो वा अरुर्भ्रातृभ्यमेव स्वर्गांल्लोकात्प्रतिनुदते ऽरुर्वै नामासुर
 5 आसीत्सो ऽविभेद्यज्ञेन नो देवा अभिभविष्यन्तीति स पृथिवीं विषे-
 णालिम्पदमेध्यां कुर्वन्निद्रो वै वृचमर्हस्तस्येमां लोहितमनुव्यधावत्त-
 दमेध्याभवद्यदुद्वन्ति यदेवास्या अमेध्यमयज्ञियं तदपहन्त्यरुर्वै नामा-
 सुर आसीत्सो ऽविभेदेवा मा पृथिव्या नोत्पन्न इति स पृथिवीमुप-
 मुच्याशयत्तमिन्द्रो^१ ऽचायत्तमपारुर्मदेवयजनं पृथिव्या देवयजनाज्ज-
 10 हीति पृथिव्या अपाहन्स दिवमपतदरुद्धां मा पप्रदिति तं दिवः^२
 प्रत्यनुदत्त ततो देवा अभवन्परासुरा अभवन्त्यस्यैवं विदुषस्तस्यजुर्हि-
 यते^३ यस्यैवं विद्वान्हात्येभ्य एव लोकेभ्यो भ्रातृभ्यं निर्भजति भवत्या-
 त्मना परास्य भ्रातृभ्यो भवत्यसुराणां वा इयं पृथिव्यासीत्ते देवा अद्भु-
 चन्दत्त नो ऽस्या इति ते वै स्वयं ब्रूधमित्यद्भवन्तो ऽपिरेव प्राची
 15 दिशमुदजयद्वसवो दक्षिणां रुद्राः प्रतीचीमादित्या उदीचो ते देवा
 इमामसुराणामविन्दन्त ततो देवा अभवन्परासुरा अभवन्त्य एवं वि-
 द्वानेताभिर्देवताभिर्वेदिं परिगृह्णातीमामेव भ्रातृभ्यस्य विन्दते भव-
 त्यात्मना परास्य भ्रातृभ्यो भवति ॥ पृथिव्या वै मेध्यं चामेध्यं च व्युद-
 क्रामत्प्राचीनमुदीचीनं मेध्यमुदक्रामत्प्रतीचीनं दक्षिणामेध्यं प्राचीमु-
 20 दीचीं वेदिं प्रवणां कुर्यान्मेध्यामेवैनां यज्ञियां करोत्यथो मेध्यस्य चा-
 मेध्यस्य च व्यावृत्तौ प्राञ्चौ बाहू उन्नयत्याहवनीयमेव परिगृह्णाति
 प्रतीचीं श्रोणीं गार्हपत्यमेव परिगृह्णाति मूलं वै रक्षीत्यनूत्पिबन्ति^४

^१ So corr. Ch तमेवास्या; Kap. S. 47, 8 तमेवास्यां यच्छति; cf. Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z 7).

^२ So corr. Ch सोमुपाश्रयाः; Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z. 8) — Corr.; Kap. S. 47, 8 पृथिवीमुपमपाश्रयत्तमिन्द्रो चायत्तापश्रयः.

^३ So corr. mit Caland; Ch तर्हि Kap. S. 47, 8 तर्हि दिष्टः; तस्य auch Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z. 10).

^४ So corr. Ch संश्रयजुः; Kap. S. 47, 8 संश्रयजुद्वायते; cf. Māitr. S. 4, 1, 10. ^५ So corr. Ch नूत्पिबति

न नखेन छिन्द्याद्यन्नखेन छिन्द्यात्कुनखी' स्यात्स्फ्येन छिनत्ति व-
जो वै स्फ्यो वज्रेणैव रक्षीसि हन्ति ॥ ८ ॥

cf. oben 1, 9; Kap. S. 47, 8; Māitr. S. 4, 1, 10, TBr. 3, 2, 9.

घृतं' च वै मधु च प्रजापतिरासीद्यतो मध्वासीक्षतः प्रजा असृजत
तंस्मान्मधोः प्रजननमिवास्ति' तंस्मान्मधुना न प्रचरन्ति यातयामि
हि तद्वृत्तेन प्रचरत्ययातयामि ह्येतत्प्राजापत्यं यदाज्यमयातयामा' देवा- 5
नां प्रजापतिगोर्हपत्ये' अधिथयति पन्त्यवेक्षते पन्त्या एवैष यज्ञस्या-
न्वारम्भो ऽथो मिथुनमेवं यज्ञमुखे दधाति' प्रजननाय यद् पत्नी यज्ञं
करोति तन्मिथुनं यत्पन्त्यवेक्षते' मिथुनमेवं करोत्यमेध्यं वा एतदय-
क्षियं यत्पन्त्यवेक्षत' आहवनीये' अधिथयति मेध्यमेर्वेनद्यक्षियं करोति
देवाश्च वा असुराश्च समावदेवं यज्ञे ऽकुर्वत यदेवं देवा अकुर्वत तद- 10
सुरा अकुर्वत स इन्द्र एतमवकाशमपश्यत्तेनावैक्षत तेनासुरानभ्यव-
क्षतो' देवा अभवन्परासुरा अभवन् एयं विद्वानेतेनाज्यमवेक्षते ऽभ्येवं
भ्रातृभ्यं भवति भवत्यात्मना परास्य भ्रातृभ्यो भवति प्रत्युष्टं रक्ष इति
यज्ञमुखादेवं रक्षीस्यपहन्त्यनिशितास्य सपत्न्यायणीरित्यनिशिता' 10
एवैनाः करोति सुचस्समार्ष्टि पुनात्येवैनास्सुवमये समार्ष्टि पुमीसमे- 15
वांसामये सैश्यत्यथ जुहूमथोपभृतमथ ध्रुवामसौ वै जुहूरन्तरिक्षमुप-
भृदियं ध्रुवमानेवं लोकान्यथापूर्वं समार्ष्टि यजमानदेवत्या वै जुहू-

1 In Ch fehlen in diesem Wortcomplex die Sylben दावखेन छिन्द्या, sie sind von mir ergänzt, nach Anleitung von Kap. S. 47, 8 न सुपेन छिन्त्या नखेन छिन्त्या कुनखी, die Lücke ist in Ch als solche durch einen freien Raum mit Strichelchen über der Linie angedeutet. 2 Dies Capitel ist nach T1 und Brl 140 accentuirt.

3 So T1 und Brl 140; Ch प्रजननमिवास्ति, Kap. S. 47, 9 प्रजनमि-
वास्ति. 4 Kap. S. 17, 9 यदाज्यमयातयामा; cf. Māitr. S. 4, 1, 12 (p. 15, Z. 6).

5 Ch पत्नी, Kap. S. 47, 9 गर्हिष्ठते. 6 So Ch und Kap. S. 47, 9, T1 und
Brl 140 दधाति. 7 So Accent corrigirt; T1 und Brl 140 यद्वृत्ते, vgl. aber
gleich weiter unten. 8 Ch वेद्यते. 9 So accentuirt in Brl 140, resp.

नभ्यमवक्षते; T1 नभ्यमवक्षते. 10 T1 und Brl क्षितः.

भ्रातृव्यदेवत्योपभृच्चतुर्जुहो गृह्णन्भूय आज्यं गृह्णात्यष्टौ गृह्णन्नुपभृति
कनीयो भ्रातृव्यमेवासा उपस्तिं करोति ॥ ९ ॥

cf oben 1, 10; Kap. S. 47, 9; Mātr. S. 4, 1, 12, TBr. 3, 3, 4.

देवीरापो' अयेगुव इति यज्ञमेवं प्रणयति प्रैमं यज्ञं नयत प्रं य-
ज्ञपतिं तिरतेत्याशिपमेवाशास्ते ऽपैर्वै मेधो ऽपाक्रामत्कृष्णो भूत्वा
स' वनस्पतीन्नाविशत्रोक्षितास्थ कृष्णो ऽस्याखरेष्ठा अगये त्वा जुष्टं
प्रोक्षामीति तमेव मेधमवरुन्हे ऽथो यस्या एवं देवतायै प्रोक्षति
तस्या एनं जुष्टं करोति वेदिरसि वहिषे त्वा जुष्टं प्रोक्षामि वहि-
रसि सुगन्धस्त्वा' जुष्टं प्रोक्षामीति प्रजा वै वहिः पृथिवी वेदिः प्रजा
एवं पृथिव्यां प्रतिष्ठापयत्यूर्जो पृथिवी गच्छतेति पृथिव्यामेवोर्जे द-
धाति तंसात्पृथिवी प्रजा उपजीवन्त्युपजीवनीयो भवति यं एवं
वेद ॥ बह्वीरासादयेद्यावतीर्वै प्रोक्षणीरासादयति तावतीरस्यामु-
ष्मिंस्त्र्योक् आपस्तंसाद्बह्वीरासाद्याः पुरस्तात्प्रस्तरं गृह्णाति मुख्यमेवं
यजमानं करोति यावदस्तेन पर्याप्त्यान्तावन्तं गृह्णीयादक्षोधुको' य-
जमानो भवत्यनपभावुको ऽध्वर्युर्न विधूनुयाद्यद्विधूनुयात्प्रजां चास्य
पशूँश्च विधूनुयात् प्रमृज्याद्यदेवास्य स्वं यद्वित्रं यद्वद्यं तत्प्रमादि न
प्रमृज्याद्यदेवेनमागमियद्भवति' तत्प्रतिनुदते ॥ दक्षिणतस्मिन्हर्नं सृ-
णाति तंसाद्दक्षिणतो नीविः' प्रस्तरं धारयन्परिधीन्परिदधाति य-
जमानो वै प्रस्तरंस्त्वयमेवैतद्यजमान आत्मानं परिदधाति रक्षसाम-
पहत्य संहितान्परिधीन्परिदधाति' रक्षसामनन्ववायाय" न पुरस्ता-

¹ Dies Capitel ist nach T₁ und Br₁ 141. 142 accentuirt. ² In Ch fehlt das स; in Kap. S. 47, 10 ist es vorhanden; vgl. auch Mātr. S. 4, 1, 13 (p. 17, Z. 6). ³ Ch अं; Kap. S. 47, 10 अं (wie T₁ und Br₁). ⁴ So Br₁ 141; auch Ch जुष्टं; vgl. auch Mātr. S. 4, 1, 13 (p. 17, Z. 8); dagegen T₁ जुष्टां und ebenso auch Kap. S. 47, 10. ⁵ So corr. Mes स; aber cf. oben 1, 11 (p. 6, Z. 1); Kap. S. 47, 10 पुष्पास्त्या. ⁶ T₁ und Br₁ 141 देवोदको. ⁷ Br₁ 141 न प्रतिमृज्याद्यो-
was Caland vorzieht. ⁸ So T₁ und Br₁ 141; Ch नैविः; Kap. S. 47, 10 नीतिः.
⁹ Br₁ 141 प्रस्तरं. ¹⁰ Die Worte रक्षसामपहत्य संहितान्परिधीन्परिदधाति fehlen in Ch;
sie sind nach T₁ und Br₁ gegeben, finden sich auch Kap. S. 47, 10. ¹¹ Hier

त्परिदधान्यसां एवांसादादित्य उद्यन्पुरस्तादृक्षीत्स्यपहन्यूर्ध्वं समिधा
 आदधान्युपरिष्ठादेवं रक्षीसि हन्ति वै आदधाति मिथुनमेवं करोति ॥
 सवितुर्वाहू स्थो देवजनानां विधरणि रिति' सवितुर्धृतौ वाहू देवज-
 नानां विधरणिर्वसूनां रुद्राणामादित्यानी सदनमसीति यां एवं
 देवता अभ्यजयिस्ताभ्य' एनत्सदनं' करोति जुह्वेहि घृतांचीत्येतद्वा 5
 आसां प्रियं धाम यद्दृतवन्मियैरैवैना' धाम्ना संमर्धयति ध्रुवां असद-
 नृतस्य योनौ तां विष्णो पाहीति यथाहैप ते भागस्तं गोपायस्वैत्ये-
 वमेवैतद्विष्णुमाहैतत्त आज्यं तन्नोपायस्वैति ॥ १० ॥

cf. oben 1, 11, Kap S 47, 10, Mātr S 4, 1, 13, TBr 3, 3, 6

भुवनमसि विप्रथस्वेति प्रथयत्येवाभिर्यष्टेदं नम इति नमस्कृत्य
 हि थेयसिमुपचरन्ति जुह्वेत्प्रमिस्त्वाह्वयति देवयज्याया इत्यभिस्सर्वा 10
 देवतास्सर्वा एव देवता अवरुद्ध उपभृदेहि देवस्त्वा सविताह्वयति
 देवयज्याया' इति सवितृप्रमूत एव प्रचरन्ति नार्तिमार्छत्यद्विणा
 विष्णु मा वामवक्रमिपमिति' यथायज्ञः पाहि माग्ने दुश्चरितादा मा
 सुचरिते भजेति पाप्मानमेवापहते विजिहाथां मा मा संताप्रमित्या-
 त्यनो ऽहिंसायै लोकं मे लोककृता कृणुतमित्याशिपमेवागस्ते वि- 15
 ष्णोस्स्थाम्न' इति प्रतिष्ठित्या ऊर्ध्वो अश्वरो दिविस्पृगिति यज्ञो वा
 अश्वरो यज्ञस्योर्ध्वत्वायाहृतो यज्ञो यज्ञपतेरिति समृद्ध्या इन्द्रवान्वृह-
 द्मास्त्वाहेत्यैन्द्रो वै यज्ञो मुखत एवेन्द्राय यज्ञं संप्रयच्छति सेन्द्रो ऽस्य

folgen in Ch die in T1 und Br1 fehlenden Worte न पुरस्तादपरिदधाति रक्षसाभनन्यदा
 याद्य, sie fehlen auch in Kap S 47, 10 und beruhen offenbar auf einer Dittog-
 raphie

¹ So T1 und Br1 141, Ch कनना विदरणि ² Ch विदरणि ³ So corr
 T1 und Br1 अभ्यजयिस्ताभ्य, ebenso Ch, ohne den Accent, Kap S 47, 10 भिजय-
 स्ताभ्य ⁴ Ch एनत्सदन, aber T1 und Br1 112 एनत्सदनम्, Kap S 47, 10 एन
 सदनं, Mātr S 4, 1, 13 (p 18, Z 5) एनत्सदनः करोति ⁵ Ch निप्रयेनेन ⁶ So
 corr Ch देवत्ययज्याया; Kap S 47, 11 = Corr. ⁷ So corr. Ch यामवक्रमिप, aber
 cf. oben 1, 12 (p 6 unten), Kap S 47, 11 स्वयणा शिपु मा वामवक्रमिपमिति ⁸ So
 corr. Ch स्थाद्य, Kap S 47, 11 विप्रथो स्थाद्यः प्रष्टि इति स्थाद्य प्रतिष्ठित्या

- यज्ञो भवति सं ज्योतिषा ज्योतिरिति ज्योतिर्वै यज्ञो यज्ञ एव यज्ञम-
नुसंतनोति वाजस्याहं प्रसवेनाग्नीषोमाभ्यां देवतयोज्जयामीति य ए-
वैनं पूर्वो ऽतिक्रान्तो भ्रातृव्यस्तं तेन प्रणुदते वाजस्याहं प्रसवेनाग्नी-
षोमाभ्यां देवतयामुं प्रतिनुद इति य एवास्य पश्चाद्वातृव्यस्तं तेना-
५ पनुदते' प्र श्रेयसीसं भ्रातृव्यं नुदते प्रति पापीयसीसं नुदते ॥ पृषियै त्वा-
नारिष्टाय त्वा दिवे' त्वेतीमानेवैनं लोकान्गमयत्यक्तं' रिहाणा व्यन्तु
वय इति स्वदयत्येव मरुतां पृषती वशा पृश्निभूत्वा दिवं गच्छेति
यजमानो वै प्रस्तरो हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयति ततो नो
वृष्टिमेत्येति वृष्टिमेवावरुन्धे ऽहीनः' प्राण इति प्राणानेवैतदध्वर्युर्मु-
१० खतः कल्पयति चक्षुष्या असि चक्षुर्मै पाहीति चक्षुषो गोपीषाय यं
परिधिं पर्यधत्था अग्ने देव पणिभिरिध्यमान' इत्यसिस्सर्वा देवता-
स्सर्वा एव देवता अवरुन्धे यजमानं प्रथतेति प्रथयत्येवाधो भूमानं
गमयति सैसावभागास्स्थेति परिधीनभिजुहोति स्वेनैवैनाम्भागधेयेन'
समर्धयति ॥ ११ ॥ cf 1, 12, Kap S 47, 11, Mnttr S 4, 1, 14, TBr 3, 3, 7
- १५ अग्ने ऽद्व्यायो ऽशीर्ततन इति यदेवान्तर्यन्ति यत्कूरं कुर्वन्ति त-
च्छमयत्यविषं नः पितुं कृषीत्यन्नमेवासौ स्वदयति सुधीन्योनीन्मुषदां'
पृषिवीमिति सुपदेवैनं सादयति वेदिवै देवेभ्यो ऽपाक्रामत्तां वेदेना-
न्वविन्दैस्तद्देस्य^{१०} वेदत्वं यद्देतो भवति वेद्या अनुवित्सी^{११} स्त्री वै वेदिः

^१ So corr Ch देवतयामुमिति, ebenso ist auch oben 1, 12 (p 7, Z 4) zu cor-
rigieren, Kap S 47, 11 देवतयामु प्रतिनुदामीति

^२ Dies y fehlt in Ch und ist
von mir ergänzt, Kap S 47, 11 य श्रेयसं पश्चाद्वातृव्यस्तं

^३ So corr Ch तेनातु
पनुदते, Kap S 47, 11 तेनापनुदते

^४ So corr Ch दिवि ^५ So Ch गमयत्यक्तं,

das क्त wird bestätigt durch Kap S 47, 11 गमयत्यक्ता रूपान्ता एतु, ebenso Kap S

1, 12, darnach wohl oben 1, 12 (p 7, Z 10) das त्वार्ध zu corrigieren in त्वात्,

Mnttr S 1, 1, 13 (p 9, Z 1) स्पृशुभो रिहाणा 4, 1, 14 (p 12, Z 17) यदन्त्यप्युभौ

रिहाणा ^६ Kap S 47, 11 अग्ने अहीना प्राण इति, cf oben 1, 12

^७ So corr
Ch पणिभिरिध्यमान, aber cf oben 1, 12 (p 7, Z 14), Kap S 17, 11 पणिभिरिध्य

मान, aber Mnttr S 4, 1, 14 (p 20, Z 5) पणिभिर्गममान ^८ So corr Ch

स्वेनैव ^९ Ch ह्यधोन्वी, aber oben 1, 12 (p 7 unten) सुधीन्यो ^{१०} So corr.

Ch स्ताद्देस्य ^{११} So corr Ch वित्से

पुमान्वेदो यद्देन^१ वेदिं संमार्ष्टि मिथुनमेव करोति प्रजापतेर्वा
 एतानि श्मश्रूणि^२ यद्देदो यां पत्नी कामयेत पुत्रं विन्देतेति तस्या
 उपस्थ आस्येन्मिथुनमेव करोति वि वा एतद्यज्ञं^३ छिनत्ति यदर्धमासे
 सैस्थां गमयति यद्दे संततमाहवनीयान्स्त्रूणाति तेनैव यज्ञं संतनोति
 तं संततमुत्तरे^४ ऽर्धमास आलभते ॥ एष वै वनस्पतीनां परिवेष्टा य-
 दुपवेपो य एवं वेदादव्या^५ अस्य वेशा भवन्ति पुरस्तात्प्रत्यञ्चमुपहन्ति
 तस्मात्प्रतीचीनावसिता वेशा^६ भवन्ति स्थविमत उपहन्त्यनतिवाटना^७
 एनं वेशा भवन्ति सर्पेभ्यो^८ वै यज्ञे क्रियते सर्प उपवेपो^९ वत्सीक
 उत्करो यदुपवेपमुत्कर^{१०} उपहन्ति तस्मात्सर्पाणां वत्सीको गृहाः ॥ १२ ॥
 cf. oben 1, 12 a. E. TBr. 3, 3, 9, 9-11; 3, 3, 11, 1-2.

यो ह वै सुचां योगमविद्वानध्वर्युध्वर्य इति हूतः प्रतिशृणोत्या^{१०}
 देवताभ्यो वृध्यते ऽप्रजा अपणुर्भवत्यथ यस्सुचां योगं विद्वानध्वर्यु-
 ध्वर्य इति हूतः प्रतिशृणोति न देवताभ्य आवृध्यते प्रजावान्पणुमा-
 भवत्याग्रावयेति जुहूं तेन युनक्त्यस्तु श्रीपडित्युपभृतं तेन यजेति ध्रु-
 वां तेन ये यजामह इत्याज्यधानो तेन वयद्वारेण सुवमसौ वै जुहूरन्त-
 रिक्षमुपभृदिद्यं ध्रुवा दिश आज्यधान्यसा आदित्यस्सुवो^{११} ऽसौ वा अस्यै^{१२}
 प्रयच्छतीयममुषै तस्माद्यज्जुह्वां तेन ध्रुवामापाययति यद्दुवायां तेन
 जुहूमसौ ह्यस्यै प्रयच्छतीयममुषै संततमसा अविच्छिन्नं प्रदीयते य
 एवं वेद ॥ १३ ॥

स्थोनो^{१३} मे सीद सुयदः पृथिव्यामुरुः पृथुः प्रथमानस्स्वर्गे ।

सुवो ऽसि घृतादनिशितस्सपत्नक्षयणो दिवि सीदान्तरिक्षे पृथिव्या-^{१४}
 मुत्तमो^{१५} ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥^{१६}

^१ So corr. Ch यद्देन ^२ So corr. Ch श्मश्रूणि ^३ So corr. Ch एतद्यज्ञं
^४ So corr. mit Caland; Ch संतत उत्तरे; cf. TBr. ^५ So corr. Ch वेदादव्या ^६ So
 corr. Ch वेशा ^७ So corr. Ch वाटना ^८ So corr. Ch सर्पेभ्यो ^९ So corr. Ch
 वेपो ^{१०} So corr. Ch उत्कर ^{११} So corr. Ch स्थोनः; TBr. 3, 1, 6, 10 a. A =
 Corr. ^{१२} Die Versabtheilungen sind bei diesem ersten unvollkommenen Verse
 von mir gesetzt; sie fehlen in Ch.

आरोह पथो जुहु देवयानान्यत्रर्षयो जग्मुः प्रथमाः पुराणाः ।
 हिरण्यपक्षाजिरा संभृताङ्गा बर्हीसि^१ सा सुकृतां यव लोक उक्त-
 मो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

अवाहं वाध उपभृता द्विपत्तं जाताभ्रातृव्यान्ये च जनिष्यमाणाः ।

५ दुहे यज्ञं सुदुषामिव धेनुमुत्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

यो नो वाचा मनसा दुर्द्वेणायुर्द्वेदारातीयन्नभिदासदमे ।

इदमस्य चित्तमधरं^२ ध्रुवाया उक्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

यन्मे अमे अस्य यज्ञस्य रिषाद्यद्वा स्कन्दादाज्यस्योत विष्णो ।

तेन हन्मि सपत्नं दुर्द्वेणायुर्मनं दधामि निर्वृत्त्या उपस्थे ॥

१० यो नः कनिष्ठमिह कामयाता अस्मिन्यज्ञे यजमानाय मह्यम् ।

अथ तमिन्द्रायी भुवनाब्जुदेतां प्रजां विदेय वाजवतीं सुवीराम् ॥

अयं वेदः पृथिवीमन्वविन्दद्ब्रुहा हितां गह्वरेषु ।

स मह्यं लोकं यजमानाय विन्दत्वच्छिद्रं यज्ञं भूरिताः कृणोतु ॥

स्तृणीत बर्हिः परिधत्त वेदिं चमि^३ मा हिंसीरमुया शयानाम् ।

१५ दर्भस्तृणीत हरितैस्सुवर्णैर्निष्का एते यजमानस्य सन्तु ॥

अस्मिन्मे यज्ञ उप भूयो अस्त्वविद्योधाय परिधीन्दधामि ।

धतां विधतां धरुणो धरीयान्विथा द्वेपीसि वीतो नुदन्ताम् ॥

चतुश्शिखण्डा युवतिस्सुपत्नी विनीयमाना महते सौभगाय ।

घृतं दुहानादितिर्जनाय सा मे धुत्स्व सर्वाभूतिकामान् ॥^४

२० वेदेन वेदिं विविदुः पृथिव्यां सा पप्रथे पृथिवी पार्थिवाय ।

गर्भं विभर्ति भुवनेष्वन्तस्ततो यज्ञस्तायते विश्वदात्रीम् ॥

विणो यन्वी नुदमाने अरातिं विश्वं जातमरणं दुर्द्वेणायुम् ।

सीदन्ती देवो सुकृतस्य लोके विश्वा द्वेपीसि वीतो नुदन्ताम् ॥

^१ So in Ch ^२ Ch चित्तमधरम् ^३ So Chl ^४ Dieser Vers findet sich auch in Brl fol 121. ^५ So corr Ch पृथिवी

आप्तामतां भुवा घृतेन यज्ञिया यज्ञं प्रति देवयद्भ्यः¹ ।

सूर्याया ऊधो अदितेरुपस्य उरुधारेव² दोहतां³ यज्ञे अस्मिन् ॥

पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयो धाः ।

पयस्वतीः प्रदिशस्सन्तु मत्सम् ॥ ॥ १४ ॥

cf. TBr. 3, 7, 6, 9 ff.

समृतयज्ञो⁴ वा एष यद्दर्शपूर्णमासौ कस्य वा ह देवता यज्ञमाग- 5
च्छन्ति कस्य वा न बहूनीं समानमहर्यजमानानां यो वै देवताः पूर्व-
द्युर्गृह्णाति तस्य श्वो भूते यज्ञमागच्छन्ति ममाग्रे वचो विहवेष्वस्ति-
ति पूर्वमग्निं गृह्णात्यग्निस्सर्वा देवता देवता एव पूर्वद्युर्गृह्णाति ता-
श्वो भूते ऽभियजते बर्हिषा वै पूर्णमासे घृतमुपयन्ति वत्सैरमाव-
स्यायां पुरा वत्सानामपाकर्तोर्दिम्पती अग्नीतो हस्ता अवनिज्य दक्षि- 10
णतो ऽप्रेस्तिष्ठन्धूयादग्ने घृतपते घृतमालभ इत्यग्निवै घृतपतिर्वात्सणो
घृतभृद्व्रतपतय एव प्रोच्य घृतमालभते समसै घृतमृध्यते यदि निमुक्ते
सूर्ये घृतमालभेताग्निमुपस्थायैतद्यजुर्वदेदग्निं हि स तर्हि प्रविष्टो ऽग्नि-
र्होतोप तै हुव इति पाचमभिमृशति येन हविर्निर्वप्यन्भवति दुर्यहा
वै देवता दुर्यहो यज्ञो देवताश्चैतद्यज्ञं च गृह्णात्या देवा यन्तु सुम- 15
नस्यमाना इत्येता वै देवानां देवहूतयो यन्त्यस्य देवा देवहूतिं न⁵
यज्ञाच्छिद्यते⁶ य एवं वेद यन्तु देवा हविषो मे अस्थेत्याशिषमेवा-
शास्ते ॥ युनजिम त्वा ब्रह्मणा दैव्येनेति परिधिषु परिधीयमानेषु वद-
त्यग्नेर्वा⁷ एष यागो ब्रह्मणैवाग्निं युनक्ति युक्तो ऽस्य हयं देवेभ्यो वह-
त्यङ्गिरसो मास्य यज्ञस्य प्रथमानुवाकैरवन्त्विति सामिधेनीनामेवैष 20
योगस्तासां युक्तानां यां⁸ कामयत आशिषं तामवरुन्दे समिद्धो अग्नि-
राहुत इति समिद्धिरेवैषा मनो ऽसि प्राजापत्यं⁹ मनसा मा भूतेना-

¹ So Ch., TS 1, 6, 5, 1 देवयद्भ्यः ² So corr. Ch उरुधारेव; cf. TS 1, 6, 5, 1

³ So corr. Ch दोहतां ⁴ So corr. Ch मयुतं ⁵ So corr. Ch देवहूतिं ⁶ So
corr. Ch यज्ञाच्छिद्यते ⁷ So corr. Ch ब्रह्मणा, MAstr. B 1, 1, 5 (p. 53, Z. 1) =
Corr. ⁸ So corr. Ch यां ⁹ So corr. Ch प्राजापत्यं

विशेति मन इव वै प्रजापतिः प्राजापत्यो यज्ञो यज्ञमेव संतनोति
 वागस्यैन्द्री सपत्नक्षयणी वाचा मेन्द्रियेणाविशेतीन्द्रियं^१ वै वागि-
 न्द्रियमेवावरुन्धे ॥ न वै तद्विदुर्मदि ब्राह्मणा वसन्ता^२ यजन्ति ब्राह्म-
 णा वा यदि तस्य वर्षेऽन्यस्य वा यस्य द्रुवते यस्यैवर्षेर्द्रुवाणो यजते
 ५ तं तदिष्टं गच्छति नेतरमुपनमति तत्प्रवरं प्रवृणाने द्रूयाद्देवाः पितरो
 देवा यो ऽसि स सन्यज^३ इति य एव कश्च सन्यजते तं तदिष्टमाग-
 च्छति नेतरमुपनमति देवेभ्य एव पितृभ्यो यज्ञं परिददाति तमस्य^४
 ते गोपयन्ति समिष्टापूर्तेन गच्छति स्वर्गे लोके तदस्याक्षय्यमपरि-
 मितं भवति वसन्तमृतूनां प्रीणामीति पञ्च वा ऋतव ऋतूनेव प्री-
 १० णाति ते ऽस्मै प्रीताः कल्पन्ते ऽस्मा ऋतवो य एवं वेद ॥ १५ ॥
 cf Mñitr S 1 4 5, TS 1 6 7

इति श्रीमद्यजुर्वेदकाठके चरकशाखायां पुरोडाशब्राह्मणं नामैक-
 विंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^५

अग्नीषोमाभ्यां यज्ञश्चक्षुष्मानित्यग्नीषोमौ वै यज्ञस्य चक्षुषी यज्ञ-
 स्यैव चक्षुषा चक्षुरात्मन्पते चक्षुष्मान्भवति य एवं वेदागिरन्नस्यान्न-
 १५ पतिरियसिर्वै देवानामन्नादस एनं मनुष्येष्वन्नाद्यं प्रापयत्यन्नादो
 भवति य एवं वेद दधिरस्पदव्यो भूयासममुं दधेयमित्येतया^६ वै
 दध्या देवा असुरानदभुर्वस्तयैव भ्रातृव्यं दध्नीति नैनं दिप्तन्दध्नीति य

^१ So corr Ch द्रुवती• darbach auch hath 4 14 (p 39 Z 5) zu corr ^२ So
 corr Ch दहन्ते ^३ So corr Ch यो मिन्द्र इन्द्राय; das y für i erklärt auch aus
 Mißverständnis der Carada Schrift. ^४ So corr Ch तस्य ^५ So die Unter-
 schrift des Capitels in Ch ^६ So corr Ch धमे

एवं वेदाग्नीषोमी वृत्रहणा इत्यग्नीषोमाभ्यां वै वीर्येणेत्यो वृत्रमह-
 स्ताभ्यामेव भ्रातृभ्य स्तृणुत इन्द्राग्न्योरहं देवयज्ययौजस्वान्वीर्यावान्भू-
 यासमित्योजो वै वीर्यमिन्द्राग्नी औज एव वीर्यमात्मन्यहं इन्द्रस्याहं
 देवयज्ययेन्द्रियावान्भूयासमितीन्द्रियं वा इन्द्र इन्द्रियमेवात्मन्यहं ॥ म-
 हेन्द्रस्याहं देवयज्यया जेमानं^१ भूमानं गमेयमिति जेमानमेव भूमान- ५
 मुपैतीन्द्रस्याहं विमृधस्य देवयज्ययासपत्नो भूयासमित्यसपत्न एव
 भवतीन्द्रस्याहमिन्द्रियावतो देवयज्यया पशुमान्भूयासमितीन्द्रियं वै
 पशवः पशूनेवात्मन्यहं सारस्वत्या अहं देवयज्यया वाचमन्वाद्यं पुषेय-
 मिति वाग्वै सारस्वती वाचैवान्वाद्यमवरुद्धे पूष्णो ऽहं देवयज्यया
 पुष्टिमान्पशुमान्भूयासमिति पुष्टिवै पूषा पुष्टिमेवावरुद्धे ऽदित्या अहं 10
 देवयज्यया प्रतिष्ठां गमेयमितीयमदितिरस्यामेव प्रतितिष्ठति ॥ वि-
 श्वेयामहं देवानां देवयज्यया प्राणानीं सायुज्यं गमेयमिति प्राणाना-
 मेव सायुज्यं गच्छति द्यावापृथिव्योरहं देवयज्यया प्रजनिषीय प्रजया
 पशुभिरिति प्रजापतिमेयोषैत्येरेहं स्विष्टकृती देवयज्ययायुः प्रतिष्ठां
 गमेयमित्यायुरेवात्मन्यहं प्रति यज्ञेन तिष्ठति यो देवताश्च यज्ञं च यज्ञे 15
 तर्पयितव्यान्वेद तृप्यति प्रजया पशुभिरूपैर्न सोमपीथो नमत्येतर्हि वै
 सर्वा देवता यर्हि स्विष्टकृदेतर्हि ह्येनास्सर्वास्संयजत्येष खलु वाव
 प्रत्यक्षं यज्ञो यत्स्विष्टकृदतीतृपद्यज्ञे^२ यज्ञमिति देवताश्चैवैतद्यज्ञं च
 यज्ञे तर्पयति तृप्यति प्रजया पशुभिरूपैर्न सोमपीथो नमत्ययादमिरोः
 प्रिया धामानीति व्रक्षवर्चसं तेनावरुद्धे सोमस्यायाद् प्रिया धामा- 20
 नीति क्षत्रं तेनाग्नीषोमयोरयाद् प्रिया धामानीत्युपींश्निरुक्तं तेना-
 वरुद्धे ऽग्नीषोमयोरयाद् प्रिया धामानीत्युच्चैर्निरुक्तं तेनानिरुक्तं^३ च
 वा इदं निरुक्तं च तस्यैवोभयस्यावरुद्धा अथो शुष्कहरति एवावरुद्धे
 यद्वै शुष्कं तदामेयं यद्वरितं तत्सौम्यं शुष्कं च वा इदं हरितं च तस्यै-

^१ Darnach oben 5, 1 (p 44, Z 9) zu corr^२ So corr. Ch द्यौः, oben

5, 1 (p 45 p 1) zu corr

^३ So corr. Ch शुष्कैर्निरुक्तेनामिदं

वोभयस्यावरुद्धौ देवानामाज्यमानामयाद् प्रिया धामानीति प्रया-
जानुयाजा वै देवा आज्यपास्तानेवोभयानीणाति ते ऽस्योभये प्रीता
यज्ञो भवन्ति ॥ १ ॥ cf oben 5, 1, TS 1, 6, 11, 5 ag

- बृहतो मा वाजेन वाजय वामदेव्यस्य मा वाजेन वाजयेति वा-
५ मदेवो वा एतन्नोनामपश्यत्पशव' इडा पशुध्वेव पशून्धधाति जुष्टे
जुष्टिं ते गमेयमुपहूत उपहवं ते ऽशीयेति' द्वाशीर्वै यज्ञो यज्ञस्यैवै-
तामाशिपमाशास्ते सुहवा मेहीति सुहवामेवैनां' कुरुते सह रायस्यो-
षेणेति सहैवैवं रय्याभ्यैत्यस्मास्विन्द्र इन्द्रियं दधात्वितिडाया वा एष
दोह इडामेवैतदुहे ऽस्मान्नायो मघवानस्त्वचन्तामिति पशवो वै रायो
१० मघवानः पशून्मेवात्मन्धत्ते ऽस्मार्कं सन्त्वाशिष इत्याशिपमेवाशास्ते सं-
जयन्क्षोचाणि सहसाहमिन्द्र कुर्वाणो अन्यी अधरान्सपत्नानित्यधरमे-
व' भ्रातृष्यं कुरुते ॥ ब्रह्म तेजो मे पिन्वस्व क्षत्रमोजो मे पिन्वस्वे-
त्येतदेवासा' इडा सर्वं दुहे' सर्वं हास्यैतद्भवति य एवं वेद मयि त्य-
दिन्द्रियं महदितीन्द्रियं वा आप इन्द्रियमेवात्मन्धत्ते ब्रध्म पिन्वस्व क-
१५ त्यन्तां दिश इत्यसौ वा आदित्यो ब्रध्मस्य यदोदेत्यथ दिशः कल्पन्ते य
एवं वेद यामब्राह्मणः प्राप्नाति सा स्तुवाहुतिस्तस्या वै वसिष्ठ एव
प्रायश्चित्तिं विदांचकार ब्रध्म पिन्वस्वेति पुरोडाशमभिमृशति दक्षि-
णीयेध्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयत्यस्मिन्मचिक्षुव्यमपि ह वा अस्य यामवा-
ह्मणः प्राप्नाति सा हुतैव भवत्यथ ह स्माह कपिवनो भौवायनः किमु
२० स यजेत यो गामिच' यज्ञं न' दुहे सुदोहतये वा एष गोरिति सं य-
ज्ञपतिराशिपेति यजमानो यजमानभागं प्राप्नाति यजमानो वै यज्ञ-
पतिर्यज्ञो यजमानभागो यद्यजमानो यजमानभागं प्राप्नाति यज्ञपता
एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ २ ॥ cf oben 5, 2

¹ Ch wohl अपश्यत् ² So corr Ch शोयति ³ So corr Ch स्वयया सेवेति
स्वयद्, cf oben 5, 2 (p 45, Z 5) ⁴ So corr Ch रामय ⁵ So corr Ch
स्वयतदेवा सा ⁶ So corr Ch सर्वन्मुष्टे सर्वप्रा ⁷ So corr Ch मादित्य, cf Mātr
S 1, 4, 5 & E ⁸ So corr Ch यद्गु, vgl die vorige Ann

देवस्याहं बर्हिषो देवयज्यया प्रजावान्भूयासमिति' बर्हिषा वै
 प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजामेव सृजते देवस्याहं नराणि सस्य देवय-
 ज्यया पशुमान्भूयासमिति नराणि सेन वै प्रजापतिः पशून्सृजत पशू-
 नेव सृजते देवस्याहमग्रेस्त्विष्टकृतो देवयज्ययायुः प्रतिष्ठां गमेयमि-
 त्यायुरेवात्मन्यङ्गे प्रति यज्ञेन तिष्ठत्या माग्निषो दोहकामा इत्याग्निषो 5
 वै दोहकामा यजमानमुपतिष्ठन्ते ता यथा घेनवो ऽदुग्धा' अपक्राम-
 न्येवं त्वस्माद्यजमानादपक्रामन्यथ य एवं वेदाग्निष एवैष दुहे सा मे
 सत्याग्नीर्देवान्गम्यादिति सत्यामेवाग्निं देवान्गमयित्वा वरं वृणीते ॥
 जुष्टाञ्जुष्टरेति जुष्टादेवैनां जुष्टतरां करोति पन्यात्पन्यतरेति पन्यादे-
 वैनां पन्यतरां करोत्यरेडता' मनसा' देवान्गच्छेत्येवैतदाह यो देवयानः 10
 पन्यास्तेन देवान्गच्छेति य एव देवयानः पन्यास्त्वमेवैनमपि पादयति
 रोहितेन त्वाग्निर्देवतां गमयतु हरिभ्यां त्वेन्द्रो देवतां गमयत्विति यज-
 मानो वै प्रस्त्रो हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयति यज्ञ यज्ञं गच्छ
 यज्ञपतिं गच्छेति स्वमेवैनं योनिं गमयति यो यज्ञस्यायुर्वेद सर्वमा-
 युरेति यज्ञस्यायुरसि यज्ञो म आयुर्द्धात्वित्येतच्च यज्ञस्यायुर्य एवं वेद 15
 सर्वमायुरेति यच्च युक्तो विमुक्तश्शमरथं' वा करोति प्र वा शिणाति
 वि ते मुञ्चामि रणनां वि रग्मीनिति विमोक्तं एवास्यैष स्वर्गमेव
 लोकं देवता गमयित्वा प्रतिष्ठाप्य विमुञ्चति विष्णोश्शम्योर्यज्ञस्यान्त'
 इति विष्णुर्वै यज्ञो ऽन्तत एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ ३ ॥

cf oben 5, 3, Matr S 1 4 5, TS 1 7 4 und 1 6 4

इष्टो यज्ञो भृगुभिर्द्विष्योद्गा यतिभिरिति यज्ञस्य वा एष दोहो 20

¹ So corr Ch प्रजावान्भूयासमिति* aber vgl oben 5, 3 (p 45, Z 18) wodurch sich das doppelte भूया als Dittographie erweist ² cf Matr S 1, 4, 5 (p 53, Z 6)

³ Darnach auch oben 5 3 (p 46 Z 3) so zu corrigiren cf auch TS 1 6 3, 2 Matr S 1 4, 1 (p 48, Z 1)

⁴ Hier folgen in Ch die Worte देवान्गच्छेत्येवैनता मनसा, was auf fehlerhafter Dittographie beruht cf oben 5, 3

⁵ So Ch, vgl Drāhyay 5, 1, 11, Baudh Cr 10, 13, 17, 43 Caland ⁶ So corr Ch विमोक्त, cf TS 1 7, 4, 4

⁷ So corr Ch प्रजापतिः*, cf TS 1, 7, 4, 4, 1, 6, 4 3

- यज्ञमेवैतद्गृहे तस्य यज्ञस्येष्टस्य स्विष्टस्य द्रविणमागच्छत्वित्याशिषमे-
 वाशास्ते' ऽङ्गिरसो मे ऽस्य यज्ञस्य प्रातरनुवाकैरहौपुर्वित्याशिषामेवैष'
 दोहो वसुर्यज्ञो वसुमान्यज्ञ इति वसुमन्तमेव यज्ञं कुरुते तस्य यज्ञस्य
 वसोर्वसुमतो वसु मागच्छत्वित्याशिषमेवाशास्ते सोमो रेतोधा इति
 5 सोमो वै देवानां रेतोधास्सोम एवासौ रेतोधा रेतो दधाति तष्टा
 रूपाणां विकर्तेति तष्टा वै रूपाणां विकर्ता सो ऽसौ रूपाणि विक-
 रोति देवानां पत्नीरग्निर्गृहपतिर्मिथुनं यजमानस्येत्येतद्वै दर्शपूर्णमा-
 सयोर्मिथुनं दर्शपूर्णमासयोरेव मिथुनेन मिथुनमात्मन्धत्ते तयोर्हं दे-
 वयज्यया मिथुनेन प्रजनिषीयेति प्र प्रजया प्र पशुभिर्जायते या वा
 10 एतस्य पत्नी सैति संप्रति' पश्चादासीताग्निरस्याः प्रजा निर्देहेद्यदाह
 पत्न्येष ते पत्नि लोक इति लोकमेवास्यै करोत्यनिर्दाहुको ऽस्या
 अग्निः प्रजा भवति सं पत्नी पत्या' सुकृतेषु गच्छतामिति पत्न्या
 एवैष यज्ञस्यान्वात्मन्सह' स्वर्गे लोके भवतस्त्वाहा स्वाहेष्टेभ्यो वप-
 डनिष्टेभ्य इति स्विष्टिष्व वै दुरिष्टिष्व यज्ञे संयतेते यस्य स्विष्टिर्यज्ञं
 15 युवते स वसीयान्भवति यस्य दुरिष्टिर्यज्ञं युवते' स पापीयान्भवति
 स्विष्टैवास्य यज्ञे समर्धयति वसीयान्भवत्ययाश्चापे ऽस्यनभिर्गस्ति-
 श्चेत्यया वै नामैवापेस्तनूरया मर्याधैर्यणेति' खलु वा आहुयौ च विप्र
 यज्ञस्य प्रायश्चित्तिं यां च न विप्र यश्च यज्ञस्य क्रियते यश्च न क्रियते
 तस्यैषोभयस्य प्रायश्चित्तिस्मरस्त्वयै वेशभगिन्यै स्वाहेति वेशयमनं वा
 20 एतदपि ह वा एनुमाजीवन्त' उपासते वाचमस्य ब्राह्मणस्य वा रा-
 जन्यस्य वोपासह इति य एवं वेद येज्ञस्य त्वा प्रमयाभिर्मयोन्मया
 प्रतिमया परिगृह्णामीति गायत्री वै यज्ञस्य प्रमा चिष्टुवभिमा जग-

¹ Ch द्रविणमा, aber cf oben 5, 4 s A ² So corr Ch ह्येष्ट, vgl oben 5, 4 (p 46, Z. 13) ³ So corr Ch संप्रति vgl Maitr S 1, 4, 8 (p 55 Z. 12)

⁴ So corr Ch पत्या, cf oben 5 4 (p 46, Z. 19) ⁵ So corr Ch रम्ये वष्ट, cf Maitr S 1, 4, 8 (p 56, Z. 11) ⁶ So corr Ch पश्यते ⁷ Vgl Jasselsbo Maitr S 1, 4, 8 (p 50, Z. 16) ⁸ So corr Ch वनमजोष्ट, cf Maitr S 1, 4, 8 (p 56, Z. 15)

त्युन्मानुष्टुम्प्रतिमैतावन्ति वै छन्दीसि यज्ञं वहन्ति तैरेवैनं परिगृह्णा-
ति तेष्वेनं' प्रतिष्ठापर्याति ॥ ४ ॥ cf. oben 5, 4; Mātr. S 1, 4, 8.

पूर्णमसि पूर्णं मे भूया इति येभ्य एव कामेभ्य ऊनस्तानांपूरयते
ऽयिर्वै भूयांसं यजमानं प्रदहति संततं सावयत्यपो' ऽतिमुच्यमाना
अनु यजमानो ऽतिमुच्यते ऽथो अद्भिरेवैतदग्रेरात्मानमन्तर्धत्ते ऽप्रदा- 5
हाय सर्वं वा एतस्य यज्ञो मृष्टं पशुचाभिषीदति' यद्गृहा यत्पशवः प्रा-
च्या दिशा देवा ऋत्विजो मार्जयन्तामित्येता वै यज्ञस्य मृष्टय एता-
श्शान्तयो मृष्टो ऽस्य यज्ञो भवति शान्तो ऽघातुकः पशुपतिः पशूनृ-
थिवी' विष्णुर्व्यक्रीस्त गायत्रेण छन्दसेति विष्णुमुखा वै देवान्छन्दो-
भिरेभ्यो लोकेभ्यो ऽसुरान्प्राणुदन्त' विष्णुमुख एवैतद्वजमानश्छन्दो- 10
भिरेभ्यो लोकेभ्यो भ्रातृभ्यं प्रणुदते ऽगन्म स्वरिति स्वरेव गच्छति सं-
ज्योतिषाभूमेति ज्योतिर्वै यज्ञो यज्ञ एव यज्ञमनुसंतनोति सूर्यस्या-
वृतमन्वावर्त इत्यमुषैवादित्यस्यावृतमन्वावर्तते ऽथो एवं हि यज्ञ
आवर्ततेदमहं यो ऽसान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तस्य प्राणं निवेष्टयामी-
ति' यमेव द्वेष्टि तस्य प्राणं निवेष्टयति' तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति 15
तेज एवात्मन्धत्ते' समहं प्रजया सं मया प्रजेति प्रजामेवात्मन्धत्ते समहं
रायस्पोषेण सं मया रायस्पोष इति पशवो वै रायस्पोषः पशून्मेवात्म-
न्धत्ते ऽमेस्तेजसा तेजस्वी भूयासमिति तेज एवात्मन्धत्ते वायोरायुषा-
युष्माभूयासमित्यायुरेवात्मन्धत्ते सूर्यस्य वर्चसा वर्चस्वी भूयासमिति
वर्च एवात्मन्धत्ते इन्द्रस्येन्द्रियेणेन्द्रियावाभूयासमितीन्द्रियं वा इन्द्र 20
इन्द्रियमेवात्मन्धत्ते ॥ धाता मे धास्वा सुधां दधात्विति धातैवासौ'
धास्वा सुधां दधाति प्रजापतेः प्रजया प्रजावाभूयासमिति प्रजामे-
वात्मन्धत्ते प्र वा एपो ऽसाञ्जीकाच्यवते¹⁰ यः प्रक्रमान्प्रक्रामति छ-

¹ So corr. Ch तैरेव² So corr. Ch त्वमे³ cf. oben 5, 5 (p 47, Z 15 flg.)⁴ So corr. Ch पशुपति⁵ So corr. Ch प्रणुदते⁶ So corr. Ch निवेष्टयामीति, cf.

oben 5, 5 (p 47, Z 23)

⁷ So corr. Ch निवेष्टयति⁸ So corr. Ch त्वमे⁹ So corr. Ch धातैवासौ¹⁰ So corr. mit Caland Ch काश्यपावते cf. TS 1, 7, 8, 1.

न्दोभिर्हि पराङ्गो हति स ईश्वरः प्रमेतोऽस्ये गृहपत इति गार्हपत्यमुप-
तिष्ठते ऽस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति ॥ ५ ॥

cf oben 5 5, Mnti S 1, 4 7

- देवाञ्जनमग्नयज्ञ इति जनं वा एतद्यज्ञस्यैति यत्स्कन्दति जनादेव
यज्ञस्याग्निपमवस्त्वे पञ्चानां त्वा वातानां धर्चाय गृह्णामीत्ययं वाव
5 यः पवते स यज्ञः पाङ्गो यज्ञो यज्ञमेवासौ गृह्णाति पञ्चानां त्वा स-
लिलानां धर्चाय गृह्णामीति पशवो वै सलिलं पशून्नेवासौ गृह्णाति
पञ्चानां त्वा पृष्ठानां धर्चाय गृह्णामीति यज्ञो वै पृष्ठानि यज्ञमेवासौ
गृह्णात्येतेन वै दर्शपूर्णमासौ पृष्ठवन्तौ पञ्चानां त्वा दिशं धर्चाय
गृह्णामीति पञ्च वै दिशो¹ दिश एवासौ गृह्णाति सर्वा दिशो ऽभि-
10 जयति सर्वा अस्य दिशो ऽभिजिता भवन्ति पञ्चानां त्वा पञ्चजनानां
धर्चाय गृह्णामीति ॥ छन्दीसि वै पञ्च पञ्चजना यज्ञछन्दीस्युपैनं
यज्ञो नमति भूरुसाकं हव्यं देवानामाग्निषो यजमानस्येति भूतिमे-
वात्मने गृह्णाति हव्यं देवेभ्य आग्निषो यजमानस्य चरोस्त्वा पञ्चवि-
लस्य धर्चाय गृह्णामीतीमे लोकाश्चरुः² पञ्चविल इमानेवासौ लो-
15 कान्गृह्णाति धामासि प्रियं देवानामनाधृष्टं देवयजनमिति प्रज्ञात
आज्यग्रहः पथागान्न यज्ञाहूर्छति नास्माद्यज्ञो हूर्छति य एवं वेद यज्ञो
वै देवेभ्यो ऽपाक्रामन्नं वेदेनान्वविर्दस्तेदस्य³ वेदत्वं यवेदो⁴ भवति
यज्ञस्यानुवित्त्यै स्त्री वै वेदिः पुमान्वेदो यवेदेन वेदि संमार्ष्टि मिथु-
नमेव करोति प्रजापतेर्वा एतानि श्मश्रूणि यवेदो यां पत्नी कामयेत
20 पुत्रं विन्देतेति तस्या उपस्य आस्येन्मिथुनमेव करोति ॥ शिरो वा
एतद्यज्ञस्य यत्पुरोडाशः⁵ केशा वेदो यवेदेन पुरोडाशं समुन्मार्ष्टि यज्ञ-
स्य सर्वतायौपधयो वै वेदः पशव ओपधय एष पशूनां गोष्ठो यद-
न्तराग्नी यवेदमन्तराग्नी स्तृणाति स्व⁶ एव गोष्ठे भ्रातृभ्यस्य पशून्वृद्धे

¹ So corr Ch दिश ² So corr Ch लोका चरु ³ So corr Ch पाक्रामन्तु
वेदेनान्वविन्देस्त ⁴ So corr Ch यवेदो ⁵ Die erste Hand in Ch द्याय, dann
corr in द्याय cf Mnti S 1, 4 8 (p 55, Z 18) ⁶ So corr Ch स्व

दुःसुवेदो' वा अमुच यज्ञो यद्वेदो भवति यज्ञस्यानुविस्वै वि वा एत-
 द्द्वज्जिह्वते यदर्धमासे ऽर्धमासे सैस्थां गच्छति यत्संततमाहवनीया-
 त्स्तृणाति यज्ञमेव संतनोति ते संततमुत्तरे ऽर्धमास आलभते ॥ यज्ञह-
 नो वै देवा यज्ञमुपस्सन्ति न एषु लोकेष्वास्त आददाना विमत्ताना
 यो ददाति यो यजते तस्य ये देवा यज्ञहनो यज्ञमुपः पृथिव्यामध्यासत ५
 इति य एव पृथिव्यां यज्ञहनश्च यज्ञमुपश्च देवास्तानतीत्यान्तरिक्षं ग-
 च्छति गच्छेम सुकृतो वयमित्याशिषमेवाशास्ते ये देवा यज्ञहनो य-
 ज्ञमुपो ऽन्तरिक्षे ऽध्यासत इति' य एवान्तरिक्षे यज्ञहनश्च' यज्ञमुपश्च
 देवास्तानतीत्य दिवं गच्छति गच्छेम सुकृतो वयमित्याशिषमेवाशास्ते
 ये देवा यज्ञहनो यज्ञमुपो दिव्यध्यासत इति य एव दिवि यज्ञहनश्च 10
 यज्ञमुपश्च देवास्तानतीत्य स्वर्गं लोकं गच्छति गच्छेम सुकृतो वय-
 मित्याशिषमेवाशास्ते ॥ गोर्मा अप्रे ऽविमौ अश्वी यज्ञ इति गोमन्त-
 मेवाविमन्तमश्विनं यज्ञं कुरुते नृवत्सखा सदमिदप्रमृथ इति नृवत्स-
 खा ह्येष सदमिदप्रमृथ उडावी एषो असुर प्रजावानित्याशिषमेवा-
 शास्ते दीर्घो रयिः पृथुवुभस्सभावानिति प्रथयत्येवाये धृतमचारिष- 15
 मित्यग्निवै देवानां धृतपतिर्व्रतपतय एव व्रतं संप्रयच्छति ॥ ६ ॥

cf oben 5 6, Matr S 1 4, 9 und 8

देवतानां वा एतदायतनं यदाहवनीयो यदन्तराग्नी तत्पशूनां म-
 नुष्याणां गार्हपत्यो ऽन्वाहार्यपचनः पितृणां पूर्वं चाग्निमपरं च परि-
 स्तरित्वा आह मनुष्याणामिन्ध्वै नवावसानं प्रियं नवावसानमेवा-
 द्धन्मेध्याय सर्वा ह वा अस्य यस्यमाणस्य देवता यज्ञमागच्छन्ति 20
 य एवं वेदाग्नेस्तनूरसि वाचो विसर्जनमिति पुरोडाशीयानावपति
 देवतानां वा एष यहो देवता एवैतदयहीदय ह साहारुण औपवे-
 शिरुतासु वा अहमाहुतिषु देवता हव्यं गमयामि सैस्थितेन यज्ञेन

¹ So corr Ch. दुःसुवेदो

² So corr mit Galand, Ch अध्यासते ohne (इति)

³ Dies यज्ञहनश्च fehlt in Ch und ist von mir ergänzt

- संस्थां गच्छानीति य एवं वेदाहुतास्वेवास्याहुतिषु देवता हव्यं गच्छ-
ति संस्थितेन यज्ञेन संस्थां गच्छत्यपः प्रणेषन्वाचं यच्छेद्दौलूखलेन वै
दृषदा देवा यज्ञमुखाद्रक्षींस्थपाघ्नन्ननसा वै प्रजापतिर्यज्ञमतनुतौलू-
खलस्योद्वदितोरध्वर्युश्च^१ यजमानश्च वाचं यच्छेतां प्रजापतिरेव भूत्वा
^५ मनसा यज्ञं तत्वा तेन सर्वाणि सह यज्ञायुधानि प्रहृत्यानि मानुषं
तत्क्रियते नैकमेकं^२ पितृदेवत्वं तद्देवे प्रहृत्ये याज्यानुवाक्ययो रूपमु-
पवसत्पुत्रयोस्तत्पशूनवरुन्धे याम्यीश्चारणीश्च यद्वाम्यस्य नाश्राति
तेन याम्यान्यपशूनवरुन्धे यदारण्यस्याश्राति तेनारण्यानथो^३ इन्द्रियं
वा एतद्यदारण्यमिन्द्रियमेवावरुन्धे ॥ न माषाणामग्नीयादमेध्या वै
^{१०} माषा न तस्य सायमग्नीयाद्येन प्रातर्यस्यमाणस्यादप्रतिजग्धेन वै
हव्येन हेवा वसीयोभूयमगच्छन्नप्रतिजग्धेनासुराः^४ पराभवन्नप्रतिजग्धेन
वै तद्व्येन यजमानो वसीयोभूयं गच्छति यो वै श्रद्धामनारभ्य यजते
पापीयान्भवत्पापंश्च न वाचा गृह्णाति^५ न यजुपाति वा एता
वाचं^६ नेदत्यति वर्षं^७ मनस्तु नातिनेदन्ति तद्वर्षपो यहीष्यन्त्यादिमां
^{१५} तर्हि मनसा ध्यायेदियं वा एतासां पाचसनयैवेना गृह्णाति श्रद्धा-
मेवारभ्य यजते वसीयान्भवति ॥ ७ ॥ cf. *Maṭr* S 1, 4 10, *TS* 1, 6 8

इति श्रीयजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां यजमानघ्रा-
हणं नाम द्वाविंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^८

^१ So corr Ch खयस्योदितार, *Maṭr* S 1, 4, 10 (p 58, Z 13) = Corr

^२ So corr Ch नैकज्ञ *Maṭr* S 1, 4 10 (p 59, Z 13) = Corr ^३ So corr Ch

रणयामया *Maṭr* S 1, 1 10 (p 58 Z 18) = Corr ^४ So corr Ch घर्तयोम

प्रसातः ^५ Ch eigentlich etwa यदृणति ^६ So corr Ch यच ^७ So corr Ch

घर्तं, *Maṭr* S 1, 4 10 (p 59, Z 4) = Corr ebenso *TS* 1, 6, 8 1 ^८ So die

Unterschrift des Capitels in Ch

गावो वै सन्नमासत शृङ्गाणि सिपासन्तीस्तासां^१ दशमे मासि
 शृङ्गाण्यजायन्त ता अश्ववन्नरात्सोत्तिष्ठामाव^२ तं काममरुत्सहि^३
 यस्यै कामाय न्यसदामेति तासामु त्वा अश्ववन्नर्धा वा यावतीर्वा-
 सामहा एव द्वादशौ मासौ संवत्सरं संपाद्योत्तिष्ठामेत्युत्तिष्ठन्तीरु त्वा
 अश्ववन्नेवास्मासु यद्वाभूदिति तासां या द्वादशौ मासा^४ आसत ता- ५
 सां शृङ्गाणि^५ प्रावर्तन्त यद्वाया वायद्वाया वा ता इमा यास्तूपरास्त-
 साद्वादश मासास्तूपराः प्रेतरीश्वरन्ति दश शृङ्गिणीरुभयीर्वाव^६ ता
 आर्ध्वन्याश्वशृङ्गाण्यसन्वन्याश्वोर्जमवारुन्धतर्ध्ववन्ति^७ दशमु मास्तूत्तिष्ठ-
 न्त चर्ध्ववन्ति द्वादशसु य एवं विदुस्तदेतद्वह्मयनं तस्मादेतेन यन्ति
 पदेन वा एतद्यन्ति विन्दति^८ ह खलु वै पदेन यैस्तस्मादेतद्वोस- १०
 नि^{१०} ॥ १ ॥ cf TS 7. 5. 2 und 1

अतिरात्रः परमो यज्ञक्रतूनामित्याहुर्वैद्ववादिनः कस्मात्तं प्रथममु-
 पयन्तीति यद्वा अतिरात्रमुपयन्त्यग्निष्टोमं प्रथममुपयन्त्यथोक्थ्यमथ^{११}
 षोडशिनमथातिरात्रं यथापूर्वमेव यज्ञक्रतूनुपेत्यैतानालभ्य परिगृह्य
 सोमं पिबन्त आसते ज्योतिष्टोमं प्रथममुपयन्ति ज्योतिष्टोमो वै १५
 स्तोमानां मुखं मुखत एव तत्स्तोमान्प्रयुञ्जते विराजं ज्योतिष्टोमो
 ऽभिसंपन्न एकया गौरतिरिक्त एकयायूहनस्ते^{१२} सैस्तुता विराजमभि-
 संपद्यन्ते द्वे चर्चा अतिरिच्येते स्वर्गो वै लोको विराड् द्विपादो यज्ञ-
 मानास्त्वर्ग एव तद्दोके विराजि द्विपादो यजमानाः प्रतितिष्ठन्ति ॥
 रथन्तरं पृष्ठं भवतीयं वै पृथिवी रथन्तरमिमामेव तदालभ्यासते रथ- २०

^१ So corr Ch शृङ्गाणि सिपाः, cf TS 7, 5, 2, 1 = Corr. ^२ So corr Ch घ-
 मय, TS 7, 5, 2, 1 = Corr. ^३ So corr Ch सन्नमहि oder मरुत्सहि, TS 7, 5,
 2, 1 = Corr. ^४ So corr Ch यावतो या, TS 7, 5, 2, 1 = Corr. ^५ मासा fehlt
 in Ch und ist von mir ergänzt. ^६ So corr Ch शृङ्गाणि. ^७ So corr Ch
 शृङ्गिणीरुभयीर्वा. ^८ So corr Ch शृङ्गाण्यसन्वन्याश्वोर्जमवारुन्धतर्ध्ववन्ति. ^९ So corr
 Ch विन्दति, TS 7, 5, 2, 2 = Corr. ^{१०} Vgl TS 7, 5, 2, 2 पदेन धेनु. ^{११} So
 corr Ch योत्थयाम. ^{१२} So corr mit Caland, Ch एकयायूहनस्ते, vgl unten 33, 3
 und TS 7, 1, 10, 2

- न्तरं दिवा भवति रथन्तरं नक्तमित्याहुर्ब्रह्मवादिनः केन तदजामीति
 सौभरं तृतीयसवने ब्रह्मसामं बृहद्भवति तन्मध्यतो दधाति रथन्तरस्य
 विधृत्यै तेनाजाम्यतिराचाच्चतुर्विंशमहरुपयन्ति' चतुर्विंशतिसंव-
 त्तरस्यार्धमासा अर्धमासशस्संवत्सर आप्यते ऽर्धमासश एव तत्संव-
 5 त्तरमाप्नुवन्ति तस्य षष्टिश्च वीणि च शतानि स्तोत्रीयाप्पष्टिश्च वै
 वीणि च शतानि संवत्सरस्याहान्यहश्शस्संवत्सर आप्यते ऽहश्श एव
 तत्संवत्सरमाप्नुवन्त्युक्थ्यो' भवति पशवो वा उक्थ्यानि' पशून्नेवाव-
 रुन्धते बृहत्पृष्ठं भवति स्वर्गो वै लोको बृहत्स्वर्गमेव तेन लोकमाप्नु-
 वन्ति त्रयस्त्रिंशो नाम साम माध्यन्दिने पवमाने भवति त्रयस्त्रिंश-
 10 देवास्तद्देवा नाप्नुवन्त्येतस्मै वै संवत्सरमुपयन्त्यापन्देवानापन्स्वर्गं' लो-
 कमव पशून्नुत्ततापन्संवत्सरमर्धमासश' आपन्नहश्शस्तचतुर्विंशे ऽह-
 न्सर्वा देवताः परिगृह्य सोमं पिवन्त आसते ये वा इतः पराञ्च संव-
 त्तरमुपयन्ति नैनं ते स्वस्ति समश्नुवते ऽथो ये ऽमुतो ऽर्वाञ्चमुपयन्ति
 ते हैनं स्वस्ति संतर्त्येतद्वा अमुतो ऽर्वाञ्चमुपयन्ति यदेवम् ॥ २ ॥

cf TS 7 4 10 und 7 5 1

- 15 ज्योतिष्टोमं प्रथममुपयन्त्यसिंस्तेन लोके प्रतितिष्ठन्ति गोष्टोमं
 द्वितीयमुपयन्त्यन्तरिक्षे तेन प्रतितिष्ठन्त्यायुष्टोममुत्तममुपयन्त्यसिंस्तेन
 लोके प्रतितिष्ठन्त्ययं वै लोको ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसा एवायुर्गदेता-
 न्स्तोमानुपयन्त्येवैव तल्लोकेषु सच्चिणः प्रतितिष्ठन्तो यन्ति विराजं
 ज्योतिष्टोमो ऽभिसंपन्न एकया गौरतिरिक्त एकयायुर्ह्रनस्ते' सैस्तुता वि-
 20 राजमभिसंपद्यन्त ऊर्गवै विराड् यदेतैस्तोमैर्यन्यूजमेवैतत्सच्चिणो ऽव-
 रुन्धाना यन्ति ते न शुधार्तिमार्जन्यक्षीधुका भवन्ति द्युत्संवाधमाना'
 इव हि सच्चिणो ऽपिष्टोमा अभितः प्रधी ता उक्थ्या' मध्ये नभ्यं

¹ So corr mit Caland, Ch तदजामीति (Z 1) und तेनाजाम्यतिराचाच्चतु' ² So corr Ch न्युक्ते ³ So corr Ch उत्तानि ⁴ Ch पश्यते ⁵ So corr Ch रुन्धते

⁶ So corr mit Caland, Ch गौरतिरिक्त एकयायुर्ह्रनस्ते cf 33, 2 ⁷ So corr Ch उत्तया, cf TS 7, 4, 11, 2 ⁸ So corr Ch द्युत्संवाधमाना, TS 7, 4, 11, 2 द्युत्संवाधा ⁹ So corr Ch उत्तया, cf TS 7, 4, 11, 2

तदेतद्वै परियहेवचक्रं यदेतेन पडहेन यन्ति देवचक्रमेव तत्समारोहन्त्य-
 रिष्ट्यै ते स्वस्ति समधुवतं उभयतोऽज्योतिषा' यन्ति स्वर्गो वै लोको
 ज्योतिरुभयत एव तत्स्वर्गे लोके सन्निष्ठाः प्रतितिष्ठन्तो यन्ति पडहेन
 यन्ति पद्मा चतुर्वेदं चतुर्ध्वेव तत्प्रतितिष्ठन्तो यन्ति द्वौ पडहौ भवत-
 स्तानि द्वादशाहानि संपद्यन्ते दश वै पुरुषे प्राणास्तनौ द्वादशौ त- ३
 पुरुषमनुपर्यावर्तन्ते त्रय्यपडहा भवन्ति तान्यष्टादशाहानि संपद्यन्ते
 नवान्यानि नव प्राणास्तत्राणाननुपर्यावर्तन्ते चत्वार्यपडहा भवन्ति
 तानि चतुर्विंशतिरहानि संपद्यन्ते चतुर्विंशतिसंवत्सरस्यार्धमासा
 अर्धमाससंवत्सर आप्यते तत्संवत्सरमनुपर्यावर्तन्ते पञ्च पडहा भ-
 वन्ति तानि विंशदहानि संपद्यन्ते दश हस्त्या अङ्गुलयो दश पद्मा १०
 दश प्राणास्तन्निश्विंशदक्षरा विराड्विराजः पुरुषस्तत्पुरुषमनुपर्याव-
 र्तन्ते ऽप्रतिष्ठितसंवत्सर इति खलु वा आहुर्वर्षीयान्प्रतिष्ठाया इत्ये-
 तावद्वै संवत्सरस्य द्वादशं यावन्मासो मासि मास्येव प्रतितिष्ठन्तो
 यन्ति य एवं विदुः ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 4, 11

नवैतान्यहानि नव वै स्वर्गो लोकाश्चतस्रो दिशश्चत्वारो ऽन्तर्देशा १५
 ऊर्ध्वा नवमी यदेतान्यहान्युपयन्ति नवस्त्वेव तत्स्वर्गेषु' लोकेषु सन्नि-
 ष्ठाः प्रतितिष्ठन्तो यन्त्यग्निष्टोमाः परसामानः कर्तव्या इत्याहुर्गग्निष्टोम-
 संमितो' वै स्वर्गो लोक इति द्वादशग्निष्टोमस्तोत्राणि' द्वादश मा-
 सासंवत्सरसंवत्सरस्वर्गो लोकस्तस्मात्तदाहुस्तत्र सूर्य्यमुक्थ्या' एव
 परसामानः कर्तव्या इति पशवो वा उक्थानि' पशूनामवरुद्वै वि- २०
 श्वजिदभिजिता अग्निष्टोमा उक्थ्यास्सप्तदशाः परसामान एकविंशं
 दिवाकीर्त्यै ते सैस्तुता विराजमभिसंपद्यन्ते हे चर्वा अतिरिच्येते स्व-
 र्गो वै लोको विराड् द्विपादो यजमानास्स्वर्गे एव तल्लोके विराजि

¹ Vgl. TS 7, 4, 11, 3.

² So corr. Ch उद्व्यं

³ TBr 1, 2, 2, 1 पंड

यमानः und so auch im Folgenden.

⁴ So corr. Ch यस्मिन्तो

⁵ So corr. Ch

मः स्तोः; TBr. 1, 2, 2, 1 अग्निष्टोमस्य स्तोत्राणि

⁶ So corr. Ch मुक्थ्या; TBr 1, 2,

2, 1 = Corr.

⁷ So corr. Ch उक्थानि; TBr. 1, 2, 2, 2 = Corr.

- द्विपादो यजमानाः प्रतितिष्ठन्ति ॥ यत्परो रथन्तरं तत्प्रथमे ऽहन्कर्तव्यं
 बृहद्वितीये वैरूपं तृतीये वैराजं चतुर्थे शाकं पञ्चमे रैवती षष्ठे तदु
 षष्ठेभ्यो' न यन्ति संततय एते यहा गृह्यन्ते ऽतिपाद्याः' परसामसु
 यदेते गृह्यन्त इमानेवैतल्लोकान्संतत्य स्वर्गं लोकं यजमाना आरोहन्ति
 5 मिथुना एते यहा गृह्यन्ते ऽतिपाद्याः परसामसु यदेते गृह्यन्ते मिथु-
 नमेवैतैरवस्थते सौर्य एष यहा गृह्यन्ते ऽतिपाद्याः' एकविंशे ऽहस्तस्य
 प्रत्यक्षं नाम न यहीतवै तेजस्वितर इव वाय्वतरः प्रदाहाद्वा भयं
 किलासंभावाद्वाया' विष्टा जनयन्कर्वराणीत्येष प्राजापत्यो ऽनिरुक्तो
 यहा गृह्यते ऽतिपाद्याः एकविंशे ऽहस्तमन्त आयुषः पश्यो यो ह
 10 खलु वाच प्रजापतिस्स एवेन्द्रस्तदु देवेभ्यो न यन्ति ॥ ४ ॥
 cf TBr 1 2 2

- प्रथमे मासि पृष्ठान्युपयन्ति मध्यम उपयन्त्युत्तम उपयन्ति यत्प्र-
 थमे मासि पृष्ठान्युपयन्त्यस्मिन्स्तेन लोके प्रतितिष्ठन्ति यन्मध्यम उप-
 यन्त्यन्तरिस्ते तेन प्रतितिष्ठन्ति यदुत्तम उपयन्त्यमुष्मिन्स्तेन' लोके प्र-
 तितिष्ठन्ति मासि मासि पृष्ठान्युपेत्यानीत्याहुः पृष्ठानि वै यज्ञस्य दोह
 15 इति तदाहुरेकं वा एतद्देवानामहयैस्सवाप्तरो यां वै चिरेकस्याह उप-
 सीदन्ति' दहै सापराभ्यां दोहाभ्यां दुहे तत्कुतस्सा' धोक्षति यां द्वादश
 कृत्व उपसीदेयुरिति सकृत्पृष्ठान्युपेयुरुत्तमे मासि समुद्रं खलु वा एते
 ऽनवारमपारं प्रक्षान्ति ये संवत्सरमुपयन्ति बृहद्रथन्तराभ्यामेतथं बृ-
 हद्रथन्तरे वै देवानां अवस्तद्देवाना अवने समुद्रमर्णवं तरन्ति यथा
 20 मध्ये समुद्रस्य अवमन्वर्जैर्युरेवं तद्यत्पुरा संवत्सराद्बृहद्रथन्तरे उत्सृजेयु-

¹ So corr Ch पृष्ठेभ्यो TBr 1 2 2 3 = Corr ² So corr Ch गृह्यन्ते पाद्या
 cf TBr 1 2 2 4 ³ So corr Ch तिपाद्या ⁴ So corr mit Calani Ch कि
 साममेवाद्वाया, vgl Panini 6 1, 53 das Citat beim Scholasten यथा किपासौद् geht
 vielleicht, wie andere Citate desselben auf das Kāthakam und zwar auf diese
 Stelle zurück doch ist das sehr fraglich da in diesem Falle eine noch stärkere
 Modification des Citats vorläge als dies auch in anderen Fällen sich beobachten
 läßt infolge des Citirens aus dem Gedächtnis ⁵ So corr Ch यदुत्तममुपयन्त्यमुष्मि
 तेन ⁶ So corr Ch तथ ⁷ So corr Ch तत्कुतस्सा cf TS 7 5 3 1

रनुत्सर्गं' बृहद्रथन्तराभ्यां गत्वा प्रतिष्ठां गत्वा सकृत्पृष्ठान्युपेयुस्तमे
मासि सर्वेभ्यो वै कामेभ्यस्संधिर्देहे' तत्सर्वाङ्कामान्यज्ञं पृष्ठानि संव-
त्सराहुहे' ॥ ५ ॥ cf. TS 7, 5, 3.

एकविंश एष एतेन वै देवा एकविंशेनादित्यमितस्स्वर्गं लोक-
मारोहयन्त एष इत एकविंशस्तस्य दशावस्तादहानि दश परस्तात् 5
एष उभयतो विराजि प्रतिष्ठित उभयतो हि वा एष विराजि प्रति-
ष्ठितस्तस्मादन्तरेमौ लोकौ यन्सर्वेषु स्वर्गेषु लोकेषु प्रतिष्ठितेति
देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लोकादवपादादविभयुस्तं चिपु स्वर्गेषु लो-
केष्वादधुस्तस्य पराचो' ऽतिपादादविभयुस्तं परस्तात्त्रिभिस्स्वर्गैर्लोकैः
प्रत्यस्तभुवन्त एष उभयतष्पट्सु स्वर्गेषु लोकेषु प्रतिष्ठितो धृत्यै प्र- 10
तिष्ठाया अनवपादायानतिपादाय ॥ देवा वै सप्तदशानां प्रवृयाद-
विभयुस्तान्सर्वेस्तोमैरवस्तात्पर्यार्षन्तर्वेस्तोमैः परस्तात्तस्मादभिजि-
त्सर्वेस्तोमो' ऽवस्तात्सप्तदशानां विश्वजित्सर्वेस्तोमः परस्तात्सप्तदशानां
धृत्या अप्रवृयाय देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लोकादवपादादविभ-
युस्तं ये वर्ष्म स्वर्गाणां लोकानामधिपतयस्तप्स्वादधुश्चतुस्त्रिंश वै 15
स्तोमा वर्ष्म स्वर्गाणां लोकानामधिपतयस्तद्यदेकविंशस्याहस्तयो
ऽवस्तात्सप्तदशस्तयः परस्तात्ते त्रयश्चतुस्त्रिंश द्वौ द्वौ तेषु वा एष
आहितो धृत्यै प्रतिष्ठाया अनवपादायानतिपादाय ॥ वर्ष्मन्हि वा
एष स्वर्गाणां लोकानामाहितस्तस्माद्भूतेभ्यो भूतेभ्य' उत्तरो वर्ष्म
स्वानामाधिपत्यं पर्येति य एवं वेद देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लो- 20
कादवपादादविभयुस्तं पञ्चभौ रश्मिभिरुदवयवश्मयो दिवाकीर्त्यानि
तस्मादेकविंशे ऽहन्पञ्च दिवाकीर्त्यानि क्रियन्ते ये गायत्रे ते गाय-
त्रीपूत्रयोः पञ्चमानयोर्महादिवाकीर्त्यं होतुः' पृष्ठं विकर्णं ब्रह्मसामं

¹ So corr. Ch उत्सर्गे

² So corr. Ch संधिर्देहे; TS 7, 5, 3, 2 = Corr.

³ So corr. Ch तपसु

⁴ So corr. Ch दशस्तस्य पराचो; cf. TB. 1, 2, 4, 2.

⁵ So corr. Ch पुर

⁶ So corr. Ch भूतेभ्य

⁷ So corr. Ch होतु

भासमग्निष्टोमस्तद्यदेकविंशे ऽहन्पञ्च दिवाकीर्त्यानि क्रियन्त आदि-
त्यमेव तत्पञ्चमी रश्मिभिरुदयन्ति धृत्यै प्रतिष्ठाया अन्नवपादायान-
तिपादाय ॥ अथैतानि^१ स्पराणि स्परेव देवा आदित्याय स्वर्गं लोक-
मस्पृखन्त्यदस्पृखिस्तत्स्पराणां स्पृखं स्पृखन्त्यसै स्पराणि स्वर्गं लोकं
५ य एवं विद्वानेतैस्तुते ऽथैतानि पराणि परैव देवा आदित्य स्वर्गं
लोकमपारयन्त्यदपारयिस्तत्पराणां परत्वं पारयन्त्येनं^२ पराणि स्वर्गं लोकं
य एवं विद्वानेतैस्तुते ऽनुष्टुभो वै यदयातयामरूपं तानि पराणि
तस्मादनुष्टुप् पराणि क्रियन्ते यदनुष्टुप् पराणि क्रियन्ते ऽनुष्टुभमेव
तत्सवीर्या कुर्वन्ति स्वर्गस्य लोकस्य समष्टौ ॥ ६ ॥ cf TBr 1, 2 4

- 10 उत्तृज्याऽन्नोत्तृज्याऽमिति मीमांसन्ते तदाहुरुत्तृज्यमेव प्राणा-
पाना वा एते संवत्सरस्य यत्पूर्णाभासा यन्नोत्तृजेयुस्संवत्सरमपिन-
ह्येयुरमेहेन सन्निधौ म्रियेरन्पौर्णमास्यां चामावस्थायां चोत्तृज्यमि-
त्याहुरेते हि यज्ञं वहत इति तदाहुरेतयोस्त्वाव नोत्तृज्यं ये अवान्तरा
यज्ञं भेजाते इति या प्रथमा व्यष्टका तस्यामुत्तृज्यमित्याहुरेष^३ हि मा-
15 सो विशर इति नादिष्टमुत्तृजेयुर्यदादिष्टमुत्तृजेयुर्यादृष्टे पुनः पर्या-
प्तावे मध्ये षडहस्य संपद्यत इति षडहैर्मासि^४ संपाद्य यत्सप्तममहस्त-
दुत्तृजेयुस्सं षडहं^५ तन्वन्त्युत्संवत्सरं श्वासयन्ति यदहस्तूत्तृजेयुस्तदयमे
वसुमते ऽष्टाकपालं पुरोडाशं प्रातर्निर्वपेयुरैन्द्रं^६ दधीन्द्राय मरुत्वत एका-
दशकपालं मध्यन्दिने विश्वेभ्यो देवेभ्य^७ ऋतुमद्रो द्वादशकपालमप-
20 राह्णे^८ प्राजापत्यः पशुस्स्यादमेव वसुमतः प्रातस्सवनं यदयमे वसुमते
ऽष्टाकपालं पुरोडाशं प्रातर्निर्वपन्ति देवतामेव तद्वाग्निनी कुर्वन्त्यन-
नुसर्गाय सोमो वा एष ओषधीषु प्रविष्टो यदैन्द्रं दधि भवतीन्द्रमेव
तद्वाग्धेयान्न च्यावयन्ति सवनमष्टाभिरुपयन्ति ये खलु वाच प्रातः

^१ So corr Ch ॥ धैतानि ^२ So corr Ch लोमस्पराणि ^३ So corr Ch देवा,
TS 7 5 7, 1 = Corr ^४ So corr Ch मासे TS 7, 5, 7 2 मासान् ^५ So corr
Ch षडहो ^६ So corr Ch देवेभ्यो ^७ So corr Ch पराष्टे

पशव उपाक्रियन्ते ते वसव इन्द्रस्य वै मरुत्वतो माध्यन्दिनैः सवनं
 यदिन्द्राय मरुत्वत एकादशकपालं पुरोडाशं मध्यन्दिने निर्वपन्ति दे-
 वतामेव तद्वागिनीं कुर्वन्त्यनुसर्गाय ॥ सवनमेकादशभिरुपयन्ति
 विश्वेषां वै देवानामनुसर्गाय नृतीयसवनं यद्विश्वेभ्यो देवेभ्य ऋतुमद्यो
 द्वादशकपालं पुरोडाशमपराह्णे^१ निर्वपन्ति देवतामेव तद्वागिनीं^२
 कुर्वन्त्यनुसर्गाय सवनं द्वादशभिरुपयन्ति प्राजापत्यः पशुर्भवति य-
 ज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञस्यानुसर्गायाभीवर्त इतष्पणमासो ब्रह्मसामं भ-
 वति ब्रह्म वा अभीवर्तो ब्रह्मणैव तत्स्वर्गं लोकमभिवर्तयन्ती यन्ति ॥
 प्रतिकूलमिव हीतस्वर्गो^३ लोकस्समानाः^४ प्रगाथा भवन्त्यन्यान्त्या-
 नि सामानि लोका वै सामानि स्वर्गां ऋचो लोकैरेव तत्स्वर्गोऽलो-^{१०}
 कानभ्यारोहन्ती^५ यन्ति समानं साम भवत्यन्या अन्या ऋचस्वर्गा
 वै सामानि लोका ऋचो लोकैरेव तत्स्वर्गोऽलोकानभ्यारोहन्त आ-
 यन्ति ॥

इन्द्र ऋतुं न आभर पिता पुत्रेभ्यः यथा ।

शिक्षा ऋषो अस्मिन्पुरुषूत यामनि जीवा ज्योतिरशीमहि ॥^{१५}

इत्यमुत आयती^१ परमासो ब्रह्मसामं भवत्ययं वै लोको ज्योतिः
 प्रजा ज्योतिरिममेव तल्लोकं पश्यन्ती ऽभिवदन्त आयन्ययं हि लो-
 को लोकानां प्रतिष्ठा ॥ ७ ॥ cf TS 7, 5, 7.

अथैते परसामानस्तेषां परसाम्नां यत्प्रथमं तदुत्तमं यदुत्तमं तत्प्रथ-
 मं यन्मध्ये मध्य एव तत्तद्येनैवैते यन्ति तेनामुतः पुनरायन्येषां लो-^{२०}
 कानीं संतत्यै प्रतिज्ञायै ते विश्वजित उपरिष्ठात्प्रत्यवरोहिणस्स्तोमा-
 नुपयन्ति तदाहुर्जितं वा एते पराजयन्ते निर्वृत्ताप्रत्यवरोहिणस्स्तो-
 मानुपयन्ति निवर्तन्ते स्वर्गांल्लोकात्प्रत्यञ्चमु यज्ञं तन्वत इति ते तथा

^१ So corr. Ch परोहे

^२ So corr. Ch निय यतीतिस्त्वः; TS 7, 5, 7, 4 ~ Corr.

^३ So corr. Ch समानः

^४ So corr. Ch स्वर्गांल्लोका

^५ So corr. Ch आयती,

erste Hand आयती, TS 7, 5, 7, 4 ~ Corr

पञ्च मासो यन्ति पृथस्य च मासस्त्रीनभिप्रवान्हे^१ चाहनी गोआयुषी
 ते पृष्ठान्युपयन्ति पृष्ठानि वै यज्ञस्य दोहो यज्ञं दोहामहै पशून्धामृतं^२
 च प्राञ्चमु यज्ञं तनवामहा इत्यृतवो^३ वै पृष्ठान्यृतुष्वेव तत्प्रतितिष्ठन्तो
 यन्ति स्वर्गो वै लोकः पृष्ठानि स्वर्ग एव तल्लोके प्रतितिष्ठन्तो य-
 ० न्ति ॥ देवक्षत्रं वा आयुषस्त्वोमा^४ देवक्षत्रमेव तदभ्यारोहन्तो यन्ति
 ते छन्दोमानुपयन्ति पशवो^५ वै छन्दोमाः पशून्नेवावरुन्धते ते दशम-
 महरुपयन्ति प्रजननं प्राजापत्यं प्रतिष्ठां प्रजननमेव तत्प्रजां प्रतिष्ठा-
 सवरुन्धते ते महाव्रतीयमहरुपयन्ति तदाहुर्विषुवान्वा एतदहर्हन्म-
 हाव्रतीयं विषुवत्युपेत्यमित्यथाहुः प्राजापत्यं वा एतदहर्हन्महाव्रतीयं
 १० तदुत्तमार्धे^६ संवत्सरस्योपेत्यमिति यो वै पण्मास्यो जायते यस्सप्तमा-
 स्यः प्र वै स मीयते न तेन भोगमश्नुते ॥ संवत्सरे खलु चाव रेतो हितं
 प्रजायते तद्यदुत्तमार्धे संवत्सरस्य महाव्रतीयमहरुपयन्ति संवत्सर ए-
 तद्रेतो हितं प्रजनयन्ति यथर्त्वेवर्तून्कल्पयन्ति यथापूर्वं प्रजां प्रजनय-
 न्ति ते पञ्चविंशे स्तोममुपयन्ति पुरुषस्त्वोमं दश हस्त्या अङ्गुलयो
 १५ दश पद्या द्वौ बाहू द्वे सकथ्या^७ आत्मा पञ्चविंशो यदेतं^८ स्तोममुप-
 यन्ति स्वादेव तत्स्त्वोमात्सन्धिण आत्मानं प्रजनयन्ति भूयै तदाहुः
 प्राजापत्यं वा एतदहर्हन्महाव्रतीयं तस्मिन्सर्वे यहा यहीतव्यास्सर्वमिव
 हि प्रजापतिर्यिव्याचेत्येको यहीतव्य^९ एको हि प्रजापतिस्त्रयो यहीत-
 व्यास्त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेष्वृध्वन्ति ॥ पञ्च यहीतव्याः पा-
 २० ङ्को^{१०} यज्ञो यज्ञमेवावरुन्धते सप्त यहीतव्यास्सप्त याम्याः पशवस्ताने-
 वावरुन्धते नव यहीतव्या नव^{११} प्राणाः प्राणेष्वेव प्रतितिष्ठन्ति पञ्च-
 दश यहीतव्याः पञ्चदशार्धमासस्य रावयो ऽर्धमासशसंवत्सर आप्यते

^१ Ch नभिप्रवां हे; cf Böhtlingk, Sanskrit-Wörterbuch in kürzerer Fassung * v.

अभिप्रव ^२ So corr. Ch पशून्वा ^३ So corr. Ch इत्यृतो ^४ So corr. Ch

आयुषः ^५ So corr. Ch पशवो ^६ So corr. Ch तदुत्तमार्धे ^७ So corr. Ch

स्तोमा ^८ So corr. Ch यदेत ^९ So corr. Ch व्या ^{१०} So corr. Ch पाङ्के

^{११} So corr. Ch द्वा धर्माणाः

ऽर्धमासश्च एव तत्संवत्सरमाप्नुवन्ति सप्तदश यहीतव्याः प्रजापतिस्सप्तदशः प्रजापतिमेवाप्नुवन्त्येकविंशतिर्यहीतव्या असा आदित्य एकविंशो ऽमुमेवादित्यमाप्नुवन्ति सप्तविंशतिर्यहीतव्यास्त्रिणवा' इमे लोका एष्वेव लोकेष्वृभुवन्ति त्रयस्त्रिंशद्गहीतव्यास्त्रयस्त्रिंशद्देवता देवतास्वेव प्रतितिष्ठन्ति ॥ ८ ॥

5

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां सत्त्वाणि नाम त्रयस्त्रिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

एकादशिनीभिर्यन्ति प्राणा वा एकादशिनीः प्राणेष्वेव तत्प्रतितिष्ठन्तो यन्ति तदाहुर्देकादशिनीभिरियुहानि वातिरिच्येरन्पशवो वा नोत्तमेनाहोत्तमः पशुस्संपद्येतेति' तद्यदेकादशिनीकामास्युः प्र- 10
थमे मास्येकादशिनीमुपेयुरुत्तमे च प्राणा वा एकादशिनी प्राणानेव मुखतः प्रतिपद्यन्ते प्राणेष्वन्ततः प्रतितिष्ठन्त्येन्द्रायः^१ खल्वेवाच्युतः पशुस्यात्प्राणायानौ वा इन्द्रायी प्राणायानयोरेव तत्प्रतितिष्ठन्तो यन्ति तेजो वा इन्द्रायी तेजस्येव तत्प्रतितिष्ठन्तो यन्त्योजो वै वीर्य-
मिन्द्रायी तेजस्येव तदीर्ये प्रतितिष्ठन्तो यन्तीन्द्रायी सर्वा देवता 15
अदैन्द्रायः पशुर्भवेति सर्वा एव तद्देवताः ग्रीष्मन्तो यन्ति ॥ यदहो रथन्तरे' साम स्यादापेयं तदहः पशुमालभेरन्यदहर्बृहदैनं तदहस्तदैन्द्राय

^१ So corr Ch एव

^२ So corr mit Caland, Ch पशुमपद्यतेति

^३ So

corr Ch प्रतिष्ठः

^४ Vgl Böttlingk, Sanskr WB in kürzerer Fassung २ ५ अहोरथन्तर, mit dem Sternchen als unbelegt bezeichnet, unter Hinweis auf Vārti zu Pa ३, २, ४९ Mit Recht druckt Kielhorn getrennt, MahAbh III, p 111 (letzte Zeile) अहो । रथन्तर । साम ।

- एव यदहो रथंतीं साम स्यादाग्नेन्द्रं तदहः पशुमालभेरन्वदहर्वृहदैन्द्रायं
 तदहस्तदनुपूर्वं देवते कल्पयन्ति यथापूर्वं पशूनालभन्त इन्द्राग्निभ्या-
 मेव यन्ति बार्हस्पत्ये शितिपृष्ठे षष्ठे ऽहन्नालभेरन्वत्स वै बृहस्पतिर्ब्र-
 ह्मण्येव तद्यज्ञस्यान्ततः प्रतितिष्ठन्ति बार्हस्पत्यः खलु वाव शितिपृष्ठो
 5 देवतया द्यावापृथिव्यां धेनुं सप्तमे ऽहन्नालभेरन्वथमे छन्दोमे द्यावा-
 पृथिवी वै यज्ञस्य प्रतिष्ठा द्यावापृथिव्योरेव तद्यज्ञस्यान्ततः प्रतिति-
 ष्ठन्ति द्यावापृथिव्या खलु वाव धेनुर्देवतया वायव्यं वत्समष्टमे ऽह-
 न्नालभेरन्मध्यमे छन्दोमे प्राणो वै वायुः प्राण एव तद्यज्ञस्यान्ततः प्र-
 तितिष्ठन्ति ॥ वायव्यः खलु वाव वत्सो देवतया वाचे पृथिं नवमे
 10 ऽहन्नालभेरन्नुत्तमे छन्दोमे वाग्वै पृथिः प्रतिष्ठा वाच्येव तद्यज्ञस्या-
 न्ततः प्रतितिष्ठन्ति वाग्देवत्या¹ खलु वाव पृथिर्देवतयादित्यां वशां
 दशमे ऽहन्नालभेरन्निर्यं वा अदितिरियं प्रतिष्ठास्यामेव तद्यज्ञस्यान्त-
 तः प्रतितिष्ठन्त्यादित्या खलु वाव वशा देवतया वैश्वकर्मेणमृषभं स-
 हाव्रतीये ऽहन्नालभेरन्नन्द्रो वै वृषं हत्वा विश्वकर्माभवत्प्रजापतिः
 15 प्रजासृष्ट्वा विश्वकर्माभवत्संवत्सरो विश्वकर्मेत्याहुर्मिमामाः प्रजा अनु-
 प्रजायन्त इति विरूपस्स्यादुभयतएतो यत्प्रथमं रूपं तेनैन्द्रो यद्वितीयं
 तेन प्राजापत्यो यत्तृतीयं तत्संवत्सरस्य रूपमिन्द्रो वृषा प्रजापति-
 र्वृषा संवत्सरो ऽस्य वृषेत्याहुर्मिमामाः प्रजा अनुप्रजायन्त इति तस्मा-
 द्दृषभस्स्यात् ॥ १ ॥
- 20 असुर्यै वा एतस्माद्वर्णं कृत्वा तेज इन्द्रियं वीर्यं प्रजा पशवो ऽप-
 क्रामन्ति यस्य यूषो विरोहति स ईश्वर ईजानः पापीयाभ्वति त्वाष्ट्रं
 बहुरूपमालभेत तदा वै रूपाणां विकर्ता तमेव भागधेयेनोपधावति
 सो ऽस्मै तेज इन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशून्पुनरुपावर्तयत्यार्तिं वा एते

¹ So corr. Ch दृष्टिर्नयने
 TBr. 1, 4, 7, 1 = Corr

² So corr. Ch धत्त

³ So corr. Ch स्वादाः

नियन्ति' येषां' दीक्षितानां प्रमीयते तं यदववृजेयुः क्रूरकृतामिवैषां
 लोकस्यादाहर दहेति द्यूयुस्तं दक्षिणार्धे वेद्यां निधाय सर्पराज्या
 ऋग्भिस्तुयुरियं' वै सर्पराज्यस्या एवैनमधिसमीरयन्ति तदाहुष्यृष्टं
 वा एतद्यत्स्तुतमननुशस्तमिति होता प्रथमो दीक्षितानां प्राचीना-
 वीतं कृत्वा मार्जालीयं परीयाद्यामीरनुब्रुवन्सर्पराज्या ऋचां कीर्तय- ५
 च्चियं वै सर्पतो राज्यस्या एवैनमधिसमीरयन्ति ध्रुवन्त्येवैनमेतदपो
 न्येवासै हुवते तम इव' वा एते नियन्ति येषां दीक्षितानां प्रमी-
 यते ॥^१ अथ आर्यूपि पवस इत्येती' सोमस्य प्रतिपदं कुर्वीर्यपुनत
 एवात्मानमायुरेवात्मन्दधते ऽथो ज्योतिष्मन्त एव यन्त्यप्रतिष्ठिता
 वा' एते येषां दीक्षितानां प्रमीयते रथंतरसामैषी सोमस्यादियं वै १०
 पृथिवी रथंतरमस्यामेव प्रतितिष्ठन्ति ॥ २ ॥

cf. TBr 1, 4, 7, 1; 1, 4, 6, 5—7.

यद्यक्रीतमपहरेयुरन्यः क्रीतप्यो यदि क्रीतं यो नेदिष्टं स्यात्स आह-
 न्याभिपुत्यो राजाहाराय तु' किञ्चिद्दीयते' नास्य स परिक्रीतो भवति
 यदि सोमं न विन्देयुः पूतीकानभिपुण्युर्यदि न पूतीकानार्जुनानि
 गायत्री वै सोममपाहरच्छेनो' भूत्वा तस्य सोमरक्षिरनुविसृज्य नख- १५
 मच्छिनन्नतो' यो ऽ'शुरमुच्यत स पूतीको ऽभवदूतीका वै नामैते
 यदूतीकानभिपुण्यन्त्यूतिमेव यज्ञाय कुर्वन्तीन्द्रो वै वृचमर्हस्तस्य य-
 क्षोहितमासीत्तान्यार्जुनानि लोहिततूलान्यभवन्नथ यो यीवाभ्यः प्रवृ-
 ढाभ्यो रसस्समस्रवत्तान्यार्जुनानि बभ्रुतूलान्यभवन्तोमो' वा एषो
 ऽसुर्य' इव तु तस्मान्नाभिपुत्यः प्रतिधुक्क प्रातः पूतीकाश्च दधि मध्य- २०
 न्दिने पूतीकाश्च शृतं चापराहे' पूतीकाश्चेन्द्रियेण वा एष सोमपी-

^१ So corr. Ch निर्दक्षिणः; TBr 1, 4, 6, 5 = Corr. ^२ So corr. Ch चेवा, TBr. 1, 4, 6, 5 = Corr ^३ So corr. Ch रिषो; cf. TBr. 1, 4, 6, 6. ^४ Erste Hand in Ch तन्न द्य, dann corrigirt

^५ Dies Zeichen von mir gesetzt, wegen des ते

^६ So corr. Ch इन्देत ^७ So corr. Ch या या ^८ So corr. mit Caland; Ch राजाहारायतु

^९ Ch दते ^{१०} So corr. Ch सर्पराज्येनो ^{११} So corr. Ch वसुतो

^{१२} So corr. Ch दध्म दध्मत्तुना' ^{१३} So corr. Ch सुष्टे ^{१४} So corr. Ch धराष्टे

येन व्यृध्यते यस्य सोममपाहरन्ति स औषधीश्च पर्णैश्च^१ प्रविशति
यदेतदुभयमभिपुण्यन्त्योषधिभ्यश्चैव पशुभ्यश्चाधि सोमधीषं पुनरव-
रुद्धे ॥ ३ ॥ TBr 1, 4 7, 5-7

यदि सोमौ सैसुतौ^२ स्यातां महति रात्र्याः प्रातरनुवाकमुपाकुर्या-
५ त्पूर्वं एव यज्ञं पूर्वो देवताः^३ पूर्वच्छन्दीसि वृद्धे वृषखती प्रतिपदं
कुर्यादिन्द्रो वै वृषा प्रातस्सवनादेवैषामिन्द्रं वृद्धे तदाहुस्सवनमुखे
सवनमुखे कर्तव्येति सवनमुखात्सवनमुखादेवैषामिन्द्रं वृद्धे संवेशा-
योपवेशाय गायत्र्यै छन्दसे ऽभिभुवे स्वाहा संवेशायोपवेशाय विष्टुभे
जगत्या अनुष्टुभे छन्दसे ऽभिभुवे स्वाहेत्येतावन्ति वै छन्दीसि छन्दो-
१० भिर्देवा अमुराणां छन्दीस्यवृज्जत छन्दोभिरेवैषां छन्दीसि वृद्धे ॥
सजन्यं गस्यं विहव्यं गस्यमगस्यस्य कषाणुभीर्यं शस्यमेतावद्वावास्ति
यावदेवास्त्यन्तरिक्षादिवः पृथिव्या अहोरात्राभ्यां तेभ्य एनान्सर्वेभ्यो
निर्भजति यदि प्रातस्सवने कलशो दीर्येत वैष्णवीषु शिपिविष्टवतीषु
माध्यन्दिने पवमाने सुयुर्यद्वै यज्ञस्यातिरिच्यते विष्णुं तच्छिपिविष्ट-
१५ मभ्यतिरिच्यते ऽतिरिक्तं वा एतदतिरिक्तं शिपिविष्टमतिरिक्तेनवाति-
रिक्तमाप्नोति यदि मध्यन्दिन आर्भवस्य पवमानस्य पुरस्तादपद्वारनि-
धने साम कुर्युर्यदि तृतीयसवन एतदेव वपद्वारो वै यज्ञस्य प्रतिष्ठा
प्रतिष्ठामेवैनं गमयन्ति ॥ ४ ॥ cf TS 7, 5, 5, Panc Br 9, 4

आसन्दीमारुह्योज्ञाता महाव्रतेनोद्गायति प्रेहमारुह्य होता महद्-
२० कथमनुर्शसत्यधिष्ठाने^४ ऽधिष्ठायाध्वर्युं प्रतिगृणीतः कूर्चेष्वितर आ-
सते^५ ऽन्तरिक्षं वा अन्नममुतो वै प्रदीयते ऽस्यां प्रजायते तदन्तरि-
क्षाय जायते यदन्तरिक्ष आसीना महाव्रतेन चरन्त्यन्वाद्यस्योपाध्या
अथो देवसाक्ष्य एवो परिपद्य याजयन्ति^६ स्वर्गमु, लोकमाक्रममाणा

^१ So corr Ch पशुश्च
aber TS 7, 5, 5 1 ससुतो

^२ So corr mit Caland, Ch सैसुतौ vgl unten 34 19,

^३ So corr Ch देवता

^४ So corr Ch यदुक्तम्

^५ So corr Ch आसते

^६ So corr Ch दजयन्ति, Caland vermuthet एवोपनिषद्य

यन्त्यभिगरापगुरौ भवतः^१ प्र वा अन्यस्तन्निष्पत्तिं निन्दत्यन्यो यः
 प्रणीसति यदेवैषीं सुपुतं सुशस्तं तत्त प्रणीसत्यथ यो निन्दति यदेवैषीं
 सुपुतं सुशस्तं^२ तत्तो ऽपहन्ति शूद्रायौ चर्मन्ध्यायच्छेते ॥ देवाश्च वा
 असुराश्चादित्ये व्यायच्छन्त तं देवा अभ्यजयन्नायै वर्णमुज्जापयन्त्या-
 त्मानमेवोज्जापयन्तर्वेद्यार्यस्याद्बहिर्वेदि^३ शूद्रश्चेतं चर्म परिसङ्कलं^४
 स्यादादित्यस्य रूपं सर्वासु सक्तिषु दुन्दुभयो वदन्ति या दिक्षु वाक्तां
 तेनावरुन्धते भूमिदुन्दुभिर्भवति यास्यां^५ वाक्तां तेनावरुन्धते वीणा
 वदन्ति या पशुषु वाक्तां तेनावरुन्धते कारडवीणा वदन्ति यौष-
 धिषु वाक्तां तेनावरुन्धते नाडीतूणवा वदन्ति या वनस्पतिषु
 वाक्तां तेनावरुन्धते वाणश्शततन्तुर्भवति जतायुर्वै पुरुषश्शतवीर्यं^६
 आयुरेव वीर्यमवरुद्धे ॥ व्रक्षचारी च पुँश्चली चतीर्येते सर्वा हि
 भूते वाचो वदन्ति मिथुनं चरन्ति संवत्सरं वा एते प्रजायमाना-
 स्सत्तमासते तेषां संवत्सरेणैव प्रजननमन्तर्धीयते यन्मिथुनं चरन्ति
 संवत्सरस्यैव प्रजननस्योपायै कुम्भिनीरुपाचरन्ति समृद्ध्या इदंमधुरं
 गायन्तीस्तंनद्वकवचाः परिर्यन्ति महाव्रतमेव महयन्त्यथो सेन्द्रताया^७
 एव व्रक्षणी वा अन्या त्विपिः क्ष्वस्यान्या यद्दीक्षितोऽधिकृष्णाजिन-
 स्सा व्रक्षणीस्त्विपर्यस्तंनद्वकवचोऽधिज्यधनुस्सा क्ष्वस्य त्विपिस्तदुभयं
 भवत्युभयोस्त्विषोरवरुद्धचै ॥ ५ ॥ cf TS 7, 5, 8—10, TBr 1, 2, 6, 6—7

प्रजापतिर्वा आत्मनो ऽधि द्वादशाहं निरमिमीत संवत्सरः प्रजा-
 पतिस्स चतुर्णां मासां तिस्रस्त्रिंशो रात्रीरादत्त सा दीक्षाभवत्स उत्त-^८
 रेपां चतुर्णां तिस्रस्त्रिंशो रात्रीरादत्त^९ ता उपसदो ऽभवन्त उत्तरेपां
 चतुर्णां तिस्रस्त्रिंशो रात्रीरादत्त सा सुत्याभवत्तस्मादाहुर्वावान्संवत्सर-
 स्तावान्द्वादशाह इति सर्वस्माद्वचेष संवत्सरादधि निर्मितस्स प्रथमं
 चाहसृजतेहीडं^{१०} च सामेमं लोकमपि ज्योतिर्द्वितीयं चाहसृजतो-

^१ So corr Ch भवत^२ Ch देवान्सुपुतसुशस्त^३ So corr Ch वेदि^४ So corr Ch कर्म^५ So corr Ch शक्ती^६ So corr Ch दाह^७ So

corr Ch सौज्यमन्त्रार्तिर्द्वितीयमभि

र्थेडं' च सामान्तरिक्षं लोकं वायुं ज्योतिस्तृतीयं चाहरसृजतेडाभिर्दंडं
 च सामानुं लोकीं सूर्यं ज्योतिश्चतुर्थं चाहरसृजत परिस्रुब्धेडं च साम
 यस्मिंश्च लोके तेजो ज्योतिः पञ्चमं चाहरसृजताध्यर्थेडं च साम य-
 सिंल्लोके सत्यं ज्योतिष्पष्टं चाहरसृजत होइडं च साम यस्मिंल्लोके
 ५ ब्रह्म ज्योतिस्सप्तमं चाहरसृजत पुनर्निर्नुवां चेडां यस्मिंश्च लोके तपो
 ज्योतिरष्टमं चाहरसृजत विष्वगैडं च साम यस्मिंश्च लोकं ऋतं ज्यो-
 तिनवमं चाहरसृजत होइडं च साम यस्मिंश्च लोके ब्रह्म ज्योतिर्दशमं
 चाहरसृजत द्वीडं' च साम यस्मिंल्लोके ऽमृतं ज्योतिः प्राण एव प्रा-
 यणीयो ऽपान उदयनीयस्तस्माद्यावदेव प्रायणीये क्रियते तावदुदय-
 १० नीये क्रियते यावान्हि प्राणस्तावानपान एतांल्लोकानेतानि सामा-
 न्येतानि ज्योतींषेतानि तेजस्यैव रुन्धे य एवं विद्वान्द्वादशाहेन य-
 जते ॥ ६ ॥

प्रजापतिरकामयत प्रजास्सृजेयेति स एतमात्मन्द्वादशाहमपश्य-
 त्त्तमात्मनो' निरमिमीत तेन प्रजा असृजत तं गायत्री छन्दो ऽन्वसृ-
 १० ज्यत साकामयताहमिमी सर्वत' परिभवेयमिति तं तेजसा मुखतः
 पर्यभवदोजसा मध्यतश्छन्दसोपरिष्ठात्सर्वतो वै सा तं व्यत्यशयत्सर्वतो
 भातृष्य व्यतिगये य एवं वेद द्वे रूपे संवत्सरस्य मासा अन्यद्वतवो
 ऽन्यद्यत्पट्टवस्तेनाप्नो यद्वादश मासास्तेनाप्य उभाभ्यामेव रूपाभ्यां
 संवत्सरमाप्नोति ब्रह्म वै गायत्री द्वावं द्वादशाहो ऽन्वेन द्वावं बुध्यते
 २० प्र पुरोधामाप्नोति य एवं वेद ॥ यज्ञं वा अन्यानि छन्दीस्यभ्यसृज्यन्त
 स्वाराज्यमेव बृहत्स्यभ्यसृज्यत तस्माद्बृहत्या न वषट्पुर्वन्ति यद्वषट्पुः
 पशूनसौ प्रदध्युर्वचसाप्वा पशूनवरुन्थते वाचि वा एते चत्वारः पश-
 यो गौरश्चो ऽजाविस्तस्माद्वाचा हूताः पश्य उदायन्ति वाचा सिद्धा
 आवर्तन्ते बृहती वा एत आप्नुवन्ति य एता रात्रीरासते षट्दिशदेता

¹ So corr Ch छाहार

² So corr Ch छाहार

³ So corr Ch ह्रीं

⁴ So corr Ch तस्यो

⁵ So corr Ch रुन्धेन सति

राचयप्पट्टिंशदक्षरा बृहती बृहती स्वर्गे लोकं प्रवेद स्वर्गे लोकमा-
 भुवन्ति य एता राचीरासते देवलोकान्वा एत आभुवन्ति य एता
 राचीरासते षट्तिंशदेता राचयप्पट्टिंशदेवलोका अष्टौ वसव एकादश
 रुद्रा द्वादशादित्वा वषट्कारश्च प्रजापतिश्च त्रय इमे लोकास्तान्सर्वान्दे-
 वलोकानाभुवन्ति य एता राचीरासत उभये वै देवाश्च मनुष्याश्चाव्या- ५
 वृत्ता आसीस्ते देवा एतं द्वादशाहमुपायस्ते दीक्षयैवात्मानमपुनतोप-
 सद्भिर्यज्ञैः समभरन्त हित्वा शरीरं सुत्यया स्वर्गे लोकमायन्य एवं
 विद्वान्द्वादशाहमुपैति दीक्षयैवात्मानं पुनोत उपसद्भिर्यज्ञैः संभरते
 हित्वा शरीरं सुत्यया स्वर्गे लोकमेति प्रजापतिर्वा एतौ स्वर्गकाम
 आहरत्स न प्राभवदेकादशाहो वा एय स एतमतिराचमुपरिष्टादुभ- १०
 यतः पर्यहरत्समानो वा एय उभयतः परिह्रियते स्वर्गस्य लोकस्य
 समष्टौ ॥ ७ ॥

प्रजापतिरकामयत प्रजायेयेति^१ स द्वादशाहेनायजत तेन प्राजा-
 यत^२ प्रैव^३ जायते य एवं वेदापो वै यद्यज्ञिया मेध्या असृज्यन्त तदे-
 का अपि नासृज्यन्तामृत्वाव तन्नामृज्यत तदस्त्री ऽसृक्ते^४ तस्माद्यदेवा- १५
 सृक्छिद्यते^५ ऽय यज्ञियो मेधो भवति पुरुषसंमितो वा एय यस्स-
 त्रियं^६ प्रतिगृह्णाति पुरुषं वै सो ऽस्ति^७ यं खलु वै पुरुषमस्ति न त-
 स्यासिंल्लोके नामुष्मिन्नापिभवति प्राणो वै पूर्वो ऽतिराचो ऽपान
 उत्तर इयं वै पूर्वो ऽतिराचो ऽसा उत्तरो ऽग्निर्यै^८ पूर्वो ऽग्निष्टोमस्सूर्य
 उत्तरो ऽन्तरौ^९ वा एता अनयोस्तस्मादन्तरौ प्रयुज्येते तदाहुर्यदग्निष्टो- २०
 मप्रायणो यज्ञः कस्मादतिराचौ पूर्वो प्रयुज्येते इत्याहुश्चक्षुषी वा
 एते यज्ञस्य यदतिराचौ कनीनिके अग्निष्टोमा इति यदग्निष्टोमौ पूर्वौ

^१ So corr. Ch दोक्षाये यज्ञो ^२ So corr. Ch दोक्षाये ^३ So corr. Ch मा न
 प्रभयदे ^४ So corr. Ch ययेति ^५ So corr. Ch तज्जायता ^६ So corr. Ch
 त्रिय ^७ So corr. Ch तदस्त्री सृज्यत यदस्त्री सृज्यत तदस्त्री सृक्ते; cf. Mātr. S. 1, 2, 9
 (p. 32, Z. 7). ^८ So corr. Ch वासुकियते ^९ So corr. Ch य सत्रियं ^{१०} Ch
 etwa सो त्रि ^{११} So corr. Ch त्रिये ^{१२} So corr. Ch उत्तरं तरो तरो

- प्रयुञ्जीरन्वहिष्कनीनिके निरादध्युत्थाः प्रजायेत्यदतिराचौ पूर्वौ प्रयु-
ज्येते चक्षुषी एव यज्ञस्य प्रतिधाय मध्यतः कनीनिके प्रतिदधाति
भूतं वै पूर्वौ ऽतिराचो भव्यमुत्तरस्सदिमानि दशाहानि मध्ये सद्भवति
य एवं वेद यो ह वै गायत्री ज्योतिष्मतां वेद ज्योतिष्मता भासा
5 स्वर्गे लोकमेति या अतिराचौ तौ पक्षौ या अग्निरोमौ ते ज्योतिषी
ये ऽष्टा अन्तर^१ उक्थ्यास्स^२ आत्मैषा वै गायत्री ज्योतिष्मता य एवं
गायत्री ज्योतिष्मतां वेद ज्योतिष्मता भासा स्वर्गे लोकमेति ॥ प-
क्षिणो वा एते भवन्ति पक्षिणा भूत्वा यच्च कामयन्ति तत्परापातमा-
सत एष वै प्रजापतिर्द्वादशधा विनिहितो यद्वादशाहो या अतिराचौ
10 तौ पक्षौ या अग्निरोमौ ते चक्षुषी ये ऽष्टा अन्तर उक्थ्यास्स^३ आ-
त्मा स एष प्रजापतिरेव सन्नै सत्त्रिणस्स्पृण्वन्ति तत्तत्त्रस्य सत्त्वं
प्राणा वै सत्प्राणानेव तत्स्पृण्वन्ति सर्वासां वा एते प्रजानां प्राणैरा-
सते ये सत्त्वमासते तस्मात्स्पृच्छन्ति किमेते सत्त्रिण इति प्रियः प्रजा-
नामुत्पितो भवति य एवं वेद ॥ ८ ॥ cf TS 7, 2, 9
- 15 प्रजापतिरक्तामयत स्यामिति^४ स द्वादशहेनायजत तेनाभवत्तस्मा-
दाहुर्बुभूपतो यज्ञ इति तं भासा दीक्षितमदीक्षिता अयाजयस्तस्मा-
द्दीक्षितमदीक्षिता^५ याजयन्ति तेभ्य इयमूर्जमददात्सेयं^६ भासेष्वाधो-
त्प्रजापतिदत्तार्धुवन्मासाः^७ प्रतिगृह्णातीति^८ य एवं विद्वान्दद्यात्प्रोति
यः प्रतिगृह्णाति पीवा दीक्षेत यदस्याङ्गानामीयते जुहोत्येव तत्त
20 यथा वसन्तो नवदाप्यशोभमान उत्तिष्ठत्येवमेव नवदाप्यशोभमान^९
उत्तिष्ठति तपो वै यज्ञस्य श्रेष्ठ यथा वै रथस्य श्रेष्ठैवं यज्ञस्य तपो
यो ऽतपस्वी भवत्यसिद्धिष्टो ऽस्य यज्ञस्तपस्वी स्याद्यज्ञमेव^{१०} सिद्धेयते

^१ So corr Ch अन्तरा, aber cf unten und TS 7, 2, 9, 2 ^२ So corr Ch उक्थ्या, cf unten und TS 7, 2, 9, 2 ^३ So corr Ch उक्थ्याम्, cf oben und TS 7, 2, 9, 3

^४ So corr Ch क्तामयत स्यामिति ^५ So corr Ch अयाजयन्ति
^६ So corr Ch इयमूर्जः ^७ So corr Ch मासेष्वाधोत्प्रजापतिदत्ताः
^८ So corr Ch प्रतिगृह्णाति ^९ So corr Ch नवदाप्यशोः, aber vgl das Folgende ^{१०} So corr Ch स्या पश्यते

ऽधमासा^१ वावासैस्ते ऽकामयन्त मासास्यामेति ते द्वादशाहमुपायै-
 स्त्रयोदशं ब्रह्माणं कृत्वा तस्मिन्दृष्टोदतिष्ठैस्तस्मात्तो ऽनायतन^२ इतरा-
 नुपजीवति तस्माद्द्वादशाहस्य त्रयोदशेन न ब्रह्मणा भवितव्यं द्वादश
 दीक्षोरन्संवत्सरायतना द्वादश मासास्संवत्सरस्संवत्सरायतना एवर्धुव-
 न्ति^३ त्रयोदश दीक्षोरन्संवत्सरायतनास्त्रयोदश मासास्संवत्सरस्संवत्स- ५
 रायतना एवर्धुवन्ति^४ पञ्चदश दीक्षोरन्संवत्सरायतनाः पञ्चदशार्धमास-
 स्य रात्रयो ऽधमासायतना एवर्धुवन्ति^५ सप्तदश दीक्षोरन्मासापत्यायत-
 नाः प्रजापतिस्सप्तदशः प्राजापत्यायतना एवर्धुवन्त्येकविंशतिर्दीक्षोर-
 न्नुक्कामा असा आदित्य एकविंश एष रुचः प्रदाता स एभ्यो रुचं
 प्रयच्छति चतुर्विंशतिर्दीक्षोरन्ब्रह्मवर्चसकामाश्चतुर्विंशत्यक्षरा^६ गा- १०
 यत्री तेजो गायत्री ब्रह्मवर्चसं तेज एव ब्रह्मवर्चसमवरुन्धते^७ संप्रविं-
 शतिर्दीक्षेरिस्त्रिणवायतनास्त्रिणवा इमे लोकास्त्रिणवायतना एवर्धुव-
 न्ति^८ त्रिंशद्दीक्षेरन्मासायतनास्त्रिंशन्मासो रात्रयो मासायतना एव-
 र्धुवन्ति^९ चयस्त्रिंशद्दीक्षेरन्देवतायतनास्त्रयस्त्रिंशद्देवता देवतायतना^{१०}
 एवर्धुवन्ति^{११} चतुश्चत्वारिंशद्दीक्षेरन्भोजस्कामा वीर्यकामाश्चतुश्चत्वारिं- १५
 शदक्षरा चिष्टुवाजो वीर्यं चिष्टुवोज एव वीर्यमवरुन्धते ऽष्टचत्वा-
 रिंशद्दीक्षेरन्पशुकामा अष्टचत्वारिंशदक्षरा जगती तागताः पशवः
 पशून्तेवावरुन्धते ऽपरिमिता दीक्षेरन्परिमितस्यावरुद्धा अपरिमितः
 प्रजापतिः प्रजापतिमेवार्ध्वन्त्यृतवो वावासन्ननुयावरा^{१२} मासास्ते
 मासा अकामयन्तर्तूनाभ्रयामेति ते द्वादशाहमुपायैस्त्रयोदशं ब्रह्माणं^{१३} २०
 कृत्वा तं चतुर्विंशतिरेण^{१४} निभास्य वसन्तमूर्जमेवामभ्युदतिष्ठन्^{१५} एवं
 विद्वाञ्छिशिरे^{१६} दीक्षते तपसैव भ्रातृव्यं निभास्येधमूर्जमस्याभ्युत्तिष्ठति

^१ So corr. Ch धमासा सा^२ So corr. Ch सानायतन^३ So corr. Ch^४ So corr. Ch ध्रुवन्ति^५ Ch धातु^६ So corr. Ch चंपते^७ So^८ So corr. Ch ध्रुवन्ति^९ So corr. Ch ध्रुवन्ति^{१०} So corr. Ch देवतायतायतना^{११} So corr. Ch ध्रुवन्ति^{१२} So corr. Ch यावसवतु^{१३} So corr. Ch ब्रह्मणं^{१४} Ch अनेति^{१५} Erste Hand in Ch धूमने^{१६} Ch विद्वां वि

शिशिरं वा एतस्य प्रयाणं वसन्तो ऽवसानमृध्नोति^१ य एवं विद्वान्छिशिरे^२ दीक्षते ॥ ९ ॥

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं प्रथमेनाह्वा द्वादशाहस्यावरुन्ध इति तेजो ब्रह्मवर्चसं किं द्वितीयेनेति वाचमवाद्यं किं तृतीयेनेति चीनि-
 ५ मांल्लोकान्किं चतुर्थेनेति चतुष्पदः पशून्किं पञ्चमेनेति चतस्रो दिश ऊर्ध्वं पञ्चमीं किं षष्ठेनेति षडृतून्किं सप्तमेनेति सप्तपदी शकरी कि- मष्टमेनेत्यष्टाक्षरां गायत्रीं^३ किं नवमेनेति नव प्राणान्किं दशमेनेति दशाक्षरां विराजं किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां विष्टुभं किं द्वादशेनेति द्वादशाक्षरां जगतीमेतावद्वावास्ति यावदेवास्ति तत्सर्वमाप्त्वावरुन्ध
 १० ऋध्नोति वसीयान्भवति य एवं विद्वान्द्वादशाहेन यजते ॥ १० ॥

cf TS 7 9 2

चतुर्वै तास्तिस्रस्तिस्रस्तासां याः प्रथमा आत्मानं ताभिः पुनीते या द्वितीया मेध्यस्ताभिर्यज्ञियो^४ भवति यास्तृतीया गावाणि ताभि- निर्णेनिके ऽथ याश्चतुर्थीर्यदेवास्यान्तरतो यद्बहिष्ठाञ्छमलं^५ तत्ताभि- धूनुते पुरुषं^६ खलु वा एते ऽदन्ति यद्द्वादशाहेन^७ याजयन्ति यः पाश-
 १५ वमन्ति मीसं सो ऽस्ति यो वाजिनं लोहितं स यो धाना अस्थि स य आज्यं मज्जानं स यः परिवापं केशान्स यः पुरोडाशं मस्तिष्कं स यो राजानं भक्षयति स्वेदं स यः कल्भं निष्पर्द स एष ह खलु वै सच्चि- यमस्ति यो ऽनृतं वदति स्वदितमस्य सच्चियं भवति नास्य सच्चियं जग्धं भवति य एवं वेद ॥ ११ ॥ cf TS 7, 2 10, 3 und 4

२० द्वादश दीक्षितो भवति जायत एव तत्तद्वि जातं यत्तपसो ऽधि जायते न यत्स्विया द्वादश दीक्षितो भवति द्वादश वै पुरुषे ऽमेध्यानि लोम च तनूश्चासृक् मीसं चास्थि च मज्जा च सेहुश्च ग्रीहा^८ चाश्रु^९

^१ So corr Ch धोति

TS 7, 3 2 1 - Corr

^२ So corr Ch धुंजते षड्

corr Ch चाय

^३ Ch विद्वान्

^४ So corr Ch मेध्यास्ता

^५ So corr Ch द्वादश

^६ So corr Ch ग्रीहा

^७ So corr Ch चाश्रु

^८ So corr Ch द्वादश

^९ So corr Ch द्वादश

^{१०} So corr Ch द्वादश

^{११} So corr Ch द्वादश

^{१२} So corr Ch द्वादश

च दूषीका च स्वेदश्च यच्च^१ प्रसावयत एतानि वै पुरुषे द्वादशमेध्या-
नि यद्वादश दीक्षितो भवति तान्येवापहते द्वादश दीक्षितो भवति
द्वादशोपसदो द्वादश प्रसूतस्ताप्यदिशत्संपद्यन्ते यदिदं द्वादशरा बृहती
वार्हताः पशवो बृहत्यामेवैतत्पशूनाप्नोति बृहत्यामेवैतत्पशूनाप्त्वाव-
रुद्धे ततो यानि चत्वार्यक्षराण्युत्क्रामन्ति सा चतुष्पदानुष्टुब्बागनुष्टु-
ब्बाच्येवैतत्पशूनाप्नोति वाच्येवैतत्पशूनाप्त्वावरुद्धे तस्माद्वाचा^२ पश-
वो नाम जानते वाचा सिद्धानि वर्तन्ते ॥ १२ ॥ cf. TS 7, 2, 10, 3.

प्रजापतिरकामयत भूमान्स्या^३ धेयान्स्यामधुयामिति स द्वादशाहे-
नादीक्षत^४ तेनायजत स आर्भोक्षस्मादेको^५ द्वादशाहेन यजतैको हि स
आर्भोत्रिजापतिरेव^६ प्रजापतिरेवर्द्धमन्वृधोति^७ य एवं विद्वानेको द्वाद-
शाहेन यजते तेन तिस्रो देवता रोचना अदीक्षन्त तेनायजन्त ता
आर्ध्वैस्तस्माच्चयो^८ द्वादशाहेन यजेरिस्त्रयो^९ हि त आर्ध्ववन्निम^{१०} एव
लोका एषामेव लोकानामृद्धमन्वृधुवन्ति य एवं विद्वसिस्त्रयो द्वाद-
शाहेन यजन्ते तेन षड् देवता अदीक्षन्त तेनायजन्त ता आर्ध्वैस्त-
स्मात्षड् द्वादशाहेन यजेरन्पटु^{११} त आर्ध्ववन्नृतव^{१२} एवर्तूनामेवर्द्धम-
न्वृधुवन्ति^{१३} य एवं विद्वसिस्षड् द्वादशाहेन यजन्ते तेन द्वादश देवता
अदीक्षन्त तेनायजन्त ता आर्ध्वैस्ते^{१४} पूर्वपक्षेष्वार्ध्ववन्नपरपक्षाननूपा-
ह्यन्त^{१५} तस्माद्द्वादश द्वादशाहेन यजेरद्वादश हि त आर्ध्ववन्मासा^{१६}
एव मासानामेवर्द्धमन्वृधुवन्ति^{१७} य एवं विद्वसिो द्वादश द्वादशाहेन
यजन्त उपसत्सु त्रयोदशो दीक्षेतीति हि तं विदुस्त न विदुस्त वै^{१८} २०
त्रयोदशं मासं विदुस्त न विदुः ॥ १३ ॥

^१ So corr. Ch यच्च

^२ So corr. Ch तस्माद्वाचा

^३ So corr. Ch

नादीक्षित ^४ So corr. Ch आर्भो

^५ So corr. Ch आर्भो

^६ So corr. Ch

वर्द्धमन्; vgl. das Folgende.

^७ So corr. Ch आर्ध्वो

^८ So corr. Ch त्रियो

^९ So corr. Ch आर्ध्वो

^{१०} So corr. mit Caland; Ch आर्ध्वो ॥ चत्वार

^{११} So

corr. Ch त्रयोदश

^{१२} So corr. Ch आर्ध्वो

^{१३} So corr. Ch त्रयोदश

^{१४} So

corr. mit Caland; Ch द्वादश हि त आर्ध्वो मासा

^{१५} So corr. Ch मासानामेवर्द्धमन्

^{१६} So corr. Ch से

प्रजापतिर्मनसि सारस्वतो वाचि विसृष्टायां धाता दीक्षायां ब्रह्म
 व्रते सविता भृत्यामन्यो^१ ऽच्छेतो^२ दिव्यस्सुपर्णः प्रतिख्यातो ऽदितिः
 प्रायणीये पशुष्टा^३ न्युप्रो रुद्रो विचीयमानश्छन्द्सि मीयमानो व-
 रुण उपनङ्गः पूषा सोमक्रयणां भगः पण्यमानो ऽसुरः क्रीतश्शि-
 ५ पिविष्ट ऊरा^४ आसाद्यमानो बृहस्पतिरुत्थितो वायुरधिह्रियमाणो
 ऽधिपतिः प्रोक्ष्यमाणो^५ ऽग्नीषोमीयः पशो^६ अतिथिर्दुरोणसदातिथ्ये
 वरुणस्सम्बाडासन्ध्यामासाद्यमान^७ ऐन्द्रापो अग्नौ मथ्यमान ऐन्द्रापो^८
 ऽग्नौ प्रह्रियमाणे^९ साम तानूनप्ते तपो ऽवान्तरदीक्षायां पृथिव्युपस-
 द्यन्तरिक्षमुपसदि द्यौरुपसदि^{१०} यज्ञस्य प्रमाभिमोन्मा प्रतिमा वेद्यां
 १० क्रियमाणायां पशव उत्तरवेद्यां द्यौर्हविर्धाने ऽन्तरिक्षमाग्नीध्रे पृथिवी
 सदसि ॥ १४ ॥ cf Ath Prāy Sūtra ३ १ TS ४ ४ १

प्राण उपरवेपु भ्रातृव्या धिष्ययेपु पशवा बर्हिषि वेद्यां स्तीर्यमा-
 णायामभुर्वसर्जने प्रजापतिः प्रणीयमानो ऽग्निरग्नीध्रे वैष्णव आसन्न-
 कर्मणि हस्ती विसृष्टो^१ वैष्णवो यूप ओषधयो रशनायां मेध आग्नीपु
 १५ हविः पर्यगिकृतः पितृदेवत्यसंज्ञ्यमाने यज्ञस्य मिथुनं पञ्चेजनीपु
 रक्षां भागधेयं वषायामुद्धृत्यमानायां^२ यज्ञस्य संततिर्वसतीवरीपु
 परिह्रियमाणास्विन्द्राग्न्योर्धेनुर्देक्षिणायामुत्तरवेद्याग्न्योण्यामासन्ना^३
 मित्रावरुणयोर्धेनुरुत्तरस्यामुत्तरवेद्याग्न्योण्यामासन्ना^४ विश्वेषां देवा-
 नामाग्नीध्रे छन्दीस्युपवसथे हविरुपावहतसारस्वतः प्रातरनुवाके ऽथ

^१ So corr mit Caland Ch ब्रह्मव्रते सः मन्दाग्रधो cf TS ४ ४ १ a A. ^२ So
 corr Ch अच्छेतो, cf TS ४ ४ १ a A. ^३ So corr mit Caland, Ch प्रायणीये
 पशुष्टा (पु sehr oft für ए geschrieben). ^४ So corr Ch तुरा. ^५ So corr
 Ch प्रोक्ष्यमाणो TS ४, ४ १ ~ Corr. ^६ So corr Ch पशो. ^७ So corr Ch
 आसन्ध्यामा. ^८ So corr Ch ऐन्द्रापो. ^९ So corr Ch अग्नौ मिथुनं. ^{१०} So
 corr Ch पृथिव्युपसदि, द्यौरुपसदि mit Caland vom Ende des Cap hierher gesetzt.
^{११} So corr mit Caland, nach Ath P S Ch मित्राग्नीध्र्यश्च आसन्न कर्मणि हस्ती
 विसृष्टो. ^{१२} So corr Ch वषायामु- ^{१३} So corr Ch वेद्यां. ^{१४} So corr
 Ch वेद्यां.

वा न्युप्तः प्रजापतिर्विभज्यमाना देवता विभक्त इन्द्रो वृषहेन्द्रो
ऽभिमातिहेन्द्रो वृषतूरुन्नीयमान^१ आयुरूपीश्वन्तर्यामयोर्यमो ऽभि-
पुतः ॥ १५ ॥ cf. Ath. Prâṇ Sôtra 3, 2; TS 4, 4, 9.

निभूयपूराधवनीये सुपूतपूः^२ पूतभृति शुक्रथीः क्षीरथीः ककुहस्स-
क्षुथीः पात्रेषु वायुर्यहिष्पवमाने होवाः प्रवरे वसवः प्रयाजेषु यहे-^३
वत्यस्सोमस्तदेवत्यः पशुवैश्वदेव^४ उन्नीयमान ऐन्द्राप उन्नीतो रुद्रो
हूयमानो वाग्धुतो मारुतो गरुणो ऽभ्यावृत्तो मिचः प्रतिख्यात इन्द्र
आसन्नो भक्षो भक्ष्यमाणस्सखा भक्षितः^५ पितरो नाराणैस्स आयेयं
प्रातस्सवनमैन्द्रं माध्यन्दिनं सवनं यज्ञो दक्षिणायामैन्द्राणि पृष्ठानि
वैश्वदेवं तृतीयसवनं वैश्वानरो ऽगिष्टोम ऐन्द्रावारुणं मैत्रावरुणस्य^६
स्तोत्रमैन्द्रावार्हस्पत्यं ब्राह्मणाञ्छीसिन ऐन्द्रावैष्णवमच्छावाकस्यैन्द्रप्पो-
दशी रात्री पत्न्यायेयो रथंतरस्संधिस्सौर्यमाश्विनमहर्ष्यं आदित्या
अनुयाजेषु यदन्तरा क्रियते समुद्रो वरुणो ऽवभृथे समुद्रं चृजीषे
यदवारे तीर्थं तत्प्रायणीयं यत्पारे तीर्थं तदुदयनीयं वैष्णवो वशायां
ब्रह्मा समिष्ट्याम् ॥ १६ ॥ cf. Ath. Prâṇ Sôtra 3, 3, TS 4, 4 9

यथा वै रथ एकैकमरसभिप्रतितिष्ठन्वर्तत^७ एवं यज्ञ एकैकां त-
न्वमभिप्रतितिष्ठन्वेति पुरा प्रचरितोराग्नीध्रे होतव्या एतद् वा उवाच
वासिष्ठस्तत्पुत्रहव्या ऽस्त्वान्त्सोम इत्युक्ते मा सूर्यत प्रचरत प्रातर्वावा-
द्याहं सोमं समस्थापयामिति नास्य सोमस्स्कन्दति य एवं वेद स ह
स्स^८ वै स आसन्ध्यामासीनस्सक्तुभिरुपमथ्य सोमं पिबत्यहं वाच सर्वतो^९
यज्ञं वेद य एता वेद न मामेव हिंसिष्यतीति नैनं सोमः पीतो न
प्रेयो हिनस्ति य एवं विद्वान्सोमं पिबति तं ह स्स यदाहुः कस्मात्स्व-

^१ So corr. mit Caland, Ch हसतीयमाना ^२ So corr. Ch सुपूतः पूः ^३ So
corr. mit Caland, Ch यत्पुः यज्ञो ये ^४ So corr. mit Caland, Ch भक्षमानसु
खाभक्षितः ^५ So corr. mit Caland nach Gop. Dr., Ch वक्रैरुमभिप्रति ^६ So
corr. Ch एवं ये सहस्र ^७ So corr. mit Caland; Ch सपितृव्यद्

मिदमासीनस्सक्तुभिरुपमथ्य सोमं पिबसीति देवतास्वेव यज्ञं प्रति-
 ष्ठापयामीत्यब्रवीद्यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वान्यज्ञात्यां यज्ञप्रायश्चित्तिं
 जुहोति देवतास्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ यज्ञार्तिं प्रतिजुहुयात्सयो-
 नित्वाय चयस्त्रिंशद्वै यज्ञस्य तन्व एकान्विंशत्सोमभागास्त्रीणि स-
 ५ वनानि यज्ञश्चतुर्थस्सोमभागैरेवैतत्सोमभागान्नतियुङ्क्ते सवनैस्सव-
 नानि यज्ञेन यज्ञे सर्वा ह वा अस्य यज्ञस्य तन्वः प्रयुक्ता भवन्ति
 सर्वा आप्तास्तर्वा अवरुद्धा देवस्य सवितुः प्रसवे बृहस्पतये स्तुतेति
 यद्यद्वै सविता देवेभ्यः प्रासुयत्तेनार्ध्वन्सवितृप्रसूता एव स्तुवन्यृधु-
 वन्यृध्यन्ते ह वा अस्य स्तोमाः ऋध्यन्ते यज्ञं ऋध्यन्ते यजमानायर्ध्व-
 १० ते प्रजाया ऋध्यन्ते पशुभ्य ऋध्यन्ते ब्रह्मणे यस्यैवं विदुषो यस्यैवं
 विद्वान्ब्रह्मा भवति ॥ ११ ॥ of Gop Br 2 2 10

यो वै स्तोमभागानामायताश्च^१ प्रतिहिताश्च विद्यात्स समृतसोम-
 स्य ब्रह्मा स्याद्बहिष्यवमाने प्रस्तुते ब्रूयात्स्तुतेपे स्तुतोर्जे स्तुत^२ देवस्य
 सवितुः प्रसवे बृहस्पतिप्रसूता इत्येता वै स्तोमभागानामायतप्रति-
 १५ हिता य एवं विद्यात्स समृतसोमस्य^३ ब्रह्मा स्याद्यां दिशि सोमो
 सस्तुतो स्यातां तां दिशं परीक्षेतेदमहममुमामुप्यायणममुषाः पुत्रं
 शुचा विध्यामीत्यृत्विजामेकं ब्रूयाच्छुचैवैनान्विध्यति यो वै स्तोम-
 भागानामायताश्च^४ प्रतिहिताश्चाविद्वान्वह्मा भवति स विष्वक्वीर्येण^५
 ष्यध्यते बहिष्यवमाने प्रस्तुते स्तुतेपे स्तुतोर्जे स्तुत देवस्य सवितुः
 २० प्रसवे बृहस्पतिप्रसूता इत्युपर्युपरि ब्रह्माण्मतीक्षेताधरमेव^६ द्विपत्नं
 कुर्वते ब्रह्मन्सोमो ऽस्कानिति यज्ञो ऽस्कानित्येवैतदाह यच्च स्कन्देत्तदपो
 निनीय ॥

^१ So corr Ch यज्ञे यज्ञा

^२ So corr Ch नास्तुवन्स

^३ So corr Ch सोम

^४ Ch ऋध्यन्ते und so auch weiterhin

^५ So corr Ch तानान्विध्यते

^६ So corr

Ch भागना ^७ So corr Ch स्तुतो vgl aber weiter unten

^८ So corr Ch

स मयत्त ^९ So corr Ch ब्रह्मा

^{१०} So corr Ch विष्वक्वीर्येण

^{११} So corr mit

Caland, Ch मतीक्षेता

अभूद्देवस्सविता वन्द्यो^१ नु न इदानीमहं^२ उपवाच्यो नृभिः ।

वि यो रत्ना भजति मानवेभ्यश्चेष्टं नो अत्र द्रविणं यथा दधत् ॥

इत्यभिमन्त्रयेतापो वै सर्वा देवता देवतास्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति यत्र वै ब्रह्मान्यस्मै भूयो दीयमानं पश्यति सो ऽधराचीनप्रवणस्सोमो भवति यदि ब्रह्मान्यस्मै भूयो दीयमानं पश्येदिदमहममुषामुष्यायण-^३ स्वेन्द्रियं^४ वीर्यं वृद्ध इति यजमानं द्रूयादिन्द्रियमेवास्य वीर्यं वृ-
द्धे ॥ १८ ॥

अग्निं नरो दीधितिभिरण्योर्हस्तच्युती जनयन्त प्रशस्तम् ।

दूरेदृशं गृहपतिमथयुम् ॥

अग्निनागिस्समिध्यते कविर्गृहपतिर्युवा ।

10

हव्यवाङ् जुह्वास्यः ॥

सप्त ते अग्रे समिधस्सप्त जिह्वास्सप्तर्षयस्सप्त धाम प्रियाणि ।

सप्त होचा अनु विद्वान्सप्त योनीरापृणस्वा घृतेन ॥

मनो ज्योतिर्जुपतामाज्यस्यारिष्टं यज्ञे समिमं तनोतु ।

इमं यज्ञे सप्ततनुं ततं न^५ आ देवा^६ यन्तु सुमनस्यमानाः^७ ॥

15

चयस्त्रिंशत्तन्तवो यान्वितन्वत इमं यज्ञे स्वधया ये ददन्ते ।

तेषां छिद्रं प्रतिदध्मो यदत्र स्वाहायं यज्ञो अषेतु देवान् ॥

यन्मे मनसग्निह्रदं यदाचो यच्च^८ मे हृदः ।

अयं देवो बृहस्पतिसं तत्तिष्ठन्तु राधसा ॥

विश्वकर्मा हविरिदं जुषाणस्संतनिर्यज्ञे समिमं तनोतु ।

20

या व्युष्टा उपसो याश्च निष्पुचस्तास्संदधातु हविषा घृतेन ॥

अयाश्चाये ऽस्यनभिश्चिश्च सत्यमिच्छमया असि ।

अयास्सन्ननसा^९ कृतो ऽयास्सन्हव्यमूहिषे^{१०} ऽया नो घेहि भेषजम् ॥

^१ So corr. Ch वन्द्यो ^२ So corr. Ch इदानीमहं ^३ So corr. Ch हममुषा-
मुष्यामुष्यायणः ^४ So corr. Ch तैत्ति तत्र ^५ So corr. Ch देव ^६ So corr. Ch
मानः ^७ So corr. Ch यच्च ^८ So corr. Ch अयामा नः ^९ So corr. Ch मुहि

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडो ऽवयासिसीष्टाः ।

यजिष्ठो वह्नितमश्शोणुचानो विश्वा द्वेयांसि प्रमुमुग्ध्यस्तत् ॥

स त्वं नो अग्ने ऽवमो भवोती^१ नेदिष्ठो अस्या उपसो^२ व्युष्टौ ।

अवयस्त्व नो वरुणं रराणो वीहि मृडीकी^३ सुहवो न एधि ॥ ॥ १९ ॥

cf Kap S 48 1 (enthält meist nur die Versanfänge).

- ५ इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायामेकादशिनी
नाम चतुस्त्रिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^४

भद्रं^१ कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षिभिर्यजचाः^२ ।

स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तुनूभिर्भ्यशेम देवहितं यदायुः ॥

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवास्स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

- १० स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिस्स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

पृथदश्वा मरुतः पृथिमातरश्चभयावानो विदधेऽपु जंमयः ।

अग्निजिह्वा मनवस्सूरचक्षसो विश्वे मा^३ देवा अवसांगमन्निह^४ ॥

शतमिन्तुं शरदो अन्ति देवा यचा नश्चक्रा^५ जरसं तनूनाम् ।

पुत्रांसो यच पितरो भवन्ति मां नो भव्यां रीरिपतायुर्गन्तोः ॥

^१ So T7 fol 14^b, Ch स्मत्

^२ So corr Ch भद्रतो auch T7 fol 13^b

यजती, cf RV 4, 1, 5

^३ So corr Ch उपश

^४ Ch महीको

^५ So die

Unterschrift des Capitels in Ch

^६ Der Anfang des Capitels auch in T7

fol 32 und 33, T1 und B1 fol 91 vorhanden, nach diesen Mss accentuirt

^७ RV 1, 89, 8 मारुभिः

^८ RV 1, 89 7 नो

^९ Ch विष्टि

^{१०} So T1, T7

und B1, in Uebereinstimmung mit RV 1 89 9 Ch liest नश्चक्र

प्रेहो अग्ने' दीदिहि पुरो नो ऽजसया सूर्या यविष्ठ ।

त्वा शश्वन्त उपयन्ति वाजाः ॥

श्रुत्कर्णाय कवये वेद्याय वचोभिर्नाकमुपयामि' शंसन् ।

यतो भयमभयत्वं नो अस्त्वये देवानामव हेड इह्व' ॥

अग्निं वो देवमग्निभिस्सजोषा यजिष्ठं दूतमध्ये कृणुध्वम् ।

यो मर्त्येषु निधुविर्चतावा तपुर्मूर्धा घृतान्नः पावक' ॥

घृतप्रतीको घृतपृष्ठो अग्निर्घृताहवनो घृतमस्य धाम ।

घृतप्रुषो हरितस्त्वावहन्तु घृतं पिबन्वजतादेव देवान् ॥ १ ॥

cf Kap S 48, 2 (meist nur die Versanfänge)

इमो अग्ने वीततमानि हव्याजसा वसि देवतातिमच्छ ।

प्रति न ई' सुभीणि' व्यनु ॥

सप्त ते अग्ने चयिस्त्रिंशन्ने मनसो विश्वकमाग्निं युनज्मीन्धाना-

स्त्वामिर्न ईदित ईदित्यैर्देवैः पार्थिवैः पातु वायुर्न ईदित ईदित्यै-

र्देवैरन्तरिक्ष्यैः पातु सूर्यो न ईदित ईदित्यैर्देवैर्दिव्यैः पातु विष्णुर्न

ईदित ईदित्यैर्देवैर्दिश्यैः पालयिर्यजुभिः पूषा स्वगाकारैस्त इमं य-

ज्ञमवन्तु ते मामवन्तु व आरभे ऽनु मारभध्वस् ॥ २ ॥

cf Kap S 48 3

पृथिवि' विभूवरि' सिनीवास्पुर्ध' आचित्ते मनस्ते भुवो वि-

वस्ते' य ऊर्मिर्हविष' इन्द्रियावांस्तं व' अर्ध्यासि' सोमस्याज्यमसि

हविषो हविर्ज्योतिषो ज्योतिर्विश्वेषां देवानां भागधेयीस्य देववी-

तये वो गृह्णामि ॥

¹ Ch अग्ने aber cf RV 7 1 3 ² Kap S 48, 2 यथाभिर्नाकमुपयामि ³ So Ch AV 19 3, 4 यद्य देवानां यज्ञ इहो अग्ने ॥ Kap S 48 2 यता भयमभय ते नो स्त्वाने देवानामरे ईह्व ॥ ⁴ So corr Ch सुभीणि desgl W 1 cf RV 7 1 18

⁵ Dies Capitel auch in W und W 1, der größte Theil auch in T 4 vorhanden

⁶ So W, W 1 und Kap S 18, 4, Ch विभूवरि ⁷ So Ch W 1 रन्व W 2 रन्वा,

Kap S 18, 1 जनोद्यान्पुरा ⁸ Offenbar verderbten Boltingk vermuthet विभयस्ते

(Brief vom 10 Sept 1895) Kap S 48, 4 आचित्ये मूषो नमस्ते ॥ य ऊर्मि' ⁹ So

W, Ch ईदित्ये Kap S 18 4 इदित्य ¹⁰ Ch त य ¹¹ W 1 अर्ध्या आस, Kap

S 48 4 त वायुरिध्याम सामस्याज्यमसि

सं वसिञ्चन्तु मरुतस्सं पूषा सं धाता समिन्द्रस्सं बृहस्पतिः ।

सं वो ऽयमग्निस्सिञ्चतु प्रजया च धनेन च ।

आयुष्मन्तं कृणोत मा^१ ॥

मान्दा वशाः ॥

१ आपो देवीर्धृतमिदाप आसन्नमीपोमौ विभ्रत्याप^२ इत्ताः ।

तीव्रौ रंसो मधुपर्चामरंगमं आ मा^३ प्राणैर्न सहं वर्चसागन् ॥

आदिम्पश्याम्युतं^४ वा गृणोम्यां मा^५ घोषो गच्छति वाङ्म आसाम् ।

मेने^६ भेजानो अमृतस्य तंहि^७ हिरण्यवर्णा अंतृषं यदां वः ॥

संमत्यां^८ यन्त्युषं^९ यन्त्यन्यास्समानेमूर्वे^{१०} नद्यः पृणन्ति ।

१० तंमू शुचिं शुचयो दीदिवीसमयां नेपातं परितस्थुरायः ॥

आपो हिं ष्ठा मयोभुवस्तां न ऊर्जे दधातन ।

महे रणाय चक्षमे ॥^{११}

यौ वशिषवंतमो रसस्तस्य भाजयतेहं नः ।

उशतीरिव मातरः ॥^{१२}

१० तंस्मा अरंगमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वष ।

आपो जनयथा च नः ॥

सं ई वृषा जनयस्तासु^{१३} गर्भि सं ई शिशुर्धयति तं रिहन्ति ।

सो अपा नपादूर्जयन्नप्स्वृन्तर्वसुर्धेयाय^{१४} विधत्ते विभाति^{१५} ॥

^१ Kap S 48, 4 गुप्त कृणोत मा, weiter in Kap S größtentheils nur die Anfänge der Verse ^२ Hier beginnt das Fragment in T4 (h), darnach habe ich accentuirt

^३ Accent corrigirt, T4 मधुपर्चा, Mātr S 2, 13, 1 = Corr

^४ So T4, Ch मा

^५ Accent corrigirt, T4 गृणोम्यां cf Mātr S 2, 13, 1

^६ Dies मा fehlt in Ch

^७ Mātr S 2, 13, 1 मने

^८ So T4, Ch समता

^९ Accent corr, T4 यन्त्युष, cf RV 2, 35, 3

^{१०} Dieser Vers in W1ß nur

abgekürzt gegeben, cf RV 10, 9, 1

^{११} Dieser und der folgende Vers fehlen

in W1ß ganz, cf RV 10, 9, 2 und 3

^{१२} Kap S 48, 4 स ई स्थिषाजनयन्तु गर्भं

^{१३} So T4, Ch सुपर्चा ^{१४} Kap S 48, 4 सोऽपा नपादूर्जयन्नप्स्वृन्तर्वसुर्धेयाय तत्रा विधत्ते
stimmt also, von den Fehlern abgesehen, zu RV 2, 35, 13, am Schluß des Capitels findet sich dafür dieser Halbvers des Kāthaka, cf RV 2, 35, 7, vgl. Schluß des Capitels

इहं गावः प्रजायध्वमिहांश्वा इहं पूरुपाः ।^१

इहो सहस्रदक्षिणो रायस्पोपः प्रजायताम् ॥

अयं यज्ञो वर्धतां गोभिरश्वैरियं वेदिस्त्वपत्यां सुवरीरा^२ ।

इदं बहिरिति बहिरिष्यन्मं यज्ञं विश्वे अचन्तु देवाः ॥

सं आ दमे सुदुघा यस्य धेनुस्वधा पीपाय सुभ्यन्नमति^३ ।

सो अपां नपादनमिहातवर्णा^४ अन्यस्येवेह तन्वा विवेप^५ ॥ ३ ॥

cf. Kap. S. 48, 4.

स्कन्वा द्यास्स्कन्वा पृथिवी स्कन्वं विश्वमिदं हविः ।

स्कन्वादो^६ विश्वा भूतानि प्र स्कन्वं जायतां हविः ॥

इहं गावो ऽयं यज्ञः^७ ॥

पयस्वतीरांष ओपधयः पयस्वन्नामकं^८ वचः ।

अपां पयस्वद्यत्पयस्तेन नस्सहं वर्धताम्^९ ॥

यद्वामृक्षच्छकुनिर्मुखेन निर्जृते तव ।

अग्निष्टत्सर्वं शुन्यतु हव्यवाङ् घृतसूदनः ॥

यद्वामृक्षच्छपान्मुखेन^{१०} निर्जृते तव ।

अग्निष्टत्सर्वं^{११} शुन्यतु हव्यवाङ् घृतसूदनः ॥

भूतिर्दभा घृतेन वर्धतां यज्ञं यज्ञाय मुञ्चतु स्वाहा घृतेन वर्धतां

भूतिर्मुञ्चमं यज्ञं मुञ्च यज्ञपतिर्महस्स्वाहा ॥

^१ So corr. Ch und T^४ दुग्धाः; T^७ fol. 13 दुग्धाः; Kap. S. 48, 4 दुग्धाः. ^२ Ch सुवरीरा; T^४ सुवरीरः; Kap. S. 48, 1 सुवरीरा. ^३ So die Mss.; besser Kap. S. 18, 4 स्य आ दमे wie RV 2, 35, 7.

^४ So W^१, Ch घात्य; T^४ घात्य; cf. RV 2, 35, 7. ^५ W^१: एधयः; Kap. S. 15, 4 सुभ्यन्नमति. ^६ Accent corrigirt; T^४ दनमिभ्यन्तवर्णा, cf. RV 2, 35, 13. ^७ Kap. S. 48, 4 सो पां नदुर्जयनप्यातयमुपेयाय विभते विभाति । W^१ विवेप. ^८ Kap. S. 48, 5 स्कन्वादो. ^९ T^४ प्र स्कन्वाञ्जा, vielleicht aber auch प्र स्कवञ्जा. ^{१०} Diese Worte in T^४ abgebrochen; der Accent ergänzt. ^{११} So W^१, ohne Acc.; T^४ पयस्यान्नामकं; Ch पयस्यान्नामकं.

^{१२} RV 10, 17, 14. ^{१३} So T^४ und W^१; Ch मरुद्वपान्मुः; Kap. S. 48, 5 घटपात्रद्वपां मुञ्चतु. ^{१४} Kap. S. 48, 5

यामुप्यस्ये

यांस्ते अग्रे समिधो अम्ब्वन्त¹वर्षमन्पृथिव्या² उंय सूर्ये याः ।

तांस्ते गच्छन्वाहुतीर्धृतस्य³ देवाव्ये यजमानाय रश्मि ॥ ॥ ४ ॥

cf Kap S 48, 5

यज्ञस्य हि स्थं अत्विजा⁴ इन्द्रापी कल्पना युर्वम् ।

हुताहुतस्य⁵ तृप्तमहुतस्य⁶ हुतस्य च ॥⁷

⁸ हुतस्य चाहुतस्य चाहुतस्य हुतस्य च ।

पीतापीतस्य सोमस्यास्य हव्यस्येन्द्रापी वीतं पिबतमांगतम् ॥

मेमं⁹ यज्ञं तमो विदन्मत्विजो मो इमाः प्रजाः ।

मां¹⁰ यस्सोमं पिवादिमं सिसृष्टमुभयं कृतम् ॥

मां नो धारिषुः¹¹ पितरो मातं देवां मां नस्संबन्धुस्तं वान्यंबन्धुः ।

¹² मां¹³ नो दुर्हसि अर्धसि ईशताहुतो ऽयं यज्ञो अणेतु देवान् ॥

सप्तर्विजस्सप्त संदीप्त्येषां दण क्षिपी अश्विना पञ्चवाजा¹⁴ ।

प्राणो व्यानो ऽपानो मन आकूतमग्निस्स्वाहा देवां हविरिदं जुष-
न्ताम्¹⁵ ॥ ॥ ५ ॥ cf Kap S 48 6

आत्मा यज्ञस्य रैह्या सुप्वाणः पवते सुतः ।

¹⁶ प्रत्नानि पाति काव्यः¹⁷ ॥

गोषां इन्दो नृषां अस्वश्वसां वाजसां उत ।

आत्मा यज्ञस्य पूर्यः¹⁸ ॥

¹ Kap S 48, 5 अम्ब्वन्तवर्षमन्पृथिव्या ² Kap S 48, 5 तांस्ते गच्छन्वाहुतो घतस्य देवाव्ये यजमानाय रश्मि । ³ So corr Mes कस्विज resp ohne Acc, Kap S 48, 6

यत्स्य हि स्थं अत्विजा अहुतानो कल्पना युय 1, cf RV 3, 38, 1, in TBr 3, 7, 8, 3 अत्विजो । ⁴ So der Accent in T4, ebenso TBr 3, 7, 8, 3 ⁵ W1 माहुतस्य

⁶ Kap S 48, 6 हुताहुतस्य तृप्तमहुतस्य हुतस्य चाहुतस्य चाहुतस्य च पीतापीतस्य etc

⁷ So Ch, ohne Acc, 14 इम, W इम aber Kap S 48, 6 मेम ⁸ Kap S 48, 6 मां य सोमं पिवादिमं सिसृष्टमुभयं कृतम् । ⁹ So corr Ch द्वारिषु T4 धारिषु

W1 etwa धारिषु, Kap S 48, 6 मां ना द्वारिषु ¹⁰ Kap S 48 6 मां नो दुर्हसि ¹¹ So T4, vielleicht वाज W1 वाजा oder वाजा, Ch वाज, Kap S 48, 6 सप्तर्विजस्सप्त संदीप्त्येषां दण क्षिपी अश्विना पञ्चवाजा । ¹² Kap S 48, 6

प्राणो व्यानोऽपानो मन आकूतमग्निं स्वाहा देवां हविरिदं जुषताम् ॥ ¹³ Besser Kap S 48, 7 प्रज निपाति काव्य also wie RV 9, 6, 9 ¹⁴ T4 पूर्यः, cf RV 9, 2, 10

आत्मन्वंन्नभो दुहते घृतं पय ऋतस्य योनिरमृतं विजायते ।

समीचीनां सुदानवः प्रीणन्ति तं वरो^१ हितमवमेहन्ति पौरवः ॥

देवां देवेषु श्रयन्तां प्रथमां द्वितीयेषु श्रयन्तां तृतीयास्तृतीयेषु
श्रयन्तां ये स्यं च य एकादशास्त्रयश्च चिंश्च चयश्च ची च शता च
चयश्च ची च सहस्रा त इमं यज्ञमवन्तु ते मामवन्तु च आरभे ऽनु^२
मारभध्वम् ॥ ६ ॥ cf Kap. S 48, 7.

वसवस्त्वोदीरयन्तु^३ रुद्रास्त्वोदीरयन्त्वादित्यास्त्वोच्छ्रयन्तु^४ विश्वे त्वा
देवां दैहन्तु ॥

ध्रुवां द्यौर्ध्रुवां पृथिवीं ध्रुवं विश्वमिदं जगत् ।

देवां ह धर्मणा ध्रुवां यजमानः पशुभिर्ध्रुवः ॥

10

दिवि दिव्यान्दैहान्तरिक्षे ऽन्तरिक्षान्दैह^५ पृथिव्यां पार्थिवान्दैह ॥

आ त्वाहारपमन्तरभूध्रुवस्तिष्ठाविचाचलत्^६ ।

विंशत्वा सर्वा वाञ्छन्तु^७ मा त्वंछज्ञो अधिभ्रशत् ॥^८

ध्रुवं ध्रुवेण हविषा हविर्व^९ सौमं नयामसि ।

येथा न इन्द्रः केवलीर्विशो^{१०} बलिहंतस्करत्^{११} ॥

15

त्वांहा दिवं आप्यायस्व स्वांहान्तरिक्षादाप्यायस्व स्वांहा पृथि-
व्यां आप्यायस्वायुर्धा असि ध्रुवायुर्मे धेहि वयोधा असि ध्रुव वयो^{१२}

^१ So T₄, desgl. W₁, ohne Accent, Ch तञ्जीरो, aber RV 9, 74, 4 त नरो

^२ T₄ wohl पस्त

^३ Die Worte श्रता च चयश्च ची च

^४ Dies Capitel

nicht nur in T₄ sondern auch T₁ und T₃ vorhanden, nicht nur in W₁ sondern auch in W₁ c, der Schluß auch in G und Brl

^५ Zu त्योदोप-

पन्त्वा^६ habe ich keine Variante notirt, Kap S 48, 9 रुद्रास्त्वोदीरयन्तु

^७ T₃

न्तरित्यान्दैह

^८ So T₄ तावम*, aber T₁, T₃, Ch, W₁ c तवम*, W₁ un-

deutlich, Kap S 48, 9 आ त्वाहारिषमन्तरभूध्रुवस्तिष्ठाविचाचलत्

^९ Kap. S 48, 9 सयौहमत्

^{१०} Der ganze Vers in Brl fol 69 genau übereinstimmend mit RV

10, 173, 1 gegeben, also von dieser Version wesentlich abweichend

^{११} Kap S 48, 9 इधिरप

^{१२} So betont T₁, T₃ hat केवलीर्विशो, T₄ केवली*, W₁ c

केवलीर्विशो

^{१३} So betont T₁, in T₃ und T₄ कर्त्त ohne Accent, vgl RV

10, 173, 6

^{१४} Ch दधे

मे धेहि तनूपां असि ध्रुव तन्वुं मे पाहि चक्षुष्पां असि ध्रुव चक्षुर्मे
पाहि वर्चोधां असि ध्रुव वर्चो मे धेहि ॥

अध्वर्यो^१ ऽयं यज्ञो अस्तु देवा औषधीभ्यः पशुभ्यो मे धनाय ।

विश्वस्मै भूताय ध्रुवो अस्तु देवास्तं पिन्वस्व घृतवहेव^२ यज्ञ ॥

१ इहैवधि मापच्योष्टाः^३ पर्वत इवाविचाचलत् ।

इन्द्र इवेहं ध्रुवस्तिष्ठेहं यज्ञमु धारय^४ ॥

इममिन्द्रो अदीधरद् ध्रुवं ध्रुवेण हविषा हविः ।

तस्मै सौमो अधिध्रुवत्तसा^५ उ ब्रह्मणस्पतिः ॥

ध्रुवां द्यौर्ध्रुवां पृथिवीं ध्रुवांसः पर्वता इमे ।

१० ध्रुवं विश्वमिदं जगद् ध्रुवो राजा विशमसि^६ ॥ ॥ ७ ॥

cf. Kap. S. 48, 9.

अंसवे^७ स्वाहा वंसवे स्वाहा वसुधेयाय स्वाहा भूपतये^८ स्वाहा

भुवनपतये स्वाहा भूतानां पतये स्वाहा भूताय^९ स्वाहा ॥

द्रप्संश्चस्कन्द पृथिवीमेतु द्यामिमं च योनिमनु यंश्च पूर्वः ।

समानं योनिमनु संचरन्तं द्रप्सं जुहोम्यानु सप्तं^{१०} होवाः ॥

^१ Von hier ab bis zum Schluß des Capitels der Text auch in T^३ fol. 12, G, Brl fol. 10, die Form अध्वर्यो, welche alle Mss. bieten, offenbar von einem noch nicht in den Wörterb. verzeichneten Adjectiv अध्वर्य von अध्वर; auch Kap. S. 48, 9 liest अध्वर्यो यं यज्ञो अस्तु, vgl. TS 3, 1, 9, 3 अध्वर्यो यज्ञो यमस्तु. ^२ Kap. S. 48, 9 घृतवहेव; aber vgl. TS 3, 1, 9, 3 घृतवहेव सोम. ^३ T^३ मापच्योष्टाः; cf. RV 10, 173, 2. ^४ Brl fol. 69 इवाविचाचलत्; ebenso Kap. S. 48, 9, ohne Accent; cf. RV 10, 173, 2. ^५ Brl fol. 69 राट्मु धारय, wie RV 10, 173, 2. ^६ So T^४ und Brl fol. 10, desgl. W^१, ohne Accent; Ch अधिध्रुवः; Kap. S. 48, 9 अधिध्रुवतः; dagegen T^१, T^३ und Brl fol. 69 अधिध्रुवत्तसा, desgl. W^१, ohne Acc.; also wie RV 10, 173, 3. ^७ So der Halbvers in T^३, W^१, G, Brl an beiden Stellen, und Kap. S. 48, 9; dagegen fehlt der erste Pāda पुनं विश्वमिदं जगद् auffallenderweise in T^१, T^३, T^४ und Ch; in W^१ ist derselbe nachtraglich eingeschoben. ^८ Von hier wieder allein nach T^४ accentuirt. ^९ भूपति hier ganz richtig, gemäß Pā. 3, 2, 19 oxytonirt, was noch nicht belegt zu sein scheint; dem gegenüber भुवनपति gemäß Pā. 6, 2, 20. ^{१०} Kap. S. 48, 9 सप्तये; von dem folgenden Verse in Kap. S. nur die Anfänge gegeben. ^{११} So corr. T^४ सप्त; cf. RV 10, 17, 11; Mātr. S. 2, 5, 10.

यस्ते द्रप्सस्स्कन्दति^१ यस्ते अशुर्वाहुच्युतो धिपण्याया उपस्थे ।
 अध्वर्योर्वा परि वा यः पविचाक्षते जुहोमि मनसा वपद्रुतम् ॥
 यो द्रप्सो अशुः^२ पतितः पृथिव्यां परिवापात्पुरोडांशत्करम्भात् ।
 धानासोमान्मन्थिन^३ इन्द्र शुक्रांस्वाहाकृतमिन्द्राय तं जुहामि ॥
 यस्ते द्रप्सो मधुमी^४ इन्द्रियावांस्वाहाकृतः पुनरप्येति देवान् ।
 अध्वर्योर्वा परि वा यः पविचाक्षते जुहोमि मनसा वपद्रुतम् ॥
 यस्ते द्रप्सस्स्कन्दति^५ यस्ते अशुर्वंश्च यः परो दिवः ।
 अयं देवो बृहस्पतिस्स तंस्तिष्ठतु राधसा ॥ ॥ ८ ॥

cf. Kap. S. 48, 9 a. A.

विंसृष्टेनासालिला^६ घृतम्युतो^७ वसन्तो यीष्मो मधुमन्ति वर्षाः^८ ।
 शरद्वेमन्तं ऋतवो मयाभुव उदप्रुतो नभसी^९ संवसन्ताम्^{१०} ॥

आ नः प्रजांमां देवानां त्वमये व्रतपा असि ॥

यद्वो वयं प्रमिनांम व्रतानि विदुषां देवा अविदुष्टरासः ।

अमिष्टद्विश्मामृणाति विद्वान्येभिर्देवां ऋतुभिः कल्पयाति ॥

मधुश्च माधवश्च वासन्तिका^{११} ऋतू शुक्रश्च शुचिश्च यैषा ऋतू
 नभश्च नभस्यश्च वार्षिका ऋतू इषश्चोर्जश्च शारदा ऋतू सहश्च सह-^{१२}
 स्यश्च हेमन्तिका ऋतू तपश्च तपस्यश्च शैशिणं ऋतू तं इमं यज्ञमव-
 न्तु ते मांमवन्तनु व आरभे ऽनु मांमध्वम् ॥ ९ ॥ cf. Kap. S. 48, 10.

असवे स्वाहा वसवे स्वाहा विभवे^{१३} स्वाहा विवस्वते स्वाहा
 पूषाय स्वाहा सैसर्षाय स्वाहा मलिमुचाय स्वाहा गणध्रिये^{१४} स्वाहा

^१ Kap. S. 48, 9 यतति für स्कन्दति, cf. RV 10, 17, 12.

^२ Kap. S. 48, 9

यो वपद्रुतः पतितः पृथिव्यामिति; aber cf. TS 3, 1, 10, 1.

^३ So W 1, ohne Accent;

T 4 धानासोमान्मन्थिन; Ch धानासोमा मन्थित; cf. TS 3, 1, 10, 1

^४ Kap. S. 48, 9

मधुमं; cf. TS 3, 1, 10, 2.

^५ Kap. S. 48, 9 यस्ते द्रप्सः स्कन्दति; also wie RV

10, 17, 13.

^६ Kap. S. 48, 10 सरिता

^७ T 4 wohl एतमुतो; Kap. S. 48, 10

एतमुतो ^८ Dies Wort in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt.

^९ Accent

corr.; T 4 नभसी ^{१०} Accent ergänzt; in T 4 dies Wort ohne Accent.

^{११} So

T 4; Ch यत्; Kap. S. 48, 10 वासन्तिकायुत

^{१२} Auch Kap. S. 49, 9 विभवे; aber

Maitr. S. 2, 12, 11 विभवे; TBr. 3, 10, 7 विभुवे

^{१३} T 4 गणध्रिये; Kap. 48, 8

गणध्रिये

चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहाभिभवे^१ स्वाहाधिपतये स्वाहा दिवा-
पतये^२ स्वाहेन्द्रस्य यही ऽस्यगृहीतो^३ याह्यो^४ देवानां पूरसि तां ता
प्रविशामि तां ता प्रपद्ये सह गृहे^५ सह^६ प्रजया सह पशुभिस्सह^७ त्वि-
ग्भिस्सह सदस्यैस्सह सोम्यैस्सह दक्षिणीयैस्सह यज्ञेन सह यज्ञपति-
ना ॥ इन्द्रापी परिधी मम वाता देव पुरा कृतां तत्त्वेन्द्रयह^८ प्रपद्ये
संगुप्सांश्चसंपूरुपस्सह यन्मे ऽस्ति तेन ॥ अरिष्ट्या^९ अंब्यथै संवेगा-
योपवेशाय^{१०} गायथै छन्दसे ऽभिभुवे^{११} स्वाहारिष्ट्या अंब्यथै संवेगा-
योपवेशाय^{१२} चिपुंभे जंगत्या अनुपुंभे छन्दसे ऽभिभुवे^{१३} स्वाहा ॥ १० ॥

cf Kap S 48 8 (nur der Anfang) und 48 12, Maitr S 3 12, 11, TBr
3 10, 7

द्यौश्च ता पृथिवी च श्रीणीतामहश्च ता रांची च श्रीणीतां वा-
१० क^{१४} च ता मनश्च श्रीणीतामापश्च तौपथयश्च श्रीणन्वृक् च ता साम
च श्रीणीती स्तोमश्च ता यजुश्च श्रीणीतां बृहच्च^{१५} ता रथंतरं^{१६} च
श्रीणीतां यज्ञश्च ता दक्षिणा च श्रीणीती सूर्यश्च ता चन्द्रमाश्च
श्रीणीतां दर्शश्च ता पूर्णमासश्च^{१७} श्रीणीतां ब्रह्म च ता छर्व च श्री-
णीतामकैश्च त्वाश्वमेधश्च श्रीणीती अतीतस्त्वि अतीतो ऽहमिन्दुरिन्दुम-
१५ वागीस्तस्य^{१८} त इन्द्र इन्द्रियांचत इन्द्रपीतस्य सर्वगणस्सर्वगणस्योपहूत
उपहूतस्य भक्षयामि ॥ ११ ॥ cf Kap S 48 11

^१ Diese beiden Worte fehlen in T4, daher der Accent von mir ergänzt cf
oben fribve Kap S 18 8 स्वाहा अभिभवे Maitr 3 12, 11 स्वाहाभिभवे TBr 3, 10, 7
अभिभुवे

^२ So der Accent in T4 Kap S 48 8 दिवापतये, TBr 3, 10 7
दिवा पतये

^३ Accent corrigiert T4 स्यगृहीतो, ebenso Ch, ohne Acc, W1
स्यगृहीतो Kap S 48 12 स्यगृहीतो

^४ So corr Ch याह्यो, Accent ergänzt da das
Wort in T4 fehlt Kap S 48 12 याह्यो

^५ Kap S 48, 12 सह

^६ Auch Kap S 48 12 सह

^७ अरिष्ट्या in T4 ohne Accent

^८ Accent ergänzt, da मदेयापवेशाय in T4 fehlt.

^९ Auch Kap S 48 12 मिथुये

^{१०} Von सुवे an bis zum Ende des Capitels
in T4 weggebrochen daher der Accent ergänzt

^{११} Auch Kap S 48, 12
मिथुये

^{१२} Kap S 48 11 liest याह च त्या सद्यश्च श्रीणीता यजुश्च त्या योश्च च
श्रीणीता ब्रह्म च त्या छर्व च श्रीणीता दक्षश्च त्या दम च श्रीणीतामाजश्च त्या सद्यश्च श्रीणी
तामक च त्या तामश्च श्रीणीता स्तोमश्च त्या यजुश्च यो etc

^{१३} Ch बृहच्च

^{१४} Ac
cent corrigiert, T4 रथतर

^{१५} W1 माह्यश्च, Kap S 48, 11 योह्यमाह्यश्च

^{१६} Kap

विंश्चा अग्ने त्वया वयं धारा उदन्वा^१ इव ।

अतिगाहेमहि द्विषः^२ ॥

यां देव्यष्टकांस्थपंसामपंसमा^३ स्वपा असि ।

तस्यै त एना हविषा विधेम त्वं यज्ञे वरुणस्यावयां असि ॥^४

श्रुत्कर्णाय^५ ॥

5

अनुमते अनुमन्यस्व^६ न इदं^७ यज्ञेपजं कृणुमहे तनूषु^८ ।

यद्यो तोकेषु तनूषु प्रजांसु यज्ञोष्वापधीष्वप्सु^९ ॥ ॥ १२ ॥

cf. Kap. S. 48, 12 (am Ende).

हिरण्यगर्भः^{१०} ॥

तदित्यदं न विचिकेत विद्वान्यन्मृतः^{११} पुनरप्येति जीवान् ।

चिवृद्ध्वनं यद्रथवृज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा^{१२} ॥

10

आप्यायस्व सं ते पयांसि^{१३} ॥

आप्यायस्व मदिन्तम सोम विश्वेभिरिणुभिः ।

भवा नस्सुथवस्तमस्सखा वृथे^{१४} ॥ ॥ १३ ॥

cf. Kap. S. 48, 13.

S. 48, 11 liest भूतस्यै गतो धर्मिदुरितुमयागादुभे सोमाः समस्त्यवत तस्य त इदं विद्वदपेतस्य चेदिषावतः सयंगकास्य सर्वयथा उपतृतस्य तदयामि ॥

^१ So T 4, desgl. W und Kap. S. 48, 12, ohne Accent, Ch उदन्वा^१ ^२ Der ganze Vers so in Kap. S. 48, 12, ohne Accent. Vgl. RV 2, 7, 3. ^३ W 1 दिव्यष्टकांस्थः

^४ Der Vers lautet Kap. S. 48, 12 या देव्यष्टकां स्थपनामपन्तमा सवश्चामि । तस्यै तेन हविषा विधेम त्वं यज्ञे वरुणस्यावयांसि ॥ ^५ Kap. S. 48, 12 श्रुत्कर्णाय कथयिष्यामि ।

^६ Kap. S. 48, 12 अनुमते अनुमन्यस्य ^७ Accent corrigiert, T 4 न इदं; W 1 न इदं, Ch त इदं ^८ Kap. S. 48, 12 कृणुमहे तनूषु ^९ Kap. S. 48, 12 यद्रथवृज्जीवोषधीष्वप्सु ।

aus demselben; daraus ergibt sich die metrisch bessere Lesung यद्रथवृज्जीवोषधीष्वप्सु । ^{१०} So corr. T 4 यन्मृतः; ebenso Ch, ohne Accent, W 1 यन्मृतः; über dem न्दु ist aber न्दु darüber geschrieben, offenbar als Correctur, W यद्मृतः; aber Kap. S. 48, 13 यं मृतः, vgl. TBr. 3, 7, 10, 6 यन्मृतः ^{११} So T 4; desgl. W 1, ohne Accent; Ch यद्रथवृज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा; Kap. S. 48, 13 sehr verderben यद्रथवृज्जीवो यद्रथवृज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा ^{१२} Accent ergänzt, da die letzten 3 Worte in T 4 abgebrochen sind. ^{१३} Kap. S. 48, 13 आप्यायस्व सं ते पयांसि आप्यायस्व मदिन्तम । सयं सविष्टयः । तयो रदग्ने u. s. w. Damit sind wir schon in dem Text des folgenden Kāthaka-Capitels, das ebenfalls noch in Kap. S. 48, 13 enthalten ist.

अप्सुये ॥

तपो ऽप्सुये अन्तरी^१ अमिचान्तया शंसमरूपः^२ परस्य ।

तपो वसो चिकितानो^३ अचिन्तान्विं ते तिष्ठन्तामजरा अयांसः^४ ॥

यो नस्सन्तुयो अभिदांसदमे यो अन्तरो मिचमहो अनुषात^५ ।

५ तमजरेभिवृषमित्तं स्वैस्तपा^६ तपिष्ठ तपसा^७ तपस्वान् ॥

सं सा^८ कृणोतु केतुमां नक्तं^९ चिहूरं आ सते^{१०} ।

पावको यद्वनस्पतीन्^{११} सा मिनात्यजः^{१२} ॥

नहि ते अप्ते तन्वृः क्रूरमानांश मन्तः^{१३} ।

कपिर्वभस्ति^{१४} तेजने स्वं जरायु गौरिव ॥

१० मेपं द्व यदुप च विं च चर्वति^{१५} यदप्सरदूरुपरस्य^{१६} खादति ।

शीर्ष्णा शिरो वक्षसा वक्ष एजयन्त्रिं^{१७} वभस्ति^{१८} हरितेभिरासंभिः^{१९} ॥

सुपर्णा वाचमक्रतोप द्यव्याखरे कृष्णा इपिरा अनर्तिषुः^{२०} ।

न्यूद् नियन्तुपरस्य निष्कृतं पुह^{२१} रतो दधिरे सूर्यश्चितः^{२२} ॥ १४ ॥

cf. Kap. S. 48, 13.

^१ Accent corrigirt nach RV 3, 18, 2; T4 छान्ने अन्तरी; Ch छान्ना. ^२ Accent zum Theil ergänzt nach RV 3, 18, 2; in T4 तथा यस्य abgebrochen; Ch जेहान्. ^३ च-वासः in T4 abgebrochen; Accent ergänzt nach RV 3, 18, 2. ^४ So T4; desgl. Ch, ohne Accent; W1 आसु, Kap. S. 48, 13 अनुषा 1 scheint mehr zu RV 6, 5, 4 अनुषात zu stimmen. ^५ W भिस्तपस्वेस्तप; Kap. S. 48, 13 भिस्तपस्वेस्तप. ^६ तप-सा fehlt in Ch. ^७ Ch सप्ता, aber T4 सप्ता; desgl. W1, ohne Accent. ^८ So T4, desgl. W1; Ch नक्तं, Kap. S. 48, 13 नक्तं. ^९ So der Vers auch in Kap. S. 48, 13, nur ohne Accent. ^{१०} So corr.; Mes. तिता Kap. S. 48, 13 त सा मिनात्यजः 1; cf. RV 5, 7, 4; Ap. 14, 29, 3. ^{११} Kap. S. 48, 13 तन्वृः क्रूरमानांश मन्तः 1; T4r 6, 10, 1 तन्वृः क्रूरं चकार मन्तः 1. ^{१२} So T4; desgl. W1, ohne Accent; Ch क्षपि ऊभस्ति, Kap. S. 48, 13 क्षपिर्द्विभस्ति तेजने पुनर्जरायु गौरिव. ^{१३} Accent corrigirt; T4 चर्वति. ^{१४} So T4, desgl. Ch und W1, ohne Accent, Böhlingk (Brief vom 10. Sept. 1895) vermuthet रद्विषा^{१५} and mochte in अप्सदूरे den Namen einer sonst unbekannten Pflanze sehen. Wegen der Unsicherheit der Sache habe ich den Text trotz des ansprechenden Gedankens nicht geändert. Kap. S. 48, 13 मेपं द्व यदुप च विं चर्वति यदप्सरदूरुपरस्य; इषास्य दटसि cf. AV 6, 19, 2; Ap. 14, 29, 3. ^{१६} So T4 und W1; Ch ययस्ति; Kap. S. 48, 13 विभस्ति; cf. folgende Anm. ^{१७} Ch हरितेभिः; Kap. S. 48, 13 शीर्ष्णा शिरो दक्षसा दक्ष येजयन्त्रिंशु दिभस्ति हरितेभिरासंभिः 1. ^{१८} Ch द्यव्याखरे रुद्रा इपिरा अनर्तिषु; cf. übrigen RV 10, 94, 5. ^{१९} W1 सूर्यश्चितः; Kap. S. 48, 13 सूर्यश्चितः.

अग्निना तपो ऽन्वाभवत्सूर्येण^१ तेजो वायुना प्राणां इन्द्रेण देवां
 यमेन पितरस्सस्वत्या मनुष्यास्सप्रदर्शेन स्तोमा वामदेव्येन सामानि
 गायत्र्या हृन्दांसि मर्या^२ रूपाणि हिरण्येन वचांसि तिरश्चिराजिना
 सर्पा अजगरेणासव्याशयेनेन पतत्रिणो व्याघ्रेणारण्याः पशवस्सुपर्णेन
 वयस्यश्वत्थेन वनस्पतय ओदनेनानानि यवेनौषधयो ऽश्ववृषणैक-^३
 शपाः पशवो वृषभेण गावो वृष्णिनावयो^४ वस्तेनाजाश्चन्द्रमसा नक्ष-
 चाणि ब्राह्मणेन वाचो^५ वाचा देवतास्त्रिया विरोड् याव्या पर्वता-
 स्समुद्रेणापो ऽङ्गिस्सत्यै नर्तमृतेन तपस्तपसा परमेष्ठी परमेष्ठिना
 मृत्युर्मृत्युना प्रजाः प्रजाभिस्संगरस्तनूभिः प्रजापतिस्तेदवैरन्वाभूतिरनु
 च भूयासमिति च भूयासं ब्राह्मणानां येष्वथ भूयासम् ॥ १५ ॥^{१०}

cf TS 7, 3, 14

यस्य द्रोणकलशं उपदस्यति कलशमेव तस्योपवायन्तं प्राणो
 ऽनूपदस्यति^१ प्राणो हि सौमस्तदादुः पयो ऽवनयेदित्यथो सत्त्वाहुर-
 न्तर्हितमिव^२ वा एतद्यत्पयो^३ हिरण्यमेवापो ऽभ्यवनयेदिरण्यमभ्यु-
 चयेदमृतं वा आप आयुर्हिरण्यममृतादेवाध्यायुरात्मन्यत्ते^४ चत्वारो
 वरा देया ब्रह्मण उद्गात्रे होत्रे ऽध्वर्यवे एते वै यज्ञस्येन्द्रास्तानेव^५ प्री-^{१५}
 णाति सैवं तत्र प्रायश्चित्तिर्यस्य चमसं उपदस्यति चमसमेव तस्यो-
 पवायन्तं प्राणो ऽनूपदस्यति^६ प्राणो हि सौमो यमध्वर्युरन्तमं यंहं
 गृह्णीयात्तस्य संपातमवनयेत्प्रायश्चित्त्वे^७ वै सौमो गृह्यते प्रायश्चि-

^१ जो व्याभयत् in T4 weggebrochen, daher der Accent ergänzt, TS 7, 3, 14
 तपो ज्याभयत् Kap S 48 13 a E अग्नि सप्तम्या व्याभय मूर्ध्नि तेजो वायुना प्राणा u
 Mit diesen Worten schließt 18, 13 und weiter findet sich dort nichts was Kāth
 35, 15 entsprache ^२ W1 मर्या ^३ Von दृष्टिना bis नक्षत्राणि in T4 weg
 gebrochen, daher Accent ergänzt ^४ Accent corrigiert, T4 यावो ^५ Kap S
 48, 14 प्राणेनोपदस्यति vgl weiter unten ^६ T4 तमेव doch ohne Accent, was
 einen Fehler noch wahrscheinlicher macht, Kap S 48, 14 तमिव ^७ यपो in
 T4 ohne Accent, dieser daher ergänzt ^८ So corr in Anlehnung an Kap S
 48, 14 Mas व्यायुनात्य, in T4 fehlt auch das व्या, Kap S 48, 14 ममृतादेवाध्यायु
 रात्म पते ^९ Ch दस्ता ^{१०} Kap S 48, 14 प्राणेनोपदस्यति vgl oben ^{११} T4
 सप्तम्या, Kap S 48, 14 सपातम्

स्यैवास्मै प्रायश्चित्तिं करोति सर्वमायुरेति' सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यस्य'
 यावापिशरीयते' पशुभिर्बुध्यते पशवो हि यावाणो द्युतानस्य' मा-
 रुतस्य ब्रह्मसामेन स्तुवीरूपशवो वै द्युतानो मारुतस्त्वेनैवेन सांवा
 संधाति पशुमान्भवति सैवं तंच प्रायश्चित्तिः प्रजापतये स्वाहेत्यम्-
 ५ क्षणीयानुपस्वेष्वनयेत्प्रजापत्यो' वै सोमः प्रतिष्ठामेवेन' गमयति
 सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यस्य सोममभिदेहेद्वहानध्वर्युस्पाशयेत' स्तोचा-
 ण्युक्तातां शस्त्राणि होतांष यथापूर्वं यज्ञेन चरेयुः पञ्च वरा देवाः
 पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवावरुन्दे ऽवभृथं' गत्वा पुनरुदत्य पुरा' द्वादश्याः
 पुनर्दीक्षेत यद्वादशमीमतिनयेदन्तर्धीयेत" तंच तां दक्षिणा दद्याद्याः"
 10 पूर्वसिन्दास्यन्भवति सैवं तंच प्रायश्चित्तिः ॥ १६ ॥ cf Kap S 48, 14
 सर्वांन्वा एषो ऽपौ कामान्प्रवेशयते यो ऽग्निमन्वाधाय व्रतमुपै-
 ति" सं यदनिष्टा प्रयायादकामप्रीता एनं कामा नानु प्रयायुरतेजा"
 अवीर्यस्यात्सं प्रयास्यञ्जुहुयात् ॥

तुभ्यं तां अङ्गिरस्तम" विश्वास्तुक्षितयः पृथक् ।

15 अग्रे कामाय येमिरे ॥

इति कामानेवासिन्धधाति कामप्रीता एनं कामा अन्नु प्रयान्ति
 तेजस्वी वीर्यावान्भवति सततिर्वा एषा यज्ञस्य यो ऽग्निमन्वाधाय
 व्रतमुपैति सं यदनिष्ट उद्यायाद्विच्छित्तिरेवास्य" सा" प्राञ्चमुदृत्य" मे-

¹ Kap S 48 14 fugt hier ein पशुमान्भवति ² W 1 ति ॥ दस्य ebenso auch Kap S 48, 14 ³ Kap S 48 14 यावापिशरीयते ⁴ W 1 द्युतान मा Kap S 48 14 द्युतानस्य मा ⁵ ह्यमत्तण्योयानुपये fehlt in T4, der Accent daher ergänzt ⁶ Ch प्रतिष्ठा प्रतिष्ठामे ⁷ T4 गहान, Kap S 48 14 द्वादशध्वर्यु पाशयेत ⁸ Accent in द्युतान ergänzt Kap. S 48 14 अयमथ ⁹ W 1 पुरा ¹⁰ दन्तर्धीयेत fehlt in T4, Accent daher ergänzt ¹¹ So T4 desgl W 1, ohne Accent, Ch मा दक्षिणा दक्षिणाद्या, Kap S 48, 14 ता दक्षिणा दद्या व्यो पू ¹² न्वाधाय व्रतमुपैति in T4 abgebrochen daher Accent ergänzt ¹³ W 1 कामाननुप Kap S 45, 15 कामाननुपयानु aber cf TBr 3, 7, 1, 1 ¹⁴ Ch अगिरस्तमय, cf RV 8, 43 15 ¹⁵ Ch इति त्व यदनिष्ट उद्यायाद्विच्छित्तिर्यास्य, Kap S 48, 15 स यद् हो ध्यायद्विच्छित्तिर्यास्य cf TBr 3, 7, 1 2 स यदुद्यायति ¹⁶ Ch स, Kap S 48, 15 सा ¹⁷ मुदृत्य in T4 abgebrochen, Accent ergänzt

नसोपतिष्ठेत मन इव वै प्रजापतिः प्राजापत्यो यज्ञो यज्ञमेव संत-
नोति भूरिति व्याहरेद्भूतो वै प्रजापतिर्भूतिमेवोपेत्यायुषा¹ वा एष
वीर्येण व्यूध्यते यस्याहिताग्नेरग्निरपक्षायति² स यावच्छम्यया³ परा-
विध्येद्यदि⁴ तावदपक्षायेत⁵ संभरेत् ॥

इदं त एकं परं ऊ त एकं तृतीयेन⁶ ज्योतिषा संविशस्व ।

संवैशनस्तन्वे⁷ चाग्नेरधि प्रियो देवानां परमं जनिवे ॥

इति ऋक्षैर्वैनं संभरति⁸ सैवं तं च प्रायश्चित्तिर्यदि परस्तरामप-
क्षायेदनुप्राय⁹ वसेत्सैवं तं च प्रायश्चित्तिरौपधीर्वा एतस्य पयः पशू-
न्विशति यस्य हविषे उपाकृता वत्सा धंयन्ति¹⁰ वायव्या यवागू¹¹
निर्वपेद्यायुर्वै पयसः प्रदाता तमेव भागधेयेनोपधावति सो ऽस्मै¹²
पयः प्रयच्छत्यौत्तरसै हविषे वत्सानपावर्तयेत्सैवं¹³ तं च प्रायश्चि-
त्तिः ॥ १७ ॥ cf Kap S 48, 15, TBr 3, 7, 1, 1-6

अर्धं¹⁴ वा एतस्य यज्ञस्य मीयते यस्य सायं दुग्धिं हविशंतिमाह-
तीन्द्राय ग्रीहीन्निह्योपवसेत्पयो¹⁵ वा औपधयः पय एवाभ्योपव-

¹ यज्ञमेव संतनोति in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt

² Von मेदीपेत्या

bis स याय (incl) in T 4 weggebrochen daher Accent ergänzt

³ Kap S

48, 15 पक्षायति

⁴ न fehlt in Ch, dafür scheint nachtraglich प eingeschaltet

⁵ Ch यावच्छम्यया

⁶ Ch विष्यद्यदि T 4 विष्यद्यदेताव Kap S 48 15 विष्यद्यदि

⁷ Ch पतायेत W 1 पतायेत

⁸ Der Vers bis hierher in T 4 abgebrochen Accent

ergänzt nach RV 10 56 1

⁹ Am nächsten stimmt TBr 3 7, 1 4 संवेशनस्त

नुवे, Kap S 48 15 संवेग्न्यने त चाग्नेरधि stimmt eher zu RV 10 56 1 संवेग्न्यने तन्व

स्वाहा¹⁰ Kap 48 15 प्रहरति statt संभरति

¹¹ W 1 चावेदनप्रायोप

¹² Kap

S 48 15 पयति TBr 3, 7, 1, 4 पयति

¹³ Von पयाम् bis पे in T 4 abgebrochen,

daher Accent ergänzt

¹⁴ So corr mit Caland, T 4 यत्सानुपावर्तयेत् desgl

Ch, ohne Accent, ebenso Kap S 48, 15, W 1 नपावर्तये, TBr 3, 7, 1, 6 यत्सानुपा

वर्तयेत्, vgl das folgende Capitel an mehreren Stellen obwohl die Lectat नपावर्तयेत्

in der Kap S consequent durchgeführt ist, in Kâth stets zum mindesten auch

vorliegt, und obwohl man eher von ihr zu नपावर्तयेत् gelangt, als umgekehrt,

habe ich doch aus sachlichen Gründen Calands Besserung durchgeführt

¹⁵ Der

Anfang des Capitels bis एष fehlt in T 3 daher Accent ergänzt, übrigens cf das

Ende des Capitels

¹⁶ निह्ययापयसेत् fehlt in T 4, Accent ergänzt

- सति यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं कुर्युरेन्द्र इतरः पुरोडाशस्स्यात्पयो वा औप-
 धयः पयसैवासौ पयः प्रदापयत्यथोत्तरसौ हविषे वत्सानपावर्तये-
 त्सिवं तंच प्रायश्चित्तिस्मभ्यान्वा एष देवान्भागधेयेन व्यर्धयति ये
 यंजमानस्य सायं च प्रातश्च गृहमागच्छन्ति यस्य सायं प्रातर्दुग्धं ह-
 २ विरातिमाहृत्योदनं पञ्चशरावं निर्वपेदग्निं देवतानां प्रथमं यजेद-
 पिमुखा एवं देवताः प्रीणात्यग्निं वा अन्वन्या देवता इन्द्रमन्यास्तां
 एवोभयीः प्रीणात्यथोत्तरसौ हविषे वत्सानपावर्तयेत्सिवं तंच प्राय-
 श्चित्तिर्यत्कीटावपन्नेन जुहुयादप्रजा अपशुं यंजमानस्याद्यदनायत-
 नै निनयेदनायतनस्स्यान्मध्यमेन पर्णेन द्यावापृथिव्यर्चान्तःपरिधिं
 १० निनयेद् द्यावापृथिवी वै यज्ञस्य प्रतिष्ठां प्रतिष्ठांमेवैनं गमयति सैवं
 तंच प्रायश्चित्तिर्यत्प्रयाजेष्वनिष्टेषु प्राङ्ङ्गस्स्कन्देदध्ययवे च यंजमा-
 नाय चाकी स्याद्यद्विष्टाणां ब्रह्मणे च यंजमानाय चाकी स्याद्यत्प्रत्यङ्
 होत्रे च पन्थ्ये चाकी स्याद्यदुद्विष्टिं च यंजमानस्य च पशुभ्यो ऽकी
 स्यात्तं प्रहरेत् ॥
- १५ सहस्रशृङ्गो वृषभौ जातवेदास्तोमपृष्ठो घृतवान्सुप्रतीकः ।
 मां मा हासीन्वाशितो नैस्त्रा जहानि सहस्रपोषस्स गोपोषं च यच्छ ॥
 इति ब्रह्मणैवेनं प्रहरति सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यं वा एतस्य यज्ञस्य

^१ Ch पय पयसैवासौ (Dittographie) ^२ Dies par fehlt in W 1 ^३ So
 T 4 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं, desgl. W 1 ohne Accent, TBr 3 7, 1, 7 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं Ch
 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं, desgl. Kap S 48 16, vgl. weiter unten, sowie das Ende des vorigen
 Capitels ^४ Ch प्रातर्दुग्धं in T 4 प्रातर्दुग्धं abgebrochen, W 1 प्रातर्दुग्धं, desgl. Kap
 S 48, 16 ^५ So corr Mss निर्वपेदग्निं देवतानां प्रथमं यजेद-
 पिमुखा, TBr 3 7 1, 8 यजिन् देवतानां पयस्य यजेत् ^६ Von प्रथम 119 एष in T 4
 abgebrochen, Accent ergänzt ^७ Von इन्द्रमन्या bis तरसि in T 4 abgebrochen
 Accent ergänzt ^८ So corr mit Caland, Ch und Kap S 48 16 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं,
 T 4 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं oder यत्प्रार्तस् W 1 यत्प्रार्तस् ^९ W 1 ति ॥ यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं ^{१०} So
 T 4 und W 1 ohne Accent, Ch जुहुयादप्रजा दप्रजा in T 4 ohne Accent, der Ac-
 cent nach dem folgenden Capitel ergänzt ^{११} T 4 दानायतनै ^{१२} So Ch,
 ohne Acc T 4 नेत्रा, W 1 नेत्रा, Kap S 48 16 नेत्रा जहानि vgl. AV 13, 1 12,
 TBr 3 7, 2, 7

मीयते' यस्य ग्रन्थे ऽहन्पत्न्यनालसुका' भवति तामपहन्थ यजेत सं-
वैश्वैवं यज्ञेन यजते' तामिष्टोपहृयेत' ॥

सा त्वमस्यमो ऽहममो ऽहमसि सा त्वम्' ।

तां एहि संभावही पुंसि पुत्राय कर्तवे' ।

रायस्पोषाय सुप्रज्ञास्त्राय सुवीर्याय ॥

इत्यर्थे एवैनामाभजति' सैवं तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ १८ ॥

cf Kap S. 48, 16, TBr. 3, 7, 1, 6—9, 3, 7, 2, 6 und 7.

यदेववृष्टेन' जुहुयादंपरूपमस्यात्मजायेत' यत्प्रत्येयात्पापीयानस्या-
द्यन्नं' जुहुयादातिमार्द्धत ॥

मित्रो ज्ञान्यातयति प्रज्ञानमित्रो दाधार' पृथिवीमुत द्याम् ।

मित्रः कृष्टीरनिमिषाभिचष्टे मित्राय' हव्यं घृतं वह्निधेम' ॥ 10

इति मैत्र्यर्चो समिधमाधाय होतव्यं मित्रो वै यज्ञस्य शान्तिर्मि-
त्रैवेनैव न च्छमयति' तद्धुताधान्या' दुग्ध्या पुनर्होतव्यं सैवं तत्र प्राय-
श्चित्तिर्यत्कीटावपचेन जुहुयादंप्रजा' अपशुंयजमानस्याद्यन्नं जुहुया-

¹ Accent corrigiert, T4 मीयते ² Kap S 48, 16 इय प्रत्ये र्धं पश्यमानसुका भवति, TBr 3, 7, 1, 9 यस्य ग्रन्थे एन पश्यमानसुका भवति ³ So T4 und W1, Ch दजते,

Kap S 18, 16 यजते, cf TBr 3, 7 1, 9 ⁴ So corr mit Caland; Ch पृथ्वी

Kap S 48, 16 पृथ्वीपृथ्वी, TBr 3, 7, 1, 9 पृथ्वीपृथ्वी ⁵ Kap S 48, 16 द्यार

पृथिवी त्व ममुमामाहममो एमसि सा त्व मा त्वमसि मीह, TBr 3, 7 1, 9 अमूममसि सा त्वम, cf AV 14 2 71 ⁶ Kap S 48, 16 तायेति सत्रमादही पुंसि पुत्राय कर्तवे इत्यर्थ

etc (der dritte Halbvers, resp die Worte रायस्पोषाय u s w fehlen in Kap S)

⁷ So corr Ms मयजम, aber Kap S 48, 16 इत्यर्थ एयेना तदामयति, TBr 3, 7, 1, 9 यज्ञं एयेनामुपहृयेत ⁸ So T4, desgl Ch, ohne Accent, ebenso TBr 3, 7, 2, 3,

Kap S 48, 17 यदयवृष्टेन; W1 यदेववृष्टेन ⁹ Ch स्यात्प्रजायेत ¹⁰ Ch यत्प्रत्ये

यात्पापीयस्या', T4 यत्प्रत्येयात्पापीया', W1 प्रत्येयात्पापीयात्स्या' Kap S 48, 17 नत्प्रत्येया

स्यापोयास्या' ¹¹ Ch प्रज्ञानमित्रो दाधार, Kap S 48, 17 = RV 3, 59, 1 ¹² Von

मित्राय bis माधाय हो in T4 abgebrochen, daher Accent ergänzt ¹³ Kap S.

48, 17 यत्प्रत्येयात्पापीया' = RV 3, 59, 1 ¹⁴ Ch मित्रेनैव न च्छमयति, W1 मित्रेनैव न च्छमा

यति, besser Kap S 48, 17 मित्रेनैव न च्छमयति, aber TBr 3, 7, 2, 4 मित्रेनैव न च्छमयति

¹⁵ So corr. Ms तद्धुताधान्या'नुग्ध्या, resp ohne Accent, aber Kap 48, 17 तद्धुता-

द्यान् दुग्धा, TBr 3, 7, 2, 4 तद्धुत्या । चन्या दुग्ध्या पुनर्होतव्यम् । ¹⁶ Von प्रजा bis

zum folgenden इय in T4 abgebrochen, Accent ergänzt.

दांतिमार्हेत्त्राजापत्यं यर्चा चल्मीकवर्पायामवनयेत्त्राजापत्यो^१ वै व-
ल्मीको यज्ञः प्रजापतियज्ञं एवं यज्ञं प्रतिष्ठापयति^२ तद्भुत्वाषान्या
दुग्ध्वा^३ पुनर्होतव्यं सैवं तंच प्रायश्चित्तिः ॥ यदि पूर्वस्यामाहुत्या हुता-
यामुत्तराहुतिस्सन्देहो दिपाद्भिः पशुभिर्यजमानो व्यूध्यते^४ यदभिजुहुया-
५ चतुष्पाद्भिः पशुभिर्यजमानो व्यूध्यते^५ ॥

यंच वैत्य वनस्पति देवानां गुह्या नामानि ।

तंच हव्यानि गामय^६ ॥

इति वानस्पत्यं यर्चा समिधमाधाय होतव्यं वनस्पतिनैवास्यांतां
चानार्तां चाहुतीं विंदाधार तद्भुत्वाषान्यां दुग्ध्वा^३ पुनर्होतव्यं सैवं
१० तंच प्रायश्चित्तिः ॥ १९ ॥ cf. Kap. S. 48, 17; TBr. 3, 7, 2.

देवांश्च या असुराश्चासिंल्लोक आसन्त^७ प्रजापतिरकामयत् परा-
सुराबुदेय प्रजांस्सृजेयैति सं एतानि चातुर्मास्यान्यपरयत्स^८ चातुर्मा-
स्यैरेवासुराणां दुदत्^९ चातुर्मास्यैः^{१०} प्रजां असृजत यं एवं विद्वीश्चातु-
र्मास्यैर्यजते^{११} परा भ्रातृव्यं नुदते प्रं प्रजया प्रं पशुभिर्जायते ऽपिष्टो-
१५ मादृश्चदेव^{१२} यज्ञक्रतुं निर्माय प्रजापतिः प्रजां असृजतोकथ्यादरुणप्र-

^१ Von यपायाम bis zum folgenden प्रजापति in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt. ^२ Von यपति bis प्राय in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt. ^३ So

corr. Ms. तद्भुत्वाषान्यां नुग्ध्वा, resp. ohne Accent; vgl. oben und unten das Gleiche; Kap. S. 48, 17 तद्भुत्वा षान्यां दुग्ध्वा; TBr. 3, 7, 2, 2 und 3 तद्भुत्वा । षान्यां दुग्ध्वा पुनः ^४ T 4 व्यूध्यते, do gl. Ch, ohne Acc.; W 1 व्यूध्यते, Kap. S. 48, 17 विजृध्यते; TBr. 3, 7, 2, 1 व्यूध्यते ^५ W 1 व्यूध्यते, Kap. S. 48, 17 विजृध्यते; TBr. 3, 7, 2, 5 व्यूध्यते ^६ So Ch; T 4 und W 1 गामय; cf. RV 5, 5, 10; ebenso Kap. S. 48, 17 गामय ^७ So T 4; Ch चानार्तां चाहुतीं विः; W 1 चानार्तां चाहुतीं विः; Kap. S. 45, 17 स्वाता चानार्तां चाहुतीं विदधार; TBr. 3, 7, 2, 5 चानार्तां चाहुतीं विदधार ^८ So

correct; Ms. तद्भुत्वाषान्यां नुग्ध्वा, resp. ohne Accent; in Ch fehlt noch die Sylbe चा; aber Kap. S. 48, 17 तद्भुत्वाषान्यां दुग्ध्वा; TBr. 3, 7, 2, 5 = Corr. ^९ Von य bis नुदेय in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt ^{१०} W 1 चातुर्मास्यान्यपरयत्स; Ch चातुर्मास्यान्यपरयत्स; Kap. S. 48, 17 चातुर्मास्यान्यपरयत्स; cf. Mitr. S. 1, 10, 5 चातुर्मास्यान्यपरयत्स ^{११} Ch चतुः प्रजुदत् ^{१२} Ch चतुः ^{१३} Ch चतुः ^{१४} निन्दोमा bis मत्तु in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt.

पासान्यज्ञक्रतुं^१ निर्माय प्रजां वरुणेनायाहयदतिराचांत्ताकमेधान्यज्ञ-
 क्रतुं निर्मायेन्द्रो वृचमहन्वैश्वदेवेन वै सो^२ ऽसुरान्प्राणुदत्त वैश्वदेवेन
 प्रजां असृजत ॥ सृष्टां वां अन्याः प्रजां आसन्नसृष्टा अन्या अथ प्रजा-
 पतिरकामयत प्रजांस्सृजेयेति^३ संवत्सरो वै यज्ञो यज्ञः^४ प्रजापतिस्सं
 एते आत्मनो ऽधि पयसी निरमिमीतोधन्यं च वस्यं चाथैताभ्यो^५ ५
 देवताभ्य एतानि हवीषि भागं^६ निरवपत्तैः^७ प्रजां असृजतर्तुभ्यो वै
 तां प्रजाः प्राजायन्तैव एतानि पञ्च हवीषि पञ्च^८ हृतवस्तं^९ एवं
 प्रजायते ऽग्निरेव प्रावापयत्सोमो रेतो ऽदधान्मिथुनं वा अयिंश्च सो-
 मश्च सविता प्रासुवत्संवत्सरो^{१०} वै सविता^{११} द्वादश मांसास्संवत्सरा-
 स्साद् द्वादशकपालो ऽप्यो^{१२} वैश्वदेवत्वायैव द्वादशकपाल उपार्णुं यज- १०
 त्यनिरुक्तो हि संवत्सरस्संस्वत्येव सृष्टासु^{१३} वाचमदधात्पूषणं प्रतिष्ठा-
 मभ्यसृजन्त^{१४} ॥ वाग्वै संस्वती पणवः पूषा मिथुनं वाक् च पशवश्च
 मध्यतो वै प्रजां विसृज्यन्ते ऽन्ततो मिथुनाद्विपूचीः^{१५} प्रजायन्ते तदे-
 तत्प्रजापतेरेवाधि मध्यतः प्रजा विसृज्यन्ते ऽथादो ऽन्ततो^{१६} मिथु-
 नादुभयतो विपूचीः^{१७} प्रजायन्ते वाचं धानि वा एतानि हवीष्यमिना १५

^१ W 1 wohl क्या* Ch कर्तुर्नि- ^२ von सो bis प्रजा in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ^३ Von प्रजा bis यज्ञ in W 1 nicht vorhanden ^४ Von यज्ञ bis एते in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ^५ So wohl in T 4, W 1 यज्ञश्च, Ch घास, Kap S 48, 18 यज्ञ, vgl. Matr S 1, 10 5 दय u. Ann., die Conjectur घास hat nach Obigem nur eine sehr schwache Stütze an Ch in Kath, gar keine in Kap S und Matr S ^६ ताम्यो bis एतानि in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ^७ W 1 भोगति* ^८ Ch पमत्तै ^९ Ch पसा ^{१०} So T 4, desgl. W 1, ohne Accent, Ch मृता ^{११} Von प्रासुवत् bis सविता in W zwei Mal ^{१२} ये सविता in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ^{१३} यत् bis द्वादश in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt, für यो hat Kap S 18, 18 ज्योतिः(), W 1 liest ज्योतिः उपायु यज्ञत्वं, hat also eine Lücke im Text ^{१४} Matr S 1, 10, 5 सृष्टासु, auch Kap S 48 18 सृष्टासु ^{१५} W 1 पुवापयत्सिष्टामभ्यसृजन्त ^{१६} Kap S 48 18 द्विष्टो ^{१७} W 1 यो दो ततो ^{१८} Kap S 48 18 विष्टो

वां अनीकेनेन्द्रो वृचमहस्तोमेन' राज्ञा सविचां प्रसूतस्सस्त्वत्या' चै-
त्र्यां' पूषां वीर्यून्वतिष्ठत विजितिरेवैतानि हवीषि ॥ २० ॥

cf Kap. S 48, 18, Mātr. S. 1, 10, 6

इति श्रीमद्यजुषि' काठके चरकशाखायामोरिमिकायां प्रायश्चि-
त्तिर्नाम पञ्चविंश' स्थानकं संपूर्णम् ॥

- १ इन्द्रस्य' वै वृचं जमुष इन्द्रियं वीर्यमपाक्रामत्तदिदं सर्वमनुप्रावि-
शदप ओपधीर्वनस्पतीस्तेन देवा अथास्म्यैस्त इदं समनयन्यत्सान्नायं
मिथुनं वै दधि च पयश्च यत्संसृष्टं मण्डमिव' मस्तिव परीव ददृशे
गर्भ एव स तपसो वै प्रजाः प्रजायन्ते तपस्त्वमेतज्जच्छति यच्छृतत्
गच्छति तत् एव प्रजायते यद्वैश्वदेव्यामिध्या" प्रजा असृजत तस्मा-
१० दिमा वैश्वदेवीः प्रजास्तोका वै विश्वे देवास्तानेवैतद्यजत्यमुतःप्रदा-
नाच्च प्रजा उपजीवन्ति ॥ योनिर्या एष प्रजानां तं मस्तो ऽव्य-
कामयन्त ते ऽ"होगृहीता" असृज्यन्त यत्स्वतवश्चस्त्वतायैव निष्कृत्यै

१ W 1 महान्तो २ Von माय्या bis योनि in T 4 abgebrochen, daher Accent ergänzt.

३ Vgl. Mātr S 1, 10, 5 चेरा (var रेरा) Kap S 48, 18 मण्डमिव दधत् पूषा यो-

४ So corr. Ch पञ्चविंशति ५ So corr gemäß den andern Unterschriften, Ch द्योदृष्टि

६ So corr. Ch पञ्चविंशति ७ So die Unterschrift des Capitels in Ch

८ Dieses und die folgenden Capitel wieder nur in Ch vorhanden ९ So corr

Ch यष्टमाष्ट, cf Mātr 1, 10, 6 a. A., wo zu corrigiren ist. १० So corr Ch

यष्टमस्य Mātr S 1, 10, 6 यष्टमस्य ११ So corr Ch द्योदृष्टि १२ Ch setzt

eigentlich das " über den e-Strich des ते das ist correct, wenn kein Zeichen

für die Elision des a gesetzt wird, wie das in Ch vorliegt, setzt man dieses aber,

wo scheint es nur unmöglich, das " dem vorausgehen zu lassen

पशवो वै मरुतः प्रजननायैष पशूनां सप्तकपालो भवति सप्त हि मरुतो निरवत्या एव मारुतो ऽथो याम्यमेवैतेनान्नाद्यमवरुन्दे ता वैश्वदेवेन सृष्टा विपूचीर्युदायैस्ता^१ द्यावापृथिव्येन पर्यगृह्णात्प्रजानामेवैष सृष्टानां परिगृहीत्यै यदेककपालस्तेन प्राजापत्यः प्रजापतिमेवैतद्देवता अभि प्रतितिष्ठति यजमानो वा एककपाल आहवनीय-^२ स्वर्गो लोकस्सर्वहुतं जुहोति हविर्भूतमेवैनै स्वर्गं लोकं गमयत्यात्मा वा एककपालः पशवो घृतं यद्वृतेनाभिपूरयति पशुभिरेवैनै समर्धयति यदाभिपूरयेद्भुञ्जन्त एनं पशव उपतिष्ठेरन्धरं ह्येनं पशुभ्यः करोत्याविःपृष्टः^३ कार्यं उत्तरमेवैनं पशुभ्यः करोति भुञ्जन्त एनं पशव उपतिष्ठन्ते तत्तन्न सूर्यमभ्येव पूरयेन्न हि पशवो न भुञ्जन्ति बर्हिषदं^४ करोति प्रतिष्ठित्यै यजमानं वै हूर्ध्वन्तं प्रजा अनुहूर्ध्वन्ति यजमानं प्रतितिष्ठन्तमनु प्रतितिष्ठन्त्यृजुः प्रतिष्ठितो होतव्यो यजमानस्य प्रतिष्ठित्यै ॥ १ ॥ cf. Mātr. S 1, 10, 5 am Ende bis 1, 10, 7 in der Mitte.

वेधासंनद्धस्तर्हि भवति वेधासंनद्ध^५ इध्मस्त्रेधाविहितानि हि संवत्सरेण चातुर्मास्यानि वसन्ता यजेत प्रजननाय प्रवणे यजेत प्रजन-^६ नाय प्रस्वो भवन्ति प्र मा जनयानीति^७ नोत्तरवेदिमुपवपन्ति प्रजननायायिं मन्थत्ययिं वै पशवो ऽनुप्रजायन्ते प्रजननायाथो वृषाणमेवैतं यजमानाय जनयति पशवो वै पृषदाज्यं नानारूपाः^८ पशवस्तस्मान्नानारूपमायेयं घृतमैन्द्रं दध्यैन्द्राय^९ पृषदाज्यं देवतया प्राणापानौ वा इन्द्राणी मिथुनं प्राणापानौ मिथुनयोनयः प्रजास्त-^{१०} सादेव मिथुनात्प्रजायते ॥ यदि वसन्ता यजेत द्विरुपस्तृतीयात्सकृदभिघारयेदोपधीरेव प्रतिष्ठापयति यदि प्रावृषि यजेत सकृदुपस्तृणी-

^१ So corr. Ch छष्टा^१; cf. Mātr. S 1, 10, 7 a A. ^२ So corr. im Anschluß an Mātr. S 1, 10, 7 (p. 147, Z. 4), Ch विःसृष्टः ^३ So corr. Ch स्त्रेधासवद्ध

^४ So corr. Ch जननायानिति; Mātr. S. 1, 10, 7 (p. 147, Z. 15) = Corr. ^५ So corr. Ch छष्टानारूपः ^६ So corr. Ch दध्यैन्द्राद्य^१, Mātr. S. 1, 10, 7 (p. 147, Z. 16) = Corr.

याद्विरभिधारयेदृष्ट्यैव' पशूनभिजिघर्ति' प्राणेभ्यो वै प्रजाः प्रजायन्ते
 प्राणा एतानि नव हवींषि नव प्राणा आत्मा देवता तत् एव प्र-
 जायते नव प्रयाजा नवानुयाजा द्वा अन्यभागा अशौ हवींष्यपये
 समवद्यति वाजिनो यजति तन्निशन्निशदक्षरा विराडन्वं विराड् वि-
 ५ राज्यवान्वाद्ये प्रतितिष्ठति विंशदक्षरा वै विराड् विराजो' योनेः प्र-
 जाः प्रजायन्ते विराज एवैना योनेः' प्रजनयति ॥ विंशन्निशद्वै राच-
 यो मासो यो वै मासस्स संवत्सरस्संवत्सरः प्रजापतिस्तदेतत्प्रजापते-
 श्चैव विराजश्चाधि मिषुनात्प्रजायत एकैकया वा आहुत्या द्वादश
 द्वादश राचीरयुवन्त ता यावतीस्संवत्सरस्य राचयस्तावतीस्संस्थाने
 १० संवत्सरमेव भ्रातृव्याद्युवते वैश्वदेवेन वै ते चतुरो मासो ऽयुवन्त वरु-
 णप्रघासैः परीश्वतुरस्साकमेधैः' परीश्वतुरस्तानेव' भ्रातृव्याद्युवते यज्ञ-
 तुरश्वतुरो' मासो ऽयुवन्त तच्चातुर्मास्यानां चातुर्मास्यत्वम् ॥ २ ॥
 cf. Mātr. S. 1, 10, 7 in der Mitte bis 1, 10, 8 in der Mitte.

वैश्वदेवेन यजते प्रजाकामो वा पशुकामो वा न वरुणप्रघासैर्न
 साकमेधैस्सर्वो वै पुरुषस्साहस्रो' जायते यावत्तरस' त्वै गच्छति प्रज-
 १५ ननमेतद्विर्यद्वैश्वदेवं प्रजननमेव यजते स्वां माचां गच्छानीति यदा
 सहस्रं पशून्गच्छेदथ वरुणप्रघासैर्यजेत यदेव तत्सहस्रमर्गस्तस्याही
 ऽवयजत' ऋतुयाजी वा अन्यश्चातुर्मास्ययाज्यन्यो यो वसन्तो ऽभूत्पा-
 वृड्भूच्छरदभूदिति यजते स ऋतुयाजी यस्त्वयोदशं मासं संपादयति
 स त्रयोदशं मासमभियजते स चातुर्मास्ययाजी चीनृजूनिष्टा चतुर्थ-
 २० मुत्सृजेद्वा परा ऋजू इष्ट्वा तृतीयमुत्सृजेद्ये' वै त्रयस्संवत्सरास्तेषां प-

* So corr. Ch घाये गृष्ट्यैव

* So corr. Ch जिघर्ति

* So corr. Ch

विराजो * So corr. Ch योनेः; cf. Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 149, Z. 7)

* So

corr. Ch परां च; cf. Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 148, Z. 12 und 13)

* So corr.

Ch परां च * So corr. Ch यत्न

* So corr. Ch सहस्रो, Mātr. S. 1, 10, 8

(p. 148, Z. 21) = Corr. * So corr. Ch याद्यनुरासैः; vgl. Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 148, Z. 21)

* So corr. Ch यजेत

* So corr. Ch द्यो, Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 148, Z. 17) = Corr

द्विंशत्पूर्णाभासा यौ द्वौ तयोश्चतुर्विंशतिर्ये पद्विंशत्यधि ते चतुर्विं-
 शतिमुपयन्त्येप वाय स चयोदशो मासस्तमेवैतत्संपादयति तमभिय-
 जते ॥ यद्वर्हिः प्रयाजेषु यजत्योपधीस्तद्यजति' यद्वर्हिर्गुयाजेषु फलं
 तद्यजति यद्वर्हिर्वांरितोनां यदेव फलादधि प्रजायते तद्यजति यदुरो
 यजत्युपस्थं तद्यजति यदुपासानक्ता व्युष्टिं चैव' निष्पुक्तिं च तद्यजति ५
 यज्जोष्ट्री यदेव जातं यज्जनिष्यमानं तद्यजति यदूर्जोहुती यदेवाग्नि'
 च पिबति च तद्यजति' यद्वैष्या हातारेमे वै दैव्या हातारेमे एव
 तद्यजति यत्तिस्रो देवीर्वाग्वै तिस्रो देवीर्वाचमेव तद्यजति च्छन्दीसि
 वै वाक्छन्दीस्येव तद्यजति नराणिसं यजति तनूनपाद्वै यज्ञः प्रसृतो
 नराणिसो ऽप्रसृतः प्रसृतो वा एतर्हि यज्ञस्तस्मान्नराणिसमनुयाजेषु य- १०
 जति त्वष्टारं यजति स हि रूपाणि विकरोति वनस्पतिं यजत्यूर्ग्वै
 सोमो वनस्पतिस्सौमिरिमाः प्रजाः प्रजास्वेवोजै दधाति ॥ ३ ॥

cf. Mātr. S. 1, 10, 8 in der Mitte bis 1, 10, 9 in der Mitte.

वाजिनो यजति पशवो वै वाजिनस्तानेव तद्यजति न वा एष'
 सुयज्ञ इव सँस्थिते हि यज्ञे' प्रदत्तेषु परिधिषु जुहोति यदनवानि' हो-
 ता यजति तेन यज्ञः क्रियते ऽनुयजत्यभिस्समिष्टिरभिः प्रतिष्ठितिस्स- १५
 मिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पशवो वै वाजिनो यस्सँस्थापयेत्तास्सँस्थापये-
 दसँस्थिता ह्येते सददि प्रजायन्ते वर्हिर्गुनिषिञ्चन्गृह्णात्युपभेज्वेव रेतो
 दधाति प्रजा वै वर्ही रेतो वाजिनं प्रजास्वेव रेतो दधात्यूर्ध्वञ्जुरासी-
 नो यजत्यूर्ध्वञ्जुर्हि पशुः पशौ रेतो दधाति समुपहूय भक्षयन्ति सोम-
 पोय इव ह्येष सर्वे ऋत्विजः प्राश्नन्ति वाजिनो मे यज्ञं वहानित्या- २०
 त्मना प्राश्नीयादात्मन्वेव वाजं धत्ते ॥ ४ ॥

cf. Mātr. S. 1, 10, 9 (zweite Hälfte)

¹ So corr. Ch यक्षोद- ² So corr. Ch व्युष्टिं न्वेय्य oder यद्वेय्य (undent-
 lich) ³ So corr. Ch घाति ⁴ Erste Hand nur सद्यजति ⁵ So corr.
 Ch एव, cf. Mātr. S. 1, 10, 9 (p. 149, Z. 16) ⁶ So corr. Ch पञ्चो; cf. Mātr.
 S. 1, 10, 9 (p. 149, Z. 16) ⁷ So corr. Ch यद्वेय्य

ता वैश्वदेवेन सृष्टास्तस्मिंस्तरुणमन्वरुणो ऽगृह्णादपो आहुरति
 वै तास्तमर्चस्ता अतिचरन्तीर्वरुणेनापाहयदिति तस्मात्पिता ना-
 तिचरितवै वैश्वदेवेन वै प्रजापतिः प्रजा असृजत तस्य मरुतो ह्यं
 व्यमप्रत ततो ऽ⁹ 'होगृहीता' असृज्यन्त' ताभ्यो भेपजमैच्छतदात्मन्नेवै-
⁵ च्छत्स एतदात्मनो ऽधि पयो' निरमिमीत तेनाभ्यो ऽ¹⁰ 'हो ऽवायजद-
 हसो' वा एपावेष्टिर्यद्वरुणप्रघासा जग्धाद्वै वरुणो गृह्णाति तस्माद्व-
 रुणप्रघासा यावद्वै कुमारे ऽन्त्रो' जात एनस्तावदेतस्मिन्नेनो भवति
 यो वरुणप्रघासैर्यजते ऽथैतानि पञ्च हवींषि संतत्यै ॥ सावित्रो ऽष्टा-
 कपालो गायत्रो हि देवानां सवितैन्द्रायो द्वादशकपालो वैश्वदेव-
¹⁰ त्वाय यद्वै तत्प्रजा वरुणगृहीता अवेद्वीयन्तेव' तदास्विन्द्रायी बल-
 मधत्तां न वै ताः प्राणस्ता अप्राणन्तीर्वरुणो ऽगृह्णात्प्राणापानौ वा
 इन्द्रायी प्राणापाना एवैतन्मध्यतो धीयेते शिथिला वै ताः प्रजा
 वरुणो ऽगृह्णादोजो वीर्यमिन्द्रायी ओज एवैतद्वीर्यं मध्यतो धीयते
 निरवत्त्या एव मारुती निर्वरुणत्वाय वारुणी कन्वाय कायो यद्वा
¹⁵ आभ्यस्तद्वरुणगृहीताभ्यः कमभवत्तस्मात्कायः प्रजापतिचै ताः प्रजा
 वरुणेनापाहयत्प्रजापतिः क आत्मनैवैना वरुणान्मुञ्चत्यृतं' वै सत्यं
 यज्ञो ऽनृते स्तनृतमेपा करोति या पत्युः क्रीता सत्यथान्यैश्चरत्यनृत-
 मेव' निरवदार्यते सत्यमुपैति यद्वाचयति मेध्यामेवैनां यज्ञियां करो-
 ति न' निथु ब्रूयाद्यन्निथु ब्रूयाद्वियतमेन यातयेत्" ॥ ५ ॥

cf Maitr S 1, 10, 10 und 1, 10, 11 a A

¹ Im Ms (Ch) das * über dem हो gesetzt, da kein Avagraha geschrieben ist.

² So corr Ch असृजत cf Maitr S 1, 10, 10 - Corr ³ So corr Ch एष्टो, cf Maitr S 1, 10, 10 (p 150 Z 9) ⁴ So corr Ch याजयेत्, Maitr S 1, 10, 10 (p 150, Z 10) - Corr ⁵ So corr Ch कुमारे ऽन्त्रो, cf Maitr S 1, 10, 10 (p 150, Z 12) ⁶ Ch अवेद्वी- ⁷ So corr Ch चरत्यृत ⁸ So corr Ch मध्यतो, अपि für अत doch nur dem metrischen Veda eigenthümlich vgl Maitr S 1, 10, 11 a A - Corr ⁹ Das n mit Caland eingefügt, fehlt in Ch, cf TBr 1, 6 5, 2

¹⁰ So corr In Ch von der ersten Hand nur वत् geschrieben dann oben यत् eingefügt, Maitr S 1, 10, 11 a A (p 151, Z 5) hat याजयेत् (vielleicht यातयेत् zu lesen)

आमपेपा^१ भवन्ति सर्वस्याहसो^२ ऽवेष्ट्यै यद्गृह्येयुर्विचक्षकमिहो^३
 ऽवेष्टि स्यात्पांचेभ्यो वै ताः प्रजां वरुणो ऽगृह्णाद्यत्पांचाणि पांचेभ्य
 एवैना वरुणान्मुञ्चति^४ प्रतिपुरुषं भवन्ति प्रतिपुरुषमेवाहो^५ ऽवयजत
 एकमंधि भवति^६ गर्भेभ्य एवं तेनाहो^७ ऽवयजते ऽन्नाद्वै ताः प्रजां वरु-
 णो ऽगृह्णाच्छूर्पेणानं विभ्रति तंस्माच्छूर्पेण हूयते स्त्रीपुंसौ जुहुतो^८
 मिथुनां एवं प्रजां वरुणान्मुञ्चतः पुरस्तात्पत्यञ्चौ तिष्ठन्तौ जुहुतः पु-
 रस्तादेवाये^९ ऽहो^{१०} ऽवयजतो यत्पांचाणि य एवं द्विपादः पशवो मि-
 थुनांस्तेषां तेन पुरस्तादैहो^{११} ऽवयजतो यन्मेपंश्च मेपी च य एवं चतु-
 ष्पादः पशवो मिथुनांस्तेषां तेनोपंरिष्टादैहो^{१२} ऽवयजत उभयंत एवा-
 हो^{१३} ऽवयजतः^{१४} पुरस्ताच्चोपंरिष्टाच्च ॥ पांचाणि हुत्वाग्निं^{१५} संमार्ष्टि यवा-
 हो^{१६} ऽवायाद्युस्तस्मिन्नुत्पूते^{१७} देवता यजानिति यद्वै प्रजां वरुणो^{१८} गृ-
 ह्णाति शमी च यवं च न गृह्णाति हेमन्तो हि वरुणस्तस्मादेतो
 हेमन्तं शुण्यतो यां एवावरुणगृहीतो ताभ्यामेना वरुणान्मुञ्चति वरु-
 ण्यो^{१९} वै यवो वरुणदेवत्यस्त्वेनैव^{२०} भागधेयेन वरुणं निरवदयते ऽथै-
 तां अनृतपणूं अनृताद्वै ताः प्रजां वरुणो ऽगृह्णाद्यदेतां अनृतपणूं^{२१}
 अनृतादेवैना वरुणान्मुञ्चति स्त्रीपुंसौ भवतो मिथुनां एवं प्रजां व-
 र्णान्मुञ्चति लोमशौ भवतो मेध्यत्वाय यावन्तो हि पशवो लोम
 जगृहुस्ते मेधं प्राप्नुंश्शमीपर्णानि^{२२} भवन्ति शन्त्वाय भूर्जो^{२३} वै नामैपं
 वृष्टाः कार्या^{२४} वा एतस्य सुचः प्रजापतिर्वा अन्नाद्यं नोवारुन्द तच्छ-

^१ Dieses Capitel findet sich auch in T₁ und Br₁ fol. 142 143 und ist nach diesen Handschriften accentuirt, Ch आमपेपा ^२ So T₁ und Br₁ fol. 142; ebenso Ch, ohne Accent ^३ वरुणान्मु^३ in T₁ und Br₁ fol. 143 ohne Accent.

^४ So Ch, ohne Accent, in Uebereinstimmung mit Mātr. S. 1, 10, 11 (Z. 8. 9), T₁ und Br₁ fol. 143 wohl एकमंधिभवति ^५ Br₁ fol. 143 दापे हो दय ^६ Ch दयजतः

^७ Br₁ fol. 143 पांचाग्नि ^८ Accent corrigirt, T₁ हुत्वाग्नि, Br₁ fol. 143 हुत्वाग्नि ^९ Ch वृत्तौहो ^{१०} Br₁ दयवृ ^{११} Accent ergänzt, वरुणो in T₁ und Br₁ fol. 143 ohne Accent.

^{१२} Br₁ fol. 143 वरुणो; Mātr. S. 1, 10, 12 (p. 151, Z. 18) वरुणो, was offenbar zu corrigiren ist. ^{१३} Br₁ fol. 143 वरुण-
 देवेभ्यस्ते ^{१४} Br₁ fol. 143 तेषाम्पाद्युग्मो ^{१५} Br₁ पूजै ^{१६} Br₁ कार्यं यं

तैध्मेनांवारुद्ध¹ परश्शतानि कार्याण्यन्नाद्यस्यावरुद्धै सहस्रेध्मो² ह
 त्वां ईहसो³ ऽवेष्टिं विव्याच परस्सहस्राणि⁴ कार्याण्यहसो⁵ ऽवेष्ट्यै ॥ ६ ॥
 of Matr S 1 10, 11 und 12

- यतीन्वे⁶ सालावृकेया आदिस्तेषामेतानि शीर्षाणि यत्कर्जूरसो-
 मपीष एष उदीषति यत्करीराणि यत्करीराणि भवन्ति सोमपीषमे-
 5 वावरुद्धे प्रजापतेर्वा एतज्ज्येष्ठं तोकं यत्पर्वतास्ते यक्षिण आसीस्ते
 यच्च यथाकामयन्त तत्परापातमासताय वा इयं तर्हि शिथिलासी-
 त्तेषामिन्द्रः पक्षानच्छिनत्तैरिमामदृह्ये पक्षा आसीस्ते जीमूता अभ-
 विस्तसात्ते गिरिमुपप्लवन्ते योनिर्ह्येषामेष तस्माद्गिरौ भूयिष्ठं वर्षति
 यत्पाशुरक्तानि करीराणि तदेतत्पावृष्युज्जीमूताः प्लवन्ते यजन्ते वरुण-
 10 प्रधासैर्वृष्टिमेव संतनोति तस्मात्तर्हि भूयिष्ठं वर्षति वृष्टिं हि संतनो-
 ति न वैश्वदेव उत्तरवेदिमुपवपन्त्युपात्र वपन्ति प्रजाता एव प्रजाः
 परिगृह्णाति योत्तरा वेदिर्या अचीः प्रजास्तासीं सा योनिस्तास्ताम-
 नुप्रजायन्ते या दक्षिणा वेदिर्या आद्याः प्रजास्तासीं सा योनिस्तास्ता-
 मनुप्रजायन्त⁷ उभयोरेवैतदचीश्चाद्याश्च प्रजाः प्रजनयन्त्यं वाव हस्त
 15 आसीन्नायं येषा द्वितीया वेदिस्तयेमं द्वितीयं हस्तमविन्दैस्तस्मादेष्ट⁸
 एतस्य परिवेष्टापरजो हि तस्मात्कनीयाञ्ज्यायीसं परिवेष्टेष्टि समे
 कार्ये समौ हीमौ हस्ता असंभिन्ने भवतो ऽहसो ऽवेष्ट्यै यत्संभिन्दुर-
 नवेष्टमेहस्यादेकस्त्वामनु⁹ संभिन्दत्यनुसंतत्या उपोत्तरां¹⁰ वपन्ति न
 दक्षिणामनभ्यारोहाय ॥ अत्र वै वरुणो विष्टमरुतो नाना यजन्ति

¹ Ch तद्वत्ध्मेनाद्यथ Brl ताच्छतैध्मेनाद्यान्य ² So corr Ch सहस्रेजे T1 und Brl fol 143 सहस्रेष्ट, cf Matr S 1, 10, 12 (p 152 Z 4) = Corr ³ So T1 und Brl fol 143, in Ch ह त्या स्यैहसा vgl Matr S 1, 10, 12 (p 152 Z 4)
⁴ So Brl fol 143 in Uebereinstimmung mit Matr S 1, 10, 12 (p 152, Z. 5)
 in T1 und Ch fehlt परस्, T1 सहस्राणि desgl Ch ohne Accent ⁵ Dieses und die folgenden Capitel beruhen wieder nur auf Ch ⁶ So corr Ch वन्ते ⁷ So corr Ch विष्टोस्त cf Matr S 1, 10, 12 (p 153 Z 3) = Corr ⁸ So Ch, Matr S 1, 10 13 (p 153, Z 6) irrig cf Ap 13, 5 20 यत्कर्जूरसो वेदो अनुसमि
 नति u Caland ⁹ So corr Ch तस्मा

पापवसीयसस्य व्यावृत्तै यदध्वर्युः करोति तत्प्रतिप्रस्थाता करोति
तस्माद्यद्राजा करोति तद्विद्वरोति न वैश्वदेवे त्रिंशदाहुतयस्सन्ति न
साकमेधेषु वरुणप्रघासेषु वाव त्रिंशदाहुतयो वैराजः पुरुषो दश ह-
स्त्या अङ्गुलयो दश पद्या दश प्राणास्तत्रिंशत्रिंशदक्षरा विराड्वैराजः
पुरुषो यदेतर्ह्यवभृथमवैत्यात्मानमेवाहो ऽवयजते यद्वै यज्ञस्य स्वगा-
कृतिं न प्राप्नोति वरुणस्तद्वृह्णाति यन्निष्कापेणावभृथमवैति यदेव
वरुणगृहीतं तेन वरुणं निरवदयते ऽथो यदेवाच वरुणस्य न्यक्तं तस्य
निरवत्स्या अनपेक्षमाणा आयान्ति वरुणस्यानन्ववाययैधो ऽस्येधि-
यीमहीति' वरुणमेव निरवदायैधतुमुपयन्ति' समिदसि समेधिपी-
महीत्याशिपमेवाशास्ते तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति तेज एवात्म-
न्यत्ते ॥ ७ ॥ cf. Muir ४ 1, 10 12 a E und 1 10, 18

प्रजासृष्टृहीतो ऽवेज्य सो ऽकामयत वृचं हन्यामिति स एताभिर्दे-
वताभिस्समुग्भूत्वोपप्लायत' मरुद्भिर्विशाप्रिनानीकेन' स वृचमभीत्य'
वृचं हृष्टो रुस्तम्भगृहीतो ऽतिष्ठदनभिधृष्णवैस्तं' मरुत ऐपीकैर्वातरथै-
रध्ययन्त' ते ऽत्यैपिस्ते ऽस्य' यव मर्मागच्छैस्तदचेष्टत्सं वा एनं तदत- 15
पैस्तस्मात्सांतपना वार्षघ्ना" वै साकमेधा अग्निना वा अनीकेनेन्द्रो"
वृचमहन्ननीकत्वायैवैषो ऽपिर्देवानी' सेनानीस्सेनोत्थापनीयमेवैत-
दिन्द्रो वै वृचाय वज्रमुद्यमं नाशक्रोत्स एतं मरुद्रो भागं निरव-
पत्तं मरुतो वीर्याय समतपन्त" तेन वीर्येण वज्रमुदयच्छत्सं" वा
एनं तदतपैस्तस्मात्सांतपना मध्यंदिने निरुणस्तर्हि ह्युभा अन्नौ 20
तपति चरुर्भवति तं हि सर्वतस्तपति देवा वै वृचस्य मर्म"

³ So corr Ch विद्याविराज ² So corr Ch भोमसीति ³ So corr Ch
येधतमुय⁴ cf unten 36 14 a E auch Matr S 1, 10, 13 a. E ⁴ So corr
Ch भुतायवनायवत cf Matr S 1, 10, 14 a A (p 153, Z 19) und Pa 8, 2, 19
⁵ Ch नेजेन ⁶ So corr Ch दृग्मासीय ⁷ So corr Ch अण्णवे ⁸ So corr
Ch धयत, cf Matr S 1, 10, 14 (p 153, Z 20) ⁹ So corr Ch ¹⁰ ये य
¹⁰ So corr Ch धावावा ¹¹ So corr Ch अनेजेने ¹² So corr Ch मा ¹³ So
corr mit Coland, Ch ववत भ ¹⁴ So corr Ch मय

नाविन्देस्तं मरुतः क्षुरपविना व्ययुस्तं वा एनं तदतपैस्तस्मात्तांतप-
नाः ॥ ८ ॥ cf Mātr S 1 10 14

- ते श्वो वृचं हनिष्यन्त उपावसंस्ते ऽब्रुवन्कस्य बाहेर्दं श्वो भविता
कस्य वा पचतेति त एतमोदनमपचन्त ते पशून्चिकुर्युतं राग्वान्वा
५ इमे श्वः कमितारस्ते जेतार इति तेभ्य एतेन प्रातिष्ठैस्तानेतेनायच्छ-
न्पशूनामेवैषा यतिस्ते' श्वोविजयिनो ऽवसीस्ते ऽब्रुवन्कस्य बाहेर्दं श्वो
भविता कस्य वा पचतेति त एतमोदनमपचन्त ते ऽब्रुवन्माहुतम-
शिमेति' ते मरुद्भ्यो गृहमेधेभ्यो ऽजुहवुः पशवो वै मरुतो गृहमेधा-
स्तेभ्य एव तदजुहवुस्ते संयज्ञा आसीस्ते ऽमुरा देवेभ्यः क्षुधं प्राहिण्वी-
१० स्तां देवाः प्रतिश्रुत्यैतमोदनमपचन्त सा देवेषु लोकमवित्त्वा' पुनर-
मुराप्रविशन्मैनाक्षिरदहदपि प्रतिवेश ओदनं पचेत् आतृव्यायैव क्षु-
धं प्राहिणोति सैनं निर्दहति ॥ यद्वै चातुर्मास्यानां पाकयज्ञस्यैव तदे-
षां पशव्यं गृहमेध्यो वै पाकयज्ञो न' प्रयाजा इज्यन्ते नानुयाजा न
सामिधेनीरन्वाहाज्यभागी यजति तेन यज्ञः क्रियते ऽप्ये समवद्यन्त्य-
१५ यिस्समिष्टिरपि.' प्रतिष्ठितिस्समिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पशवो वै गृह-
मेधाः पशव इडा तस्मादिडामुपह्वयन्ते निष्कापो निधीयते संतत्यै
तेषां वा उभयेषामिन्द्रः प्रावसत्ते देवा एतमिन्द्राय भागं न्यदधुरसा-
ञ्छी' निहितभागो वृणाता इति रुचथो वपद्वारी ऽथो अमुराणामे-
व तद्वृषभमत्याह्वयचस्मान्मजनयादित्यृषभमाह्वयतीन्द्रमेव तच्चिह्वयते
२० ऽथो पुष्टिमेव आतृव्यस्य वृद्धे ॥ ९ ॥

cf Mātr S 1 10 15 und 1 10 16 a A

सवक्सा गावो वसन्ति साकमेधत्वाय यत्पत्नी नाक्षीयादसाकमे-
धास्स्युर्यत्पत्न्यध्नाति' साकमेधत्वाय निर्जृतिर्वा एतद्यज्ञस्य गृह्णाति

¹ So corr Ch प्रति से cf Mātr S 1, 10 15 (p 154 Z 12) — Corr ² cf TBr 1 6 6 4 ³ So corr Ch विद्वा cf TBr 1, 6 7, 2 — Corr ⁴ So

corr Ch म, cf Mātr S 1, 10 15 (p 155 Z 3) ⁵ So corr Ch समिष्टर

⁶ Ch रसा छी oder doppeltes छ (undentlich), cf Mātr S 1, 10 16 a A ⁷ So corr Ch एत्पत्न्याति

यत्कथयन्नाति निर्वृत्तिर्वै स्त्री स्त्रिया एष हस्तो यद्विर्विहर्ष्या जुहोति
 निर्वृत्त्यैव निर्वृत्तिं निरवदयते यद्वै यज्ञस्य स्वगाकृतिं न प्राप्नोति
 निर्वृत्तिस्तद्गृह्णाति निर्वृत्तिगृहीता वै दर्विस्तप्रे ह्येषावचरति यद्व्या
 जुहोति निर्वृत्तिगृहीतयेव निर्वृत्तिं निरवदयते स प्यो वृचं हन्तुमु-
 पप्लायत' तं मरुतः परिक्रीडन्त आर्यैस्ते ऽस्याप्त्वा' धनयैस्त एनमभ्य-
 धर्षयैस्तस्मान्क्रीडयस्ते संयज्ञा आसीस्ते देवा असुराणां परमन्तं न प-
 रापयैस्ते मरुतः क्रीडीन्क्रीडतो' ऽपश्यैस्ते ऽविदुर्जितमनसो वा इम
 इति तेभ्य एतं भागं निरवपैस्ततो' ऽजयन्विजित्या एवैषो ऽसौ वा
 आदित्य इन्द्रो रश्मयः क्रीडयस्साकं रश्मिभिः प्रचरन्ति विजित्यै ॥
 देवा वै वृचं हतं न प्यजानैस्तं मरुतो ऽथ्यक्रीडैस्तस्मान्क्रीडयो' ऽथै-
 तानि पञ्च हवीषि संतत्या अथेन्द्राय' इन्द्रायी वै तं वज्रेणाभ्यौह-
 तामथो' आहुरिन्द्रायी असौ वज्रमनुचिभृतामित्यथैन्द्र' एतेन वा इन्द्रो
 वृचमहन्स एतमुदारमुदहरतोदार एवास्यैष भाग एवाथ वैश्वकर्म-
 णो विश्वा मे कर्म कृतानीति विश्वकर्मा' ह्यभववृचं हत्वाप्रे वेर्होव
 वेर्दूत्यमित्याधारमाधारयत्याहुतीनी' संपत्यै' धिगन्त्राय ॥ १० ॥

cf Mātr S 1, 10, 16

प्रजासृष्टृहीतो ऽवेज्य वृचं हत्वा ते ऽमृतत्वमकामयन्त स्वर्गो वै
 लोको ऽमृतत्वं द्वादश मासास्संवत्सरस्स्वर्गो लोको यद्वादशाहुतयो
 ऽमृतत्वमेव तेन सृणोति सं वा एतत्संवत्सरमकुष्टादापद्वा एतत्संव-
 त्सरं यत्पट् पट् संपादयति पद्वा ऋतव ऋतून्वैतत्पुनरपिपादयति

¹ So corr im Anschluß an Mātr S 1 10, 16 (p 155 Z 15) Ch मुपप्लायत, vgl oben 36, 8 a A. ² So zweifelnd corrigiert im Anschluß an Mātr S 1, 10, 6 (p 153 Z 16) Ch heist मरुतस्य womit ich nichts anzufangen weiß

³ So corr Ch क्रोडो क्रीडता, Mātr S 1, 10, 16 (p 155 Z 19) = Corr. ⁴ So corr Ch अपास्त. ⁵ So corr Ch धनयैस्त cf Mātr S 1, 10, 16 (p 156, Z 1) = Corr. ⁶ So corr Ch द्वाता, cf Mātr S 1, 10, 16 (p 156, Z 2)

⁷ So corr Ch भोहता. ⁸ So corr Ch त्रिभता. ⁹ So corr Ch कर्म. ¹⁰ So corr Ch वेर्दूत्यमित, cf aber oben káth 9, 3 a E = Corr, desgl cf Mātr S 1, 10, 1 a A. ¹¹ Mātr S 1, 10, 16 a E यतत्यै

तानपिपद्यमानानन्वपिपद्यते ततः प्रजायते ऽति वा एतत्संवत्सर-
गाद्यद्वादशाहुतयस्संवत्सरमेवाभिपर्यावर्तत आपद्वा एतत्संवत्सरं पि-
तर चृतवस्तमेव प्रजनयति तं प्रजायमानमनुप्रजायत^१ एतद्वा अस्य
संवत्सरो ऽभीष्टो ऽभूदभीष्टा चृतवो ऽथास्य पितरो ऽनभीष्टा यदेष
५ पितृयज्ञस्तेनास्य पितरो ऽभीष्टाः प्रीता भवन्ति ॥ दक्षिणतो निरुषं
दक्षिणा हि पितृणामुभयतो निरुषमुभये हीज्यन्ते तन्न सूर्यं दक्षि-
णत एव निरुषं दक्षिणा हि पितृणां पद्धपालः पुरोडाशो भवति
षडा चृतव चृतव एवास्य तेनाभीष्टाः प्रीता भवन्ति न वै धाना-
भिर्न मन्येन यज्ञो यदेष पुरोडाशस्तेन यज्ञः क्रियते ऽथैता धानासुधा
१० वा एता अमुष्मिंस्लोके ऽपरिमितास्संवत्सरस्य रात्रयस्ता एवास्यैता-
भिरभीष्टाः प्रीता भवन्ति न वै धानाभिर्न पुरोडाशेन पितृयज्ञो यदेष
मन्यस्तेन पितृयज्ञो ऽभिवान्यवत्साया^२ दुग्धे भवति सा हि पितृणां
नेदिष्टमेकयोपमन्थयेकलोका हि पितरो दक्षिणोपमन्थति दक्षिणा
हि पितृणामनारभ्योपमन्थति तद्धि पितृन्गच्छति ॥ ११ ॥

cf Maitr S 1 10 17

१५ न प्राच्युद्धत्वा पितृयज्ञो हि न दक्षिणा यज्ञो ह्युभे दिशः अन्तरो-
द्धत्युभये^३ हीज्यन्त उभयानेव व्यश्नोति देवाश्च पितृश्च चतुस्सक्तिर्वै-
दिर्भवति सर्वासु हि दिक्षु पितरः परिश्रिते याजयन्त्यन्तर्हिता ह्यमु-
ष्मादादित्यात्पितरो ऽथो अन्तर्हिता हि देवेभ्यश्च मनुष्येभ्यश्च पितर
उपमूलं वहिर्दंति तेन पितृणां यद्वतेमूलं तेन देवानामुभये हीज्यन्ते
२० समन्तं वहिर्हस्तृण्पर्येति समन्तं हीम चृतव. परिविष्टा एति वा
एषो ऽस्माह्लोकाद्यः पितृयज्ञं पर्येति यदस्तृण्पुनः पर्येतीममेव लो-
कमुपावर्तते ऽमुष्मिन्वै पूर्वस्मिन्देवता यजन्ति यत्तच्च यजेदाहुतीस्स-
सृजेत्समदं कुर्याद्गार्हपत्ये शृतं कुर्वन्ति तेन यज्ञः क्रियत ओदनपच-

^१ So corr Ch मानुष

^२ So corr Ch भिषाग्य

^३ So corr Ch ह्युभे

नादग्निमाहरन्ति तद् स्विन्नान्यत आह्रियत उग्नन्तस्वा हवामह इत्य-
न्वाहोऽग्नौ हि पितरो ऽनुष्टुभमन्वाहान्तो^१ वा अनुष्टुबन्तः पितरो
ऽथो अनुष्टुभि सर्वाणि छन्दस्येकामन्वाहैकलोका हि पितरस्त्रिर-
न्वाह तृतीये हि लोके पितरो यदेकामन्वाह तेन पितॄणां यत्त्रिर-
न्वाह तेन देवानामुभये हीज्यन्ते नार्येयं वृणीते न होतारं मृत्योरैवैना^२
उत्सृजत्यपवर्हिषः प्रयाजान्यजति प्रजा वै बर्हिः प्रजा एव मृत्योरु-
त्सृजति संष्ययते वै मनुष्येभ्यः करिष्यन्दक्षिणतो देवेभ्य उपष्ययते
ऽथाच प्राचीनावीतेन भयं व्यावृत्स्यै दक्षिणतो ऽवदायोदङ्गतिक्रम्य
दक्षिणायुत्य जुहोति दक्षिणा हि पितॄणाम् ॥ १२ ॥

cf. Mātr. S 1, 10, 17 a D und 1, 10 18 bis in die Mitte

सोममये यजति सोमो वै पितॄणां देवता पितृदेवत्यो हि सोमो^३
यत्सोमं पितृमन्तं यजति सोमपीस्तत्पितृन्यजति यद्वर्हिषदो यज्वन-
स्तद्यदग्निष्वात्तान्गृहमेधिनस्तद्यदग्निं^४ कव्यवाहनं दे वा अग्नेस्तन्वौ ह-
व्यवाहन्या देवेभ्यो हव्यं वहति कव्यवाहन्या पितृभ्यो ऽग्निस्समिष्टि-
रग्निः प्रतिष्ठितस्समिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पञ्च पञ्च कृत्वो ऽवद्यति
पञ्च हृतवस्त्वधा नम इति वपद्वरोति स्वधा हि पितॄणां नमस्कारो^५
देवानां दे वै देवानां याज्यानुवाक्ये प्राप्यया यच्छति गमयत्यन्यया-
थाच तिस्रः कार्या व्यावृत्स्यै दे अनुवाक्ये एका याज्या परे वै देवेभ्यः
पितरो यैषा तृतीयाभ्येवैतया प्रयच्छति ॥ देवान्वै पितृन्मनुष्याः पि-
तरो ऽनुप्रपिबन्ते^६ देवानेवैतत्पितृनयाग्र्यसंक्षिपु निदधाति तेन मनु-
ष्यान्पितृन्यजति त्रिर्निदधाति चीन्हीदं पुरुषानभिसस्त्रीन्परानन्वाचष्टे^७
चयो वै पिता पुत्रः पौत्रो^८ ऽनुसंतत्यै सर्वासु संक्षिपु निदधाति सर्वा
एव दिशो गमयति सर्वासु हि दिशु पितरो नास्यां निदध्याद्यदस्यां

^१ So corr. Ch छातो cf. Mātr. S 1, 10, 15 a A

^२ So corr. Ch दनि,

cf. Mātr. S 1, 10, 15 (p. 155, Z. 10) — Corr. ^३ So corr. Ch पिष्टते, cf. Mātr. S 1, 10, 18 (p. 155, Z. 16-17)

^४ So corr. Ch पौत्र, cf. Mātr. S 1, 10, 19 (p. 159, Z. 15)

निदधान्मृत्युनैनान्परिगृह्णीयात्तामेवानूद्यन्ति यत्तस्यां निमार्ष्टि ते-
 नैव तात्रीणात्यच पितरो मादयध्वमिति निष्कामन्ति त आहवनी-
 यमुपायन्ति सुसंहशं वा वयमिति त आ तमितोस्तिष्ठन्त्यन्तं वा एते
 प्राणस्य गच्छन्ति ये पितृयज्ञमुपयन्त्यपिमेवोपद्रष्टारं कृत्वान्तं प्रा-
 णस्य गच्छन्ति परेत^१ पितरस्सोम्यास्त इति पुनरायन्यनुवक्ता वा ए-
 तान्पितरो व्यावृत्त्या अमीमदन्त पितर इति प्रपद्यन्ते त ऊर्णा वा
 दशां वा न्यस्यन्ति यदेव तत्र निगच्छन्ति तस्य निरवत्स्या अपः परि-
 पिञ्चति मार्जयत्येव पुनरपरिपिञ्चन्पर्यन्त्यमुं वा एते लोकं निगच्छ-
 न्ति ये पितृयज्ञमुपयन्ति प्रजापतिस्त्वा एनानत उन्नेतुमर्हति^२ यदे-
 १० तामनिरुक्तां प्राजापत्यामन्वाहाया विष्टा जनयन्कवैराणीति प्रजाप-
 तिरेवैनीस्तत उन्नयति पितृन्वा एतद्यज्ञो ऽग्न्यङ्गन्वा पुनरायन्ति
 पाङ्क्तो यज्ञस्सहैव यज्ञेनायान्ति^३ पितृन्वा एतस्य मनो गच्छति मनो
 न्वहुवामह^४ इति तदेव पुनरुपहृत्यते ॥ १३ ॥

cf. *Mātr* S 1, 10, 18 (zweite Hälfte) and 1 10, 19

एतद्वा अस्य संवत्सरो ऽभीष्टो ऽभूदभीष्टाः पितरो ऽप्यास्य^५ रुद्रा
 १५ अन्भीष्टा रुद्रास्त्यम्बका यदेते अम्बकास्तेनास्य रुद्रा अभीष्टाः प्रीता
 भवन्ति प्रतिपुरुषं भवन्ति प्रतिपुरुषमेव रुद्रं निरवदयत एको ऽधि
 भवति गर्भेभ्य एव तेन रुद्रं निरवदयत एककपाला भवन्ति न वै
 पुरुषं कपालैराप्नुमर्हत्येकधैवैनमाप्नोत्यभिघार्याः३ नाभिघार्याः३ इति
 मीमांसन्ते अभिघार्या एव न हि हविरनभिधृतं यदभिघारयेदुद्रं पणू-
 २० नन्ववनयेत्तस्मान्नाभिघार्या एकोल्मुकं हरन्त्येकोल्मुकं हि रुद्राणां
 धूपायद्वरन्ति धूपायद्वि रुद्राणां पराचीर्नि हरन्ति पराञ्चमेव रुद्रं हर-
 न्तीमां दिग्ं हरन्त्येतस्यां वै दिशि रुद्राणां गृहा गृहेष्वेव रुद्रं निरव-

^१ Vg) oben *Kath* 9, 6 a A ^२ So corr mit Caland, Ch एनानत सहेतुम् ,
 cf. *Mātr* S 1 10, 19 (p. 159, Z. 10) — Corr ^३ Ch याति ^४ So corr
 Ch एवान्वा cf. aber oben *Kath* 9, 6 ^५ So corr Ch पास्य, cf. *Mātr* S 1,
 10, 20 a A

यजते ॥ रुद्रास्तु ते पशुं करोमीत्याबुकिरा एकमुपवपति पशुभ्य एव
रुद्रं निरवदयते तस्मात्तान्पशुपतिर्घातुकश्चतुष्पथे याजयन्ति चतुष्पथे
वै रुद्राणां गृहा गृहेष्वेव रुद्रं निरवयजत एष ते रुद्र भागस्सह स्व-
स्माधिकया तं जुपस्व स्वाहेति शरद्वै रुद्रस्य स्वस्मादिका तामेपो
ऽन्वचरति तस्मादेप शरदि भूमिष्टं हन्ति तयैवैनं सह निरवदयते म- ५
ध्यमेन पर्णेन जुहोति तद्वरक्षीहंतं यन्नाम्येण' जुहुयादुद्रः पशूनन्व-
वनयेत्तस्मादारण्येन हूयते ऽवाञ्च रुद्रमदिमहीत्यनूणा एवाभूवभेपजं
गवे ऽश्वाय पुरुषाय चेत्यनूणा एव' भूत्वा भेपजमकत ॥ अश्वकं यजा-
मह इति परियन्ति या पतिकामा स्यात्तापि परीयात्पतिवेदनमेवा-
स्यै कुर्वन्ति तानुदस्य प्रतिलभन्ते ऽनूणा एव भूत्वा भगं' प्रतिलभन्ते १०
तान्यजमानाय समावपन्ति भगमेवास्यै' समावपन्ति या पतिकामा
स्यात्तस्यै समावपेयुर्भगमेवास्यै' समावपन्ति तान्भूते' कृत्वा वृक्ष आ-
सचन्येप ते रुद्र भागस्तेनावसेन परो भूजवतो ऽतीहीति गिरिवै रु-
द्रस्य योनिस्तत एपो ऽन्वचरति स्वेनैवैनं भागधेयेन स्वं योनिं ग-
मयत्यनपेक्षमाणा आयान्ति रुद्रस्यानन्ववाययैधो ऽस्येधिपीमहीति १५
रुद्रमेव निरवदायैधनुमुपयन्ति' समिदसि समेधिपीमहीत्याणिपमे-
वाशास्ते तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति तेज एवात्मन्धस्ते ऽस्त्री वै स्त्री
भगानास्त्री' तस्मात् अश्वका अतिप्रतिष्ठितो वा एष यस्याप्रतिष्ठितै ह-
विरप्रतिष्ठितास्त्वश्वका न प्रयाजा इज्यन्ते नानुयाजा न सामिधेनी-
रवाहादित्यै चरुं' निर्वपतीयं वा अदितिरियं प्रतिष्ठास्यामेव प्रति- २०
तिष्ठति ॥ १४ ॥ cf. Mātr. S. 1, 10, 20.

¹ So corr. mit Caland, Ch. मयान ² So corr. Ch मयान ³ So corr. Ch मयान;
aber vgl. weiter unten und Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 13) ⁴ So corr. Ch
भागमे, aber vgl. weiter unten und Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 13) ⁵ So
Ch und auch Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 14) ⁶ So corr. Ch मयान; aber
cf. Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 15) = Corr.; cf. auch TB. I, 6, 16, 5. ⁷ So
corr. Ch मयान; vgl. oben 36, 7 a E. (ganz ebenso!) ⁸ So Ch; Mātr. S.
1, 10, 20 (p. 161, Z. 3) मयान; darnach zu corrigieren. ⁹ So corr. Ch मयान.

- अपां^१ यो द्रवणे रसस्तमहमसा अमुष्मा आमुषायणां तजसे
 वचसे गृह्णाम्यपां य ऊमौ^२ रसस्तमहमसा अमुष्मा आमुषायणा-
 यौजसे क्ष्वाय^३ गृह्णाम्यपां यो मध्ये^४ रसस्तमहमसा अमुष्मा आ-
 मुषायणां प्रजायै पुष्ट्यै गृह्णाम्यपां या यज्ञिया तनूस्तामहमसां^५
 १ अमुष्मा आमुषायणांयुषे दीर्घायुताय गृह्णामि ॥
 रथे^६ अक्षेषु वृषभस्य वाजे वाते पजन्ये वरुणस्य शुम्पे ।
 इन्द्रं या देवी^७ सुभगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥
 या हस्तिनि द्वीपिनि^८ या हिरण्ये गोष्वश्वेषु^९ पुरुषेष्वन्तः ।
 इन्द्रं या देवी सुभगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥
 १० सिंहे व्याघ्रं उत या पृदाकौ त्विषिर्यौ^{१०} ब्राह्मणे सूर्ये या ।
 इन्द्रं या देवी सुभगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥
 या राजन्ये दुन्दुभां आयतायामश्वस्य क्रन्दे^{११} पुरुषस्य मायौ ।
 इन्द्रं या देवी सुभगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥^{१२}

- रांडसि^{१३} विरांडसि सम्रांडसि^{१४} स्वरांडसीन्द्राय त्वा मधुमते मधु-
 १५ मन्ती श्रीणामीन्द्राय त्वीजस्वत ओजस्वन्ती श्रीणामीन्द्राय त्वा पय-
 स्वते पयस्वन्ती श्रीणामीन्द्राय त्वायुष्मत्^{१५} आयुष्मन्ती श्रीणामि व-
 र्चां ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते नियच्छाम्योजो ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते

^१ Dies Capitel findet sich außer in Ch auch in den accentuirten Handschriften T 1 und BrI fol 119 120, der größte Theil desselben auch in W 2, ferner ein Stück davon in BrI fol 92 und T 7, zum Anfang vgl TBr 2, 7, 7, 7

^२ Ch वीज्ये वृषाणां ^३ W 2 मध्ये cf Schluß des Capitels ^४ W 2 तमहमसा

desgl Ch, ohne Acc, W 2 vorher auch so für वा ^५ Von hier ab, bis zum Ende der Verse, auch in BrI fol 92 vorhanden, desgl in T 7 ^६ W 2 द्विष्ये,

ebenso hat W 2 auch in den drei folgenden Versen द्विष्ये für द्विष्ये cf TBr 2, 7, 7, 1 2 ^७ W 2 हस्तिने द्वीपिने, T 7 हस्तिने द्वीपिनि, cf auch TBr 2, 7, 7, 1 2

^८ T 1 und BrI fol 119 गोष्वश्वेषु W 2 गोष्वश्वेषु TBr 2, 7, 7, 1 त्विषिर्येषु ^९ Ch द्विषिर्येषु ^{१०} TBr 2, 7, 7, 1 क्रन्दे ^{११} Hier bricht BrI fol 92 ab, desgl T 7.

^{१२} Für das folgende vgl TBr 2, 7, 7, 2 und 3 ^{१३} Ch सम्राडसि

^{१४} Ch स्वा वाजि

नियच्छामि पंयो ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते नियच्छाम्यायुरसि तन्मे
नियच्छ तत्ते नियच्छामि ॥

वर्चस्वदस्तु मे मुखं वर्चस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

वर्चस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् वर्चसा संपिपृग्धि मा ॥

ओजस्वदस्तु मे मुखमौजस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

ओजस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् ओजसा संपिपृग्धि मा ॥

पंयस्वदस्तु मे मुखं पंयस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

पंयस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् पंयसा संपिपृग्धि मा ॥

आयुष्मदस्तु मे मुखमायुष्मच्छिरो' अस्तु मे ।

आयुष्मान्विश्रतः प्रत्यङ् आयुषा संपिपृग्धि मा ॥

इदंमहं गायत्रेण छन्दसा चिबृता स्तोमेन रयंतरेण साम्नाग्निना

देवतया तेजस्ते वर्च आददे ऽसा इदंमहं चैष्टुभेन छन्दसा पञ्चदशेन'

स्तोमेन बृहतां सामेन्द्रेण देवतयाँजस्ते षाचमाददे ऽसा इदंमहं जाग-

तेन छन्दसा सप्तदशेन' स्तोमेन वैरूपेण साम्ना विश्वेदेवैर्देवतया

प्रजां ते पुष्टिमाददे ऽसा इदंमहमानुष्टुभेन छन्दसैकविंशेन स्तोमेन 15

वैराजेन साम्ना प्रजापतिना देवतयायुस्ते दीर्घायुत्वमाददे ऽसौ ॥

इमंमय आयुषे वर्चसे कृधि तिग्ममोजो वरुण सैशिशग्धि ।

मातेवासा अदिते शर्म यच्छ विश्वे देवा' जरदष्टियैषासत् ॥

विश्वकर्मा विश्वदेवो विश्वजिह्विश्चदर्शतः' ।

ते त्वा घृतस्य धारया' प्रैष्टवाय संमसूपत ॥

यतो वातो मनोजवा यतः धारन्ति सित्यवः ।

तांसां त्वा सर्वासां स्वाभिपिञ्चामि वर्चसा ॥

¹ Ch ह्यशिते; W 2 undeutlich; T 1 und Br 1 स्वच्छिरो
ह्यशिते

² So T 1 und Br 1; Ch पच्छिरो; W 2 छिरो

³ Ch स्वच्छिरो; W 2

⁴ W 2 पञ्चदशेन

⁵ W 2 सप्तदशेन

⁶ So T 1 und Br 1 fol. 120; W 2 देवा; cf. oben Kāth. 11, 7;

Mātr. S. 2, 3, 4; TBr. 2, 7, 7, 5.

⁷ Ch दर्शितः

⁸ Von hier ab der Text

in W 2 nicht mehr vorhanden, weil abgebrochen.

अभि त्वा वर्चसासिचं यज्ञेन पयसा सह ।
 यथासौ^१ मित्रवर्धनस्तथा त्वा सविता कर्तु ॥
 इन्द्रं विश्वा अवीदृधन्समुद्रव्यचसं^२ गिरः ।
 रथीतमं रथीनां वाजानी संपतिं पतिम् ॥

- ५ अपां यो द्रवणे रसस्तेनाहंमिमममुंमामुषायणममुंथाः पुत्रं तेजसे
 ब्रह्मवर्चसायाभिपिञ्चाम्यपां यं ऊर्मौ^३ रसस्तेनाहंमिमममुंमामुषाय-
 णममुंथाः पुत्रंमोजसे छायायाभिपिञ्चाम्यपां यो मध्ये रसस्तेनाहंमि-
 मममुंमामुषायणममुंथाः पुत्रं प्रजायै पुष्ट्या अभिपिञ्चाम्यपां^४ या
 यज्ञिया तनूस्तथाहंमिमममुंमामुषायणममुंथाः पुत्रंमायुषे दीर्घायु-
 १० त्वायाभिपिञ्चामि ॥ १५ ॥ cf TBr 2, 7, 7

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां चातुर्मा-
 स्यानि नाम षट्दिशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

- प्रजापतिः प्रजा असृजत ता असादयाकर्मस्ता अकामयतोप
 मावर्तेरन्निति स एतमोदनमपचत्सो ऽन्ममेव भूत्वैकधातिष्ठता अन्य-
 १५ वान्नमविद्धा ताः प्रजापतिमेवैकधान्नाद्यायाभिसमावर्तन्त यावतीर्ह
 वै कियतीश्च प्रजा वाचं वदन्ति ता एनमेकधान्नाद्यायाभिसमाव-
 र्तन्ते य एतेनाभिपिच्यन्ते स एष ओदनसवो^५ राडसि विराडसीत्येता-

^१ So T¹ und Brl fol 120, in Ch यथासौ, TBr 2, 7, 10, 4 यथासा ^२ T¹
 und Brl fol 120 समुद्रव्यचसं, desgl. Ch, ohne Accent, aber vgl RV 1, 11, 1

^३ So corr T¹ und Brl fol 120 पुष्ट्यायाभिपि, Ch पुष्ट्याभिपि. ^४ So die Unter-
 schrift des Capitels in Ch ^५ So zweifelnd corrigiert, Ch ओदनममेव, cf die
 Unterschrift des Cap

नीव सर्वाणि भवन्ति सर्वाण्यवानि भवन्ति सर्वे पुरुषास्सर्वाण्येवा-
 न्नान्यवरुद्धे सर्वान्पुरुषान्हिरण्यं ब्रह्मणे' ददाति तेजस्तेन परिक्रीणा-
 ति तिसृधन्वं' राजन्यायौजस्तेन परिक्रीणात्यष्टां वैश्याय पुष्टिं तेन
 परिक्रीणाति मापकमण्डलं शूद्राययुस्तेन परिक्रीणाति हिरण्यमाव-
 धाति तदेवास्मिन्नतिष्ठापयति ॥ यदोदनं प्राप्तात्येतदेव सर्वमवरुध्य
 तदस्मिन्नेकधा दधाति रोहिण्यां क्रियते यद्वात्सरा रोहिणी तस्माद्य-
 दुद्यति सूर्ये क्रियत एतद्वै प्रजापते रूपं यद्वैष उदेति सर्वा वा एतं
 प्रजाः प्रतिनन्दन्ति दिदृक्षेण्यो' ह दर्शनीयो भवत्यवेत्यो ऽवभृथाऽ
 नावेत्याऽ' इति मीमींसन्ते यहर्भपिञ्चूलैः पावयति तदेवावैति तदु
 नावैत्युभयमेव करोति द्वाभ्यां पावयति द्वे सत्यं चानृतं च सत्येनैवा-¹⁰
 स्यानृतं पावयति द्वौ प्राणश्चापानश्च बिभिः पावयति बिपत्या हि
 देवा अथो वयो हि प्राणाः प्राणो ध्यानो ऽपानः पञ्चभिः पावयत्यपां
 वा एतदोषधीनां तेजो यहर्भा यहर्भपिञ्चूलैः पावयत्यपामेवैनमोष-
 धीनां तेजसाभिपिञ्चति ॥ १ ॥ cf. TBr. 2, 7, 9.

आग्नेयो ऽष्टाकपालस्सौम्यश्चरुस्सावित्रो' ऽष्टाकपालो बार्हस्पत्य-¹⁵
 श्वरुग्नीषोमीय एकादशकपालस्सारस्वतश्चरुर्वारुणो यवमयो दशक-
 पालो द्यावापृथिव्य एककपालो यदग्नेय आग्नेयो हि ब्राह्मणो य-
 त्सौम्यस्सौम्यो' हि ब्राह्मणो यत्सावित्रः' प्रसवायैव सावित्रो यद्वा-
 र्हस्पत्यो ब्रह्म वै बृहस्पतिरेतद्ब्राह्मणस्य वाक्पत्यं यदग्नीषोमीय आग्ने-
 यो हि सौम्यो ब्राह्मणस्सौ' यदा संगच्छेते अथ वीर्यावाभवति य-²⁰
 त्सारस्वतो वाग्वै सरस्वत्येतद्ब्राह्मणस्य प्रत्यष्टं वाक्पत्यं' यद्वारुणो
 निर्वरुणत्वायैव¹⁰ वारुणो यो ह्येव कश्च सन्सूयते स वारुणो यद् द्या-

¹ So corr. Ch ब्राह्मणो² So corr. Ch तिसृधन्वे; TBr. 2, 7, 9, 2 = Corr.³ So corr. Ch दिदृक्षेण्यो⁴ So corr. Ch भवत्यवेत्यो यमथा ३ नायित्वा ३; cf. TBr.⁵ 2, 7, 9, 5 अवेत्यो यमथा ३ ना ३ इति⁶ So corr. Ch सोम्य⁷ So corr. Ch

होम्यास्सौ

⁸ So corr. Ch सावित्रः⁹ So corr. Ch यस्तो¹⁰ So corr. Chधारुत्यं ¹¹ So corr. Ch ह्यग्नेय; cf. TBr. 2, 7, 3, 2.

वापृथिव्य इन्द्रो वै वृचाय वज्रमुदयच्छत तं द्यावापृथिवी नान्वम-
न्येतां तमेतेन भागधेयेनान्वमन्येतां वज्रस्य वा एषो ऽनुमानो ऽनुस-
तवज्रसूयाता इति यदष्टौ हवींष्यष्टाक्षरा गायत्री ब्रह्म गायत्री ब्रह्म-
णा सूयाता इति कृष्णाजिने ऽध्यभिषिच्यते¹ ऋक्सामयोर्वा एतद्रूपं
5 यत्कृष्णाजिनमृक्सामयोरेवाध्यभिषिच्यते हिरण्येन घृतमुत्पुनाति तेजस
एव रुचे यद्गृतेनाध्यभिषिच्यते तेन ह श्रैष्ठ्यं प्राप्नोति ॥ २ ॥ cf TBr 2, 7, 3

अग्नेयो ऽष्टाकपालः पौष्णश्चरुस्सावित्री ऽष्टाकपालो वैश्वदेवश्च-
रुस्त्वाष्ट्रो ऽष्टाकपालो वारुणो यवमयो दशकपालो मारुतस्सप्तका-
लो मारुती पृश्निर्वशा यदग्नेय ऋद्धना एवाग्नेयो ऽग्निमुखा हृदि-
10 र्यत्पौष्णः पुष्टिर्वा पूषा पुष्टिवैश्यस्य यत्सावित्रः प्रसवायैव सावित्री
यद्वैश्वदेवो वैश्वदेवो हि वैश्यो यत्त्वाष्ट्रस्त्वष्टा हि रूपाणि विकरोति
यद्धारुणो निर्वरुणत्वायैव वारुणो यो ह्येव कश्च सन्सूयते स वारुणो
यन्मारुतो मारुतो हि वैश्यो यत्सप्त हवींषि सप्त हि मरुतो ऽप्येषा
मारुती पृश्निर्वशा तस्या अग्नेये समवत्तं भवत्यथाभिषिच्यते विद्वि
15 मरुतो विश एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेव विशः प्रियो विशो
हि मध्यतो ऽभिषिच्यत ऋषभचर्मै² ऽध्यभिषिच्यते स हि प्रजनयिता
प्रजननाय दग्धाभिषिच्यते मृदु दधि मृदुमेवैनं करोति ॥ ३ ॥

cf TBr 2, 7 2

नराशंसस्य महिमानमेषामुपस्तोषाम³ यजतस्य यज्ञैः ।

ये सुकृतवग्णुचयो धियंथास्स्वदन्ति देवा उभयानि हव्या ॥

20 यो वै सोमेन यजते स देवसवो यः पशुना यजते स देवसवो य
इष्ट्या यजते स मनुष्यसव एतं वै पृथ्वी देवा अन्वमन्यन्त तेनैनमभ्य-
पिञ्चन्तो ऽप्यारणानां पशूनामसूयत भावतीर्ह वै कियतीश्च प्रजा
वाचं वदन्ति तासां सर्वासां सूयते य एतेनाभिषिच्यते निहृत्यैवैतद-

¹ So corr mit Celand, Ch यमि, ebenso Zeile 5 ² So corr Ch यमि
cf aber oben 37, 2 und TBr 2 7, 2, 2 a A ³ Dasselbe TBr 2, 7, 2 2

⁴ So corr Ch स्तोषाम, cf RV 7, 2, 2, Maitr S 4, 13, 3, TBr 3, 6, 3 1

भिषिच्यते^१ नाराशंस्यर्चा मनुष्या हि नराशंसो यत्किंच राजसूये ऽनुह-
रवेदिकं^२ तदच सर्वं क्रियते ऽथैष मारुत एकविंशतिकपालस्तस्याग्रे
समवहं भवत्यथाभिषिच्यते चिवै सप्त सप्त मरुतो विण्मरुतो विश
एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेष्ट विशः प्रियो विशो हि मध्यतो
ऽभिषिच्यते ॥ ४ ॥ cf. TBr. 2, 7, 5.

सं ते प्रयांसि समु यन्तु वाजासं वृष्याण्यभिमातिपाहः^३ ।
आषायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवींस्युत्तमानि धिष्व ॥

न वै सोमेन सोमस्य सवो ऽस्त्यभिषिक्तो हि सोमो घ्नन्ति हि
सोमं न हि हतसूयते सौम्या^४ चिष्टुभाभिषिच्यते सा हि सोमसव-
स्तौम्या^५ सूतवशायामध्यभिषिच्यते सा हि रेतोधा रेतस्सोमो यत्किंच^६
राजसूये ऽन्यत्स्तोमेभ्यस्तदच सर्वं क्रियते ऽथैष मारुत एकविंशतिक-
पालस्तस्याग्रे समवहं भवत्यथाभिषिच्यते चिवै सप्त सप्त मरुतो
विण्मरुतो विश एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेष्ट विशः प्रियो वि-
शो हि मध्यतो ऽभिषिच्यते ॥ ५ ॥ cf. TBr. 2, 7, 4.

यद्वै राजसूर्यं स वरुणसवो यद्वाजपेयं स सम्राट्सवः प्रजायतिस्रा-
म्राज्यं परमेष्ठी स्वाराज्यं गौरिव स एष गोसवो यथेव ह गौरिवमिव
भवति य एतेनाभिषिच्यते प्रतिदुहाभिषिच्यते तद्धि स्वाराज्यं बृह-
त्ताम तद्धि स्वाराज्यमयुतं दक्षिणा तद्धि स्वाराज्यं पवमाने कण्वर-
थंतरं प्रोहन्ति^७ दक्षिणत आहवनीयस्यानुद्धते ऽभिषिच्यत इयं वै गौ-
रस्या एवानन्तर्हितो^८ ऽभिषिच्यते षट्विंशस्तोमो^९ भवति पशुस्तोमो^{१०}
वा एष तेन गोसवः ॥ ६ ॥ cf. TBr. 2, 7, 6.

चिवृत्स्तोमो ब्रह्मवर्चसं वै चिवृद्ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते^{११} रथंतरं

^१ cf. TBr. 2, 7, 5, 2 निवृत्त्य घायेत
TBr. 2, 7, 5, 2 यत्किञ्च राजसूयमनुहरेदोक्तं
1, 91, 18.

^४ So corr. Ch सोम्या
hat कण्वरथंतरं भवति

^२ So corr. mit Caland; Ch नीतरं cf.

^३ Die Sylbe न्द fehlt in Ch; cf. RV

^५ So Ch, resp. प्रोहन्ति; TDr. 2, 7, 6, 1

^६ So corr. mit Caland; Ch एवानन्तं

^७ So corr. Ch

^८ So corr. Ch हरेयां

साम ब्रह्मवर्चसं वै रथंतरं ब्रह्मवर्चसेनाभिषिच्यते ऽग्निष्टोमस्तोमो'
 ब्रह्मवर्चसं वा अग्निष्टोमो ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते प्रवर्ग्यः प्रवृज्यते
 ब्रह्मवर्चसं वै प्रवर्ग्यो ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते परिस्रजो होतासुणो
 मिर्मिरस्त्रिशुक्रिय एतद्वै ब्रह्मवर्चसस्य रूपं रूपेणैव ब्रह्मवर्चसमवस्तु
 ५ एकं वा एतत्सवनं यदेकस्तोम. एकं छन्द एकादशैकादशानुसवनं'
 दद्यात्सवनानां व्यावृत्त्यै त्रयस्त्रिंशत्संपद्यन्ते त्रयस्त्रिंशद्देवता देवता ए-
 वावस्तुद्वे ऽश्वं चतुस्त्रिंशं ददाति प्रजापतिश्चतुस्त्रिंशः प्रजापतिमेवा-
 प्रोति बृहस्पतये वै देवा न श्रद्दधत तमेतेन प्रजापतिरयाजयत्ततो
 ऽस्मै श्रद्दधत स एष बृहस्पतिसवो ब्रह्मवर्चसकाम एतेन यजेत
 10 ब्रह्मवर्चसी भवति तस्यैषैव नियतिः' प्रजास्रवा ब्राह्मणीर्विस्रवर्चसि-
 नीर्भवन्ति' ॥ ७ ॥ cf TBr 2 7, 1

पञ्चदशस्तोम ओजो वै वीर्यं पञ्चदश' ओजसैव वीर्येणाभिषि-
 च्यते बृहत्सामीजो वै वीर्यं बृहदोजसैव वीर्येणाभिषिच्यत उक्थ्य-
 स्तोम' ओजो वै वीर्यमुक्थ्यान्वोजसैव वीर्येणाभिषिच्यत' ऐन्द्र
 15 स्तोत्रं च शस्तं च त्रिष्टुभाः पवमाना ओजो वै वीर्यं त्रिष्टुवोजसैव
 वीर्येणाभिषिच्यत इन्द्रं वै सर्वा मृधस्सर्वा नाष्ट्रास्सर्वाणि रक्षीत्यजि-
 घीसैस्तमेतेन प्रजापतिरयाजयत्स सर्वा मृधस्सर्वा नाष्ट्रास्सर्वाणि' र-
 क्षीत्यतरदिन्द्रो यजमानो यदेतेन यजते सर्वा एव मृधस्सर्वा नाष्ट्रा-
 स्सर्वाणि रक्षीसि तर्पति स एष इन्द्रसवः ॥ ८' ॥

20 सांवीहि¹⁰ देव प्रथमांय¹¹ पित्रे वर्षमाणमसै वरिमाणमसै ।

¹ So Ch स्तोमो cf TBr 2, 7, 1 1 अग्निष्टोम स्तोमो भवति

² So meine

Correctur, Ch एकादशैकादशानुसन्दद्या, cf TBr 2 7, 1, 3

³ So zweifelnd corr

Ch निय

⁴ So Ch ब्राह्मणीर्विस्रवः

⁵ Von पञ्चदश bis zum folgenden वर्ग am Rande eingeschaltet, offenbar zuerst versehentlich ausgelassen

⁶ So corr Ch zuerst उत्तरस्तोम geschrieben, dann am Rande corrigirt in उत्तमा

⁷ So corr

Ch छते

⁸ Das ganze Stück von रक्षीत्यजिघीसे bis सर्वासि folgt in Ch hier nochmals, unzweifelhafte Dittographie

⁹ So corr Ch schreibt u

¹⁰ Dies Capitel auch in den accentuirten Handschriften T 1 Br fol 118 119 und W 2

verhanden

¹¹ TBr 2, 7, 15 1 प्रथमांय

अथासंभ्यं सवितर्वाय्याणि दिवे दिव' आसुवा भूरि पश्वः ॥
 भूतौ भूतेषु चरति प्रविष्टस् भूतानामधिपतिर्वभूव ।
 तस्य मृत्याश्चरति' राजसूयै सं राजा राज्यमनुमन्यतामिदम् ॥
 येभिश्शिल्पैः^१ पप्रथानामहह्येभिद्यौमभ्यपिशत्रजांपतिः^२ ।
 येभिर्वाचं विश्वरूपेभिरव्ययैस्तनेममयै^३ इह वर्चसा संमद्भि^४ ॥ 5
 येभिरादित्यस्तपति प्र केतुभिर्येभिस्सूर्या ददृशे चित्रभानुः ।
 येभिर्वाचं पुष्कलेभिरव्ययैस्तनेममयै^५ इह वर्चसा संमद्भि^६ ॥
 आयं भानु शंवसा पञ्च कृष्टीरिल्^७ इव ज्येष्ठौ^८ भवतु प्रजानाम् ।
 अस्मिन्नस्तु पुष्कलं चित्रभान्वायं पृणानु^९ रजसा विमानम् ॥
 यत्ते शिल्पं कश्यप^{१०} रोचनावदिन्द्रियावत्पुष्कलं चित्रभानु^{११} । 10
 यस्मिन्सूर्या अर्पितास्सप्त साकं तस्मिन्नाजानमधि विश्वयेमम् ॥
 व्याघ्रो वैव्याघ्रे^{१२} अधि विक्रमस्त दिशो महीः ।
 विंशस्त्वा सर्वा^{१३} वाञ्छन्त्वापो दिव्याः पयस्वतीः ॥
 या आपो दिव्याः पयसा संवभूवुर्या अन्तरिक्षा^{१४} उत पार्थिवास्तः ।
 तासां त्वा सर्वासां रुचाभिपिञ्चामि वर्चसा ॥ 15
 अभि त्वा वर्चसासिचं^{१५} यज्ञेन पयसा सह ।
 यथासौ^{१६} मिचवर्धनस्तथा त्वा सवितां कर्तु ॥

^१ BrI fol 118 दिवि दिव ^२ BrI 118 und W 2 सत्यश्चरति, TBr 2, 7, 15, 2 मृत्यौ ^३ Ch श्ले ^४ So T 1, BrI 115 पप्रथनम्, desgl Ch, ohne Accent, W 2 पप्रथनम् ^५ BrI 118 und W 2 अयस्ति, TBr 2, 7, 15 2 विश्वरूपं समष्ट्यपत् und सप्त, BrI मय ohne Accent ^६ T 1 BrI 118 und W 2, 10 Ch समधि ^७ T 1 und BrI 118 योस्ते, W 2 यास्ते, Ch यस्ते, TBr 2, 7, 15, 2 पुष्कलेभिरव्यपत् und सप्त, BrI 118 मय ohne Accent. ^८ T 1, BrI 118 und W 2 समद्भि, Ch समधि ^९ W 2 इष्टौ, TBr 2, 7, 15, 3 रुष्टौ mit Var कृष्टी ^{१०} So betont BrI 118, 10 T 1 und W 2 Lücke ^{११} W 2 एणु oder एणुत्, cf TBr 2, 7, 15, 3 एणत् ^{१२} BrI 118 कश्यपो ^{१३} W 2 पुष्कलं चित्रभानु ^{१४} So T 1 und BrI 116; 10 W 2 व्याघ्रो वैव्याघ्रे, Ch व्याघ्र वैव्याघ्रे, TBr 2, 7, 15, 3 व्याघ्रो वैव्याघ्रो धि ^{१५} So corr. Mes सर्वा ^{१६} W 2 रिष्टे, cf TBr. 2, 7, 15, 4 अन्तरिक्ष ^{१७} In Ch und W 2 fehlt मिच, vgl aber auch TBr. 2, 7, 15, 4 ^{१८} Vgl TBr. 2, 7, 15, 4 यथासा सद्ययज्ञेनः

इत्तं विश्वा अवीवृधन्समुद्रं च स गिरः ।

रथीतमं रथीनां वाजानी सत्यति पतिम् ॥

अभिर्प्रेहि वीर्यस्वोयश्चेत्ता सपत्नहा ।

आतिष्ठ मित्रवर्धनस्तुभ्यं देवा अधिद्रुवन् ॥

५ आतिष्ठ वृचहन्त्रं युक्ता ते ब्रह्मणा हरी ।

अर्वाचीनि सु ते मनो यावा कृणोतु वसुना ॥

आतिष्ठन्तं परि विश्वे अभूषञ्छ्रियो वसानश्चरति स्वरोचिः ।

महत्तदस्यासुरस्य नामा विश्वरूपो अमृतानि तस्यौ ॥

अनु तैन्दो मदत्नं बृहस्पतिरेनु सोमो अन्वगिरावीत् ।

१० अनु त्वा विश्वे अवन्तु देवास्सप्त रजानो य उदाभिषिक्ताः ॥

अनु त्वा मिवावरुणा इहावतामनु द्यावापृथिवी ओषधीभिः ।

सुर्यो ऽहोभिरेनु त्वावतु चन्द्रमा नक्षत्रैरेनु त्वावीत् ॥

द्यौश्च त्वा पृथिवी च प्रचेतसा यज्ञो बृहदक्षिणा त्वा पिपतु ।

अनु स्वधा चिकिते सोमो अग्निरनु त्वावतु सविता सवेन ॥

१५ एता व्याघ्रं परिष्वजानि सैह हिन्वन्ति महते धनाय ।

मर्मज्यन्ते दीपिनमप्सूनांरस्यं न सुभृस्तस्थिवीसम् ॥ ९ ॥

of TBr 2 7 15 und 16, 2 7 8

बोधश्च मा प्रतीबोधश्च पुरस्ताज्जोपायतामस्वप्नश्च मानवद्राणश्च

¹ T1 und Br1 119 समुद्रचक्षस, vgl. Kash 18 3 36, 15, RV 1, 11, 1, TBr 2, 7, 15, 5 ² W2 रजानं ebenso TBr 2, 7, 15 5 ³ Br1 119 अभिर्प्रेहि

TBr 2 7, 8 1 अभि पति ⁴ So Ch, ohne Accent, T1, Br1 110 und W1 निवृत्ता, aber TBr 2 7, 10 1 ज्ञेता ⁵ Br1 wohl अधिद्रुवन् wie TBr 2, 7, 16, 1

⁶ W2 अर्वाचीन cf RV 1, 84, 3 ⁷ So T1 und Br1 119, in W2 अति, aber vgl. RV 3, 39, 4 ⁸ W2 इति ⁹ Br1 नियन्ते vgl. aber TBr 2, 7, 8, 1 a F

¹⁰ So T1 und Br1 119 in Ch य उदाभिषक्ता, W2 यद्योदाभिषक्ता, vgl. TBr 2, 7, 8 2 य उदाभिषक्ता ¹¹ TBr 2 7, 8 2 त्यायतु ¹² W2 चिकिते, TBr 2, 7, 8, 2 चिकिते

¹³ Vgl. TBr 2, 7, 8, 2 परिष्वजाना ¹⁴ Ch द्वीपेन ¹⁵ W2 इवेच सुभृस्त, T1 इवेच स्थिस्त, Br1 119 इवेच स्थिस्त, Ch इव न स्थिस्त, TBr 2, 7, 10 4 समुद्र न सुभृस्तस्थिस्त

¹⁶ Dies Capitel beruht wieder bloß auf Ch, für den Anfang vgl. AV 8, 1, 13 ¹⁷ So corr. Ch मन्त्रद्राणश्च

दक्षिणतो गोपायतां गोपायमानश्च मा रक्षमाणश्च पश्चाद्गोपायतां
जागृविश्च मारुन्धती चोत्तराद्गोपायताम् ॥

अनमित्रं नो अधरागनमित्रमुदकृधि^१ ।

इन्द्रानमित्रं नः^२ पश्चादनमित्रं पुरस्कृधि ॥

अनमित्रैरहोभिस्सचीमहि विश्वे देवा अनमित्रा न उपसस्सन्तु^३
निमुचः ॥ याप्पदुर्वीः पञ्च प्रदिशस्ता नः^४ पान्तु मित्रधा नो मित्रे
दधाता अभयं नो अस्तु ॥

ये रात्रीमनुतिष्ठय ये च भूतेषु जागृय ।

पशून्ये सर्वांश्चक्षय^५ ते न आत्मसु^६ जागृत ॥

बोध प्रतीबोधास्वप्नानवद्राण गोपायमान रक्षमाण^७ जागृवे ऽह-^{१०}
न्यति ये देवास्तनूपास्स्य ते म इह तन्वं पात बोध प्रतीबोधेत्यसौ
वा आदित्यो बोधो ऽपिः प्रतीबोधो^८ ऽस्वप्नानवद्राणेति चन्द्रमा वा
अस्वप्नो यः^९ पवते सो ऽनवद्राणो गोपायमान रक्षमाणेत्यहर्वं गो-
पायमानो रात्री रक्षमाणो जागृवे ऽरुन्धतीति यज्ञो वै जागृविर्दक्षि-
णारुन्धत्येते^{१०} वै देवा राष्ट्रभृतस्तानेवेष्टु आत्मनो गोपीथाय ॥ १० ॥^{११}

ये^{१२} राष्ट्रभृतो ये राष्ट्रस्यानुभर्तास्तेभ्यो राष्ट्रीयः^{१३} परिदेय इमे वा-
व ते प्राणास्तेभ्य एवैनं परिददाति तेषामेताः पत्न्यस्तानेतां अनु-
ताभ्यो ऽवापि कार्ये ताभ्य एवैतत्क्रियते तां ह्येतां^{१४} अनु पुरोधोकामः
कुर्वीत वृक्ष चैवं क्षवै^{१५} च सयुजौ करोति यदि क्षवमभिचरेत्स न इदं
वृक्ष पात्विति घूयाचं क्षवमपि वृक्षाण वै क्षवं प्रतिष्ठितं वृक्षाण^{१६}
एवं क्षवमन्तरिति ताजकप्रधन्वत्यपरुहस्यमानः कुर्वीत संगमं कु-

^१ So corr. Ch मुदकृधि

^२ So corr. Ch इन्द्रानमित्रावः, cf. AV 6, 43, 3.

^३ So corr. Ch न पान्तु

^४ So corr. Ch वक्षय, cf. AV 19, 48, 5.

^५ So corr.

Ch आत्मस्य, cf. AV 19, 48, 5.

^६ So corr. Ch रक्षमाण

^७ So corr. Ch प्रतीबो

धराणा

^८ So corr. Ch यज्यः

^९ So corr. Ch जागृवि दः

^{१०} Dies Capitel

sich in T₁ vorhanden und darnach accentuirt

^{११} So T₁; Ch उदितः; aber

vgl. weiter unten, desgl. Mātr S. 2, 1, 12.

^{१२} So T₁, Ch ताजका

^{१३} So

T₁, Ch क्षवम् च

^{१४} So T₁, Ch वृक्षा एव

- वीति ये राष्ट्रभृतो' ये राष्ट्रस्यानुभर्तारस्त्तानिवोपासरहे ऽसौ राष्ट्रमनु-
 विभति य एषां लोकानां द्वन्द्वं राष्ट्रभृतो' वेद नास्य राष्ट्रं व्यथते ॥
 अग्निश्वास्या' मनश्च वायुश्चान्तरिक्षस्य यज्ञश्च सूर्यश्च दिवंश्चन्द्रमाश्च
 रेषस्सप्तर्षस्स हि भयादपचहति त्रिपत्नाः कवचिनस्त्रिपत्ना निषङ्गिण-
 ५ स्त्रिपत्ना आयुधिनस्तेभ्यो राष्ट्रीयः परिदेय इमे वाच ते प्राणास्तेभ्य
 एवैनं परिददात्यभितो वा अग्निरोमं देवासुरा यत्ता आसन्नपिरोमे
 देवा उक्थेष्वांसुरास्ते' देवा यदोक्थान्यांगच्छन्त्यदोक्थान्यभ्यजयन्-
 येन्द्रो' ऽववीक्ष्वाहं चेदमाहरिषाव इत्यहं चेत्यववीक्ष्णुस्तं वरुणो
 ऽन्वतिष्ठतेन्द्र आहरत्सो ऽववीक्ष्वाहं चेदमाहरिषाव इत्यहं चेत्यव-
 १० वीक्ष्णुस्सतिस्तं' बृहस्पतिरन्वतिष्ठतेन्द्र आहरत्सो ऽववीक्ष्वाहं चेदमा-
 हरिषाव इत्यहं चेत्यववीक्ष्णुस्तं विष्णुरन्वतिष्ठतेन्द्र आहरदेताभिर्व'
 देवताभिस्सायुज्येन देवा' असुराणां राष्ट्रमाददतैताभिरेव देवताभि-
 स्सायुज्येन भ्रातृव्याद्राष्ट्रमादाय तद्राष्ट्रं कृत्वा ये राष्ट्रभृतो ये राष्ट्रस्या-
 नुभर्तारस्तेभ्य एनत्संप्रयच्छत्येतद्भिभृतैतन्मा' रिपदित्यसौ वा आदि-
 १५ त्यो राष्ट्रभृतवो राष्ट्रभृतस्तेभ्य एवैनत्संप्रयच्छत्येतद्भिभृतैतन्मा' रिपदि-
 ति य एष सप्तर्षः प्रजापतिरेवैष यन्मध्ये जुहुयाद्वाचधून्वीतैनं' परोग-
 व्यूतिं होतव्यस्तथा हिनं न व्यवधूनुत ऊर्ध्वेस्तिष्ठजुहोत्वूर्ध्वो हि ति-
 ष्ठन्वीर्यावत्ततः पूर्णया सुचा जुहोति पूर्णः प्रजापतिः प्रजापतिमेवा-
 प्रीति ॥ ११ ॥
- २० देवाश्च^{१३} वा असुराश्च समावदेव यज्ञे ऽकुर्वत यदेव देवा अकुर्वत
 तदसुरा अकुर्वत ते देवा एतान्नाष्ट्रभृतो ऽपश्यस्तेषामपि चौपधीश्च

^१ राष्ट्रभृतो in T1 ohne Accent, der Accent ergänzt. ^२ राष्ट्रभृतो in T1 ohne Accent, der Accent ergänzt. ^३ So T1, in Ch निष्वात्वा. ^४ So T1, in Ch उक्थेय. ^५ So T1, in Ch यदोक्थान्यांगच्छन्त्यदोक्थान्य. ^६ T1 चेदमा, Ch पतिस्तस्य. ^७ T1 इत्यहं ॥ एता. ^८ Ch दद्या. ^९ So T1, Ch तिष्ठते. ^{१०} Die ganze Stelle von रिपदित्यसौ bis hierher folgt in Ch nochmals (Dittographie), T1 ~ Text. ^{११} So corr Ch द्वयधूतैन, T1 द्वयधूतैतैनभ्यते. ^{१२} Dies Capitel wiederum nur nach Ch, ebenso die folgenden.

प्रथमेनावृजत सूर्ये च मनींसि च द्वितीयेन चन्द्रमसं च नक्षत्राणि
 च तृतीयेन यज्ञं च दक्षिणां च चतुर्थेन ते ऽसुरा अयज्ञा अदक्षिणा
 अनक्षत्रा यत्किंचाकुर्वत तां कृत्यामेवाकुर्वत तस्मान्नादक्षिणं गृहे
 हविष्कुर्वीत यत्कुरुते कृत्यां कुरुते प्रजापतिं चर्कसामानि च पञ्चमेन
 वायुमप ओषधीरूर्जं षष्ठेनैतावद्वावास्ति^१ यावदेवास्ति तदेपामेतैर-
 वृजत य एष सप्तथः प्रजापतिरेवैष तेनैनाभ्राणुदन्त ततो देवा अभ-
 वन्परसुरा अभवन्तेतैर्यजेत भ्रातृष्ववानेतावद्वावास्ति यावदेवास्ति त-
 देतैर्भ्रातृष्यस्य वृद्धे य एष सप्तथः प्रजापतिरेवैष तेनैनं प्रणुदते भव-
 त्यात्मना परास्य भ्रातृष्यो भवत्येतैर्याजयेद्वाजानीं^२ संयामे संयत्त एता-
 वद्वावास्ति यावदेवास्ति तदेपामेतैर्वृद्धे य एष सप्तथः प्रजापतिरेवैष^३
 तेनैनाभ्राणुदते जित्यै जयत्येवैतैर्याजयेद्यद्राष्ट्रं^४ शिथिलमिवावहति स्या-
 त्तेषां यावन्तो रथास्त्युस्तान्सर्वान्योजयित्वा यथेष्टस्त्याजस्य दक्षिणं
 रथचक्रं प्रवृद्ध नाड्यां^५ जुहुयाद्वीर्यं वै रथो वीर्येणैवैषां राष्ट्रं विसृज्य-
 ति रथचक्रं विगृह्णन्ति वज्रो वै रथो वज्रेणैवैषां^६ पाप्मानं विगृह्ण-
 न्ति यदि कृप्राहुतिर्येति कल्पत एभ्यो यस्य नाड्यां जुहोति स दक्षि-
 णा समुद्धवे ॥ १२ ॥ cf. TS ३, ४, ८.

को ऽसि कतमो ऽसि को नामासि कस्यै त्वा कतमस्यै त्वा काय
 त्वा कामस्य त्वासन्नसा अपिदधामि स त्वं नो देव गायत्रेण छन्द-
 साहे परिपाहि मृडो ऽसि मृडसे द्विपदे चतुष्यद आदित्यो ऽसि वृष्णो
 अश्वस्य रेतो देवानां यातुरसि यातुर्मे ऽस्यसुमदि तं जहि^१ स त्वं नो^२
 देव चैष्टुभेन छन्दसा रात्रौ परिपाहि मृणो ऽसि मृणामुष द्विपदश्च-
 तुष्यदस्स्तम्भो ऽसि वरुणस्य राज्ञो वरुणस्य पाशस्यो ऽमुमहे^३ वधान
 ज्ञेष्को ऽसि निर्जृत्वाः पाशस्यो ऽमुं रात्रौ वधानाशये वीतमन्यवे स्वाहा॥

^१ So corr. Ch प्राप्ति^२ So corr. Ch भवत्येतैर्याजयेत्^३ So corr. Ch जयत्येवैतै-^४ Vgl. TS ३, ४, ८, ३.^५ So corr. Ch राज्ञेयं^६ Vgl. dazu unten Cap. 14

dasselbe.

^७ So corr. Ch शोचयते; doch vgl. das Folgende.

- न्यो^१ नानुपश्येत्तदेतान्निदधीत भ्रातृव्यस्याननुकशायि भवत्यात्मना प-
 रास्य भ्रातृव्यो भवति पृथिव्यै स्वाहान्तरिष्ठाय स्वाहा दिवे स्वाहेति
 चय इमे लोकां अभ्य एवैनं लोकैभ्यः परिददाति कामाय स्वाहेत्या-
 युवै^२ परमः काम आयुरेवं तेन स्पृणोति स्वभाय स्वाहेति यां एवैनं
 १ स्वपन्नं नाष्टां^३ दिक्षन्ति स्वप्नं एनं तांभ्यः पात्यहे स्वाहा रात्र्यै स्वा-
 हेति द्यौं वा ऋतू अहस्य रात्रौ च तांभ्यामेवैनं परिददाति सप्रैतां
 आहुतीञ्जुहोति सप्रं प्राणांस्तानेवांसिन्दधाति तानसिन्धि विद्या-
 तयति तानस्सादत्तपगान्करोति ॥ धृतेनांश्मानमनन्तयेप ह्येतर्ह्येतस्या-
 त्मां तेजो धृतं यावानेवास्यात्मा तं तेजसानक्ति सर्वतो ऽनक्ति सर्वत
 १० एवैनं तेजसा संमर्धयति तृप्स्त्वं तृप्नो^४ ऽहमिति प्राणानेवास्यैतन्म-
 हिम्नो व्याचष्टे प्राणा हि महिमानो द्यौर्मि पिता पृथिवी मे माता
 सूर्यो मे चक्षुर्वातो मे प्राण इत्येतांभ्य एवं देवताभ्य आत्मानं परिद-
 दात्यस्तृतो^५ नामाहमस्मि सं इदं द्यावापृथिव्योरात्मानं^६ परिदद इति
 द्यावापृथिव्योरेवात्मानं परिदत्ते^७ तंयोऽथये^८ तंयोः पराक्रम इति यो
 १५ वा अनयोः पराक्रमते न सं^९ व्यथते ऽनयोरेवं पराक्रमेत्^{१०} गोपीषाय
 पिपृतं मा मां मां^{११} हिंसिष्टमित्यात्मनो ऽहिंसायै पाहि द्विषः पाहि
 रिषः^{१२} पात्यदेव्या अभिशस्त्या इत्याशिपमेवांशास्ते ॥ सर्वतो ऽश्मानं
 परिहृत्येप ह्येतं^{१३} सर्वतः पातीयान्तं^{१४} लोष्टमुद्रुजत्येतावान्त्वात्मा वा-
 हुमाचमवटं खनत्येतावान्हिं पुरुषस्त्वमवधायाथाश्मानमयं^{१५} हिंराय-
 २० मस्यां एवैनमुत्तरार्धे निदधात्यनिखातो भवति नाभिं प्रति निखनति
 नाभिर्वै प्राणांन्दाधार ये चोर्ध्वौ ये चावाज्जः प्राणांनां^{१६} धृत्यै हिं-

^१ Brl दृष्टाये वाचस्पत्ये.

^२ So Ch, nur ohne Accent, T1 und Brl य

^३ So corr Ch ह्यपन्नवाट्टा, T1 und Brl ह्यपन्नवाट्टा ^४ Ch ह्यपन्न ^५ Accent corrigé, T1 तृप्नो ह, Brl तृप्नो च ^६ Brl द्यात्य ^७ So T1 und Brl, Ch

धोनात्मान ^८ Brl परिपृष्टे ^९ द्यौः ohne Accent in T1 und Brl ^{१०} Brl

च व्यथते ^{११} Brl पराक्रमेत् ^{१२} Brl पिपृतंमात्मा मां ^{१३} Ch रिष्य ^{१४} So

T1 und Brl, Ch स्ते ^{१५} So T1 und Brl, auch Ch, ohne Accent, पातीयान्त

^{१६} So T1 und Brl, Ch दद्यात्

^{१७} So T1 und Brl, Ch दद्यात्

एयेन सिसर्शयत्यमृतं वै हिरण्यममृतेनैवैनि सैदधात्युद्धाचमुन्मनीयांस-
मित्येतांनि वा अस्य निखनेत्तान्येवोद्धृत्यात्ममाची^१ वैर्दिर्भवत्यात्म-
माची हि वर्म यन्नात्ममाची स्यान्नात्मने क्रियेतैतायती^२ पृथिवी या-
वती वैदिरस्या एवैतदन्तेषु पुरो ऽधित देवपुरा एवाकृतांथो एतां
एवं देवता एतासां दिशां परस्या अकृत गोपीथाय ॥ १६ ॥ ^५

चृपयो वा इन्द्रं प्रत्यक्षं नापश्येत्सं वसिष्ठ एव प्रत्यक्षमपश्यत्सो
ऽविभेदितरेभ्यो मर्षिभ्यः प्रवक्ष्यतीति सो ऽब्रवीद्वाक्ष्येणं ते वक्ष्यामि
यथा त्वत्पुरोहिताः प्रजाः प्रजनिष्यन्ते ऽय मेतरेभ्य चृपिभ्यो मा प्र-
वोच इति तस्मा एतान्स्त्रीमभागानब्रवीत्ततो वसिष्ठपुरोहिताः प्रजाः
प्राजायन्त स्त्रीमो वा एतेषां भागस्तन्स्त्रीमभागान् स्त्रीमभागत्वं ^{१०}
रश्मिरसि क्षायाम त्वा क्षयं जिन्वेति क्षयो वै देवा देवेभ्य एव यज्ञं
प्राह प्रेतिरसि धर्मेण त्वा धर्मं जिन्वेति धर्मो मनुष्या मनुष्येभ्य एव
यज्ञं प्राहान्वितिरसि^३ दिवे त्वा दिवं जिन्व संधिरस्यन्तरिक्षाय त्वा-
न्तरिक्षं जिन्व प्रतिधिरसि पृथिव्यै त्वा पृथिवीं जिन्वेति त्रय इमे
लोका एभ्य एव लोकेभ्यो यज्ञं प्राह विष्टमो ऽसि वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं ^{१५}
जिन्वेति वृष्टिमेवावरुद्धे प्रवास्यनुवासीति मिथुनमेव करोत्युगिग-
सि वसुभ्यस्त्वा वसूञ्जिन्व^४ प्रकेतो ऽसि रुदेभ्यस्त्वा रुद्राञ्जिन्व^५ सुदि-
तिरस्यादित्येभ्यस्त्वादित्याञ्जिन्वेत्यष्टौ^६ वसव एकादश रुद्रा द्वादशा-
दित्या वाग्वाचिर्वाजी स्वरस्त्रयस्त्रिंशस्त्रयस्त्रिंशहेवता देवताभ्य एव यज्ञं
प्राहौजो^७ ऽसि पितृभ्यस्त्वा पितृञ्जिन्वेति देवानेव पितृननुसंतनोति ^{२०}
तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति पृ-
तनापाडसि पशुभ्यस्त्वा पशूञ्जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति^८

^१ Ch निखनेतन्वे ^२ So T: und Br: Ch क्रियेतैता ^३ So corr Ch प्राह
त्रितिरसि ^४ Ch यस् जिन्व ^५ Ch रुद्रा जिन्व erste Hand रुद्र ^६ So corr
Ch सुदितिरस्यदित्येभ्यस्त्वादित्य जि ^७ So corr Ch वाहोज ^८ So corr und
unbestimmt mit Caland, Ch वनु मत्तानापडति यनुभ्यस्त्वा यनुञ्जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंत-
नोति प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति ॥ cf. Kāth 17, 7 Gop Br 2 2 13

रेवदस्योषधीभ्यस्त्वौषधीर्जिन्वेत्योषधीष्वेव पशून्प्रतिष्ठापयत्यभिजिद-
 सि युक्तपावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वेति वज्रो वै षोडशी व्यावृत्तो ऽन्यैर्वज्र-
 स्तस्मादेपो ऽन्यैर्व्यावृत्तो ऽधिपतिरसि प्राणाय त्वा प्राणं जिन्वेति प्रा-
 णमेवावरुन्दे धरुणो ऽस्यपानाय त्वापानं जिन्वेत्यपानमेवावरुन्दे
 ५ सैसर्पो ऽसि चक्षुषे त्वा चक्षुर्जिन्वेति चक्षुरेवावरुन्दे वयोधा असि
 श्रोत्राय त्वा श्रोत्रं जिन्वेति श्रोत्रमेवावरुन्दे ॥ एतद्वै पुरुषमकरपातः
 प्राणानुपैति प्रजापतिमेव चिवृद्सि चिवृते त्वा सवृद्सि सवृते त्वा
 प्रवृद्सि प्रवृते त्वानूवृद्स्यनूवृते त्वेति मिथुनमेव करोति संरोहो ऽसि
 विरोहो ऽसि प्ररोहो ऽस्यनूरोहो^१ ऽसीति प्रजापतिरेव वसुको ऽसि
 १० वस्वष्टिरसि वेपथ्यीरसीति प्रतिष्ठितिरेव देवस्य सवितुः प्रसवे बृह-
 स्पतये स्तुतेति यद्यद्वै सविता देवेभ्यः प्रामुवत्तेनार्ध्वन्सवितृप्रसूता^२
 एव स्तुवन्त्यूध्वन्ति^३ यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वान्स्तोमभागैर्ब्रह्मा
 भवति वसीयान्भवति ॥ ११ ॥

cf oben 17, 7, Gop Br 2, 2 13 und 14, TS 3 5 2

स्वाङ्गी त्वा स्वादुना तीव्रां तीघ्रिणामृताममृतेन^४ मधुमतीं मधु-
 १५ मता सृजामि सै सोमेन सोमो^५ ऽस्यश्विभ्यां पच्यस्व सरस्वत्यै पच्य-
 स्वेन्द्राय सुवाम्णे^६ पच्यस्व ॥

परीतो पिञ्चता सुतै सोमो य उक्ष्मै हविः ।

दधन्वान्यो नर्यो अप्स्वन्तरा सुपाव सोममद्रिभिः ॥^७

वायुः पूतः पुनातु ते ॥

१० ब्रह्म क्ष्वचं पवते तेज इन्द्रियै मुरया सोमस्सुत^८ आसुतो मदाय ।
 शुक्रेण देव देवताः पिपृग्धि रसेनान्नं यजमानाय धेहि ॥

^१ So corr Ch स्यनूरोहो ^२ So corr Ch नाध्वन्यस्व ^३ Ch धत्वयुः ^४ So
 corr Ch तीव्या तीघ्रिणामृताममृतेन, cf oben 12 9 a A, Mātr S 2 3, 8 a A ^५ So
 corr Ch सोम स्याद्भिः, cf oben 12, 9 a A, Mātr S 2, 3, 6, 3, 11, 7 ^६ So
 corr Ch वाम्णे ^७ Vgl RV 9, 107, 1, Mātr S 3 11, 7 ^८ So corr Ch
 सुता, cf. Mā tr S 3, 11 7

कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्यनुपूर्वं वियूय ।

इहेहैषां कृणुत भोजनानि ये बर्हिषो नमोवृक्तिं न जग्मुः ॥^१

उपयामगृहीतो ऽस्याश्विभ्यां त्वा जुष्टं गृह्णामि सरस्वत्या इन्द्राय
सुवाम्ण एष ते योनिस्तेजसे त्वा वीर्याय त्वा बलाय त्वा ॥

नाना हि वां देवकृती सदस्कृतं मा ससृष्टाधां परमे व्योमन् ।

सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोम एष मा मा हिंसीस्त्वं योनिमाविशन् ॥^२

उपयामगृहीतो ऽस्याश्विनं तेजस्सारस्वतं वीर्यमैन्द्रं बलमेष ते
योनिर्मोदाय त्वानन्दाय त्वा महसे त्वा ॥

या व्याघ्रं विपूचिकोभौ वृकं^३ च रक्षति ।

श्येनं पतत्रिणीं सिंहं सोमं^४ पात्विहसः ॥

10

संपृचस्व^५ सं मा भद्रेण पृङ्क् विपृचस्व वि मा पाप्मना
पृङ्क् ॥ १८ ॥ cf. oben 12, 9; Mātr. S. 2, 3, 8; 3, 11, 7.

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमकायां सवा नाम
सप्तत्रिंशं^६ स्थानकं संपूर्णम् ॥^७

^१ Vgl. RV 10, 131, 2; Mātr. S. 1, 11, 4

^२ Vgl. Mātr. S. 2, 3, 8.

^३ So corr. Ch वृकं, cf. Mātr. S. 3, 11, 7

^४ So Ch; cf. Mātr. S. 3, 11, 7.

^५ So corr. Ch संपृचस्व

^६ So corr. Ch सप्तत्रिंशं

^७ So die Unterschrift des Capitels in Ch

सौमो' राजामृते सुतं चजीर्षेणाजहान्मृत्युम् ।

चृतेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

सौममद्यौ व्यपिवच्छन्दसा' हिसंशुचिषत् ।

5 चृतेन' सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

अद्भ्यः क्षीरं व्यपिवत्कुङ्काक्षिरसौ' धियां ।

चृतेन' सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

10 अन्नात्परिमुतो रसं वक्ष्यता व्यपिवत्क्षत्रम्' ।

चृतेन' सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

रैतो सूत्रं विजहाति यौनिं प्रविशदिन्द्रियम् ।

गर्भो जरायुणावृत उल्बं जहाति जन्मना ।

15 चृतेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

वेदेन रूपे व्यपिवत्सुतासुतौ' प्रजापतिः ।

चृतेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

20 दृष्टां रूपे व्याकरोत्सत्यानृते' प्रजापतिः ।

¹ Dies Capitel und der Anfang des folgenden nach T1 und Brl accentuirt auch in W1 vorhanden ² व्यपिय ohne Accent in T1 und Brl, der Accent ergaenz, cf den dritten Vers ³ In T1 und Brl hier nur चृतेन, das Weitere des Verses ist offenbar zu ergaenzen ⁴ Der Accent ergaenz, T1 व्यपिवत्कुङ्काक्षिरसौ, Brl व्यपिवत्कुङ्काक्षिरसौ, Ch कङ्का ⁵ In T1 und Brl nur चृतेन, das Weitere des Verses zu ergaenzen ⁶ In T1 und Brl hier व्यपिवत् richtig accentuirt. ⁷ In T1 und Brl nur चृतेन, so auch in den folgenden Versen ⁸ Accent ergaenz, in T1 und Brl व्यपिवत् ohne Accent. ⁹ Accent ergaenz, in T1 und Brl व्याकरोत् ohne Accent

अथद्वामनृतै उदधाच्छ्रद्धां सत्ये प्रजापतिः ।

चतनेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं
मधु ॥

दद्यां परिसृतो रसैः शुक्रमैः शुक्रमैः अपिबत्यसौमं प्रजापतिः ।

चतनेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं
मधु ॥ ११ ॥

cf. Māitr. S. 3, 11, 6; TBr. 2, 6, 2; VS 19, 72-79.

सुरावन्तं^१ बहिर्पदे सुवीरं यज्ञं हिन्वन्ति महिषा नमोभिः ।

दधानासौमं दिवि देवतासु मदेनेन्द्रं^२ यजमानास्त्वर्काः ॥

यस्ते रससम्भृत औषधीषु सोमस्य शुष्मसुरया सुतस्य ।

तेन जिव्य यजमानं मदेन^३ संस्वतीमश्विना इन्द्रमयिम् ॥

यमश्विना नमुचेरामुरादधि संस्वत्यंसनोदिन्द्रियाय ।

इमं तं शुक्रमं^४ मधुमन्तमिन्द्रं^५ सोमं राजानमिह भक्षयामि ॥

यद्वं रिपं रसिनस्सुतस्य यदिन्द्रो अपिबच्छचीभिः ।

अहं तदस्य मनसा शिवेन सोमं राजानमिह भक्षयामि ॥^६

पितृभ्यस्त्वधागिभ्यस्त्वधा नमः पितामहेभ्यस्त्वधागिभ्यस्त्वधा^७

नमः प्रपितामहेभ्यस्त्वधागिभ्यस्त्वधा नमोऽद्यान्पितरोऽमीमदन्त

पितरोऽतीतृपन्त पितरः पितरश्शुन्धध्वम् ॥

पुनन्तु^८ मा पितरस्सोम्यासः पुनन्तु मा पितामहाः ।

पुनन्तु प्रपितामहाः पवित्रेण शतायुषा ॥

^१ Dieser Halbvers nur in W 1 vollständig; T 1 und Br 1 haben nur चतनेन; Ch liest चतनेन सत्यमिन्द्रियमिदं पयो मृतं मधु ^२ Der Anfang des Capitels in T 1 und Br 1 vorhanden; darnach accentuirt.

^३ So corr., nach Anleitung von Māitr. S. 3, 11, 7; cf. auch den folgenden Vers; Ms mदेनेन्द्रं, Ch so ohne Acc.

^४ Ch यजमानस्यदेन; W 1 यजमानं यदेन; T 1 und Br 1 यजमानं यदेन ^५ Br 1 इमेने शुक्रमैः; T 1 है शुक्रमैः; Accent corrigirt.

^६ So corr.; Ms. मिन्द्रं, resp. Ch ohne Acc.

^७ Bis hierher nach T 1 und Br 1 accentuirt; T 1 geht dann weiter auf Kāth. 13, 16 über; auch Br 1 bricht hier ab. ^८ Von hier ab die Accente nach T 7 fol. 33 gesetzt, collationirt mit Br 1 fol. 91.

पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः ।

पवित्रेण शतायुषा विश्वमायुष्यश्च वै ॥

अयं आयूषि पवसे ।^१

पुनन्तु मा देवजनाः पुनन्तु मनसा धियः ।

^५ पुनन्तु विश्वा भूतानि जातवेदः पुनीहि^२ मा ॥

पवित्रेण पुनीहि मा शुक्रेण देव दीद्वत् ।

अपे क्रत्वा क्रतून् ॥

यज्ञे पवित्रमर्चिष्यसे विततमन्तरा ।

ब्रह्म तेन पुनातु मा ॥

^{१०} पवमानस्वर्जनः पवित्रेण विचर्षणिः^३ ।

यः पोता स पुनातु मा ॥

उभाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सर्वेन च ।

मा पुनीहि विश्वतः ॥

वैश्वदेवी पुनती देव्यागाद्यस्या इमांस्तन्वो वीतपृष्टाः ।

^{१५} तया मन्दन्तस्सधमाद्येषु^४ वयं स्याम पतयो रयीणाम्^५ ।

ये समानास्समनसः^६ पितरो यमराज्ये ।

तेषां लोकस्त्वधा नमो यज्ञो देवेषु कल्पताम् ॥

ये समानास्समनसो जीवा जीवेषु मामकाः ।

तेषां धीर्मेयि कल्पतामसिंल्लोके शतं समाः ॥

^{२०} इ सुती^७ अणूणवं पितृणामहं देवानामुत मर्त्यानाम् ।

ताभ्यामिदं विश्वमेजत्समेति यदन्तरा पितरं मातरं च ॥

^१ In T7 und BrI fol 91 ist dieser Vers vollständig gegeben. ^२ So T7, in BrI fol 91 पुनीहि ohne Accent.

^३ So BrI, in T7 च, ohne Accent.

^४ इदमाद्येषु, BrI fol 91 मन्दन्त इदमाद्येषु.

^५ Hier bricht T7 ab, dergleichen BrI fol 91, daher das Weitere ohne Accent nur nach Ch.

^६ So corr Ch समा नमसः.

^७ So corr Ch सुतो.

इदै हविः प्रजननं मे अस्तु दशवीरैः सर्वगणैः स्वस्तये ।

आत्मसनि प्रजासनि पशुसन्धयसनि लोकसनि ।

अग्निः प्रजां बहुलां मे करोत्वन्नं पयो रेतो अस्मासु धत्त ॥ २ ॥

cf. Māitr. S. 3, 11, 7 und 10.

सीसेन तन्नं मनसा मनीषिण ऊर्णसूत्रेण कवयो वयन्ति ।

अश्विना यज्ञं सविता सरस्वतीन्द्रस्य रूपं वरुणो भियज्यम् ॥ 5

तदस्य रूपममृतं शचीभिस्त्रिस्रो ददुर्देवतास्संरराणाः^१ ।

लोमानि शर्पैर्वह्नुधा^२ न तोक्मभिस्त्वगस्य मांसमभवन्न लाजाः ॥

तदश्विना भिषजा रुद्रवर्तनी सरस्वती वयति पेशो अन्तरम्^३ ।

अस्थि मज्जानं मांसैः करोतरेण^४ दधतो गवां त्वचि ॥

सरस्वती मनसा पेशलं वसु नासत्याभ्यां वयति दर्शतं वपुः^५ 10

रसं परिश्रुता न रोहितं नगहुवीरिस्तसरं^६ न वेम ॥

पयसा शुक्रममृतं जनिचैः सुराया मूत्राज्जनयन्ति रेतः ।

अपामतिं दुर्मतिं चाधमाना ऊवध्यं वार्ति सव्वं^७ तदारात् ॥

इन्द्रसुचामा हृदयेन सत्यं पुरोडाशेन सविता जजान ।

यकृत्कोमानं वरुणो भियज्यन्मत्स्त्रे बायव्यैर्न मिनाति पित्तम् ॥ 15

अन्वाणि स्थाली मधु पिन्वमाना गुदाः^८ पात्राणि मुदुघा न धेनुः ।

श्येनस्य पचं न म्लीहा शचीभिरासन्दी^९ नाभिरुदरं न माता ॥

कुम्भो वनिपुर्जनिता शचीभिर्यस्मिन्त्रये योन्यां गर्भो अन्तः ।

आशिर्व्यक्तशतधार उत्सो दुहे न कुम्भी स्वधां पितृभ्यः ॥

मुखं सदस्य शिर इत्सतेन जिह्वा पवित्रमश्विनासन्सरस्वती । 20

चपं न^{१०} पायुर्भिषगस्य वारो वस्तिर्न^{११} शेषो हरसा तरस्वी ॥

^१ So Ch; in Māitr. S. 3, 11, 9 भियज्यन् ^२ Māitr. S. 3, 11, 9 दधु ^३ So corr. Ch श्वये ^४ So corr. Ch अन्तरा; cf. Māitr. S. 3, 11, 9 — Corr. ^५ So Ch; Māitr. S. 3, 11, 9 वारो ^६ Ch जानतु वारो; besser Māitr. S. 3, 11, 9 नान-
गुर्ति ^७ So corr. Ch सव्वं, cf. Māitr. S. 3, 11, 9. ^८ So corr. Ch गुदा ^९ So corr. Ch म्लीहा; cf. Māitr. S. 3, 11, 9. ^{१०} So corr. Ch चप्य ^{११} So
corr. Ch यति

अश्विभ्यां चक्षुरमृतं यहाभ्यां द्यागेन तेजो हविषा श्रुतेन ।
 पक्ष्माणि गोधूमैः कुबलैरुतानि पेशो न शुक्रमसितं वसाते ॥
 अविर्न मेपो नसि' वीर्याय प्राणस्य पन्था अमृतो यहाभ्याम् ।
 सरस्वत्युपवाकैर्व्यानं नस्यानि बर्हिर्बदैर्जैजान ॥

- ५ इन्द्रस्य रूपमृषभो बलाय कर्णाभ्यां श्रोत्रममृतं यहाभ्याम् ।
 यवा न बर्हिर्भुवि केसराणि कर्कन्धु जज्ञे' मधु सारघं मुखात् ॥
 आत्मन्नुपस्थे न वृक्षस्य लोम मुखे श्मश्रूणि' न व्याघ्रलोम' ।
 केशा न शीर्षन्यशसे श्रियै शिखा सिंहस्य लोम त्विषिरिन्द्रियाणि ॥
 अङ्गान्यात्मन्भिषजा तदश्विनात्मानमङ्गैस्समधात्सरस्वती ।
 १० इन्द्रस्य रूपं शतमानमायुश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतं दधाना ॥
 सरस्वती योन्यां गर्भमन्तरश्विभ्यां पत्नी सुकृतं विभर्ति ।
 अपां रसेन वरुणेन सान्नेर्द्धि श्रियै जनयन्नप्सु राजा ॥
 तेजः' पशूनां हविरिन्द्रियावत्परिस्तुता पयसा सारघं मधु ।
 अश्विभ्यां दुग्धं भिषजा' सरस्वत्या सुतासुताभ्याममृतस्सोम इन्दुः ॥

15 ॥ ३ ॥ cf Mātr S 3, 11, 9 TBr 2, 6 4, VS 19, 80 fig

द्यवस्य नाभिरसि द्यवस्य योनिरसि स्योनासि सुपदासि स्योना-
 मासीद सुपदामासीद मा त्वा हिंसीन्मा' मा हिंसीः ॥

निपसाद' धृतं व्रतो वरुणः प्रस्त्यास्वा ।

साम्राज्याय सुक्रतुः ॥

- २० देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हंस्ताभ्यामश्वि-
 नोर्भिषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि देवस्य त्वा सवितुः प्र-
 सवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हंस्ताभ्यां सरस्वत्या भिषज्येन वीर्यायान्ना-
 द्यायाभिषिञ्चामि देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो

¹ So corr Ch नमि, cf Mātr S 3, 11, 9 ² So corr Ch जज्ञो ³ So
 corr Ch श्मश्रूणि ⁴ So corr Ch साम्ना erste Hand सोमम् ⁵ So corr Ch
 तेजः' ⁶ So corr Ch सुधर्मिषजा ⁷ So corr Ch हिंसीमां ⁸ Von hier ab
 recentur nach T1 und BrI fol 120 121

हंस्ताभ्यामिन्द्रस्येन्द्रियेण बलाय धियै यंशसे ऽभिषिञ्चामि कौ ऽसि
कौ नामासि कसै त्वा काय त्वा सुंष्टोका^१ सुंमङ्गला^२ संत्यरा-
जा^३ ॥

शिरो मे थोरैशो मुखं त्विधिः केशाश्च श्मश्रूणि^४ ।

राजा मे प्राणो अमृतं सप्ताद् चक्षुर्विराद् द्यौचम्^५ ॥

5

जिह्वा मे भद्रं वाङ् महो मनो मन्युस्स्वराद् भामः ।

मोदाः प्रमोदा अङ्गुलीरङ्गानि मित्रं मे सहः^६ ॥

बाहू मे बलमिन्द्रियै हस्तौ मे कर्म वीर्यम् ।

आत्मा द्यौचभुरो मम ॥

पृथीर्मे राष्ट्रमुदरमसौ यीवाश्च थोर्यौ ।

10

ऊरू अरत्नी जानुनी विशो मे ऽङ्गानि सर्वतः ॥

नाभिर्मे चित्रं विज्ञानं पायुर्मे ऽपचितिर्भसत्^७ ।

आनन्दनन्दा अण्डौ^८ मे भगस्सौभाग्यं पसः ॥

जङ्घाभ्यां पद्भ्यां धर्मो ऽसि विशि राजा प्रतिष्ठितः^{१०} ।

प्रति क्षचे प्रतितिष्ठामि राष्ट्रे प्रत्यक्षेषु प्रतितिष्ठामि गोषु ॥

15

प्रत्यङ्गेषु प्रतितिष्ठाम्यात्मव्रति प्राणेषु प्रतितिष्ठामि पुत्रे ।

प्रति द्यावापृथिव्योः प्रतितिष्ठामि यज्ञे ॥

त्रयो देवा एकादश त्रयस्त्रिंशस्सुराधसः ।

बृहस्पतिप्रभूता देवस्य सवितुस्सवे ॥

देवा देवैरवन्तु मा प्रथमा द्वितीयैर्द्वितीयास्तृतीयैस्तृतीयास्तत्वेन^{११} 20

^१ Accent corr. T1 und Brl सुंष्टोका; cf. VS 20, 4.
Accent; T1 und Brl सुंमङ्गला

^२ So Ch, ohne

BrI सत्यराजाङ्ग, hier hort der Text von T1 und BrI 121 auf. ^३ So Ch, ohne Accent; T1 संत्यराजाङ्ग;

BrI सुंष्टोका; cf. MS 3, 11, 8; VS 20, 6. ^४ So corr. Ch श्मश्रूणि

^५ So corr. Ch द्यौचम्; cf. MS 3, 11, 8; VS 20, 6. ^६ So corr. Ch मित्रं मे सहः; cf. MS 3, 11, 8; VS 20, 6.

^७ So corr. Ch विज्ञानं पायुर्मे ऽपचितिः; desgl. VS 20, 9. ^८ So Ch; in MS 3, 11, 8 अण्डौ; desgl. VS 20, 9. ^{१०} So corr. Ch प्रतिष्ठितः

^{११} So corr. Ch तृतीयास्तत्वेन

सोपा वृत्तिः

सत्यं यज्ञेन यज्ञो यजुर्भिर्यजूषि सामभिस्सामान्यृग्भिर्चर्चो याज्या-
भिर्याज्या वषट्कारैर्वपट्कार आहुतिभिराहुतयो मे कामान्समर्धयन्तु भू-
स्स्वाहा ॥

लोमानि प्रयतिर्मम त्वङ्, म आनतिरागतिः ।

5 मीसं म उपनतिर्वस्वस्थि मज्जा म आनतिः ॥ ॥ ४ ॥

cf. Mātr S 3 11 8, TBr 2 6 5, VS 20 1-13

यहेवा¹ देवहेडनं देवासश्चकृमा² वयम् ।

अग्निर्मा तस्मादेनसो विश्वान्नुज्ज्वहस³ ॥

यदि दिवा यदि नक्तमेनैसि चकृमा वयम् ।

वायुर्मा तस्मादेनसो विश्वान्नुज्ज्वहस³ ॥

10 यदि जायद्यदि स्वप्न ऐनीसि⁴ चकृमा वयम् ।

सूर्यो मा तस्मादेनसो विश्वान्नुज्ज्वहसः ॥

यज्ञामे यदराण्ये यत्सभायां यदिन्द्रिये ।

यच्छूद्रे यदर्य एनश्चकृमा वयम् ।

यदेकस्याधि धर्मेणि तस्यावयजनमसि ॥

15 यदापो अग्न्या वरुणेति शपामहे ततो वरुण नो मुञ्चावभृथ
निचुद्गुण⁵ निचेरुरसि निचुद्गुणो ऽव देवैर्देवकृतमेनो ऽयाडव⁶ मर्त्य-
मर्त्यकृतमुरोरा नो देव रिपस्याहि⁷ ॥

समुद्रे ते हृदयमप्स्वन्तस्सं त्वा विशन्तोषधीरुतापः ॥

सुमित्रा ण आप ओपधयो भवन्तु दुर्मित्रास्तसै भूयासुर्यो ऽस्मा-

20 ज्ञेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥

दुपदादिवेन्नुमुवानस्त्विन्नस्त्रात्मी मत्त्रादिव ।

¹ Die ersten drei Verse accentuirt nach T1 und T7, Weiteres fehlt dort. Auch in W1 finden sich diese drei Verse doch ohne Accente. ² Ch देवास च.

³ T7 स्थानमेनसि, desgl. W1, ohne Accent, dagegen T1 स्थान ऐनीसि.

⁴ So corr Ch निचुद्गुण, vgl. das Folgende. ⁵ So corr Ch ऽयाडव. ⁶ So corr Ch रिपस्याहि.

पूतं पवित्रेणैवाज्यमापश्रुन्वन्तु सैनसः ॥

उद्वयं तमसस्परि पश्यन्तो ज्योतिरुत्तरम् ।

देवं देवचा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥

प्रत्यस्तो वरुणस्य पाशः प्रतियुतो वरुणस्य पाशः ॥ एधो ऽस्यधि-
पीमहि समिदसि^१ ॥ तेजो ऽसि तेजो मयि धेहि ॥

अपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगन्महि ।

पयस्वानप्र आगमं तं मा सैसृज वर्चसा ॥

समावर्ति पृथिवी समुपास्तमु सूर्यः ।

वैश्वानरज्योतिर्भूयासं विभुं कामं व्यध्वै ॥

भूस्वाहा ॥ ५ ॥ cf. Māitr. S. 3, 11, 10; 1, 3, 99, TS 1, 4, 45, VS 20, 14—23. 10

समिद इन्द्र उपसामनीके पुरोरुचा^२ पूर्वकृद्वावृधानः ।

त्रिभिर्देवैस्त्रिंशता वज्रवाहुर्जघान वृषं वि दुरो ववार ॥

नराशंसः प्रति शूरो मिमानस्तनूनपात्रति यज्ञस्य धाम ।

गोभिर्वपावान्मधुना समञ्जिहरायैश्चन्दी^३ यजतु^४ प्रचेताः ॥

इदितो देवैर्हरिर्वा अभिष्टिराजुह्वानो हविषा शर्धमानः ।

पुरंदरो गोत्रभिद्वज्रवाहुरायातु यज्ञमुप नो जुपाणः ॥

जुपाणो बर्हिर्हरिवान् इन्द्रः प्राचीनीं सीदत्रदिशा पृथिव्याः ।

उरुप्रथाः प्रथमानं स्योनमादित्यैरक्तं वसुभिस्सजोपाः ॥

इन्द्रं दुरः कवयो धावमाना वृपाणं यन्तु^५ जनयस्सुपत्नीः ।

द्वारो देवीरभितो विश्रयन्तौ सुवीरा वीरं प्रथमाना महोभिः^६ ॥

उपासानक्ता बृहती^७ बृहन्तं पयस्वती सुदुधे शूरमिन्द्रम् ।

पेशस्वती तन्तुना संव्ययन्ती देवानां देवं यजतस्सुरूपे ॥

^१ Vgl. TS 1, 4, 45, 3; VS 20, 23

^२ So corr. Ch परोरुचा

^३ So corr.

Ch मयजान्दि

^४ MS 3, 11, 1 यजति, desgl. VS 20, 37.

^५ So corr. Ch एद

^६ MS 3, 11, 1 यन्ति, VS 20, 40 यन्तु

^७ So corr. Ch मयोभिः

^८ यत्तौ fehlt in

Ch und ist von mir ergänzt; cf. MS 3, 11, 1, VS 20, 41.

दैव्या मिमाना मनसा पुरुषा होतारा' इन्द्रं प्रथमा सुवाचा ।
मूर्धन्यज्ञस्य मधुना दधाना प्राचीनं ज्योतिर्हविषा वृधातः ॥
तिस्रो देवीर्हविषा वर्धमाना इन्द्रं जूपाणा वृषणं न पत्नीः ।
अच्छिन्नं तन्तुं ययसा सरस्वतीडा देवी भारती विश्वतूर्तिः^१ ॥

- ५ तृष्टा दधदिन्द्राय शुष्ममपाको ऽचिपुयशसे पुरुणि ।
वृषा यजन्वृषणं भूरिरेता मूर्धन्यज्ञस्य समनक्तु देवान् ॥
वनस्पतिरवमृष्टो न पाशैस्त्वन्या समञ्जश्छमिता^२ न देवः ।
इन्द्रस्य हव्यैर्जठरं पृष्ठानिस्त्वदाति' यज्ञं मधुना घृतेन ॥
स्तोकानामिन्दुं प्रति शूर इन्द्रो वृषायमाणो' वृषभस्तुराषाट् ।
१० घृतपुषा मनसा हव्यमुदन्मूर्धन्यज्ञस्य' जुषती स्वाहा ॥ ॥ ६ ॥
cf Maitr S 3 11, 1, VS 20, 36—46, TBr 2 6, 8

आ चर्यणिमा वृषभो जनानां राजा कृषीनां पुरुहुत इन्द्रः ।
स्तुतश्चवस्यन्वसोप मद्विगुक्ता' हरी वृषणा यात्तर्वाक्' ॥
विवेप यन्मा धिषणा जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्रमहूः^३ ।
अहसो यव पीपरक्षषा नो नावेव यान्तमुभये हवन्ते ॥

- १५ ति सधीचोरुतयो^४ वृषयानि पौस्यानि^५ नियुतस्सथुरिन्द्रम्^६ ।
समुद्रं न सिन्धव उक्थशुष्मा^७ उरुव्यचसं गिर आविशन्ति ॥
सत्यमित्तन्न त्वावाँ अन्यो अस्तीन्द्र देवो न मर्त्यो ज्यायान् ।
अहवहिं परिशयानमर्णो ऽवासृजो अपो अच्छा समुद्रम् ॥"

^१ So corr Ch होतारा ^२ So corr Ch पिषयतूर्ति ^३ So corr Ch स्वदाति
समञ्जश्छमिता, cf VS 20 46 ^४ So auch VS 20, 45, dagegen MS 3, 11, 1
स्वदाति ^५ So corr Ch वृषायमाणो, MS 3 11, 1 und VS 20, 46 = Corr ^६ So
corr Ch हव्यमुदन्मू, cf MS 3, 11, 1 a E ^७ So corr Ch यक्षाय मद्विगुक्ता,
cf MS 4, 14, 18, RV 1, 177, 1 ^८ So corr Ch घट MS 4, 12, 3 = Corr,
RV 3, 32 14 दाह ^९ So corr Ch पादति, cf MS 4 12 3 RV 3, 32, 14
^{१०} So corr Ch वतयो cf RV 6 36, 3, MS 4 14 18 (die Samh. Mes hier =
Kath 1) ^{११} So corr Ch पौस्यानि ^{१२} So corr Ch मच्छु ^{१३} So corr Ch
उक्थशुष्मा ^{१४} RV 6, 30 4, MS 4, 14, 18

प्र ससाहिपे पुरुहूत शवूज्येष्ठस्ते शुष्म इह रातिरस्तु ।
 इन्द्राभर दक्षिणेना वसूनि पतिस्मिन्धूनामसि रेवतीनाम् ॥^१
 स शेवृधमधिधा द्युक्षमसे महि द्युचं जनापादिन्द्र तथ्यम् ।
 रक्षा च नो मघोनः पाहि सूरौचाये च नस्त्वपत्या इपे धाः ॥^२
 ॥ ७ ॥ cf. Mātr. S. 4, 14, 18; 4, 12, 3; TBr. 2, 6, 9.

5

समिद्धो अग्निरश्विना तप्तो घर्मो विराट् सुतः ।
 दुहे धेनुस्सरस्वती सामी शुक्रमिहेन्द्रियम् ॥
 तनूया भिषजा सुते ऽश्विनोभा सरस्वती^३ ।
 मध्वा रजसीन्द्रियमिन्द्राय पथिभिर्वहान्^४ ॥
 इन्द्रायेन्दु सरस्वती नराशसेन नग्रहुम्^५ ।
 अधातामश्विना मधु भेषजं भिषजा सुते ॥
 आजुह्वाना सरस्वतीन्द्रायेन्द्रियाणि वीर्यम् ।
 इडाभिरश्विना इपि समूजै सं रयिं दधुः ॥
 अश्विना नमुचेसुतौ सीमै शुक्रं परिसुता ।
 सरस्वती तमाभरद्वर्हिपेन्द्राय पातवे ॥
 कवथो न व्यचस्वतीरश्विभ्यां न दुरो दिशः ।
 इन्द्रो न रोदसी दुघे^६ दुहे कामान्सरस्वती ॥
 उघासा नक्तमश्विना दिवेन्दु सायमिन्द्रियैः ।
 संजानाने सुपेणसा समज्जाते सरस्वत्या ॥
 पातं नो अश्विना दिवा पाहि नक्तं सरस्वति^७ ।
 दैव्या होतारा भिषजा पातमिन्द्र सचा सुते ॥

10

15

20

^१ RV 10, 180, 1, MS 4, 12, 3 ^२ RV 1, 54, 11, MS 4, 14, 18. ^३ So corr. Ch सर* ^४ So auch VS 20, 56; dagegen MS 3, 11, 3 घट ^५ So corr. Ch नग्रहु*, MS 3, 11, 3 und VS 20, 57 = Corr ^६ Für दुघे haben MS 3, 11, 3 und VS 20, 60 उघे, aber VS 21, 24 auch दुघे ^७ So corr. Ch सरस्वती, cf MS 3, 11, 3; VS 20, 62.

तिस्रस्त्रेधा सरस्वत्यश्विना भारतीडा^१ ।

तीव्रं परिस्रुता सोममिन्द्रायामुपवुर्मदम्^२ ॥

अश्विना भेषजं मधु भेषजं नस्सरस्वती ।^३

गोभिर्न सोममश्विना मासरेण परिस्रुतम्^४ ।

५ समधाती सरस्वत्या स्वाहेन्द्रे सुतं मधु ॥ ॥ ८ ॥^५

cf Māiti S 3, 11, 3, VS 20, 65–66, TBr 2, 6, 12

अश्विना हविरिन्द्रियं नमुचेर्धिया सरस्वती ।

आ शुक्रमासुराद्वसु^६ मघमिन्द्राय^७ जभिरे ॥

यमश्विना सरस्वती हविषेन्द्रमवर्धयन् ।

स विभेद वलं^८ मघं^९ नमुचा आसुरे सचा ॥

१० तमिन्द्रं पशवस्सचाश्विनोभा सरस्वती ।

दधाना अभ्यनूपत हविषा यज्ञ इन्द्रियम् ॥

य इन्द्र इन्द्रियं दधुस्सविता वरुणो भगः ।

स सुचामा हविष्पतिर्यजमानाय सध्वत ॥

सविता वरुणो दधद्यजमानाय दाशुषे ।

१५ आदत्त नमुचेर्वसु सुचामा वलमिन्द्रियम् ॥

वरुणः क्षत्रमिन्द्रियं भगेन सविता ध्रियम् ।

सुचामा यशसा वलं दधाना यज्ञमाशत ॥

अश्विना गोभिरिन्द्रियमश्वेभिर्वीर्यं वलम् ।

हविषेन्द्रं सरस्वती यजमानमवर्धयन्^{१०} ॥

^१ So corr Ch त्रीड

^२ So corr Ch वासुपुर्म*, VS 20, 63 य सुपुपुर्म*, MS 3, 11, 3 वासुपुर्म*, aber Padap. richtiger इन्द्राय । सुपुपु* । ^३ Die zweite Hälfte dieses Verses fehlt in Ch

^४ So Ch, in MS 3, 11, 3 und VS 20, 66 परिस्रुता
^५ Die Bezeichnung für den Abschluß von Cap 8 fehlt in Ch, ich habe denselben gesetzt nach Analogie der Theilung von MS 3, 11, 3 und 3, 11, 4, welches letzteres Capitel ebenfalls mit अश्विना हविरिन्द्रिय beginnt

^६ So corr Ch मासुराद्वसु, cf MS 3, 11, 4 und VS 26, 67 = Corr

^७ Auch VS 20, 67 मघ*, dagegen MS 3, 11, 4 मघ* ^८ So Ch, auch MS 3, 11, 4 nach allen Mss वल, dagegen VS 20, 65 वल

^९ Ch मघच*, VS 20, 68 मघं, dagegen MS 3, 11, 4 मघ* ^{१०} So corr Ch यधयन्, cf aber MS 3, 11, 4 und VS 20, 73 = Corr

ता नासत्या सुपेशसा हिरण्यवर्तनी नरा ।
 सरस्वती हविष्मतीन्द्र^१ कर्मसु नो ऽवत ॥
 ता भियजा सुकर्मणा सा^२ सुदुघा सरस्वती ।
 स वृचहा शतक्रतुरिन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ॥
 युवै^३ सुराममश्विना नमुचा आसुरे सचा ।
 विपिषाणा शुभस्पती इन्द्रं कर्मस्वावतम्^४ ॥
 पुत्रमिव पितरा अश्विनोभेन्द्रावपुः काव्यैर्दंसनाभिः ।
 यत्सुरामं व्यपिचशशीभिस्सरस्वती त्वा मघवन्नभिष्णक् ॥
 यस्मिन्नश्वास ऋषभास उद्युणो^५ वशा मेपा अवसृष्टा^६ आहुताः ।
 कीलालपे सोमपृष्टाय वेधसे^७ ददा मतिं जनय^८ चारुमग्नये ॥
 अहाव्यमे हविरास्ये ते सुचीव घृतं चम्बीव सोमः ।
 वाजसनिं रयिमसे सुवीरं प्रशस्तं धेहि यशसं बृहन्तम् ॥ ९ ॥
 of Māitr S 3 11, 4 VS 20, 67—79, TBr 2 6 13
 समिद्धो अग्निस्समिधा सुपमिद्धो वरेण्यः ।
 गायत्री छन्द इन्द्रियं त्रिविगीर्वयो दधुः ॥
 तनूनपाच्छुचिवतस्तनूपाश्च^९ सरस्वती^{१०} ।
 उष्णिहा छन्द इन्द्रियं दित्यवाह गौर्वयो दधुः ॥
 इडाभिरगिरीद्व्यस्तोमो देवो अमर्त्यः ।
 अनुष्टुप्छन्द इन्द्रियं यज्ञाविगीर्वयो दधुः ॥
 सुवर्हिरगिः पूषणो स्तीर्णवर्हिरमर्त्यः ।
 बृहती छन्द इन्द्रियं त्रिवत्सो गौर्वयो^{११} दधुः ॥

^१ So VS 20, 74 तौन्द, dagegen MS 3 11, 4 तौन्द

^२ So corr Ch सु

^३ So corr Ch युवा^४ Vgl RV 10 131, 4, auch MS 3 11, 4 und VS 20, 76

^५ So corr Ch भाग्य तदाणो^६ So Ch, cf dagegen MS 3, 11, 4 a E und VS 20 78

^७ So corr Ch वेदये, cf MS 3 11, 4, VS 20 78

^८ So auch VS 20 78, dagegen MS 3, 11, 4 a E जनये^९ So corr Ch याहुवि, wie VS 21, 13 schreibt, während MS इगुवि bietet Im Kath aber pflegt man h + y ein

छ zu werden^{१०} So corr Ch स्वती^{११} So corr Ch गौर्वो

त्वा वैश्वानराय वैष्टुभेन च्छन्दसांहरूपदधे^१ देवस्य त्वा सवितुः । सव्रे
ऽश्विनोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामगये त्वा वैश्वानरायानुष्टुभेन च्छन्द-
सा राचीमुपदधे^२ ॥

पुनस्त्वादित्या रुद्रा वंसवस्समिन्धतां पुनश्चैहाणो वसुनीथ यज्ञैः ।

^३ धृतेन ते तन्वं वर्धयामि सत्यांस्सन्तु यजमानस्य कामाः ॥^४

अग्निर्होता नो अध्वर्ये वाजी संपरिखीयते ।

देवो देवेषु यज्ञियः ॥^५

परि चिचिष्टध्वरं यात्यग्नी रथीरिव ।

आ देवेषु प्रयो दधत् ॥

^६ परि वाजपतिः कविरग्निर्हव्यान्यक्रमीत् ।

दधद्रत्नानि दारुणे ॥

परि त्वागे पुरं वयं विप्रै सहस्य धीमहि ।

धृपद्यणं दिवे दिवे^७ हन्तारं भद्रुरावताम्^८ ॥

परि प्रागादेवो^९ अग्नी रक्षोहामीवचातनः ।

^{१०} सैधन्विश्वा अग द्विपो दहनंक्षीसि विश्वहा ॥

चित्तस्य परिचित ऊर्ध्वश्रितश्चयध्वम् ।

प्रजामसे रयिमसे नियच्छत ॥ ॥ १२ ॥

व्रजं कृणुध्वी स हि वो नृपाणो वर्म सीव्यध्वं बहुला पृथूनि ।

पुरः कृणुध्वमायसीरधृष्टा मा चस्सुसोच्चमसो^{११} द्रिहता तम् ॥

^{१२} अजीजनन्नमृतं^{१३} मर्त्यासो ऽसेमाणं तरणिं वीदुजम्भम् ।

दश स्वसारो अपुवस्समीचीः पुमींसं जातमभिसंभन्ताम्^{१४} ॥

^१ Accent corr T1 und Brl च्छन्दसाहरूपदधे W1 च्छन्दसाहरूपदधे ^२ T1 राचि
मुपदधे, Brl fol 51 राचिमुपदधे ^३ Vgl TS 4 2 3, 4 5 2, 2 5 ^४ Vgl RV
4 15, 1 10 MS 4 13, 4, TBr 3 6 4, 1 ^५ Accent corr T1 und Brl दिवे
दिवे, cf RV 10, 57, 22 ^६ Ch रायताम् T1 und Brl रायताम्, cf RV 10 57, 22
^७ Brl fol 51 द्विपो, dasgleichen W1, ohne Accent ^८ So corr Ch hier wieder
das einzige Ms liest चासुसोच्चमसो, aber vgl RV 10 101 5 ^९ So corr Ch
चजोअनपयत, vgl RV 3, 29, 13 ^{१०} So Ch RV 2, 29 13 रथते

साकी हि शुचिना शुचिः प्रशस्ता क्रतुनाजनि ।

विद्वी अस्य व्रता ध्रुवा वया इवानुरोहति^१ ॥

अपासदेतु^२ निर्ऋतिर्नेहास्या अपि किं चन ।

अगोतां नाष्टौ^३ पाप्मानं सर्वं तदप्रहन्महे ॥

अपास्य नैर्ऋतां पाशां मृत्योरेकशतं चये ।

अपास्य ये^४ सिताः पाशा मृत्योरेकशतं सुवे^५ ॥

ये ते पाशा एकशतं मृत्यो मर्त्याय हन्तावे ।

तींस्ते^६ यज्ञस्य मायया सर्वानवयजामहे ॥

देवीमहं निर्ऋतिं^७ बाधमानः पितेव पुत्रं दमये^८ वंचोभिः ।

यां जायमानस्य जायमानस्य^९ शिरो देवीं प्रति सूरिर्विचष्टे ॥^{१०}

शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ।

शं योरभिस्रवन्तु नः ॥^{११}

ऊर्जं बिभ्रद्भुवनिसुमेधा गृहाणां^{१२} मोदमाना सुवचोः ।

अघोरेण चक्षुषाहं शिवेन गृहाणां^{१३} पश्यन्वय उत्तिरामि ॥

गृहाणामायुः^{१४} प्र वयं तिराम गृहा अस्माकं प्रतिरन्तायुः ।

येन देवा ज्योतिषोर्ध्वा उदायन्येनादित्या वसवो येन रुद्राः ।

येनाङ्गिस्तो महिमानमानशुस्तेनैतु यजमानस्त्वस्ति ॥

स्योना पृथिवि भवानृक्षरा निवेशनी ।

यच्छा नशर्म^{१५} सप्रथाः^{१६} ॥

^१ So Ch; RV 2, 5, 4 रोहते
verhanden; darnach accentuirt

^२ Von hier ab wiederum ein Stück in T 1

vorhanden; So meine Correctur, Ch अपोत्यादाष्टौ, T 1
अगोतावाष्टौ

^३ So meine Correctur, Ch अपोत्यादाष्टौ, T 1

^४ Accent von mir gesetzt; in T 1 ये ohne Accent

^५ So T 1

^६ सिताः etc.; in Ch सितावापाशा मृत्योरेकशतं सुवे

^७ So T 1, in Ch तींस्ते

^८ Ch

^९ निर्ऋतिं

^{१०} So Ch, ohne Accent, T 1

^{११} पुत्रादयः, aber TS 4, 2, 5, 4 पुत्रं दमये

^{१२} Accent corrigirt. In T 1 auch das 2

^{१३} जायमानस्य accentuirt; in Ch ist dasselbe

durchstrichen, erscheint also del.

^{१४} Hier bricht T 1 ab.

^{१५} Vgl. AV

1, 6, 1.

^{१६} So corr. Ch यदाताम् ॥ मो

^{१७} So corr. Ch यदाताम्

^{१८} So

corr. Ch यदातामायुः

^{१९} So corr. Ch न शर्म, aber cf. RV 1, 22, 15; MS 4, 12, 2.

^{२०} So Ch; RV 1, 22, 15 सप्रथाः; desgl. MS 4, 12, 2.

वाक्ता समुद्र' उपदधातु प्रजावनिं रायस्योपवनिं मह्यं वाजिनाय
महो ध्रुवा सलिलासि ज्योतिष्मती सा स्वर्गं लोकं प्रजानीहि प्रजा-
पतिः प्रजापतौ सादयतु नयाङ्गिस्वद्भुवा सीद ॥ १३ ॥

उदस्यावनजिज्ञोर्जिदश्चजिद्विरण्यजित्सूनृतया' परीवृतः ।

१ एतचक्रेण' सविता' रथेनोर्जो भागं पृथिवीमेत्यापृणन्' ॥

सं वरचान्दधातन' निराहावं' कृणोतन ।

सिञ्चामहा अचतं वयमुद्रिणं विश्वाहादस्तमंक्षितम् ॥

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्तादिं सीमतस्सुरुचो वेनं आवः ।

सं बुध्या उपमां अस्य विष्टास्ततश्च यौनिमसतश्च' विंवः ॥

१० अनाप्ता यां वः प्रथमां यस्यां कर्माणि कुर्वते ।

वीराचो अच मां दर्भस्तद्व' एतत्पुरो' दधे ॥

पथै पुं प्रपन्व' वाजसातये परि वृचाणि सक्षणिः ।

द्विषंस्तरथ्या' ऋण्यां न ईयसे ॥

सहस्रधारं ऽव ते समस्तरन्दिवो नाके मधुजिह्वा असथंतः ।

११ तस्य स्पशो न निमिषन्ति भूर्णयः पदे पदे' पाणिनस्सन्ति सैतवः ॥^{१३}

मलिङ्गुचो नामासि त्रयोदशो मास' इन्द्रस्य शर्मासीन्द्रस्य व-
र्मासीन्द्रस्य वरूधमसि ते त्वा प्रपद्ये संगुस्साश्चस्संपुरुषः ॥^{१४} सह यन्मे
ऽस्ति तेन सं मे गर्भं च यन्मे च भव गायत्रीक्षौमभिः प्रविशामि

^१ So corr Ch समुद्रा ^२ Dies Capitel accentuirt nach T1, Brl fol 117 und W^१ ^३ W2 एतचक्रेण MS 2, 7, 12 एकचक्रेण ^४ Brl त्यापृणन्, W2 पृणन्, cf MS 2 7 12 वृचिष्या यात्यापृणन् ^५ So T1 und Brl fol 117, desgl Ch, ohne Accent W2 स यार्चं दधातव TS 4, 2 5, 5 स यार्चा द ^६ So T1, Brl und W^१ resp निराहावद्भु, Ob निराहाव TS 4, 2 5, 5 निराहावान W^१ मास', desgl Ch, ohne Acc vgl Lkth 16, 15 20 5, MS 2 7, 1a, TS 4, 2, 8 2 ^७ T1 मा दर्भस्त' Brl मा दर्भस्त' W2 मा दर्भस्त', Ch मदभस्तद्वा cf AV 4 7, 7 ^८ W2 हतं पुरोदधे, cf AV 4, 7, 7 ^९ So T1 Brl, W 2, in Ch वृचतु cf RV 9, 110, 1 ^{१०} T1 तरथ्या, cf RV 9, 110, 1 ^{११} So T1 und Brl, in W2 पदे पदे ^{१२} Vgl zu dem ganzen Verse RV 9, 74 6 ^{१३} So T1 und Brl, in Ob त्रयोदश मास, W^१ त्रयोदश मासा ^{१४} So T1 und Brl, desgl Ch ohne Accent, in W2 संगुपाश्वस्सुपुरुष

चिपुंभं^१ त्वचां प्रविशामि जगतीं मसि^२न प्रविशाम्यनुपुंभसखां प्र-
विशामि पङ्क्तिं मज्जां^३ प्रविशामि ॥

ऐन्द्रायं वमै बहुलं यदुयै विंशे देवा नाति विध्यन्ति शूराः ।

तन्त्रेखायतां तन्वृस्सर्वतो महदायुष्मन्तो जरांमुपगच्छेम जीवाः ॥ १४ ॥

इति श्रीमद्यजुषि काठके चक्रशाखायामोरिमिकायां सौवाम- ५
शीनामाष्टाविंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥'

यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्तमुद्रादुत वा पुरीषात् ।

श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं^१ महि जातं ते अर्बन् ॥

अभ्यस्यादिश्वाः^२ पृतना अरातीस्तदगिराह तदु सोम आह ।

बृहस्पतिस्सवितेन्द्रस्तदाह पूषा माधात्मुकृतस्य लोके ॥

10

आस्यादुदस्यादजनिष्ट विप्रो व्यास्यन्मृधो अग्निशीत बाहू ।

समपृक्षि ज्योतिषा सूर्यस्य परा बाधस्व निर्वृतिं पराचैः^३ ॥

प्रजापतिस्त्वा सादयतु ॥

दिवो मूर्धासि पृथिव्या नाभिरुर्गपामोपधीनाम्^४ ।

विश्वायुष्मर्षं सप्रथा नमस्पथे वयस्स्वस्सदः^५ ॥

15

^१ So T1 und Brl, in W2 चेटुभ, desgl. Ch, ohne Accent

^२ T1 und

Brl मज्जा, W2 मज्जा, Ch मज्जा

^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch

^४ So corr Ch तपस्तुत्यं, vgl. RV 1, 163, 1, in Kāth selbst nur noch die Anfangs-
worte des Verses an zwei Stellen (10, 6, 5, 6, 3)

^५ So corr Ch अग्न्यस्ता,

cf. TS 4, 2, 6, 1, MS 1, 5, 3, 1, 6, 2

^६ Ch निवृत्तिव्यं, kein Parallelvers

^७ So corr Ch नाभिरुर्ग

^८ Vgl. Kāth 18, 15, wo der Vers anders abschließt,

cf. auch MS 2, 12, 3, VS 18, 54

प्राचीनमूर्ध्वमधरागपागुददेवाः^१ पान्तु^२ यजमानममृतमृतात्^३ ।

तेन वक्षणा तेन च्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वङ्गुवा सीद ॥

आपो रेवतीः क्षयथा हि वस्वः क्रतुं च भद्रं विभृथामृतं च ।

रायथ स्थ स्वपत्यस्य पत्नीस्सरस्वती तद्गृणते वयो धात् ॥

- ५ अर्थेतस्स्यान्वगतो^४ उपेर्वस्तेजसा देवताभिर्गृह्णामि शर्म च स्य
वर्म च स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि ज्योतिषे वी
शुक्रास्य वीर्यावतीरिन्द्रस्य व इन्द्रियावतो देवताभिर्गृह्णाम्यमृतं च
स्य सत्यं च स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि चक्षुषे
वां मन्द्रास्स्थाभिभवो^५ विश्वेषां वो^६ देवानां देवताभ्यो गृह्णामि
१० रक्षोघ्नीश्च स्यरातिघ्नीश्च^७ स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्साद-
यामि रेतसे वामधिपतिरस्यूर्जस्वानादित्यानां वो देवानां देवता-
भिर्गृह्णामि सपत्नघ्नीश्च स्थाभिमातिघ्नीश्च स्य देवस्य वस्सवितुः प्र-
सवे मधुमतीस्सादयामि प्रजाभ्यो वां व्रजक्षितस्स्योर्ध्वथितो वृहस्प-
तेर्वो वक्षणा देवताभिर्गृह्णामि वसु च स्य वामं च स्य देवस्य वस्स-
१५ वितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि तेजसे वां क्षत्रभृतस्स्यौजस्तिनीर्मि-
चावरुणयोर्वो देवयोर्देवताभिर्गृह्णामि भूतं च स्य भव्यं च स्य देवस्य
वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि वचसे वां दिवि थयस्वान्त-
रिक्षमापृण पृथिव्यां कल्पस्व ॥ १ ॥

यददस्संप्रयतीरहा अनदता^८ हते ।

- २० तस्मादा नद्यो^९ नाम स्य ता वो नामानि सिन्धवः ॥

यत्प्रेषिता वरुणेनाच्छीर्मे^{१०} समवल्गता ।

तदिन्द्र आपोद्यतीर्वस्ससादापो अनुष्टुन ॥

^१ So corr Ch मूर्ध्वम^१ ^२ So corr Ch पान्तु ^३ So Ch, kein Parallel
vers ^४ Ch अर्थेतस्स्यान्वगतो vgl TS 1, 8, 11, 1 ^५ So corr Ch वक्षणे
वासम भूयो ^६ Dies wo fehlt in Ch und ist von mir ergänzt ^७ So corr
Ch स्यराति ^८ So corr Ch अनददता aber cf MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 2,
AV 3, 13, 1 ^९ Ch schreibt zwei Mal nach einander नद्यो नद्यो ^{१०} Ch
वरुणेनाच्छीर्मे, vgl AV 3, 13, 2, anders MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 2

अपकामं स्यन्दमाना अवीवरत^१ वो हिकम्^२ ।
 इन्द्रो वशशक्तिभिर्देवीस्तस्माद्धानाम^३ वः प्रियम् ॥
 एको देवो अण्यतिष्ठत्स्यन्दमाना उपेत्य ।
 उदानिपुर्महीरिति तस्मादुदकमुच्यते ॥^४
 आपो देवीर्धृतमिदाप आसन्नशीघ्रोमौ विभ्रत्याप इज्जाः ।
 तीघा रसो मधुपृचामरंगम^५ आ मा प्राणेन सह वर्चसागन् ॥
 तपो योनिरसि प्राजापत्यं विश्वाभिस्त्वा धीभिरुपदधामि ॥^६
 ये यज्ञं समगृह्णन्देवा देवेभ्यस्परि ।
 तान्गायत्री नयन् प्रजानती स्वर्गे लोके अमृतं दुहाना ॥
 ये ज्योतींतीपि संदधति स्वरारोहन्तो अमृतस्य लोकम् ।
 ते यन्तु प्रजानन्तो यज्ञं दधानास्सुकृतस्य लोकम् ॥
 यः पन्था विततो देवयानगृह्णन्तोभिर्विगृहीत एति ।
 तेनातिष्ठ दिवमन्तरिक्षं यज्ञं गृहीत्वा सुकृतस्य लोकम् ॥
 ये पशवो मेध्यासो यज्ञस्य योनिमभिसंवभूवुः ।
 तान्ददन्ते कवयो विपश्चिन्तो यज्ञं दुहानास्सुकृतस्य लोके ॥
 यो यज्ञस्सहस्रधारो द्यावापृथिव्योरधि निर्मितः ।
 तेनैतु यजमानस्त्वस्या दिवो ऽधि पृष्ठमस्थ्यात् ॥
 आयवे स्वाहायुष्कृते^७ स्वाहायोः पत्नने स्वाहा विष्णवे स्वाहा
 बृहस्पतये स्वाहा ॥
 अद्भ्यस्संभृतः पृथिव्या रसो विश्वकर्मणस्समवर्तताधि ।
 तस्य त्वष्टा विद्धदूषमेति तन्मर्त्यस्य देवमाजानमये ॥^८

^१ So corr. Ch अवीरवत, vgl. AV 3, 13, 3; MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 3.

^२ Vgl. TS 5, 6, 1, 3. ^३ So corr. Ch द्यौं तस्माद्वापाम ^४ Vgl. AV 3, 13, 4, MS 2, 13, 1.

^५ So corr. Ch मधुपेजा; vgl. oben 35, 3; MS 2, 13, 1; AV 3, 13, 5; TS 5, 6, 1, 3. ^६ So corr. Ch घात; aber vgl. oben 35, 3; MS 2, 13, 1; AV 3, 13, 5; TS 5, 6, 1, 3. ^७ Vgl. MS 2, 13, 2 ^८ So corr. Ch

स्यादायुष्टवे ^९ Vgl. MS 2, 7, 15; VS 34, 17; TAr. 3, 13; 10, 1, 3.

चिवृत्ते अग्रे शिरस्तेन अग्रे शिरः पञ्चदशौ ते अग्रे^१ बाहू तौ मे
अग्रे^२ बाहू सप्तदशस्ते अग्रे आत्मा स मे अग्रे आत्मैकविंशौ ते अग्रे
ऊरू तौ मे अग्रे ऊरू त्रिणवौ ते अग्रे अष्टीवन्तौ तौ^३ मे अग्रे^४
अष्टीवन्तौ चयस्त्रिंशं ते अग्रे प्रतिष्ठानं तन्मे अग्रे प्रतिष्ठानं चिवृत्ते
५ अग्रे शिरस्तेन माभिपाहि पञ्चदशौ ते अग्रे बाहू ताभ्यां माभिपाहि
सप्तदशस्ते अग्रे आत्मा तेन माभिपाद्यैकविंशौ ते अग्रे ऊरू ताभ्यां
माभिपाहि त्रिणवौ ते अग्रे अष्टीवन्तौ ताभ्यां माभिपाहि चय-
स्त्रिंशं ते अग्रे प्रतिष्ठानं तेन माभिपाहि ॥ २ ॥

cf AY 3, 13, MS 2 13 1 und 2, TS 5, 6 1

प्रजापतिस्त्वा^१ सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं व्यचस्वतीं
१० प्रयस्वतीं प्रथो ऽसि पृथिव्यसि भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया
विश्वस्य भुवनस्य धर्त्री पृथिवीं यन्ध पृथिवीं ईह पृथिवीं मा हिं-
सीर्विश्वस्मै प्राणाय व्यानायामानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राया-
मिष्ट्वाभिपातु मद्या स्वस्त्या छर्दिषा शंतमेन तया देवतयाङ्गिरस्व-
द्धवा सीद ॥

१५ चितिं जुहोमि मनसा यथा देवा इहागमन् ।
वीतिहोवा ऋतावृधः ॥
समुद्रस्य वयुनस्य यत्नज्जुहोमि^२ विश्वकर्मणे ।
विश्वाहादाभ्यै हविः ॥

स्वाहोदपुरा^३ नामास्यन्नेन विष्टा वसवो रक्षितारो ऽग्निरधि वि-
२० यत्तो अस्यां तां^४ त्वा प्रपद्ये सा मे शर्म च वर्म च भव तया देवत-

^१ So corr Ch ग्रन्थौ
ist von mir eingeschaltet.

^२ So corr Ch ग्रन्थौ

^३ Dies hier fehlt in Ch und

VS 13, 17, TS 4 4, 6, 4, 4, 3, 3

^४ So corr Ch ग्रन्थौ

^५ Vgl MS 4 9, 16,

VS 17, 75

^६ Ch schreibt यत्न ॥ जुहोमि, im Folgenden dagegen fehlen die
Versabtheilungen und sind daher von mir gesetzt vgl MS 2, 10 6 a E, TS

5, 5, 4, 3, VS 17, 75

^७ Vgl MS 2, 8, 14, TS 4, 4, 5

^८ So corr

Ch त्वा

याङ्गिरस्वङ्गुवा सीद ज्योतिरसि' ज्योतिर्मे यच्छ पृथिवीं द्वेह पृथिव्या
मा पाहि तया देवतयाङ्गिरस्वङ्गुवा सीद भूरसि भुवनस्य रेत इष्टका
स्वर्गो लोको मनसा त्वान्वारोहामि सूरसि स्वस्सीष्टका स्वर्गे लोके
चाचा त्वान्वारोहामि' यास्ते अग्र आर्द्रा^१ योनयो याः कुलायिनीर्ये
ते अग्र इन्द्रो या उ नाभयो यास्ते अग्रे तन्व ऊर्जो नाम ताभि- ५
स्त्वमुभयीभिस्सर्विदानास्स्वर्यचिन्वानास्तन्वो' निषीद ॥

मधु वाता' ऋतायते मधु द्यरन्ति सिन्धवः ।

माधीर्नस्सन्वोपधीः ॥

मधु नक्तमुतोपसा मधुमत्पार्थिवं रजः ।

मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥'

10

मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमौ अस्तु सूर्यः ।

माधीर्गावो भवन्तु नः ॥

सैसर्पन्दीन्समुद्रान्स्वर्गानपां' पतिर्वृषभ' इष्टकानाम् ।

तच्च गच्छ यच्च पूर्वं परेताः' पुरीषं वसानस्तुकृतस्य' लोकम् ॥

अपां गम्भीरं गच्छ मा त्वा सूर्यः परिताप्सीन्मायिर्वैश्वानरः' ।

15

अनु त्वा दिव्या वृष्टिस्सचतामखिद्राः' प्रजा अभिविपश्य ॥

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम् ।

पिपृतां नो भरीमभिः ॥'

स्यूता देवेभिरमृतेनागादुखा स्वसारमधि वेदिमस्थ्यात्' ।

^१ So corr Ch ऊर्जो

^२ So corr Ch द्यति

^३ So corr Ch आन्ता

^४ So corr Ch स्वर्गान्स्वर्गान्मास्त-

^५ So corr Ch घात, aber vgl RV 1, 90, 6,

MS 2, 7, 16, TS 4, 2, 3, VS 13, 27

^६ Vgl RV 1, 90, 7, zum folgenden

Verse RV 1, 90, 8

^७ Ch सप्तर्षीन्समुद्रां, aber W 2 सप्तर्षीन्समुद्रां, vgl MS

2, 7, 16, VS 13, 31 Dieser und die beiden folgenden Verse in W 2 vorhanden, doch mit so lückenhafter Accentuation, daß ich auf deren Wiedergabe verzichtet habe

^८ W 2 पति द्युषमे

^९ W 2 परेता

^{१०} W 2 नास्तु, cf aber MS

2, 7, 16 ^{११} So corr Ch ह्या समुद्रं परेताप्यौ, W 2 ह्या समुद्रं परेताप्यौ, vgl VS 13, 30

^{१२} Ch सचतामयि

^{१३} Vgl RV 1, 22, 13, MS 2, 7, 16

^{१४} So

corr Ch वेदि, vgl MS 2, 7, 16

सत्यं पूर्वभिर्ज्ञेयिभिश्चाकूपानो ऽग्निः प्रविष्टो इह तद्वधातु ॥
 पृथिवि पृथिव्यां सीद माता मातरि माता स्योना स्योनायाम् ॥
 क्रतुं देवानाममृतत्वमीमहे^१ ऽग्निं सधस्ये सदनेष्वच्युतम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसी स्तोमस्य धामन्निदधे पुरीषम् ॥
 ५ न्यधुर्माचया कवयो वयोधसमग्निं सधस्ये सदनेषु सुक्रतुम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसी स्तोमस्य धामन्यधां पुरीषम् ॥^२
 समिध्यमानि समिधा समिन्यते ऽग्निं सधस्ये सदनेष्वहुतम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसी स्तोमस्य धामन्पवमानमाभृतम् ॥
 समास्त्वापे ॥ ३ ॥ cf MS 2, 7, 16, 2, 8, 14, 2, 10, 6, 4, 9, 16 etc.

- 10 विश्वकर्मा^३ दिशो पतिः प्रजापतिस्सं नः पशून्पातु सं मां पातु
 तया देवतयाङ्गिस्त्वंद्भुवां सीद प्रजापतिर्दिशो पतिः प्रजापतिस्सं
 नः पशून्पातु सं मां पातु^४ तया देवतयाङ्गिस्त्वंद्भुवां सीद रुद्रो दि-
 शो पतिर्वैरुणो दिशो पतिरग्निर्दिशो पतिः प्रजापतिस्सं नः पशू-
 न्पातु सं मां पातु तया देवतयाङ्गिस्त्वंद्भुवां सीद ॥ मां छन्दस्तृ-
 15 थिव्यग्निर्देवता^५ प्रमां छन्दस्तदन्तरिक्षं वांतो देवता प्रतिमां छन्द-
 स्तदं द्यौस्सूर्यो देवतासीवयं छन्दस्तद्दिशस्सोमो^६ देवता विरादं छं-
 दस्तद्वाग्ब्रह्मणो देवता गायत्री छन्दस्तदजां^७ बृहस्पतिर्देवता त्रिष्टु-
 प्छन्दस्तद्विरण्यमिन्द्रो देवता जंगती छन्दस्तद्वी^८ प्रजापतिर्देवतानु-
 ष्ठुंछन्दस्तदायुर्मित्रो देवतोष्णिहा छन्दस्तद्वधुः^९ पूषा देवता बृहती^{१०}

^१ So corr Ch क्रतुदेवानाममृतत्वमीमहे, vgl MS 2, 7, 16

^२ Vgl MS 2, 7, 16

^३ Dies Capitel accentuirt nach T1, T3 und BrI fol 72 73

fehlt in Ch, die Worte finden sich aber in den accentuirten Mss, desgl in W 45, wo dies Textstück ebenfalls vorliegt doch ohne Accente

^४ T1, T3 und BrI schreiben मा छः

^५ T1, T3 und BrI प्रमां छः

^६ T1, T3 und BrI प्रतिमां छः

^७ W 13 द्यौस्सूर्यो देवतासीवयं छन्दस्तद्वी

^८ Ch गायत्री छः, T1, T3 und BrI गायत्री छः

^९ Ch जंगती छः, T1, T3 und BrI जंगती छः

^{१०} T1, T3 und BrI पूषा देवता

छन्दस्तद्वृष्टिः पञ्चन्यो देवता पङ्क्तिच्छन्दस्तदंशः परमेष्ठी देवता तेन
ग्रन्थणा तेन छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवासीदत' ॥ ४ ॥

cf. TS 5. 5, 5; MS 2, 13, 14.

ऋतसदसि सत्यसदसि तेजससदसि वर्चससदसि यशससदसि गृणा-
नासि धामासि धाम्ने त्वा धामभ्यस्त्वा धामसु^१ सीद सनिरसि सत्ये
त्वा सनेयं विक्षिरसि विक्ष्यै त्वा विदेयं कर्मासि कर्मणे त्वा क्रियासि^२
शक्तिरसि शक्त्यै त्वा शकेयं भूतिरसि भूत्यै त्वा भूयासं गूर्दां ऽसि गूर्दाय
त्वा गूर्दभ्यस्त्वा गूर्दे सीद क्ष्वं माहि क्ष्वं पिन्व क्ष्वं जिन्व क्ष्वं
यच्छ क्ष्वमसि क्ष्वाय त्वा क्ष्वेभ्यस्त्वा क्ष्वे सीद विश्वेषु त्वा पार्थि-
वेषु सादयामि विश्वेषु त्वान्तरिक्षेषु सादयामि विश्वेषु त्वा दिव्येषु
सादयामि विश्वासु त्वाप्सु सादयामि विश्वासु त्वौषधिषु सादयामि^३
विश्वेषु त्वा वनस्पतिषु सादयामि विश्वासु त्वा दिक्षु सादयामि वि-
श्वासु त्वा प्रदिक्षु सादयामि ॥ दिवि सीद स्वर्जिदसि पृतनाजिदसि
भूरिजिदस्यभिजिदसि विश्वजिदसि सर्वजिदसि सत्राजिदसि धनजि-
दसि भ्राडसि विभ्राडसि प्रभ्राडसि सपत्नहनं त्वा वर्जं सादयामि
रक्षोहनं त्वा वर्जं सादयामि पिशाचहनं त्वा वर्जं सादयामि यातु-^४
धानहनं त्वा वर्जं सादयाम्यरातिहनं त्वा वर्जं सादयाम्यभिमातिहनं
त्वा वर्जं सादयामि शत्रुहणमसि शत्रुहणं^५ भ्रातृव्यहणमसुरहणं त्वैन्द्रं
वर्जं सादयामि ॥ ५ ॥

उद्ददस्युदितिरस्युद्यत्यस्याक्रममाणास्याक्रामन्यस्याक्रान्तिरसि सं-
क्रममाणासि^६ संक्रामन्यसि संक्रान्तिरसि स्वर्गासि स्वरसीपि सीदो-^७
र्जि सीद भगे सीद द्रविणे सीद सुभूते सीद पृथिव्या यज्ञिये सीद
विष्णोः पदे सीदेडायाः पदे सीद घृतवति सीद पिन्वमाने सीद संव-

^१ So Ts und Br ganz deutlich; in T: wohl ebenso, doch nicht ganz deut-
lich; in Ch भूया सीदत; vgl. unten 39, 13 s. E.

^२ So corr. Ch धामासु

^३ So corr. Ch शत्रुहणमसि शत्रुहणं ^४ So corr. Ch संक्रामाणा

त्तरे सीद परिवत्सरे सीदेदावत्सरे सीदानुवत्सरे सीदोद्धत्सरे सीदैकस्थीं
सीद दशसु सीद शते सीद सहस्रे सीदायुते सीद प्रयुते सीद नियुते
सीदार्बुदे^१ सीद न्यर्बुदे^२ सीद वङ्गे सीद समुद्रे सीद मध्ये सीदान्ते
सीद परार्धे सीद ॥ पिन्वमानासि पिन्वमानाय त्वा पिन्वमानेभ्यस्त्वा
५ पिन्वमाने सीदतेमस्युताय^३ त्वर्तेभ्यस्त्वर्ते^४ सीद सत्यमसि सत्याय त्वा
सत्येभ्यस्त्वा सत्ये सीद संधिरसि संधये त्वा संधिभ्यस्त्वा संधिषु सीद
सँष्टिडसि सँष्टिपे त्वा सँष्टिडभ्यस्त्वा सँष्टिटसु सीद संपदसि संपदे
त्वा संपद्भ्यस्त्वा संपत्सु सीद ॥ ६ ॥

प्राची दिग्गायत्री छन्दो रथन्तरं सामाग्निर्देवता वसन्त ऋतुस्त्रि-
१० वृत्स्तोमः पञ्चदशवर्तनिस्त्रिविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातस्त्रा-
नग ऋषिर्दक्षिणा दिक् चिष्टुष्टन्दो बृहत्सामेन्द्रो देवता यीष्म ऋतुः
पञ्चदशस्तोमस्प्रदशवर्तनिर्दित्यवाङ्मयस्त्रेतायानां^५ दक्षिणाद्वातो वा-
तः प्रत्न ऋषिः प्रतीची दिग्जगती छन्दो वैरूपै साम मरुतो देवता
वर्षा ऋतुस्प्रदशस्तोम एकविंशवर्तनिस्त्रिवत्सो वयो द्वापरो ऽया-
१५ नां^६ पश्चाद्वातो वातस्सनातन ऋषिरुदीची दिगनुष्टुप्छन्दो वैराजं
साम विश्वे देवा देवता शरदृतुरेकविंशस्तोमस्त्रिणववर्तनिस्तुर्यवाङ्मय
आस्तन्दो ऽयानामुत्तराद्वातो वातः पुराण ऋषिरूर्ध्वा^७ दिक् पङ्क्ति-
श्छन्दश्शाक्तरं रैवतं साम मिचावरुणो देवता हेमन्तशिशिरा ऋतू
चिणवस्तोमस्त्रयस्त्रिंशवर्तनिः^८ पष्ठवाङ्मयो ऽभिभूर्यानां विष्वक्वा-
२० तो^९ वातस्सुपर्ण ऋषिः पितरः पितामहाः परो ऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु
ते नो ऽवन्त्वस्मिन्ब्रह्मण्यस्मिन्क्षत्रे ऽस्यामाश्रित्यस्यां पुरोधायामस्यां^{१०}
देवहूत्यां तेन ब्रह्मणा तेन च्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वहुवासी-
दत^{११} ॥ ७ ॥ cf MS 2, 7, 20, TS 4 3, 3

^१ So corr Ch दुंघे^२ So corr Ch न्यर्बुदे^३ So corr Ch नोदंतेम^४ So corr Ch त्वर्तेभ्य^५ Ch यानाद्वि^६ So corr Ch द्युतुपरो यान^७ So

corr Ch ऋषिर्दक्षिणा

^८ So corr Ch त्रिणव^९ So corr Ch विष्वक्वातो^{१०} So corr Ch पुरोधाय^{११} So corr Ch वा हुवासीदत vgl 39, 4 a E, 39, 13 a E

आयुषः प्राणं संतनु प्राणाद्धानं संतनु व्यानादपानं संतन्वपाना-
 चक्षुस्संतनु^१ चक्षुष्यश्रोत्रं संतनु श्रोत्राद्वाचं संतनु वाच आत्मानं
 संतन्वात्मनः पृथिवीं^२ संतनु पृथिव्या अन्तरिक्षं संतन्वन्तरिक्षादिवं
 संतनु दिवस्त्वस्संतनु पृथिवी वशाभावस्या गर्भो वनस्पतयो जरा-
 ख्यमिवत्सो ऽपिहोचं पीयूषो ऽन्तरिक्षं वशा धाता गर्भो रुद्रा जरायु^३
 वायुर्वत्सो घर्मः पीयूषो द्यौर्वशा स्तनयित्नुर्गर्भो नद्यवाणि जरायु
 सूर्यो वत्सो वृष्टिः पीयूष ऋग्वशा बृहद्रथन्तरे गर्भः प्रैषनिविदो ज-
 रायु यज्ञो वत्सो दक्षिणा पीयूषो विद्वशा राजन्यो गर्भः पशवो जरायु
 राजा वत्सो बलिः पीयूषः ॥ ८ ॥ cf. TB. 1, 5, 7.

भूमस्कृदसि वरिचस्कृदसि प्राच्यस्यूर्ध्वास्यन्तरिक्षमसि तेजोदां त्वा^४ 10
 तेजसि सादयामि वर्चोदां त्वा^५ वर्चसि सादयामि पयोदां त्वा पयसि
 सादयामि यशोदां त्वा यशसि सादयामि द्रविणोदां त्वा द्रविणे सा-
 दयामि पृथिव्यास्त्वा द्रविणे सादयाम्यन्तरिक्षस्य त्वा द्रविणे साद-
 यामि दिवस्त्वा द्रविणे सादयामि दिशं त्वा द्रविणे सादयामि द्रवि-
 णोदां त्वा द्रविणे सादयाम्यप्सुपदसि वयस्सदसि ज्येनसदसि गृध्रस- 15
 दसि^६ सुपर्णसदसि ॥

या देव्यसीएक आयुदां उपशीवरी^७ ।

सा मामुपशेण्व^८ जायेव पतिमिस्तदा ॥

या देव्यसीएके प्राणदा व्यानदा अपानदाश्चक्षुर्दाश्रोत्रदा वाग्दा
 आत्मदाः पृथिविदा अन्तरिक्षदा द्यौर्दास्त्वर्दाः^९ कुमारीदाः प्रफर्वीदाः 20
 प्रथमीपशदा युवतिदा उपशीवरी ॥ सा^{१०} मामुपशेण्व जायेव पति-
 मिस्तदा ॥ ९ ॥ cf. MS 2, 13, 18 und 16; TS 4, 4, 7 und 6

^१ So corr. Ch मायुषः

^२ So corr. Ch पृथिवी

^३ So corr. Ch तेजोदप्या

^४ So corr. Ch त्वर्चोदत्वा

^५ So corr. Ch त्वर्चः

^६ So corr. Ch तपसोदां

^७ So corr. Ch पशोयु

^८ So corr. Ch मुदाः

^९ So corr. Ch मा

- इयमेव सा या प्रथमा व्यौच्छत्सावास्वन्तश्चरति^१ प्रविष्टा ।
 वधूर्मिमाय नवगज्जनिवी^२ त्रय एनां महिमानसचन्ते ॥
 छन्दस्वती उपसौ पेपिशाने समानं योनिमनुसंचरेते^३ ।
 सूर्यपत्नी विचरतः प्रजानती केतुमती अजरे भूरितेसा ॥
 ५ ऋतस्य पन्थामनु तिस्र आगुह्ययो घर्मासो अनु रेतसागुः ।
 प्रजामेका रक्षत्यूर्जमेका क्षत्रमेका रक्षति देवयूनाम् ॥^४
 चतुष्टोमसदधाद्या तुरीया यज्ञस्य पक्षा ऋषयो भवन्ती ।
 गायत्री त्रिष्टुब्जगती विराडर्कं युञ्जानास्स्वराभरन्निदम्^५ ॥
 पञ्चभिर्धाता विदधा इदं यज्ञासां स्वमृज्जनपञ्च^६ पञ्च ।
 १० तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना रूपाणि क्रतवो वसानाः^७ ॥
 पञ्च व्युष्टीरु पञ्च दोहा गां पञ्चनास्त्रीमृतवो ऽनु पञ्च ।
 पञ्च दिशः पञ्चदशेन कूपास्समानमूर्धिरिभि लोकमेकम् ॥
 ज्योतिष्मती प्रतिमुञ्चते नभ उपा देवी सूर्यस्य^८ घृतेन ।
 विपश्यन्ति पशवो^९ जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्ये ॥
 १५ चिश्नस्वसार उपयन्ति निष्कृती समानं केतुं प्रतिमुञ्चमानाः ।
 ऋतूस्तन्वते^{१०} कवयः प्रजानतीर्मध्येछन्दसः^{११} परियन्ति भास्वतीः ॥

^१ So Ch, in MS 2, 13, 10 haben wir माप्यन्तश्चरति, AV 8, 9, 11 व्यौच्छत्सावास्वन्तश्चरति, TS 4, 3, 11, 1 व्यौच्छत्सावास्वन्तश्चरति, keine dieser Lesungen liegt die von Ch so nahe, daß die Correctur evident wäre, vielleicht ist मा तस्य* zu lesen? oder doch nach MS zu corrigiren?

^२ So corr Ch क्षनित्रे, aber vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 1, AV 8, 9, 11.

^३ So corr Ch सचरते, MS 2, 13, 10 und AV 8, 9, 12 = Corr, TS 4, 3, 11, 1 सचरन्ती, auch so ließe sich Ch leicht corrigiren.

^४ Vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 1, AV 8, 9, 13.

^५ So corr Ch इदं यज्ञानास्त, vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 2, AV 8, 9, 14.

^६ So corr Ch स्यमृज्जन, cf TS 4, 3, 11, 2, anders MS 2, 13, 10.

^७ So corr, Ch वसान, cf MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 2.

^८ Hier beginnt ein Fragment in W 2, einige Verse mit unvollkommener Accentuation, auf deren Wiedergabe ich verzichtet habe, cf oben 26, 11, MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 4, AV 8, 4, 15.

^९ So W 2, in Ch देवोस्तुष्टय, cf MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 3.

^{१०} W 2 वदमे

^{११} So W 2 in Ch सन्वते, vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 3.

^{१२} So Ch, in W 2 सप्यच्छ

शुक्रपद्मा नभसा ज्योतिषागाद्विश्वरूपा शवस्यमिकेतुः^१ ।
 समानमर्थे स्वपस्यमाना^२ बिभती जरामजर^३ उप आगाः ॥
 चतूनां पत्नी प्रथमेयमागादहं नेवी जनिवी^४ प्रजानाम् ।
 एका सती बहुधोपो^५ व्युच्छाजीर्णा त्वं जरय सर्वमन्यत् ॥
 चतस्रस्य धाम प्रथमा व्युपुष्यपामेका^६ महिमानं बिभर्ति ।
 सूर्यस्यैका चरति निष्कृतानि धर्मस्यैका सवितैका नियच्छते^७ ॥
 एकाष्टका तपसा तपमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रम् ।
 तेन दस्यून्यसहन्त देवा हन्तासुराणामभयच्छचीभिः^८ ॥
 अनानुजामनुजां मामकर्ते^९ सत्यं वदन्यनुयच्छ एतत् ।
 भूयासमस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो^{१०} अन्यामति मा प्रयुक्त^{११} ॥
 अभून्नु नस्सुमतौ विश्ववेदा आष्ट^{१२} प्रतिष्ठामविदन्नु^{१३} गाधम् ।
 भूयासमस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो^{१४} अन्यामति मा प्रयुक्त^{१५} ॥
 प्रथमा ह व्युवास^{१६} सा धेनुर्भवद्यमे ।

सा नः पयस्वती दुहामुत्तरामुत्तरी^{१७} समाम् ॥ ॥ १० ॥^{१८}

cf. MAitr S 2 13, 10, TS 4 3 11, AV 8 9, 11—15

अपिनर्तापाट्^{१९} क्त्वा शचीपतिस्सौहाद्येन^{२०} स्वर्गा यज्ञेन मघवान्-
 न्युना वृत्रहा वृषभेन तपसा वपद्वारेणार्धभाक् पृथिव्या सृणीको^{२१} ऽन्नेन
 गयस्मान्ना तनूमानृग्भिरन्नादस्तपसानाधृष्टसूर्येण विराट्पुत्रिभिः प्राभ-

^१ So Ch in W 2 Lücke vgl. TS 4, 3 11 5 शयनोर-
 स्यस्यमाना W 2 नमस्तपस्यमाना vgl. TS 4 3 11, 5 ^२ So corr Ch जरामजर-
 W 2 जराम उप ^३ So corr Ch जनिवे vgl. MS 2 13 10 TS 4, 3 11, 5
^४ So corr Ch धोपो ^५ So corr Ch व्युच्छाजीर्णा vgl. MS 2 13, 10, TS 4, 3 11, 5
^६ Ch कर्तव्य- ^७ Vgl. TS 4, 3 11, 3 ^८ So corr Ch जजामकर्त, W 2 मामकर्त,
 vgl. TS 4, 3, 11, 3 ^९ So W 2, in Ch नो ^{१०} W 2 मा प्रयुक्त ^{११} So corr
 nach Anleitung von TS 4, 3, 11, 4 Ch schreibt आष्टा ^{१२} So corr Ch गविष्टे
 नु, W 2 hier nicht mehr vorhanden, TS 4, 3, 11, 4 मविष्टदि ^{१३} So corr Ch
 नो ^{१४} So corr Ch यथायम vgl. MS 2 13, 10 a E, TS 4, 3, 11, 5 ^{१५} Ch
 सुतरामुत्तरा ^{१६} So corr Ch ॥ ११ ॥ ^{१७} So corr Ch अनिमतापाट ^{१८} So
 corr Ch सौहाद्येन, aber cf. TS 4, 4, 8 ^{१९} So Ch

वत्संवत्सरेण पर्यभवदभीषाद्^१ चाभीषाह्यश्चाभिवयाश्चोर्ध्ववयाश्च स-
वयाश्च बृहद्वयाश्च सासह्यश्च सहीर्यीश्च सहमानश्च सहस्वीश्चाभि त्वा
गूर नोनुमस्त्वामिद्वि हवामहे ॥ ११ ॥ cf TS 4 4 8

कंया^२ नश्चिचं आभुवदूती^३ सदावृधस्सखा ।

५ कंया शंचिष्ठया वृतां ॥

कंस्त्वा सत्यो मंदानां मैहिष्ठो मत्तदन्त्यसः ।

हढां चिदारुजे^४ वसु ॥

अभी पुं णस्संखीनामविता जरितृणां ।

शतं भवास्यूतिभिः^५ ॥

१० इन्द्रो दधीचो अस्यभिर्वृचाण्यप्रतिष्कृतः^६ ।

जघान नवतीर्नव ॥

इच्छन्नश्वस्य यच्छिरः पर्वतेष्वपथितम् ।

अविन्दच्छर्यणावति^७ ॥

अवाह गोरमन्वत^८ नाम त्वष्टुरपीच्यम्^९ ।

१५ इत्था चन्द्रमसो गृहे ॥

तमिन्द्रं वाजयामसि महे वृचाय हन्तवे ।

स वृषा वृषभो भुवत् ॥

इन्द्रस्स दामने कृत श्योजिष्ठस्स बले वृधी^{१०} ।

द्युम्नी शुक्ली^{११} स सोम्यः^{१२} ॥

^१ So corr Ch अभीषाह्यमौपासग्याः
nach Brl fol 175

^२ Ch आभुव, cf RV 4 31, 1

^३ Der Anfang des Cap accentuirt

nach Brl fol 175

cf RV 4, 31, 2 MS 2 13 9

^४ Brl अयस्युः hier bricht Brl ab

^५ So corr Ch प्रतिष्ठितः, cf RV 1, 51 13, MS 2, 13, 6

^६ Vgl MS 2 13, 6, dagegen RV 1, 51, 14 तद्विदः

^७ So corr Ch गोरः, cf RV 1, 51 15, MS 2, 13 6

^८ So corr Ch पीयस्यः, cf RV 1 84 15

^९ sic Ch in Abweichung von allen andern Texten RV 8 52 8, MS 2 17, 6 u s w

^{१०} Dort findet sich dafür द्विः

^{११} So Ch, während die andern Texte वृत्तकी lesen RV 8, 52, 8 u s w

^{१२} So corr Ch स मास्यः

गिरा वज्रो न संभृतस्सबलो अनपच्युतः^१ ।

ववक्ष उयो अस्तुतः ॥

इन्द्रमित्राग्निनो बृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः ।

इन्द्रं वाणीस्नूपत ॥

इन्द्र इक्षर्योस्सचा संमिथ आ वचोयुजा ।

इन्द्रो वज्रो हिरण्ययः ॥

इन्द्र वाजेषु नो वह^२ सहस्रप्रधनेषु च ।

उय^३ उयाभिरूतिभिः ॥

अभि त्वा शूर नोनुमो ऽदुग्धा इव घेनवः ।

ईशानमस्य जगतस्स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुयः ।

ईशानमिन्द्र तस्थुयः ॥^४

न त्वावाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो^५ न जातो न जनिष्यते ।

अथायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनो^६ गयन्तस्त्वा हवामहे ॥

त्वामिदि हवामहे साता^७ वाजस्य कारवः ।

त्वां वृषेष्विन्द्र सत्यतिं नरस्त्वां काष्ठास्वर्वतः ।

त्वां काष्ठास्वर्वतः ॥

स त्वं नश्चिव वज्रहस्त धृष्णुया महस्तवानो अद्रिवः ।

महस्तवानो अद्रिवो गामश्वं रथ्यमिन्द्र संकिर सचा वाजं न जि-

ग्युषे ॥^८

यज्ञा यज्ञा वो अयये गिरा गिरा च चक्षसे^९ ।

प्र प्र वयममृतं जातवेदसं प्रियं मित्रं न शीक्षिषम् ।

^१ So corr. Ch *पच्यतः; vgl. RV 8, 82, 9; MS 2, 13, 6 u. s. w. ^२ So Ch; in RV 1, 7, 4 श्व; desgl. MS 2, 13, 6 u. s. w. ^३ So corr. Ch उया ^४ So

corr. Ch ईशानमिन्द्र तस्थुयः न त्वार्या etc., vgl. RV 7, 32, 22; MS 2, 13, 9 u. s. w.

^५ So corr. Ch पार्थिवः न etc.; vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^६ So corr. Ch

न जनिष्यते अथायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनः गयन् vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^७ So

corr. Ch साता; vgl. RV 6, 46, 1; MS 2, 13, 9. ^८ Vgl. RV 6, 46, 2; MS

2, 13, 9. ^९ So Ch; dagegen दृष्टे in RV 6, 46, 1; MS 2, 13, 9 u. s. w.

वत्संवत्सरेण पर्यभवदभीषाद्' चाभीषाह्यश्चाभिवयाश्चोर्ध्ववयाश्च स-
वयाश्च बृहद्वयाश्च सासह्यश्च सहोयीश्च सहमानश्च सहस्वीश्चाभि त्वा
गूर नोनुमस्त्वामिद्वि हवामहे ॥ ११ ॥ cf TS 4.4.8

कया' नश्चिचं आभुवदूती' सदावृधस्सखा ।

5 कया शचिष्ठया वृता ॥

कंस्त्वा सत्यो मदानां मेहिष्ठो मत्सदन्वस' ।

दृढा चिदारुजे' वमु ॥

अभी पुं एस्सखीनामविता जरितृणां ।

शतं भवास्यूतिभिः' ॥

10 इन्द्रो दधीचो अस्यभिर्वृचाण्यप्रतिष्कृतः' ।

जघान नवतीर्नव ॥

इच्छन्नश्वस्य यच्छिर' पर्वतेष्वपथितम् ।

अविन्दच्छर्यणावति' ॥

अवाह गोरमन्वत' नाम त्वष्टुरपीच्यम्' ।

15 इत्था चन्द्रमसो गृहे ॥

तमिन्द्र वाजयामसि महे वृचाय हन्तवे ।

स वृषा वृषभो भुवत् ॥

इन्द्रस्स दामने कृत ओजिष्ठस्स बले वृधी' ।

द्युम्नी शुक्ली' स सोम्य' ॥

¹ So corr Ch दभीषाह्यश्चाभीषाह्यद्वा
nach Bel fol 175

² Ch आभुवद् cf RV 4.31.1

³ Der Anfang des Cap accentuirt

nach Bel fol 175

cf RV 4.31.2 MS 2.13.9

⁴ Bel भवम् hier bricht Bel ab

⁵ So corr Ch प्रतिष्ठत cf RV 1.84.13, MS 2.13.6

⁶ Vgl MS 2.13.6, dagegen RV 1.84.14 तद्विद्

⁷ So corr Ch गौर, cf RV 1.84.15, MS 2.13.6

⁸ So corr Ch पौष्ट्यम् s RV 1.84.15

⁹ sic Ch in Abweichung von allen andern Texten RV 8.82.8, MS 2.13.6 u. s. w. Dort findet sich dafür हित

¹⁰ So Ch während die andern Texte वनाङ्गी lesen, RV 8.82.8 u. s. w.

¹¹ So corr Ch सु मात्य

गिरा वज्रो न संभृतस्सबली अनपच्युतः^१ ।

ववक्ष उयो अस्तुतः ॥

इन्द्रमित्राग्निनो बृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः ।

इन्द्रं वाणीरनूपत ॥

इन्द्र इन्द्रयोस्सचा संमिष्ट आ वचोयुजा ।

5

इन्द्रो वज्री हिरण्ययः ॥

इन्द्र वाजेषु नो वह' सहस्रप्रधनेषु च ।

उय' उयाभिरूतिभिः ॥

अभि त्वा शूर नोनुमो ऽदुग्धा इव घेनवः ।

ईशानमस्य जगतस्स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्युपः ।

10

ईशानमिन्द्र तस्युपः ॥^२

न त्वावाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो' न जातो न जनिष्यते ।

अश्वायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनो' गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥

त्वामिद्वि हवामहे साता' वाजस्य कारवः ।

त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरत्वां काषास्वर्वतः ।

15

त्वां काषास्वर्वतः ॥

स त्वं नश्चिच वज्रहस्त धृष्णाया महस्तवानो अद्रिबः ।

महस्तवानो अद्रिवो गामश्वं रथ्यमिन्द्र संकिर सचा वाजं न जि-
ग्युषे ॥^३

यज्ञा यज्ञा वो अगये गिरा गिरा च चक्षसे' ।

20

म म वयममृतं जातवेदसं म्रियं मित्रं न शंसिषम् ।

^१ So corr. Ch 'पच्युतः'; vgl. RV 8, 82, 9; MS 2, 13, 6 u. s. w. ^२ So Ch;

in RV 1, 7, 4 ज्य; desgl. MS 2, 13, 6 u. s. w. ^३ So corr. Ch उया

corr. Ch ईशानमिन्द्र तस्युपः न त्वावाँ etc.; vgl. RV 7, 32, 22; MS 2, 13, 9 u. s. w.

^४ So corr. Ch पार्थिवः न etc.; vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^५ So corr. Ch

न जनिष्यते श्वायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनः गव्यः vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^६ So

corr. Ch साता, vgl. RV 5, 46, 1; MS 2, 13, 9. ^७ Vgl. RV 6, 45, 2; MS

2, 13, 9. ^८ So Ch; dagegen दक्षसे in RV 6, 48, 1; MS 2, 13, 9 u. s. w.

प्रियं मित्रं न शैसिपम् ॥

ऊर्जो नपाति^१ स हिनायमस्युर्दाशेम^२ हव्यदातये दाशेम हव्यदातये ।

भुवद्वाजेष्वाविता^३ भुवद्बृध^४ उत चाता तनूनाम् ॥ ॥ १२ ॥

cf. Mātr. S. 2, 13, 9 und 6 etc.

अग्ने^५ देवीं इहावह जज्ञानो वृक्तवर्हिषे ।

३ असि होता न ईद्व्यः ॥

अंगन्म महो^६ नमसा यविष्ठं^७ यो दीदाय संमिदस्त्वे दुरोणे ।

चित्रभानुं^८ रौदसी अन्तरुर्वी^९ स्वाहुतं^{१०} विश्वतः प्रत्यञ्चम् ॥

मेधाकारं विदपस्य प्रसाधनमग्निं^{११} होतारं परिभूतमं मतिम्^{१२} ।

त्वामर्मस्य^{१३} हविषस्समानमिच्छां महो वृणते नान्यं त्वत्^{१४} ॥

१० मनुष्वत्त्वा^{१५} निधीमहि मनुष्वत्तमिधीमहि ।

अग्ने मनुष्वदङ्घ्रिरो देवान्देवयतो यज ॥

अग्निर्हि वाजिनं विशे ददाति विश्वचर्षणिः ।

अग्नी^{१६} राये स्वाभुवै स प्रीतो याति वार्यमिषे स्तोतृभ्य^{१७} आभर ॥

अग्निर्देवता कृत्तिका नक्षत्रं प्रजापतिर्देवता रोहिणी नक्षत्रं मरु-

१६ तो देवतेन्वका नक्षत्रं रुद्रो देवता बाहुर्नक्षत्रमदितिर्देवता पुनर्वसु-

र्नक्षत्रं बृहस्पतिर्देवता तिष्यो नक्षत्रं सर्पा देवताशेषा नक्षत्रं पितरो

देवता मघा नक्षत्रं भगो देवता फल्गुनीर्नक्षत्रमर्यमा^{१८} देवतोत्तराः

^१ So corr. Ch शैसिपमूर्जे नपाति

^२ So corr. Ch सम्युः ॥ दाशेम; vgl. RV 6, 49, 2;

MS 2, 13, 9.

^३ So corr. Ch हुनैव्य

^४ So corr. Ch बृधः

^५ Dies Capitel

auch in T1 und BrI fol. 126 vorhanden; darnach accentuirt.

^६ So die Mes.; dagegen RV 7, 12, 1 मग्निः; desgl. MS 2, 13, 5; TBr. 3, 11, 6, 3.

^७ So T1;

in Ch यविष्ठः; BrI यविष्ठः

^८ Ch चित्रं भानु

^९ BrI fol. 126 अन्तरुर्वी

^{१०} Accent in diesem Worte ergänzt; T1 und BrI स्वाहुतं ohne Accent.

^{११} So T1 und BrI; Ch निद्रोतिारं परिभूतमतिर

^{१२} So T1 und BrI; in Ch स्वाग्नेर्मस्यः

cf. TBr. 3, 11, 6, 3; RV 10, 91, 8 anders

^{१३} So T1 und BrI; in Ch स्वाग्नेर्मस्यः

^{१४} So T1 und BrI; Ch अग्निरायः; vgl. RV 5, 6, 3; TBr. 3, 11, 6, 4.

^{१५} Ch मनुष्वत्

^{१६} So BrI; in Ch अन्तरुर्वी; T1 wohl तो न

फल्गुनीनक्षत्रै' सविता देवता हस्तौ' नक्षत्रं त्वष्टा देवता चित्रा
 नक्षत्रं वायुर्देवता निष्ठा नक्षत्रमिन्द्रापी देवता विशाखं' नक्षत्रं
 मिथुं देवतानूराधां नक्षत्रमिन्द्रो देवता ज्येष्ठा नक्षत्रं निर्वृतिर्देवता
 मूलं नक्षत्रमापो देवतापाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवतौत्तरा' अषाढा
 नक्षत्रं विष्णुर्देवताश्रव्यो नक्षत्रं वसवो देवता श्रविष्ठा नक्षत्रं वरु- ५
 णो देवता शर्तभिषङ् नक्षत्रमज एकपाद्देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमहि-
 र्बुध्न्यो देवतौत्तरे प्रोष्ठपदा नक्षत्रं पूषा देवता रेवती नक्षत्रमश्विनौ
 देवताश्रयजौ नक्षत्रं यमो देवतापभरणीनक्षत्रमग्रे रुचस्थ प्रजाप-
 तेस्सोमस्य धातुर्भूयांसं' प्रजनिषीय तेन वंशणा तेन च्छन्दसा तया
 देवतयाङ्गिरस्वद्भुवांस्सोदत्' ॥ १३ ॥

10

cf. TBr. 3, 11, 6, 3 und 4; Mātr. S. 2, 13, 20

अग्निर्मूर्धायमग्निस्तामगे पुष्करादधि ॥

हुवे वस्सुद्योत्मानं सुवृक्तिं विशमग्निमतिथिं सुप्रयसम्' ।

मित्र इव यो दिधिषाम्यो भूदेव आदेवे जने जातवेदाः ॥

पुरो यो मन्द्रं दिथ्यं सुवृक्तिं प्रयति यज्ञे अग्निमध्वरे दधिध्वम् ।

पुर उक्थेभिस्स' हि नो विभावा स्वध्वरा करति जातवेदाः ॥

12

का त आकूतिर्मनसो वराय भुवदग्ने शंतमा' का मनीषा ।

को वा यज्ञैः परि दक्षं त आय केन वा ते मनसा दाशेम¹⁰ ॥

जनस्य गोपा अजनिष्ट जागृविरगिस्सुदक्षस्सुविताय नव्यसे ।

धृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा ह्युमद्विभार्ति भरतेभ्यश्नुचिः¹¹ ॥

¹ So Brl; in T1 तत्र कश्चनो न*, in Ch तत्र कश्चनोर्न* ² So die Mss.,
 wehn nicht vielleicht T1 doch हस्तौ bietet; in MS 2, 13, 20 हस्तौ, Caland corr.
 हस्तौ ³ So T1 und Brl, in Ch विशाखा, aber auch MS 2, 13, 20 विशाखे ⁴ So
 T1 und Brl; in Ch विश्वे द्वेयो उत्तरा ⁵ So T1 und Brl, in Ch धातु भू' ⁶ So
 T1; desgl. Ch, ohne Accent; in Brl भूयां सोदत् ⁷ So corr. Ch सुप्रयासम्, aber
 vgl. RV 2, 4, 1. ⁸ So corr. Ch उत्तेभिः; vgl. RV 6, 10, 1 ⁹ So corr.
 Ch शतमा; vgl. RV 1, 76, 1. ¹⁰ Erste Hand in Ch दग्नेम ¹¹ So corr. Ch
 भरतेभ्यश्नुचिः; vgl. RV 5, 11, 1; MS 2, 13, 7; TS 4, 4, 1, 2; VS 15, 27.

त्वामग्रे अङ्गिरसो गुहा हितमन्वविन्दज्जिह्वियाणं^१ वने वने ।

स जायसे मथ्यमानस्सहो महत्त्वामाहुस्सहसस्पुवमङ्गिरः^२ ॥

यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरोहितमग्निं नरस्त्रिपथस्ये समीधिरे ।

इन्द्रेण देवैस्सरथं स बर्हिषि सीदन्नि होता यजथाय मुक्रतुः^३ ॥

४ त्वामग्रे हविष्मन्तो देवं मर्तास ईडते ।

मन्ये त्वा जातवेदसी स हव्या वक्ष्यानुपक्^४ ॥

त्वां चित्रश्रवस्तम हवन्ते विष्णु जन्तवः ।

शोचिष्केशं पुरुप्रियाग्रे हव्याय वोढवे ॥

यद्वाहिष्ठं तदग्ये बृहदर्चं विभावसो ।

१० महिषीवं त्वद्रयिस्त्वद्वाजा^५ उदीरते ॥

आ ते अग्न इधीमहि ॥

आ ते अग्न ऋचा हविःशुक्रस्य शोचिपस्पते ।

सुश्वन्द्र^६ दस्य विशपते हव्यवाट् तुभ्यै हूयत इपि स्तोतृभ्य आभर ॥

अग्निं तं मन्ये यो वसुरस्तं यं यन्ति धेनवः ।

११ अस्तमवन्त आशवो ऽस्तं नित्यासो वाजिन इपि स्तोतृभ्य आभर ॥

॥ १४ ॥ cf. Maitr S 2 13 7, TS 4 4 4, VS 15 20 fig

अग्निं नरो दीधितिभिररण्योर्हस्तच्युती जनयन्त प्रशस्तम् ।

दूरेदृशं गृहपतिमर्थयुम् ॥

तमग्निमस्ते वसवो^७ नृण्वन्सुप्रतिचक्षमवसे कुतश्चित् ।

१० दक्षाव्यो यो दम आस नित्यः^८ ॥

प्रेक्षो अग्रे दीदिहि पुरो नो ऽजसया सूर्या यविष्ठ ।

^१ So corr Ch दान vgl RV 5 11, 6, MS 2, 13, 7, TS 4 1, 4 3, VS 15, 29

^२ So corr Ch स जायते मथ्यमानस्सहो महत्त्वामाहुस्सहसस्पुवमङ्गिरः, vgl RV 5, 11, 6, MS 2, 13, 7 u s w ^३ Vgl RV 5 11, 2 ^४ So corr Ch म दध्या यत्तानुवह, vgl RV 5, 9, 1 ^५ So corr Ch त्वद्रयिस्त्वद्वाजा, vgl RV 5, 6 4 ^६ So corr Ch मण्डट, vgl RV 5, 9, 5 ^७ So corr Ch वसवो दसो, vgl RV 7, 1, 2

^८ So corr Ch दम आस नित्यः, vgl RV 7, 1, 2

त्वीं शश्वन्त उपयन्ति वाजाः ॥
 एना वो अग्निं नमसोर्जो नपातमाहुवे ।
 प्रियं चोत्तिष्ठमरतिं स्वधरं विश्वस्य दृतममृतम् ॥^१
 अग आयाह्यग्निभिर्होतारं त्वा वृणीमहे ।
 आ त्वामनक्तु प्रयता हविष्मती यजिष्ठं वर्हिंरासदे ॥
 उदस्य शोचिरस्यादाजुह्वानस्य^२ मीढुपः ।
 उद्धूमासो अरुपासो दिविस्पृशस्समग्निमिन्धते नरः ॥
 अग्रे वाजस्य गोमत ईशानस्सहसो यही ।
 असे धेहि जातवेदो महि श्रवः ॥^३
 स इधानो^४ वसुष्कविरगिरीडेन्यो^५ गिरा ।
 रेवदस्मभ्यं पुर्वणीक दीदिहि ॥
 द्यपो राजन्तु त्मनाग्ने वस्तोरुतोपसः ।
 स तिग्मजम्भ रक्षसो दह प्रति ॥^६
 भद्रो नो अग्निराहुतो भद्रा रातिसुभग भद्रो अध्वरः ।
 भद्रा उत प्रशस्तयः ॥^७
 यस्समिधा य आहुत्या^८ यो वेदेन ददाश मर्तो अग्नये^९ ।
 यो नमसा स्वधरः ॥
 तदग्ने^{१०} दुम्नमाभर यत्तासाहस्तदने कंचिदचिणम् ।
 मन्यं जनस्य दूढ्यः ॥

^१ Vgl. RV 7, 16, 1; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 4; VS 15, 32. ^२ So corr.
 Ch शुचिरः; vgl. RV 7, 16, 3; TS 4, 4, 4, 5. ^३ Vgl. RV 1, 79, 4; MS 2, 13, 8;
 TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 35. ^४ So corr. Ch एधानो; vgl. RV 1, 79, 5; MS
 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 36. ^५ So corr. Ch रेडेन्यो; vgl. RV 1, 79, 5;
 MS 2, 13, 8 u. s. w. ^६ Vgl. RV 1, 79, 6; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 5; VS
 15, 37. ^७ Vgl. RV 8, 19, 19; MS 4, 12, 5; VS 15, 38. ^८ So Ch; vgl.
 RV 8, 19, 5 चाहुतो ^९ So corr. Ch यानयो; vgl. RV 8, 19, 5. ^{१०} So corr.
 Ch उदने; vgl. RV 8, 19, 15; in Ch offers उ für त gesetzt.

अग्निं होतारं मन्ये दास्वन्तं वसु^१ सूनुं सहस्रो जातवेदसं विप्रं न
जातवेदसम् ।

य ऊर्ध्वया स्वधरो देवो देवाच्या^२ कृपा ।

घृतस्य विश्वाष्टिमनुवष्टि शोचिषाजुह्वानस्य^३ सर्पिषः ॥

५ यजिष्ठं त्वा यजमाना हुवेम ज्येष्ठमङ्घ्रिरसां विप्र मन्मभिर्विप्रेभिश्चुक्र
मन्मभिः^४ ।

परिह्वानमिव^५ द्यां होतारं चर्षणीनाम् ।

शोचिष्केशं वृषणं यमिमा विशः प्रावन्तु^६ जूतये विशः ॥

एवेन सद्यः^७ पर्येपि^८ पार्थिवं मुहुर्गीरितो^९ वृषभः कनिकददधद्रेतः
कनिकदत् ।

10

शतं चक्षाणो^{१०} अक्षभिर्देवो वनेषु तुर्वणिः ।

सदो दधान उपरेषु सानुष्वग्निः^{११} परेषु सानुषु ॥

अचेत्यग्निश्चिकितिर्हव्यवाट् स सुमद्रथः^{१२} ।

अग्निश्चुक्रेण शोचिषा बृहत्सूर्यो अरोचत ॥

१५ भन्मृग्राण्यप द्विपो^{१३} दहन्वर्क्षीसि विश्वहा ।

अग्निर्विश्वस्य राजति ।^{१४} अग्निर्विश्वं विराजति ।

अग्निस्सर्वं विराजति ॥ ॥ १५ ॥

cf Māitr S 2, 13 8, TS 4 4 4, VS 15 32 fig

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां यदक्रन्दो
नामैकोनचत्वारिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^{१५}

^१ So corr Ch वसु

^२ So corr Ch देवाच्या

^३ So corr Ch जुह्वान

मः, vgl RV 1, 127, 1, MS 2, 13 8, TS 4 4 4, 8, VS 15, 47

^४ So corr

Ch मन्मभिर्विप्रेभिश्चुक्रमन्मभिः, vgl RV 1, 127, 2

^५ So corr Ch परिह्वान, vgl

RV 1, 127, 2

^६ So corr Ch विप्रेभ्यःप्राप्तं, vgl RV 1, 127, 2

^७ So

corr Ch सद्यः, vgl RV 1, 128, 3

^८ So Ch, RV 1, 128 3 पर्येति

^९ So

Ch, vgl RV 1, 128, 3

^{१०} So corr Ch चक्षुः, vgl RV 1, 128 3

^{११} So

corr Ch सानु

^{१२} So corr Ch किति एव्यवाट् समुद्र, vgl RV Val 6, 5

^{१३} So corr Ch भन्मृग्राण्यप द्विप, vgl RV 8, 43 28

^{१४} So corr In Ch

राजति च^{१५} ^{१५} So die Unterschrift des Capitels an Ch

हिरण्यगर्भस्समवर्तताये' भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।
 स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यः प्राणतो निमिपतश्च^१ राजा पतिर्विश्वस्य जंगतो बभूव ।
 ईशे यो अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यं ओजोदा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिषं यस्य देवाः ।
 यस्य छायांमृतं यस्य मृत्युः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 येन द्यौर्यां पृथिवी च^२ दृढा येन स्वस्त्यभित^३ येन नाकम् ।
 यो अन्तरिक्षं विममे वरीयः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यं इमे द्यावापृथिवी तस्तभाने अंधारयद्रोदसी^४ रजमाने ।
 यस्मिन्विधि विततस्मूर^५ एति कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यस्थेमे विश्वे गिरयो महित्वा समुद्रं यस्य रसंया सहाहुः^६ ।
 दिशो यस्य प्रदिशः पञ्च देवीः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 आपो ह यन्महती विश्वमायन्गर्भे^७ दधाना जनयन्तीरग्निम् ।
 ततो देवानां निरवर्ततासुरैकः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 आ नः प्रजा जनयतु प्रजापतिर्धाता दधातु मुमनस्यमानः ।
 संवत्सरं ऋतुभिश्चाक्षुपानो मयि पुष्टिं पुष्टिपतिर्दधातु^८ ॥ १ ॥
 cf Mātr. S 2, 13 23, TS 4, 1 8 3 flg, RV 10, 121 usw

प्राणापानाभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्म्याधाराभ्यां त्वा सयुजा
 युजा युनज्मीन्द्राग्निभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्मि च्छन्दोभिस्त्वा स्तो-
 मेभिस्त्वोक्थेभिस्त्वा^९ तेजसे त्वा वर्चसे त्वा रथ्यै^{१०} त्वा प्रोषाय त्वा स-
 जातानां मध्यमेष्टेयाय मया त्वा सयुजा युजा युनज्मि ॥

^१ Dies Capitel in Bel fol 95 und 96 vollständig vorhanden, größtentheils auch in Ts, ein kleines Fragment in Tz. Nach diesen Mss accentuirt. ^२ Ch निसेव. ^३ Das च fehlt in Ch und Ts. ^४ Bel und Ts स्वस्त्यभित. ^५ Ch द्रोदसे. ^६ Hier kleine Lücke in Ts, gerade dies Stück im Fragment von Ts vorhanden. ^७ So Accent corrigirt, Mss सहायुः. ^८ Ch मायवर्मे. ^९ So Accent corrigirt, Bel und Ts पुष्टिपति. ^{१०} So corr Ch रथ्यैतेभि. ^{११} So corr Ch रथ्यै.

त्वामये वृषभश्चेकितानं पुनर्युवानं जनयन्नुपागाम् ।
अस्यूरि^१ शौ गार्हपत्यानि सन्तु तिग्मेन नौ ब्रह्मणा सैशिशधि ॥
संवत्सरस्य प्रतिमां ये त्वा रात्र्युपासते ।

तेषामायुष्मतीं प्रजां रायस्योपेण सैसृज ॥^२ ॥ २ ॥

५ यो अप्स्वन्तरपिर्यो वृचे यः पुरुषे यो^३ अश्मनि ।

य आविवेश भुवनानि विश्वा तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्वेतत् ॥
पृष्टो दिवि पृष्टो अपिः पृष्ठिव्यां^४ पृष्टो विश्वा ओषधीराविवेश ।
वैश्वानरस्सहसा पृष्टो अपिस्स नो दिवा स रिषः पातु नक्तम् ॥
यस्योमे अन्तर्यो गोष्वन्तर्वेयीसि^५ य आविवेश यो मृगेषु ।

१० य आविवेश द्विपदो यश्चतुष्पदस्तेभ्यो^६ अपिभ्यो हुतमस्वेतत् ॥

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्टे ज्योतिष्मतीमन्तरिक्षं य-
च्छान्तरिक्षं दृहान्तरिक्षं मा हिंसीर्विश्वसै प्राणाय च्यानायापाना-
योदानाय प्रतिष्ठायै चरिषाय वायुष्टाभिपातु मत्स्या स्वस्त्या हृदिषा
शंतमेन तथा देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीदान्तरिक्षमधिष्ठौब्रह्मणा विष्टं

१५ रुद्रा रक्षितारो वायुरधिवियत्तो अस्यां तां त्वा^७ प्रपद्ये सा मे शर्म च
वर्म च भव तथा देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद तेजो ऽसि तेजो मे यच्छा-
न्तरिक्षं दृहान्तरिक्षं मा पाहि तथा देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

हुतादमपिं^८ यमु काममाहुयं दातारं प्रतियहीतारमाहुः ।

यं जोहवीमि^९ पृतनासु सासहिं तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्वेतत् ॥

^१ So Ch; besser TS 5, 7, 2, 1 युवमं चै; so vielleicht zu corrigieren; vgl. zu dem Verse auch RV 6, 13, 19 (2. Hälfte)

^२ So corr. Ch अस्यूरि; vgl. RV 6, 15, 19; TS 5, 7, 2, 1. ^३ Vgl. TS 5, 7, 2, 1. ^४ So corr. Ch ये; vgl. MS 2, 13, 13.

^५ So corr. Ch पृष्ठिव्यास्यष्टो, vgl. oben 4, 16; MS 2, 13, 11; RV 1, 93, 2. ^६ So corr. Ch तेभ्यः, vgl. MS 2, 13, 13; AV 3, 21, 2. ^७ So

corr. Ch शान्तु; vgl. MS 2, 13, 13; AV 3, 21, 2. ^८ Erste Hand in Ch तारा; dann corr. in सात्वा; vgl. TS 4, 4, 5, 1 und 2. ^९ Ch यो हुतादः; das यो ist von mir gestrichen; vgl. MS 2, 13, 13 विश्वादमः

^{१०} So corr. Ch प्राणु यं ज्योतिष्मतीभिः, vgl. MS 2, 13, 13 a E.

येनेन्द्रस्य रथं संवभूवुर्वैश्वानर उत विश्वदायः ।

धीरो यश्रक्रः परिभूरदाभ्यस्तेभ्यो^१ अग्निभ्यो हुतमस्त्येतत् ॥

वेदिरसि सुधां मे धेहि वरुणस्य कुक्षी स्थो मा मा संतामं ता-
ह्यारिष्टनेमे ऽभि मा सच स्वस्त्या हृदि पा शंतमेन नमो ऽयेवैश्वान-
रस्य हरसे नमश्शरवे चायमाण चायस्व नो हन्तरधि नो ब्रूहि ॥ ५

वर्च आधायि मे तनूस्तह ओजो महदलम् ।

चयस्त्रिंशद्दीर्घाणि तान्यग्निः प्रददातु मे ॥

आ मा वर्चो ऽग्निना दत्तमेतु महि राधस्तह ओजो महदलम् ।

दीर्घायुत्वाय शतशारदाय प्रतिगृह्णामि महत इन्द्रियाय ॥

अग्ने दुग्धाये कक्षाये^२ किंशिलाये वन्याये कक्ष्य या त इपुरुवा^३ 10
नाम तस्यै ते विधेम तया नः पाहि तस्यै ते स्वाहा ॥ ३ ॥

cf. Maitr. S. 2, 13, 13; TS 4, 4, 5; 5, 5, 9, 1.

रोहितेषु त्वा जीमूतेषु सादयाम्यरुणेषु त्वा^४ जीमूतेषु सादयामि
कृष्णेषु त्वा नीलेषु त्वासितेषु त्वा जीमूतेषु सादयाम्यश्वा नामासि
दुला नामासि नितली नामासि चुपुणीका नामास्यध्वन्ती नामा-
सि मेघयन्ती नामासि वर्षयन्ती नामासि ज्योतिष्मती^५ त्वा सादया- 15
मि ज्योतिष्कृतं त्वा सादयामि ज्योतिर्विदं^६ त्वा सादयामि ज्वलन्ती
त्वा सादयामि दीपमानां^७ त्वा सादयामि मल्ललाभवन्ती^८ त्वा सा-
दयामि रोचमानां^९ त्वा सादयामि बृहज्ज्योतिषं^{१०} त्वा सादयामि भा-
स्वती त्वा सादयामि बोधयन्ती त्वा सादयामि जायती त्वा साद-
याम्यजसां त्वा सादयामि प्रसवाय त्पोषयामाय त्वा काटाक्षाय^{११} त्वा- 20

^१ So corr. Ch यश्रक्रः परिभूरिदाम्य, vgl. MS 2, 13, 13. ^२ So Ch, vgl. in
TS 5, 5, 9, 1 गदा ^३ Dies tva fehlt in Ch und ist von mir ergänzt. ^४ So
corr. Ch विदि ^५ So corr. Ch दोषमानं ^६ So corr. Ch erste Hand
ध्वन्ता, dann मन्ता, vgl. TS 1, 4, 34, Naigh. 1, 17. ^७ So corr. Ch
रोचमानं ^८ So corr. Ch तिर्य ^९ In Ch erste Hand कटाक्षाय, dann corr. in
काटाक्षाय

र्णवाय त्वा सिन्धवे त्वा समुद्राय त्वा सरसे त्वा विश्वथ्यचसे त्वा धर्ण-
साय त्वा द्रविणाय त्वा सुभूताय त्वान्तरिक्षाय त्वा ॥ ४ ॥

cf. Mātr S 2, 13, 19, TS 1, 4, 31, 4, 4, 5, 1, Tār 3, 19

द्यौरपराजितामृतेन नष्टादित्या^१ रक्षितारसूर्यो^२ ऽधिवियत्तो अस्यां
तां त्वा प्रपद्ये सा मे गर्भं च वर्मं च भव तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा^३
^५ सीद स्वरसि स्वर्मे यच्छ दिवं हेह दिवो मा पाहि तया देवतयाङ्गि-
रस्वद्भुवा सीद परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं व्यचस्व-
तीं प्रथस्वतीं भास्वतीं^४ रश्मिवतीमा या द्यां भास्या पृथिवीमुर्व-
न्तरिक्षं दिवं यच्छ दिवं हेह दिवं मा हिंसीर्विश्वसै प्राणाय व्याना-
यापानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरिचाय सूर्यस्वाभिपातु मद्या स्वस्त्या
^{१०} छर्दिषा शंतमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

उक्षान्नाय वशान्नाय सोमपृष्ठाय वेधसे ।

वैश्वानज्येष्ठेभ्यस्तेभ्यो अग्निभ्यो हुतमस्वेतत्^५ ।

प्राणो ऽसि व्यानो ऽस्यपानो ऽसि श्रोचमसि चक्षुर्नाम तया देव-
तयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

^{१५} यस्ते ऽचितं यदु चितं^६ ते अग्ने यदूनं यद्वाचातिरिक्तम् ।

विश्वे देवा अङ्गिरसश्चिनवन्नादित्यास्ते चितिमापूरयन्तु ॥

यास्ते अग्ने समिधो यानि धाम या जिह्वा जातवेदो यो अर्चिः ।

ये ते अग्ने मेडवो^७ य इन्द्रवस्तेभिरात्मानं चिनुहि प्रजानन् ॥

चित्तिमचित्तिं^८ चिनवो विविद्वान्पृष्ठेव वीता वृजिना च मर्तान् ।

^{२०} राये च नस्त्वपत्याय^९ देव दितिं च रास्वादितिमुख्य ॥

^१ So Ch^१ Vgl TS 4, 4, 5 2 चिदो darnach wohl zu corrigiren ^३ So
corr Ch भव तयागिर^२ ^४ So corr Ch लो भास्वती ^५ Vgl oben
7, 16, RV 9, 43, 11, MS 2, 13, 13 a E, TS 1, 3, 14, 7, AV 3, 21, 6, 20,
1, 3 ^६ Vgl TBr 3, 11, 6, 1 ^७ So corr Ch यो, vgl TS 5, 5,
4, 1 ^८ So Ch, vgl मेडवो TS 5, 5, 4, 1 ^९ So corr Ch चित्तिमचिति*,
vgl RV 4, 2, 11, TS 5, 5, 4, 1 ^{१०} So corr Ch मुपत्याय vgl RV 4, 2, 11,
TS 5, 5, 4, 4

वयमग्ने' धनवन्तस्स्यामालं यज्ञायोतं' दक्षिणायै ।
 मावा वदेदभि' सौमस्यैशुमेन्द्रे' शिष्टोमेन्दुना सुतेन ॥
 रायस्योपं नो धेहि जातवेद ऊर्जो भागं मधुमत्सूनृतावत् ।
 दधाम यज्ञं सुनवाम सौमं यज्ञेन त्वामुपशिष्टोम शक्र ॥
 ईशानं त्वा शुश्रुमा वयं धनानां धनपते ।
 गोमदग्ने अश्वचक्षूरि पुष्टिं हिरण्यवदन्ववडेहि मह्यम् ॥
 दुहां ते द्यौः पृथिवी पयो जगरंस्त्वा सौदको विसर्पतु ।
 प्रजापतिनात्मानमाग्नीरे ऽरिक्तो म आत्मा ॥
 यो रुद्रो अपौ यो अस्मि यं औषधीषु यो वनस्पतिषु ।
 यो रुद्रो विश्वा भुवनाविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु देवाः^६ ॥
 ॥ ५ ॥ cf. TS 4, 4, 5 und 6, weiteres aus den Anmerkungen

5

10

पिता मातरिश्वाच्छिद्रा पदा धादच्छिद्रोशिजः कवयः पदानुत-
 क्षिपुस्सोमो' विश्वविन्नेता नेपद्बृहस्पतिरुक्थामदानि' शैसिपत् ॥
 यदक्रन्दः ॥
 यमेन दत्तं चित्त एनमायुनगिन्द्र एनं प्रथमो अध्यतिष्ठत् ।
 गन्धर्वो अस्य रश्नामगृभ्णात्सूरादश्वं वसवो निरतष्ट^७ ॥
 असि' यमो अस्यादित्यो अर्वन्नसि चित्तो गुह्येन व्रतेन ।
 असि सोमेन समया विपृक्त^८ आहुस्ते चीणि दिवि बन्धनानि ॥
 चीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि चीण्यप्सु चीण्यन्तस्समुद्रे ।

15

¹ Von hier an bis zum Schluß des Capitels in BrI fol 105 und T1 (Nr 2*)
 vorhanden und darnach accentuiert ² Ch स्वामन् यज्ञायोत ³ So BrI fol
 105 und T1, in Ch रायस्योपदे- ⁴ So BrI und T1, in Ch निष्टे ⁵ So
 corr mit Caland, BrI, T1 und auch T6, wo der Vers 13^b sich findet, देवा,
 desgl Ch, ohne Accent ⁶ So Calands Corrector, Ch निसिष्यत्सोमो, TS
 5, 6, 86 पदानुत- ⁷ So corr Ch रुक्थामदानि, vgl TS 5, 6, 8, 6 ⁸ So
 corr Ch निरतष्ट, vgl RV 1, 163, 2, TS 4, 6, 7, 1 ⁹ So corr Ch ऋष्य,
 vgl. RV 1, 163, 3, TS 4, 6, 7, 1. ¹⁰ So corr Ch विपृक्ता, vgl RV 1, 163, 3,
 TS 4, 6, 7, 1.

उतेव मे वरुणश्छन्तस्यर्वन्यचा' त आहुः परमं जनिवम् ॥

इमा ते वाजित्रवमार्जनानीमा शफानी' सवितुर्निधाना' ।

अचा ते भद्रा वृषणा' अगृभ्णामृतस्य या अभिरक्षन्ति गोपाः ॥

संवत्सरो ऽसि परिवत्सरो ऽसीदावत्सरो' ऽस्यनुवत्सरो ऽस्युद्वत्सरो

१० ऽसि देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामिन्द्र-

वन्तं त्वा सादयामि धामच्छदसि स्वे योनौ सीद स्वे पृथिव्या योनौ

सीदर्तवस्ते' कल्पन्तां मासास्ते कल्पन्तामर्धमासास्ते कल्पन्तामहोरा-

चाणि ते कल्पन्तामद्धानि ते कल्पन्तां परूषि ते कल्पन्तां शरीराणि ते

कल्पन्तामेत्या प्रेत्या सं चा च प्र च सारयागिज्योतिर्ज्योतिरगिरिन्द्रो

१० ज्योतिर्ज्योतिरिन्द्रसूर्यो ज्योतिर्ज्योतिस्सूर्यः ॥

इमं स्तनमूर्जस्वन्तं धयापां प्रपीनमग्ने' सरिरस्य मध्ये ।

उत्तं जुषस्व मधुमन्तमूर्मि' समुद्रिष्य सदनमाविशस्व ॥ ६ ॥

cf TS 5 6. 8, 6, 4 6 7, 5, 5, 10, 6, RV 1, 163, 2—5

समुद्रादूर्मिर्मधुमी उदारदुर्पाशुना सममृतत्वमानत्' ।

घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्य नाभिः ॥

१५ वयं नाम प्रव्रवाम' घृतस्यास्मिन्यज्ञे धारयामा नमोभिः ।

उप ब्रह्मा षृण्वच्छस्यमानं' चतुष्पृष्ठो ऽवमीक्षीर' एतत् ॥

चत्वारि षृङ्गा चयो अस्य पादा द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य ।

विधा बद्धो वृषभो रोरवीति' महो देवो मर्त्यो आविवेश ॥

¹ So corr Ch वरुणश्छन्तः vgl aber RV 1, 163, 4 TS 4, 6 7, 2, VS 29, 10

² So corr Ch शफानी, vgl RV 1, 163, 5, TS 4, 6, 7, 2, VS 29 16

Ch' vgl RV 1, 163, 5 सवितुर्नि, desgl TS 4, 6, 7, 2, VS 29, 10

⁴ So Ch, vgl RV 1, 163, 5 शफा, desgl TS 4, 6, 7, 2, VS 29, 16

⁶ So corr Ch परिवत्सरो

⁷ So auch VS 17, 87, dagegen TS 5, 5, 10, 6 प्रव्रवाम

⁸ So corr Ch मानाद्, vgl RV 4, 58, 1, MS 1, 6 2

⁹ So corr Ch प्रव्रवाम, vgl RV 4, 58, 2 प्रव्रवामा, auch MS 1, 6 2

¹⁰ So corr Ch षृण्वच्छस्य, vgl RV 4, 58, 2, MS 1, 6, 2

¹¹ So corr Ch रोरवीति, vgl RV 4, 58, 3, MS 1, 6, 2

विधा हितं पणिभिर्गुह्यमानं^१ गवि^२ देवासो घृतमन्वविन्दन् ।
 इन्द्र एकै सूर एकं जजान वेनादेकै स्वधया निरुतष्टाः ॥
 एता अर्पन्ति दद्यात्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणा नावच्छे^३ ।
 घृतस्य धारा अभिचाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्य आसाम् ॥
 सम्यक्स्रवन्ति सरितो न धेना अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ।
 एते अर्पन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगा इव क्षिप्रणोरीषमाणाः ॥
 सित्योरिव प्राध्वने शूघनासो चातप्रनियः पतयन्ति यज्ञाः ।
 घृतस्य धारा अरूपो न वाजी काष्ठा भिन्दूर्मिभिः पिन्वमानः ॥
 अभि प्रवन्त समनेव योयाः कल्याण्यस्मयमानासो^४ अयिम् ।
 घृतस्य धारास्समिधो नसन्त ता जुपाणो हर्षति जातवेदाः ॥
 कन्या इव बहनुमेतवा उ अञ्ज्यञ्जाना अभिचाकशीमि ।
 यत्र सोमस्सूयते यत्र यज्ञो घृतस्य धारा अभि तत्पचन्ते ॥
 अभ्यर्पत सुष्टुतिं गव्यमाजिमस्सासु भद्रा द्रविणानि धत्त ।
 इमं यज्ञं नयत देवता नो घृतस्य धारा मधुमत्पचन्ते ॥
 धामन्ते विश्वं भुवनमधिष्ठितमन्तस्समुद्रे दृद्यन्तरायुधि ।
 अपामनीके समिधे य आभृतस्समश्याम मधुमन्तं त ऊर्मिम् ॥
 ॥ ७ ॥ cf RV 4 58

पितुं^५ नु^६ स्तोषं महो धर्माणं तविषीम् ।
 यस्य चित्तो योजसा वृचं^७ विपर्वमर्दयत् ॥
 स्वादो पितो मधो^८ पितो वयं त्वा ववृमहे^९ ।
 अस्माकमवितां भव ॥

^१ So corr Ch पाणि, vgl RV 4, 58 4

^२ So corr Ch गवे vgl RV

4, 58 4

^३ So corr Ch नयचति vgl RV 4 58 5

^४ So corr Ch

कन्यास्मय, vgl RV 4 58 8

^५ Dies Capitel in T1 und BrI vorhanden, darnach accentuirt vgl RV 1, 187, 1 Die Mss T1 und BrI haben hier fast durchweg die richtigen Lesarten während Ch vielfach abweicht

^६ Ch पितुं

^७ Ch वृच

^८ So T1 und BrI, in Ch मधु, vgl RV

1, 187, 2

^९ So T1 und BrI, in Ch ववृमहे sgl RV 1, 187, 2

उप नः पितवांचर' शिवंश्शिवंभिरुतिभिः^१ ।

मयोभूरद्विषेण्यंस्तंसा^२ सुशैवो अंशयाः^३ ॥

तंव त्वे' पितो रसा रजांस्यनु विष्टिताः ।

दिवि वांता इव श्रिताः^४ ॥

६ तंव त्वे' पितो ददतस्तंव स्वादिष्ट तं पितो ।

प्र स्वाज्ञानो रसानां तुविधीवा इवेरते ॥

त्वं पितो महानां देवानां मनो हितम् ।

अकारि चारु केतुना तंवाहिमवसावधीत्^५ ॥

यददः पितो अजगन्निबन्धं पर्वतानाम् ।

१० अंचा चिन्नो मधो पितो ऽरं भक्षाय गम्याः ।

यदपामोपधीनां परिशमारिशामहे ।

वांतापे पीव इन्द्रव ॥^६

यन्ते सोम गंवाशिरो^७ यंवाशिरो भंजामहे ।

वांतापे पीव इन्द्रव ॥

१५ कस्मै आपधे भव पीवो वृक्ष उदारयिः ।

वांतापे पीव इन्द्रव ॥

तं त्वा^८ वयं पितो वंचोभिर्गावो न^९ हव्यां सुषूदिमं ।

देवैभ्यस्त्वा सधमादमसंभ्यं^{१०} त्वा सधमादम्^{११} ॥ ८ ॥ cf RV 1, 187

मह्यमापो मधुमदैरयन्त^{१२} मह्यं ज्योतिरभरत्तूर्यस्तत् ।

^१ So T1 und Brl, in Ch पित वांचर, vgl RV 1, 187, 3

^२ Ch श्रिता

ऊतिभिः vgl RV 1, 187, 3

^३ Accent corr, T1 und Brl मयोभू, vgl. RV

1, 187, 3

^४ Ch श्रिता, vgl RV 1, 187, 3

^५ So T1 und Brl, in Ch ते,

vgl RV 1, 187, 4

^६ To T1 und Brl, in Ch दात द्यापिताः, vgl RV 1,

187, 4

^७ So T1 und Brl, in Ch ते, vgl RV 1, 187, 5

^८ So T1, in

Brl त्वाह्यम्, Ch त्वाहि, vgl RV 1, 187, 6

^९ In Ch folgt auf diesen Vers

der 10 Vers कस्मै आपधे भव पीवो वृक्ष उदारयिः, in T1 und Brl steht derselbe an der richtigen

Stelle ^{१०} So T1 und Brl, in Ch त्वाशिरो, vgl RV 1, 187, 9

^{११} Ch

सध्या

^{१२} So T1 und Brl in Ch मे

^{१३} Ch सध्या

^{१४} Ch सध्या

^{१५} vgl AV 6, 61, 1 देवयन्त

मां देवा' अनु विश्वे तपोजा मह्यं देवस्सविता' व्यचो धात्' ॥
 अहमस्तन्नां पृथिवीमुत घामहमृतैरजनै' सप्त साकम् ।
 अहं वाचं परि' सर्वा बभूव य इन्द्राग्नी असनै सखायौ ॥
 अहं घावापृथिवी आवभूवाहं विश्वा ओपधीस्सप्त सिन्धून् ।
 मह्यं विशस्समनमन्त दैवीरहमुपश्रुतहव्यो' बभूव ॥
 रायै' जातस्सहसे वृद्धः क्षत्राणां क्षत्रभृत्तमो वयोधाः ।
 महान्महित्वा सैस्तम्भै क्षत्रे राष्ट्रै च जागृहि ॥
 नव कृत्व इन्द्रो राजा सविता त्वाभिषिञ्चतु ।
 मित्रो वायुर्बृहस्पतिर्धाता क्षत्रं दधानु ते ॥

अदितिस्त्वा सुष्वतु' राजन्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते 10
 राज्याय महते जानराज्याय महते विंशस्य भुवनस्याधिपत्याय समा-
 स्त्वामे देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां सं-
 रस्वत्या वाचा यन्तुर्यन्त्रेणैर्मममुमामुषायणममुषाः पुत्रमयेस्साम्रा-
 ज्येनाभिषिञ्चामीन्द्रस्य साम्राज्येनाभिषिञ्चामि" ॥ ९ ॥

cf AV 6, 61, 1—3

ममाये वचो विहवेष्वस्तु वयं त्वेन्धानास्तन्वं पुपेम ।
 मह्यं नमन्तां प्रदिशश्चतसस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम ॥"
 मम देवा विहवे सन्तु सर्व इन्द्रवन्तो मरुतो विष्णुरग्निः ।
 ममान्तरिक्षमुल्लोकमस्तु मह्यं वातः पवते" कामे अस्मिन् ॥

¹ Ch सान्वेदा, aber vgl AV 6, 61, 1 ² So corr Ch सविता, AV 6, 61, 1
 — Corr ³ So corr Ch मत्त AV 6 61, 1 — Corr ⁴ So corr Ch हवृतै',
 vgl AV 6, 61, 2 ⁵ So corr Ch वासस्पति ⁶ So mein Correcturversuch
 Ch सुयस्मत्तहव्यो, mit स्मत्तहव्य weiß ich nichts anzufangen, ist vielleicht स्मत्तहव्य
 möglich und सुयस्मत्तहव्यो zu lesen? ⁷ Von hier ab in T₁ und Br₁ fol 121
 vorhanden, bis zum Ende des Capitels, darnach accentuirt ⁸ So T₁ und
 Br₁, wohl in सुयोतु zu corr, oder nach Caland सुयतु, Ch undeutlich, etwa स्वयतु
⁹ Ch वेणममुमामु ¹⁰ So der Text in Br₁, in Ch schließt derselbe mit पुत्रमन्त्र
 साम्राज्येनाभिषिञ्चामि, desgl in T₁, accentuirt ¹¹ Vgl RV 10, 128, 1, AV
 5, 3, 1, TS 4, 3, 14, 1, MS 1, 4, 1. ¹² So Ch, vgl RV 10, 128, 2 पवता,
 desgl AV 5, 3, 3, TS 4, 7, 14, 1

मयि देवा द्रविणमायजन्तां समाशीरस्तु मम^१ देवहूतिः ।

दैव्या होतारो वनिपन्न^२ एतदरिष्टास्स्थाम तन्वा सुवीराः ॥

मह्यं यजन्तां मम यानीष्टाकूतिस्सत्या^३ मनसो मे अस्तु ।

एनो मा निगां कतमच्चनाहं^४ विश्वे देवा अनुतिष्ठन्तु मेह ॥

५ अग्निर्मन्युं^५ प्रतिनुदम्पुरस्ताददव्यो गोपः परिपातु विश्वतः ।

अपाञ्चो यन्तु निर्वाणं^६ पुनस्ते ऽमैषां^७ चित्तं प्रबुधा विनश्यतु ॥

धाता धातृणां भुवनस्य यस्पतिर्देवी^८ सवितारमभिमातिपाहम् ।

इमं यज्ञं बृहस्पते ऽश्विनोभेन्द्रावतं^९ कार्ष्णिर्देसनाभिः ॥

त्रयीध्वदुर्वीरुरु रास्कृणोत विश्वे देवा इह वीरयध्वम् ।

१० मा हासहि^{१०} प्रजया मा तनूभिर्मा रधाम^{११} द्विपते सोम राजन् ॥

उरुव्यचा नो महिषश्शर्मै^{१२} यैसदसिन्हवे पुरुहूतः पुरुष्टुः ।

स नः प्रजायै हर्यश्च मृडेन्द्र मा नो रीरथो मा परा दाः ॥^{१३}

तिस्रो देवीर्महि^{१४} नश्शर्मै यच्छत प्रजायै नस्तन्वे यच्च^{१५} पुष्टम् ।

मा नो वर्धादभिमा सो^{१६} अणस्तिर्मा नो वृधदृजना^{१७} देया या ॥

१५ ये नस्सपत्ना अप ते^{१८} भवन्विन्द्राग्निभ्यामववाधामहे तान् ।

आदित्या रुद्रा उपरिस्पृशं सोमं चेत्तारमधिराजमक्रन् ॥

^१ Vgl RV 10 128, 3 मया मयि, desgl AV 5, 3 5, TS 4 7, 14, 1 ^२ Ch

यविपच हतः, vgl AV 5 3, 5 वनिपच हतः, RV 10, 128, 3 वनुपत्ता पुर्वे, TS 4, 7, 14, 1, 2 वनिपन्त पुर्वे ^३ So corr übereinstimmend mit AV 5, 3, 4, Ch सप्तया

नेष्टाकूतिः, vgl RV 10, 128, 4 मम यानि दृष्ट्याकूतिः, desgl TS 4 7, 14, 2 ^४ So corr Ch कतमच्च ^५ So auch Tb 4, 7, 14, 2, dagegen RV 10, 128, 6 अने

मन्यु desgl AV 5 3, 2 ^६ So corr Ch निरुप, anders RV und TS निरुप AV निरुता, vgl aber RV 7, 104, 14 ^७ So corr Ch सैषा, vgl RV 10, 128, 6, AV 5, 3 2, TS 4, 7, 14 3 ^८ So corr Ch यदह्यतो श्विनोभेन्द्रायत vgl RV

10, 128, 7, TS 4, 7, 14, 3 ^९ So corr Ch महामहि aber vgl RV 10, 128, 5, AV 5, 3, 7, TS 4, 7, 14, 2 ^{१०} So corr Ch तनूभिर्मरिधाम, erste Hand मरिधाम,

vgl RV 10 128 5 AV 5, 3, 7, TS 4, 7, 12, 2 ^{११} Vgl RV 10, 128, 8, AV 5 3, 8, TS 4 7, 14, 3 4 ^{१२} So corr Ch देवोन्नदि ^{१३} So corr Ch यच्च,

vgl AV 5 3, 7 ^{१४} So corr Ch वर्धादभिमा सो, vgl AV 5, 3, 6 विददभिमा मे ^{१५} So Ch, in AV 5 3, 6 विददृजना ^{१६} So corr Ch येन सप्तया नपतेमे, vgl

RV 10, 128, 9, AV 5 3 10

अवाञ्चमिन्द्रममुतो हवामहे यो गोजिह्वनजिदश्वजिह्वः ।

इमं नो यज्ञं विह्वे जुषस्वेह कृणोमी हरिवो मेदिनं त्वा ॥¹ ॥ १० ॥

cf RV 10, 128, TS 4 7, 14, AV 6, 3

तंव² थियै व्यजिहीत³ पर्वतो गंवां गोचमुदसृजो यदङ्गिरः⁴ ।

इन्द्रेण युजां तमसा परीवृतं⁵ बृहस्पते निरपामौजो⁶ अर्णवम् ॥

बृहस्पते अति यदयो⁷ अहाद् द्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु ।

यद्दीदंयच्छ्वसर्तमजात तदस्मासु द्रविणं धेहि⁸ चित्रम् ॥

बृहस्पतिस्समजयदसूनि महो⁹ प्रजाङ्गोमतो देवं एषः ।

अपस्मिंषासन्स्वरप्रतीतो¹⁰ बृहस्पतिर्हन्यमिचमर्कैः¹¹ ॥

यमो दाधार¹² पृथिवी यमो द्यामुत सूर्यम् ।

यमाय सर्वमिजस्ये¹³ यन्त्राणद्वायुरद्वितम् ॥

यथा पञ्च यथा पञ्चाया पञ्चदर्शयः ।

यमं यो विद्यात्सं द्रूयाद्यथैकपिर्विजानते¹⁴ ॥¹⁵

त्रिकटुकेभिः पतति पटुवीरि¹⁶कमिद्वहन् ।

गायत्री त्रिष्टुप्छन्दोसि सर्वा तां यमं आहिता ॥¹⁷

मृडा¹⁸ नो रुद्रीतं नो मयस्कृधि दायद्वीराय नमसा विधेम ते ।

यच्छ्वं च योश्च¹⁹ मनुरायेजे पितां तदश्याम तंव रुद्र प्रणीतिषु ॥

¹ Vgl. TS 4 7, 14, 4 AV 3 3 11, (RVkh 10, 128, 1)

² Dies Cap. in

Brl fol 16 17 vorhanden, darnach accentuirt auch in W 1 und G vorhanden

³ Accent ergänzt, Brl व्यजिहीत ohne Accent

⁴ Brl यद्

⁵ So Ch, ohne

Accent Brl und G परिवृत, dazgl. W 1 ohne Accent, vgl. RV 2 23, 18

⁶ Ch

प्रमोक्षे ⁷ Ch डेहि, vgl. oben 4, 16 auch RV 2, 23 15, MS 4, 14 1, TS

1, 8 22, 3, VS 26, 3

⁸ So Brl und W: Ch द्रुयाद्यथैक, G द्रुयाद्यथैक, vgl.

oben 4, 16, RV 6, 73 3, TS 2, 8, 2, 8

⁹ Accent corr., Brl हन्यमिच, aber

vgl. oben 4 16, RV 6 73, 3

¹⁰ So Brl, G und W 1, auch T 6 (wo dieser

Vers ebenfalls fol 11² vorhanden) Ch दधार, vgl. aber auch TAR 6, 5, 2 दधार

¹¹ T 6 सर्वमिजस्ये ¹² Accent des schließenden Verbums ergänzt, Brl विजानते

ohne Accent, vgl. aber TAR 6, 2

¹³ Vgl. RV 10, 14, 16 u. s. w.

¹⁴ Dieser und die folgenden beiden Verse auch in Brl fol 102 103 enthalten

¹⁵ Ch यथा पञ्च यथा पञ्चाया पञ्चदर्शयः, vgl. RV 1, 114, 2, TS 1, 5, 10, 2

अश्याम ते सुमतिं देवयज्यां क्षयं दीरस्य तंव रुद्र मीढुः^१ ।
 सुन्नायचिद्विशो^२ अस्माकमाचरारिष्टवीरा जुहवाम^३ ते हविः ॥
 तेषं वयं रुद्रं यज्ञसाधमङ्कु^४ कविमंवसे निह्यामहे ।
 आरं अस्मद्द्वयं^५ हेडो अस्यतु सुमतिमिदयमस्यां^६ वृणीमहे ॥
 ५ अंव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरिमहे हविर्भिः ।
 क्षयन्वसंभ्यमसुर प्रचेतो^७ राजन्वेनीसि शिश्रयः कृतानि ॥
 उदुत्तमं वरुण पाशमसंदंवाधमं विं मध्यमिं अथाय ।
 अथा वयमादित्य व्रते तंवांनागसो अदितये स्याम ॥^८
 इमं मे वरुण शुधी हवमद्यां च मृडय ।

10 त्वामवस्युराचके ॥^{१०}

तत्त्वा यामि व्रक्षणा वन्दमानस्तदांशस्ते यजमानो हविर्भिः ।
 अहेदमानो वरुणेहं वोध्युरुशे^{११} मां न आंयुः प्रमोषीः ॥ ११ ॥
 cf RV 2, 23 18. 16, 6, 73, 3, TAr 6, 5, 2, RV 10 14, 16, 1, 114, 2-4, 1, 24,
 14. 15 11, 1, 25 19

हव्यं प्रीणीहि हव्यं श्रीणीहि हव्यं अपय ॥ हव्यं पच हव्यमसि ह-
 व्याय त्वा हव्यवाडसि हव्ये सीद ॥

15 स्वयं कृषाणस्मृगमप्रयावं तिग्मशृङ्गो वृषभश्शोशुचानः ।
 प्रत्नी सधस्यमनुपग्यमान आ तन्तुमपिर्दिव्यं^{१२} ततान^{१३} ॥

^१ Ch मीढुः ^२ So corr Ch, W1 und G द्विशो, Brl यचिद्विशो und Brl
 fol 102 यचिद्विशो, vgl RV 1, 114, 3 ^३ Brl जुहवाम ^४ So Brl an beiden
 Stellen desgl Ch ohne Accent, W1 यज्ञसाधमङ्कुयिमवसे, desgl G, mit Ac-
 centen, dagegen RV 1, 114, 4 यङ्कु ^५ So Brl an beiden Stellen, und G,
 desgl W1, nur ohne Accent, in Ch आरं अस्मदमति हेडो, vgl RV 1, 114, 1
^६ Ch सुमतिमद्या ^७ So Brl, W1 und G, in Ch वरुणो, vgl RV 1, 24, 14
^८ So die Mes., ebenso TS 1, 5, 11, 2, desgl der Padap zu RV 1, 21, 14 und
 MS 4, 10, 4 प्रचेत, dagegen Samh Text RV 1, 24, 14 प्रचेत, desgl MS 4, 14, 17,
 4, 10, 4 ^९ Dieser Vers findet sich so, d h vollständig gegeben, in Brl und
 G, desgl W1, ohne Accent In Ch dagegen nur der Anfang उदुत्तम ॥ vgl
 RV 1, 24, 15 ^{१०} Dieser Vers findet sich so an dieser Stelle in Brl und G,
 desgl in W1, ohne Accent. In Ch fehlt derselbe ganz Vgl RV 1, 23, 19
^{११} Brl शुरुशे ^{१२} So corr Ch निन्दिव्य, vgl MS 2, 13, 22 a A, TBr
 2, 4, 2, 5 ^{१३} So corr Ch ततानि, vgl MS 2, 13 22 a A, TBr 2, 4, 2, 5

त्वं नस्तन्तुस्त सेतुरग्रे त्वं पन्था भवसि देवयानः ।
 त्वयाग्रे पृष्ठं वयमारुहेमाथा देवैस्सधमादं^१ मदेम ॥
 अतिसर्गे ददतो मानवाय स्वर्गं पन्थामनुपश्यमानाः^२ ।
 अजुपन्त मरुतो यज्ञमेतं वृष्टिद्यावानममृतं स्वर्विदम् ॥
 आवर्तमानो भुवनस्य मध्ये प्रजा विकृण्वन्नयन्विरूपम्^३ ।
 संवत्सरः परमेष्ठी धृतवतो यज्ञं नः पातु रजसः परस्तात् ॥
 प्रजां पिपतुं परिवत्सरो नो धाता दधातु सुमनस्यमानः ।
 बह्नीसाकं बहुधा विश्वरूपा एकव्रता मामभिसंविशन्तु ॥ १२ ॥
cf. Maitr 8 2, 13, 22, TBr 2 4 2, 5 6

यदाकृतात्सममुसीदृदो^४ वा मनसस्संभृतं चक्षुषो वा ।
 तमनुप्रेहि सुकृतस्य लोकं यचर्षयो जग्मुः प्रथमाः पुराणाः ॥
 एतं^५ सधस्थाः परि वो ददामि यमावहाच्छेवधिं^६ जातवेदाः ।
 अन्वागन्ता यज्ञमानस्वस्ति ते स्म जानीत परमे व्योमन् ॥
 एतं जानीत परमे व्योमन्वये सधस्था^७ विद लोकमस्य ।
 यदागच्छात्पयिभिर्देवयानिरिष्टापूर्तं कृणुतादाविरसै ॥
 इमं स्तनमिष्टो यज्ञः ॥

येन सहस्रं वहसि येनाग्रे सर्ववेदसम्^८ ।
 तेनेमं यज्ञं नो वह स्वर्देवेषु गन्तवे ॥
 येनाग्रे सुकृतः पथा मधोर्धारा व्यानशुः ।
 तेनेमं यज्ञं नो^९ नय^{१०} स्वर्देवेषु गन्तवे ॥

^१ So corr Ch सधमाद vgl MS 2, 13, 22, TBr 2, 4 2 6 ^२ So corr Ch मान, vgl MS 2, 13, 22 ^३ Etwas anders MS 2, 13, 22 ^४ So corr Ch सममुसीदृदो, vgl TS 5 7 7, 1 ^५ So corr Ch कर्ता, vgl TS 5, 7, 7, 1 ^६ So corr Ch सधस्था, vgl TS 2, 7, 7, 1, vgl auch den vorausgehenden Vers ^७ So corr Ch सधस्था, vgl oben 18, 18, TS 5, 7, 7, 3, MS 2 12, 4, VS 15 55, 16, 62 ^८ So corr Ch सहस्रं, vgl TS 5, 7, 7, 3 = Corr ^९ So Ch, vgl TS 5, 7, 7, 3 auch hier var

येनामे दक्षिणावन्तं यज्ञं वहन्त्यृत्विजः ।

तेनेमं यज्ञं नो वह स्वर्देवेषु गन्तवे ॥^१

प्रस्तरेण परिधिना सुचा वेद्या च वर्हिषा ।

चृचेमं यज्ञं नो नय स्वर्देवेषु गन्तवे ॥^२

५ यव धारा मधुमतीस्सदा स्यन्दन्ते अक्षिताः ।

तदग्निर्वैश्वकर्मेणस्वर्देवेषु नो दधत् ॥

अपूपकूला नद्यस्सदा स्यन्दन्ते^३ अक्षिताः ।

तदग्निर्वैश्वकर्मेणस्वर्देवेषु नो दधत् ॥

उपक्षरन्ति मधुनो घृतस्य कुल्याः पूर्णास्सदमक्षीयमाणाः ।

१० तदग्निर्वैश्वकर्मेणस्वर्देवेषु नो दधत् ॥

यास्ते अग्ने या वो देवाः ॥

रोचय मा ब्राह्मणेष्वाथो राजसु रोचय ।

रोचय मा विश्वेषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचम् ॥

स्वर्णधर्मस्स्वाहा स्वर्णशुक्रस्स्वाहा स्वर्णसूर्यस्स्वाहा स्वर्णार्क-

१५ स्स्वाहा स्वर्णाग्निस्स्वाहा ॥ ॥ १३ ॥ cf TS 5, 7, 7

इडे^४ अग्निं विपश्चितं गिरां यज्ञस्य साधनम् ।

शुष्टीवानं धितावानम् ॥^५

अग्ने शक्नेम^६ ते वयं यमं देवस्य वाजिनः ।

अति वेपीसि तरेम ॥

२० पृथुपाजा अमर्त्यो घृतनिर्णिकस्वाहुतः ।

अग्निर्यज्ञस्य हव्यवाद् ॥^७

तं सवाधो^८ यतंसुच इत्यां धियां यज्ञवन्तः ।

^१ Vgl. TS 5, 7, 7 3 ^२ Vgl. TS 5 7, 7, 2 ^३ So corr. Ch. स्यन्दन्त, vgl. den folgenden Vers, cf. auch Ts 5 7, 7, 3 ^४ Dies Capitel in T. I (Nr. 11) und Bri fol. 29 30 vorhanden, darnach accentuirt ^५ Vgl. RV 3, 27, 2, MS 4, 11, 2

^६ शक्नेम in den Mss. ohne Accent, vgl. RV 3 27, 3 ^७ Vgl. RV 3, 27, 5 ^८ Bri सुवाधो, vgl. RV 3, 27, 6

आचक्रुरगिमूतये ॥

नवं नुं स्तोममग्रये दिवंश्येनाय^१ जीजनम्^२ ।

वस्वः कुर्विद्वर्नाति नः ॥

स्याहो यस्य श्रियो दृजे रयिर्वीरिवतो यथा ।

अये यज्ञस्य चैततः^३ ॥

उप त्वा रणसंदृजं प्रयस्वन्नस्सहस्रत ।

अये ससृज्महे^४ गिरः ॥

उप छायांमिव घृणेरगन्म^५ जमै ते वयम् ।

अये हिरण्यसंदृजः ॥

अये मृदं महीं असि यं देमां देवयुं जनम् ।

दयेष बहिरासदम्^६ ॥

स मानुषीषु दूढभो^७ विष्टुं प्रावीरमर्त्यः ।

दृतो विश्वेषां भुवत् ॥

और्वभृगुयञ्जुचिमन्नवानवदाहुवे^८ ।

अयिं समुद्रंवाससम् ॥

आ सयि सवितुर्मेषा भंगस्येव भुजिं हुवे ।

अयिं समुद्रंवाससम्^९ ॥

हुवे वातस्वनं कविं पर्जन्यक्रन्थीं संहः ।

अयिं समुद्रंवाससम्^{१०} ॥

उप त्वा जामयो गिरो देदिशतीर्हविष्कृतः ।

वायोरिनीके अस्थिरन्^{११} ॥

यस्य चिधान्वृतं बहिस्तस्यां^{१२} असंदिनम् ।

^१ In den Mes. ohne Accent, vgl. RV 7, 15, 4 ^२ Bel. लोजन, vgl. RV 7, 15, 1 ^३ Vgl. RV 7, 15, 5 शोचन ^४ Ch. समृज्महे, vgl. RV 6, 16, 37.

^५ Ch. दृजेर, vgl. RV 6, 16, 39 ^६ Vgl. RV 4, 9, 1 ^७ Ch. दूढभो, vgl. RV 4, 9, 2 ^८ Bel. जननये, vgl. RV 8, 91, 4 ^९ Vgl. RV 8, 91, 6 ^{१०} Vgl. RV 8, 91, 5 ^{११} Vgl. RV 8, 91, 13 ^{१२} Vgl. RV 8, 91, 14 तद्व्यासदिनम्, Ch. तद्व्यास दिनम्

आपश्चिन्दिदधा पदम् ॥

अग्निर्मूर्धा ॥

उदसे शुचयस्तव शुक्रा भोजन्त ईरते^१ ।

तव ज्योतीषर्चयः ॥

^५ ईशिषे वार्यस्य हि दावस्यामे स्वृर्पतिः ।

स्तोता स्यां तव शर्मणि^२ ॥

त्वाममे मनीषिणस्त्वीं हिन्वन्ति चिन्तिभिः ।

त्वां वर्धन्तु नो गिरः ॥^३

अदव्यस्य स्वधावतो दूतस्य रभतस्तदा ।

^{१०} अमेस्सरव्यं वृणीमहे ॥^४

अग्निं शुचिर्वततमं शुचिर्विप्रं शुचिष्कविः ।

शुची रोचत आहुतः ॥^५ ॥ १४ ॥

cf RV 3, 27, 2-6, 7, 15, 4, 5, 6, 16, 37 38, 4 9, 1 2, 8, 91, 4-6 13 14
8, 44 17-21, MS 4, 11, 2

इत्येकोत्तरशतशाखाध्वर्युप्रभेदभिन्ने श्रीमद्यजुर्वेदे काठके चरकशा-
खायामोरिमिकायां हिरण्यगर्भे नाम चत्वारिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

^{१५} भद्रमस्तु संपूर्णां चैयमोरिमिका ॥ श्रीयन्त्रचये मध्यपठिताश्च याज्या-
नुवाक्याः संपूर्णाः ॥ असिन्त्यन्त्रचयाभ्यन्तरे याज्यानुवाक्या नाम
चतुर्षो यन्त्रः ॥^६

^१ Ch ईरते, vgl RV 3, 44, 17

^२ W 1 शर्मणि, vgl RV 5, 44, 16

^३ Vgl RV 8, 44, 19

^४ RV 8, 44, 20

^५ RV 8, 41, 21.

^६ So die

Unterschrift dieses Capitels, resp Buches in Ch

अथाश्वमेधो नाम पञ्चमो गन्धः ॥¹

ये² ते पन्थानस्सवितः³ पूर्वांसो ऽरेणवो वितता⁴ अन्तरिक्षे ।

तेभिर्नो अद्य पृथिभिस्सुगेभी रक्षा च नो अधि च ब्रूहि देव ॥

नमो ऽयंवे पृथिविक्षिते लोकस्पृते लोकमसै यजमानाय देहि
नमो वायंवे ऽन्तरिक्षक्षिते लोकस्पृते लोकमसै यजमानाय देहि⁵
नम आदित्याय दिविक्षिते लोकस्पृते लोकमसै यजमानाय दे-
हि ॥ १ ॥ cf. TS 7, 6, 24.

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे ॥

इमामगृभ्णन्नशनामृतस्य पूर्वं आयुषि विदधेपु कव्या ।

तया देवास्सुतमावभूवुर्नृतस्य सामन्तरमारपन्ती⁶ ॥¹⁰

अभिधा असि भुवनमसि ॥ यन्तासि धर्तासि सो ऽग्निं वैश्वानरं
सप्रथमं⁷ गच्छ स्वाहाकृतः पृथिव्यां स्वगा त्वा देवेभ्यस्स्वाहा त्वा
प्रजापतये यन्ता राड्यन्तासि यमनो धर्तासि धरुणः कृषे त्वा शेमाय
त्वा रथ्ये त्वा घोषाय त्वा पृथिव्यै त्वान्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वा सते
त्वासते त्वाद्वास्त्वौषधीभ्यस्त्वा⁸ विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यः ॥ २ ॥¹⁵

cf. MS 3, 12, 1; TS 7, 1, 11, VS 22, 2-5.

¹ Es folgen hier in Ch noch die Worte ओं स्वस्त्यस्तु प्रजाभ्यः ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥
ओं द्रष्टे नम इति घोटाणामार्षम ॥ ओं ॥ ² Dies Capitel auch in Bel fol 229

vorhanden, darnach accentuirt ³ So auch TS 7, 5, 24; dagegen RV 1, 35, 11

पन्थाः, ebenso VS 34, 27. ⁴ So auch TS 7, 5, 24; dagegen RV 1, 35, 11

मुंक्रता, ebenso VS 34, 27. ⁵ So corr. Ch सामन्तर ⁶ So corr. Ch

सप्रथमं; vgl. MS 3, 12, 1. TS 7, 1, 11, 2; VS 22, 3 = Corr. ⁷ So corr.

Ch हस्त्योषः

विभुर्मात्रा प्रभुः पिचाश्वो^१ ऽसि हयो ऽसि मयो ऽस्यत्वो ऽसि
 नरो ऽस्यर्वासि सप्रिरसि वाज्यसि वृषासि नृमणा^२ असि ययुर्नामा-
 स्यादित्यानां पत्नान्वेक्ष्यये स्वाहा स्वाहेन्द्राग्निभ्यां स्वाहा विश्वेभ्यो
 देवेभ्यस्स्वाहा प्रजापतये स्वाहा सर्वाभ्यो देवताभ्य इह धृतिस्स्वाहेह
 १ विधृतिस्स्वाहेह रन्तिस्स्वाहेह रमतिस्स्वाहा भूरसि भुवे त्वा भव्याय
 त्वा भविष्यते त्वा विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यो देवा आशापाला एतं देवेभ्यो
 ऽश्वं मेधाय प्रोक्षितं गोपायत ॥ ३ ॥

cf MS 3 12, 4, TS 7, 1 12, 1, VS 22, 19

आयनाय स्वाहा प्रायणाय स्वाहोद्गावाय स्वाहोद्गताय^३ स्वाहा
 शूकाराय स्वाहा शूकृताय स्वाहा पलायिताय स्वाहापलायिताय
 10 स्वाहा वल्गते स्वाहा परावल्गते स्वाहा यते स्वाहा प्रयते स्वा-
 हा ॥ ४ ॥ cf MS 3, 12, 3, TS 7, 1, 13, VS 22 7 8

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा वायवे स्वाहापां मोदाय स्वाहा
 सवित्रे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा मि-
 त्राय स्वाहा बरुणाय स्वाहा ॥ ५ ॥

cf MS 3 12 2, TS 7, 1 14, VS 22, 6

15 पृथिव्यै^४ स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्र-
 मसे स्वाहा नक्षत्रेभ्यस्स्वाहा प्राच्यै दिशे स्वाहा दक्षिण्यै दिशे
 स्वाहा प्रतीच्यै दिशे स्वाहोदीच्यै दिशे स्वाहोर्ध्व्यै^५ दिशे स्वाहा दि-
 ग्भ्यस्स्वाहावान्तरदिशाभ्यस्स्वाहा समाभ्यस्स्वाहा शरद्भ्यस्स्वाहाहोरा-
 त्रेभ्यस्स्वाहार्धमासेभ्यस्स्वाहा मासेभ्यस्स्वाहर्तुभ्यस्स्वाहा^६ संवत्सराय
 20 स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ६ ॥

cf MS 3 12, 7 8, TS 7, 1, 15, VS 22, 27 28

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे

^१ So corr Ch पिचासा, vgl MS 3, 12, 4, 7, 1, 12, 1, VS 22, 19 = Cor.

^२ So corr Ch नृमणा ^३ So corr Ch स्वाहोद्गावाय स्वाहोद्गताय ^४ Vor पृथिव्ये
 steht in Ch noch द्वितीयं वायु ॥ १० ॥ ^५ So corr Ch र्ध्व्यै ^६ So corr Ch
 स्वाहार्तुभ्यः

स्वाहा बृहस्पतये स्वाहापां मोदाय स्वाहा वायवे स्वाहा मित्राय
स्वाहा वरुणाय स्वाहा ॥ ७ ॥

cf. MS 3, 12, 2. 5; TS 7, 1, 16; VS 22, 6. 27.

पृथिव्यै^१ स्वाहान्नरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहाग्नये स्वाहा सोमाय
स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्रमसे स्वाहाहे स्वाहा रात्र्यै स्वाहर्जवे^२ स्वा-
हा साधवे स्वाहा सुक्षित्यै स्वाहा क्षुधे स्वाहाग्नितिम्ने स्वाहा रो-
चाय^३ स्वाहा हिमाय स्वाहा शीताय स्वाहातपाय स्वाहाख्याय
स्वाहा^४ स्वर्गाय स्वाहा लोकाय स्वाहा वृत्ताय स्वाहा सर्वस्य स्वा-
हा ॥ ८ ॥ cf. TS 7, 1, 17.

भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य^५ पथ्यासि वसुभिर्देवेभिर्देवतया गा-
यत्रेण त्वा छन्दसा युनज्मि वसन्तेन त्वर्तूनी^६ हविषा दीक्षयामि भुवो^{१०}
देवानां कर्मणापसर्तस्य^७ पथ्यासि रुद्रेभिर्देवेभिर्देवतया वैष्णवेन त्वा
छन्दसा युनज्मि यीप्सेन त्वर्तूनी^८ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां
कर्मणापसर्तस्य^९ पथ्यास्यादित्येभिर्देवेभिर्देवतया जागतेन त्वा छन्दसा
युनज्मि वर्षाभिस्त्वर्तूनी^{१०} हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणाप-
सर्तस्य पथ्यासि विश्वेभिर्देवेभिर्देवतयानुष्णवेन त्वा छन्दसा युनज्मि^{१५}
शरदा त्वर्तूनी^{११} हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य प-
थ्यास्यद्विरोभिर्देवेभिर्देवतया पाङ्क्तेन त्वा छन्दसा युनज्मि हेमन्तजि-
शिराभ्यां त्वर्तूनी^{१२} हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य
पथ्यास्याहं दीक्षामरुहमृतस्य पत्नी गायत्रेण छन्दसा वक्षणा चर्त-
सत्ये ऽधी सत्यमृते ऽधी सुचामाणं महीमू पु ॥ ९ ॥ cf. TS 7, 1, 18. २०

इंकाराय स्वाहेकृताय स्वाहा क्रन्दते स्वाहायक्रन्दते स्वाहा प्रीयते

^१ Diesem Worte geht in Ch. voraus नमः प्रायः ॥ १० ॥; cf. oben und am Schluß des Capitels. ^२ So corr. Ch. स्वाहर्जवे; cf. TS 7, 1, 17, 1. ^३ So

Ch! Wahrscheinlich mit TS 7, 1, 17, 1 zu corr. in रोचाय. ^४ So corr. mit Caland; Ch. स्वाहाख्याय; wohl Dittographie. ^५ So corr. Ch. पसर्तस्ये; das ते am Rande eingeschaltet; vgl. TS 7, 1, 18, 1. ^६ So corr. Ch. पसर्तस्य. ^७ So corr.

Ch. पसर्तस्ये; das ते am Rande eingeschaltet.

स्वाहा प्रमोक्षते^१ स्वाहा गन्धाय स्वाहा घ्राताय स्वाहा प्राणाय स्वा-
 हा व्यानाय स्वाहापानाय स्वाहा संदीयमानाय स्वाहा संदिताय
 स्वाहा विचृत्यमानाय स्वाहा विचृताय स्वाहा पलायिष्यते स्वाहा
 पलायिताय स्वाहोपरिष्यते स्वाहोपरताय स्वाहा निवेक्ष्यते स्वाहा
 ५ निविशमानाय स्वाहा निविष्टाय स्वाहा निपत्यते स्वाहा निपीदते
 स्वाहा निपण्णाय स्वाहासिष्यते स्वाहासीनाय स्वाहासिताय स्वा-
 हा निपत्यते स्वाहा निपद्यमानाय स्वाहा निपन्नाय स्वाहा शयि-
 ष्यते स्वाहा शयानाय स्वाहा शयिताय स्वाहा संमीलिष्यते स्वाहा
 संमीलते^२ स्वाहा संमीलिताय स्वाहा स्वप्स्यते स्वाहा स्वपते स्वा-
 १० हा सुप्ताय स्वाहा प्रमोक्ष्यते स्वाहा प्रबुध्यमानाय स्वाहा प्रबुद्धाय
 स्वाहा जागरिष्यते स्वाहा जाग्रते स्वाहा जागृताय स्वाहा शुश्रूषमा-
 णाय^३ स्वाहा शृण्वते स्वाहा श्रुताय स्वाहा वीक्षिष्यते स्वाहा वी-
 क्षमाणाय स्वाहा वीक्षिताय स्वाहा सहास्यते स्वाहा संजिहानाय
 स्वाहोज्जिहानाय स्वाहा विवर्त्यते स्वाहा विवर्तमानाय स्वाहा वि-
 १५ वृत्ताय स्वाहोत्थास्यते स्वाहोत्तिष्ठते स्वाहोत्थिताय स्वाहा विधवि-
 ष्यते^४ स्वाहा विधून्वानाय स्वाहा विधूताय स्वाहोत्क्रैस्यते^५ स्वाहो-
 त्क्रामते स्वाहोत्क्रान्ताय स्वाहा चंक्रमिष्यते स्वाहा चंक्रम्यमाणाय^६
 स्वाहा चंक्रमिताय स्वाहा कण्डूयिष्यते स्वाहा कण्डूयमानाय स्वाहा
 कण्डूयिताय स्वाहा निकषिष्यते स्वाहा निकषमाणाय^७ स्वाहा निक-
 २० पिताय स्वाहा यदत्ति तस्मै स्वाहा यत्तिवति तस्मै स्वाहा यन्मेहति
 तस्मै स्वाहा यच्छकृत्करोति तस्मै स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यस्वाहा
 प्रजननाय स्वाहा ॥ १० ॥ cf TS 7, 1, 19; MS 3, 12, 3; VS 22, 7, 8.

^१ So corr. Ch प्रोक्षते स्वाहा प्रोक्षते, TS 7, 1, 19, 1 = Corr.; vgl. auch MS 3, 12, 3 a. A.; VS 22, 7. ^२ So corr. Ch समीलते, vgl. TS 7, 1, 19, 2 = Corr.

^३ So corr. Ch शुश्रूषमानाय ^४ So corr. Ch विधवेष्यते, TS 7, 1, 19, 3 = Corr.

^५ So corr. Ch स्वाहोत्क्रामते, TS 7, 1, 19, 3 = Corr. ^६ So corr. Ch चंक्रम्यमानाय

^७ So corr. Ch निकषमानाय

अग्नये स्वाहा वायवे स्वाहा सूर्याय स्वाहर्तमस्यृतस्यर्तमसि सत्य-
मसि सत्यस्य सत्यमस्यृतस्य पन्था असि देवानां छायामृतस्य नाम
तत्सत्यं यज्ञं प्रजापतिरसि ॥

अग्निं यदस्मिन्वाजिनीव शुभस्पर्धन्ते दिवस्सूर्येण विशः ।

अपो वृणानः पवते कवीयन्पशून् गोपा इयः परिज्मा ॥ ११ ॥¹ 5
cf TS 7 1, 20

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामश्वमेधनामनि पञ्चमे
अध्याये पन्थानुवचनं प्रथमं संपूर्णम् ॥²

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्यां स्वाहा त्रिभ्यस्स्वाहा चतुर्भ्यस्स्वाहा पञ्च-
भ्यस्स्वाहा षड्भ्यस्स्वाहा सप्तभ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा¹ नवभ्यस्स्वाहा
दशभ्यस्स्वाहैकान्रविंशत्यै स्वाहा विंशत्यै स्वाहा नवविंशत्यै स्वाहा¹⁰
विंशते स्वाहैकान्रचत्वारिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा नवच-
त्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशते स्वाहैकान्रषष्ट्यै स्वाहा नवषष्ट्यै स्वाहा
सप्तत्यै स्वाहैकान्राशीत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा नवाशीत्यै स्वाहा नवत्यै
स्वाहैकान्रशताय स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा सर्व-
स्मै स्वाहा ॥ १ ॥ cf TS 7, 2, 11, (MS 3 12, 15, VS 23, 39) 15

एकस्मै स्वाहा त्रिभ्यस्स्वाहा पञ्चभ्यस्स्वाहा सप्तभ्यस्स्वाहा नव-
भ्यस्स्वाहैकादशभ्यस्स्वाहैकान्रविंशत्यै स्वाहैकविंशत्यै स्वाहा नव-
विंशत्यै स्वाहैकविंशते स्वाहैकान्रचत्वारिंशते स्वाहैकचत्वारिंशते

¹ Hier folgt in Ch. noch एकत्राय ॥ १६ ॥, vgl. oben
des Capitels in Ch.

² Erste Hand in Ch. ॥ ११ ॥

³ So die Unterschrift

स्वाहा नवचत्वारिंशते स्वाहैकपञ्चाशते स्वाहैकात्रपथ्यै स्वाहैक-
पथ्यै स्वाहा नवपथ्यै स्वाहैकसप्तत्यै स्वाहैकान्वाशीत्यै स्वाहैकाशीत्यै
स्वाहा नवाशीत्यै स्वाहैकनवत्यै स्वाहैकात्रशताय स्वाहा शताय
स्वाहा सर्वसै स्वाहा ॥ २ ॥ cf TS 7, 2 12

- 5 द्वाभ्यां स्वाहा चतुर्भ्यस्स्वाहा षड्भ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा दशभ्य-
स्स्वाहाष्टादशभ्यस्स्वाहा¹ विंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहाष्टात्रिंशते
स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहाष्टाचत्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशतेस्व षाष्टा-
पञ्चाशते स्वाहा पथ्यै स्वाहाष्टापथ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाष्टासप्तत्यै
स्वाहाशीत्यै स्वाहाष्टाशीत्यै स्वाहा नवत्यै स्वाहाष्टानवत्यै स्वाहा
10 शताय स्वाहा सर्वसै स्वाहा ॥ ३ ॥ cf TS 7 2 13

त्रिभ्यस्स्वाहा पञ्चभ्यस्स्वाहा यथा द्वितीय एवं चतुर्थोऽन्यत्र-
भृते. ॥ ४ ॥ cf TS 7, 2 14

- चतुर्भ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा द्वादशभ्यस्स्वाहा षोडशभ्यस्स्वाहा विं-
शत्यै स्वाहा चतुर्विंशत्यै स्वाहाष्टाविंशत्यै स्वाहा द्वात्रिंशते स्वाहा
15 षट्त्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहाष्टाचत्वारिंशते स्वाहा द्वापञ्चा-
शते स्वाहा षट्पञ्चाशते स्वाहा पथ्यै स्वाहा चतुष्पथ्यै स्वाहाष्टापथ्यै
स्वाहा द्वासप्तत्यै स्वाहा षट्सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा चतुरशीत्यै
स्वाहाष्टाशीत्यै स्वाहा द्वात्रयत्यै स्वाहा षण्णवत्यै² स्वाहा शताय
स्वाहा सर्वसै स्वाहा ॥ ५ ॥ cf TS 7 2 15

- 20 पञ्चभ्यस्स्वाहा दशभ्यस्स्वाहा पञ्चदशभ्यस्स्वाहा विंशत्यै स्वाहा
पञ्चविंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहा पञ्चत्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते
स्वाहा पञ्चचत्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशते स्वाहा पञ्चषष्ठाशते स्वाहा
पथ्यै स्वाहा पञ्चपथ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा पञ्चाशीत्यै
स्वाहा नवत्यै स्वाहा पञ्चनवत्यै स्वाहा शताय स्वाहा सर्वसै स्वा-
हा ॥ ६ ॥ cf TS 7, 2 16

¹ So corr Ch षाष्टाष्टादशष्टादशस्वाहा

² So corr Ch षण्णवत्यै

दशभ्यस्त्वाहा विंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा
पञ्चाशते स्वाहा षष्ठ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा नवत्यै स्वा-
हा शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ७ ॥ cf. TS 7, 2, 17.

विंशत्यै स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा षष्ठ्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा
शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥ cf. TS 7, 2, 18. 5

पञ्चाशते स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा त्रिभ्यश्च-
तुर्भ्यः पञ्चभ्यश्च षड्भ्यस्तप्तभ्यो ऽष्टाभ्यो^१ नवभ्यश्शतेभ्यस्त्वाहा सहस्राय
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ९ ॥ cf. TS 7, 2, 19.

शताय स्वाहा सहस्राय स्वाहायुताय स्वाहा प्रयुताय स्वाहा नि-
युताय स्वाहार्बुदाय^२ स्वाहा न्यर्बुदाय^३ स्वाहा वदाय स्वाहा समुद्राय 10
स्वाहा मध्याय स्वाहान्ताय स्वाहा परार्धाय स्वाहापसे स्वाहा व्युष्ट्यै
स्वाहोदेष्यते स्वाहोद्यते स्वाहोदिताय स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा लो-
काय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १० ॥ cf. TS 7, 2, 20.

इति गणानुवचनं द्वितीयम् ॥^४

अर्वाह् यज्ञसंक्रामत्वमुष्मादधि^५ मामभि ।

15

ऋषीणां यः पुरोहितः ॥

निर्देवं^६ निर्वीर्यं कृत्वा विष्कन्धं^७ तस्मिन्हीयतां यो ऽस्मान्देष्टि ।

शरीरं यज्ञश्मलं^८ कुसीदं तस्मिन्सीदतुं^९ यो ऽस्मान्देष्टि ॥

^१ Ch षष्ठ्यो; cf. oben.

^२ So corr. Ch वृंधाय

^३ So corr. Ch न्यवृंधाय

^४ So die Unterschrift des Capitels in Ch.

^५ So corr. Ch संक्रामत्यधमुष्मा^५;

vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^६ So corr. Ch निन्दिरात्रि^६; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^७ So

corr. Ch विष्कन्धं, vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^८ So corr. Ch यज्ञश्मले; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^९ So corr. Ch सीदतु; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

यज्ञ यज्ञस्य यज्ञैजस्तेन संक्राम मामभि ।

ब्राह्मणानृत्विजो^१ देवान्यज्ञस्य तपसा ते ऽसा अहमाहुवे ॥

इष्टेन पक्कमुप ते हुवे ऽसा अहम् ।

सं ते वृञ्जे मुकूर्तं^२ सं प्रजां पशून् ॥^३

^५ प्रैषान्सामिधेनीराधारा^४ आज्यभागा आयुतं प्रत्यायुतमाश्रूणामि ते ।

प्रयाजानुयाजान्स्विष्टकृतमिडामाशिष^५ आवृञ्जे स्वः ॥

अग्निनेद्रेण^६ सोमेन सरस्वत्या विष्णुना देवताभिः ।

याज्यानुवाक्याभ्यामुप ते हुवे ऽसा अहं यज्ञमाददे^७ ते वषट्कृतम् ॥

सुतं शस्त्रं प्रतिगरं यहमिडामाशिष आवृञ्जे स्वः ।^८

^{१०} पत्नीसंयाजानुप^९ ते हुवे ऽसा अहं समिष्टयजुराददे^{१०} तव ॥

पशून्सुतं^{११} पुरोडाशान्स्वनान्योत यज्ञम् ।

देवान्सेन्द्रानुप ते हुवे ऽसा अहमग्निमुखान्सीमवतो ये च विश्वे ॥

॥ १ ॥ cf. TS 7, 3, 11.

भूर्तं^{१२} भयं भविष्यद्वषट् स्वाहा नमः चक्षुर्वषट् स्वाहा

^{१३} नमो गायत्री विष्टुर्नंगती वषट् स्वाहा नमः पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर्व-

षट् स्वाहा नमो ऽन्नं कृषिर्वृष्टिर्वषट् स्वाहा नमः पितां पुत्रः पौ-

त्रो^{१४} वषट् स्वाहा नमः प्राणो^{१५} व्यानो ऽपानो वषट् स्वाहा नमो

भूर्भुवस्वर्वषट् स्वाहा नमः ॥ २ ॥ cf. TS 7, 3, 12.

आ मे गृहा भवन्ता प्रजा म आ मा यज्ञो विशतु वीर्यावान् ।

^{२०} आपो देवीर्यज्ञिया माविशन्तु सहस्रस्य मा भूमा मा प्रहासीत् ॥

^१ So corr. Ch ब्राह्मणा नृत्विजो, vgl. TS 7, 3, 11, 1. ^३ So corr. Ch मुकूर्तो, vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^४ Das Zeichen ॥ fehlt in Ch; von mir gesetzt. Vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^५ So corr. Ch रातार, vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^६ So corr. Ch ब्राह्मणानृत्विजो; vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^७ So corr. Ch देन. ^८ So corr. Ch मादद; vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^९ Das Zeichen ॥ fehlt in Ch. ^{१०} So corr. Ch संयाज्या, vgl. TS 7, 3, 11, 3. ^{११} So corr. Ch राददतो; vgl. TS 7, 3, 11, 3. ^{१२} So corr. Ch पशून्सुतमु; vgl. TS 7, 3, 11, 3. ^{१३} Dies Capitel in T 6 fol. 7^b vorhanden; darnach accentuiert. ^{१४} Ch न रुषिष्य. ^{१५} Accent corr.; T 6 रौषो; vgl. TS 7, 3, 12. ^{१६} Ch प्राणो, in T 6 प्राणो ohne Accent; daher dieser ergänzt.

आ मे यहा' भवन्ता पुरोरुक्स्तुतश्चे' माविशती समीची' ।
 आदित्या रुद्रा वसवो मे सदस्यास्सहस्रस्य मा भूमा मा प्रहासीत् ॥
 आ माग्निष्टोमो विशन्तूकथ्यश्चातिराचो मा विशन्तापिशर्वः ।
 तिरोअह्ना मा सुहुता' आविशन्तु सहस्रस्य' मा भूमा मा प्रहासीत् ॥
 ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 3, 13.

अग्निना तपो ऽन्वाभवद्वाचा ब्रह्म मणिना रूपाणि हिरण्येन व-
 र्चो ऽद्भिः पृथिवी वायुनान्तरिक्षं सूर्येण दिवं चन्द्रमसा नक्षत्राणि
 यमेन पितृनाज्ञा मनुष्यान्फलेन नाद्यानजगरेण' सर्पांन्याघ्रेणारण्या-
 न्पशूञ्छत्रेन पतत्रिणो व्रीहिनान्नानि यवेनौषधीरुदुम्बरेणोर्जं न्ययो-
 धेन वनस्पतीन्वृक्षाभ्यान्वृषभेण' गा वृष्णितावीर्वस्तेनाजा गायत्र्या 10
 छन्द्रींति चिवृता स्तोमान्नयन्तरेण सामानि ब्राह्मणेन वाचम् ॥ ४ ॥
 cf. TS 7, 3, 14.

स्वाहाधिमाधीताय स्वाहा स्वाहाधीतं' मनसे स्वाहा स्वाहा मनः
 प्रजापतये स्वाहा काय स्वाहा कस्मै स्वाहा कतमस्मै स्वाहादित्यै
 स्वाहादित्यै मस्य स्वाहादित्यै सुमृडीकायै स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा सर- 15
 स्वत्यै पावकायै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्र-
 पथ्याय स्वाहा पूष्णे नरंधिपाय स्वाहा त्वष्ट्रे' स्वाहा त्वष्ट्रे" तुरीपाय
 स्वाहा त्वष्ट्रे" पुरुरूपाय स्वाहा विष्णवे स्वाहा विष्णवे निखुर्यपाय
 स्वाहा विष्णवे निभूयपाय स्वाहा विश्वो देवस्य नेतुः ॥ ५ ॥
 cf. TS 7, 3, 16

दद्रस्स्वाहा हनुभ्यां स्वाहोषाभ्यां स्वाहा नासिकाभ्यां स्वाहा
 मुखाय स्वाहा चक्षुभ्यां स्वाहा श्रोत्राभ्यां स्वाहा पार इष्ट्वो ऽवा- 20

¹ In Ch, wie es scheint यहा (so erste Hand) in यहा corr ² So corr Ch पुरोरुक्ता', vgl. TS 7, 3, 13 = Corr ³ So corr Ch समीची, vgl. TS 7, 3, 13.

⁴ So corr Ch तिरोअह्ना मा सुहुता, vgl. TS 7, 3, 13 ⁵ So corr, Ch सहस्रस्य, vgl. TS 7, 3, 13 ⁶ So corr Ch नाद्या, in TS 7, 3, 14 नादद्यात् ⁷ So corr, Ch न्ययोधेन, ubrigens läge es wohl ebenso nah, mit TS 7, 3, 15 न्यायधेन zu lesen

⁸ So corr, Ch इयादापितं, vgl. TS 7, 3, 15 ⁹ So corr, Ch त्व्याष्ट्रे

¹⁰ So corr, Ch त्व्याष्ट्रे ¹¹ So corr, Ch त्व्याष्ट्रे

रीयेभ्यः^१ पक्षभ्यस्स्वाहावार इष्टवः पारीयेभ्यः^२ पक्षभ्यस्स्वाहा ग्री-
ष्णे स्वाहा भूभ्या स्वाहा ललाटाय स्वाहा मूर्धे स्वाहा मस्तिष्काय
स्वाहा केशेभ्यस्स्वाहा वहाय स्वाहा यीवाभ्यस्स्वाहा कृत्येभ्यस्स्वा-
हा^३ कीकसाभ्यस्स्वाहा पृष्टिभ्यस्स्वाहा पाजस्याय^४ स्वाहा पार्श्वभ्यां^५
५ स्वाहीसाभ्यां स्वाहा दोषभ्यां^६ स्वाहा बाहुभ्यां स्वाहा जङ्घाभ्यां स्वा-
हा श्रोणिभ्यां स्वाहोरुभ्यां स्वाहाष्टीवद्भ्यां स्वाहा जङ्घाभ्यां स्वाहा
भसदे स्वाहा शिखराडेभ्यस्स्वाहा बालधानाय स्वाहागडाभ्यां स्वाहा
शेषाय स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यस्स्वाहा प्रजननाय स्वाहा पद्म-
स्वाहा शफेभ्यस्स्वाहा लोमभ्यस्स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय स्वा-
१० हा मीसाय स्वाहा^७ क्षावभ्यस्स्वाहास्थिभ्यस्स्वाहा^८ मज्जभ्यस्स्वाहाङ्गे-
भ्यस्स्वाहात्मने स्वाहा सर्वस्य स्वाहा ॥ ६ ॥ cf TS 7, 3, 16

अञ्जयेताय स्वाहाज्जिपक्ष्याय स्वाहा शितिपदे स्वाहा शिति-
ककुदे स्वाहा शितिरन्ध्राय स्वाहा शितिपृष्ठाय स्वाहा शित्यिषाय
स्वाहा पुष्पकर्णाय स्वाहा शित्योष्ठाय स्वाहा शितिभ्रवे स्वाहा जि-
१५ तिभसदे स्वाहा श्वेतानूकाशाय स्वाहाञ्जये स्वाहा ललामाय स्वा-
हासितज्ञवे^९ स्वाहा कृष्णैताय स्वाहा रोहितैताय^{१०} स्वाहारुणैताय
स्वादेदशाय स्वाहा कीदशाय स्वाहा तादृशाय स्वाहा सदृशाय स्वा-
हा विसदृशाय स्वाहा सुसदृशाय स्वाहा रूपाय स्वाहा सर्वस्य स्वा-
हा ॥ ७ ॥ cf TS 7, 3, 17

२० कृष्णाय स्वाहा श्वेताय स्वाहा पिण्डाय^{११} स्वाहा सारङ्गाय स्वा-
हारुणाय स्वाहा गौराय स्वाहा बभ्रवे स्वाहा नकुलाय स्वाहा शो-

^१ So Ch in TS 7, 16, 1 श्वयाम्य

^२ So Ch in TS 7, 16, 1 प्राच्य

^३ So corr Ch कृत्येभ्य

^४ So corr Ch पाजस्याय (erste Hand vielleicht पाजस्याय),
cf TS 7, 3, 16 1

^५ Erste Hand in Ch पार्श्वभ्यां

^६ Dies श्वयाम्य fehlt in

Ch und ist von mir ergänzt

^७ So corr Ch शायत्यस्वाहा

^८ So corr Ch

स्वाहासितज्ञवे, vgl. TS 7, 3, 17

^९ So corr Ch राहितैताय, vgl. TS 7, 3, 17

^{१०} So corr Ch शिवनाय

णाय स्वाहा रोहिताय स्वाहा श्यावाय स्वाहा श्यामाय स्वाहा पालवाय^१ स्वाहा मुरुषाय स्वाहा सरुषाय स्वाहा विरुषाय स्वाहानुरूषाय स्वाहा प्रतिरुषाय स्वाहा श्वलाय स्वाहा कमलाय स्वाहा पृश्नये स्वाहा पृश्निसक्थाय^२ स्वाहा सर्वसै स्वाहा ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 3, 18.

श्रीपथीभ्यस्स्वाहा मूलेभ्यस्स्वाहा तूलेभ्यस्स्वाहा पर्वभ्यस्स्वाहा^३ वल्गेभ्यस्स्वाहा पुष्पेभ्यस्स्वाहा फलेभ्यस्स्वाहा गृहीतेभ्यस्स्वाहागृहीतेभ्यस्स्वाहावपन्नेभ्यस्स्वाहा शयानेभ्यस्स्वाहा सर्वसै स्वाहा ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 3, 19.

वनस्पतिभ्यस्स्वाहा मूलेभ्यस्स्वाहा तूलेभ्यस्स्वाहा स्कन्धेभ्यस्स्वाहा^४ शाखाभ्यस्स्वाहा पण्येभ्यस्स्वाहा पुष्पेभ्यस्स्वाहा फलेभ्यस्स्वाहा गृहीतेभ्यस्स्वाहागृहीतेभ्यस्स्वाहावपन्नेभ्यस्स्वाहा शयानेभ्यस्स्वाहा^५ शिष्टाय स्वाहा परिशिष्टाय स्वाहातिशिष्टाय स्वाहा सैशिष्टाय स्वाहोच्छिष्टाय^६ स्वाहा^७ रिक्ताय स्वाहारिक्ताय स्वाहा प्ररिक्ताय स्वाहा संरिक्ताय स्वाहोद्रिक्ताय स्वाहा सर्वसै स्वाहा ॥ १० ॥ cf. TS 7, 3, 20.

इत्यनुवचनं तृतीयम् ॥^८

मेपस्त्वा पचतैर्यनु लोहितपीवद्भागैश्शत्मलिर्चुद्धा पर्णो ब्रह्म-^९
णा अष्टो मेधेन न्ययोधश्चमसैरुद्धर ऊर्जा गायत्री छन्दोभिस्तिवृ-

^१ So Ch; in TS 7, 3, 18 पातवाय ^२ So corr. Ch सक्थाय

^३ So corr. Ch

स्कन्धेभ्यः; vgl. oben 5, 3, 6; TS 7, 3, 20 schreibt hier स्कन्धेभ्यः

^४ Ch शोडि

^५ Dies श्वाहा fehlt in Ch und ist von mir ergänzt.

^६ So die Unterschrift

des Capitels in Ch.

त्तोमैवन्तीस्त्वावन्तीस्त्वावन्तु प्रियं त्वा प्रियाणां वर्षिष्ठमायानां^१
गणानां त्वा गणपतिं हवामहे वसो मम प्रियाणां^२ त्वा प्रिय-
पतिं हवामहे वसो मम निधीनां त्वा निधिपतिं हवामहे वसो
मम ॥ १ ॥ cf. TS 7, 4, 12.

- ६ कूषाभ्यस्त्वाहा कुल्याभ्यस्त्वाहा स्याल्याभ्यस्त्वाहावट्याभ्यस्त्वा-
हा खल्याभ्यस्त्वाहा^३ हृद्याभ्यस्त्वाहा^४ सूद्याभ्यस्त्वाहा पत्वल्याभ्य-
स्त्वाहा^५ वैशन्तीभ्यस्त्वाहा सरस्याभ्यस्त्वाहा वर्षाभ्यस्त्वाहावर्षाभ्य-
स्त्वाहा मृष्टाभ्यस्त्वाहा^६ द्वादुनिभ्यस्त्वाहा स्यावराभ्यस्त्वाहा स्यन्दमा-
नाभ्यस्त्वाहा नादेयोभ्यस्त्वाहा सैन्धवीभ्यस्त्वाहा समुद्रियाभ्यस्त्वाहा
१० सर्वाभ्यस्त्वाहा ॥ २ ॥ cf. TS 7, 4, 13.

अद्भ्यस्त्वाहा वहन्तीभ्यस्त्वाहा समुद्रं वहन्तीभ्यस्त्वाहा समन्तं
वहन्तीभ्यस्त्वाहोयं वहन्तीभ्यस्त्वाहा भीमं वहन्तीभ्यस्त्वाहा शीमं
वहन्तीभ्यस्त्वाहा शीघ्रं वहन्तीभ्यस्त्वाहाम्भोभ्यस्त्वाहा नभोभ्यस्त्वा-
हा महोभ्यस्त्वाहा ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 4, 14.

- ११ यो अर्वन्तं जिघीसति तमभ्यमीति^१ वरुणः ।

परो मर्तः^२ परंथा ॥

अहं च त्वं च वृचहन्सनुयाव वरीष्वा^३ ।

अरातीवा चिदद्रिवो ऽनु नौ शूर मीसते भद्रा इन्द्रस्य रातयः ॥

^१ So corr. Ch वर्षिष्ठमायानः; vgl. TS 7, 4, 12. ^२ So corr. Ch प्रियानां ^३ So
Ch; besser wohl mit TS 7, 4, 13 खल्याभ्यः zu lesen ^४ So corr. mit Caland;
Ch हृद्याभ्यः ^५ So corr. Ch पत्वल्याभ्यः ^६ So corr. Ch मृष्टाभ्यस्त्वाहा; vgl.
Pā. ३, 1, 17, Vārt. 1 घुष्टा, घुष्टायते; TS 7, 4, 13 पृष्टाभ्यः ^७ So corr. Ch त्रयाभ्ये
मीति; vgl. MS ३, 12, 1 n. E; TS 7, 4, 15 ^८ So corr. Ch मृतः ^९ So
gewiß richtig Ch, यरीषु von यरुः, das als Bezeichnung für Flüsse Naigh. 1, 13
angeführt wird, doch bisher noch nicht belegt war, auch in Böttlingks zweitem
WB. nicht; vgl. beide Petersburger Wörterbücher s. v. यरी, resp. यरी fem plur.
„Flüsse“. Vgl. den Vers RV 8, 51, 11 und TS 7, 4, 15 mit andrem Schluß des
Avakṣa

अभि क्रत्वेन्द्र' भूरय ज्मन्न ते विच्यङ् महिमानं रजींसि ।

स्वेना हि वृचं शवसा जगन्ध न श्वरजं विविदद्युधा' ते ॥ ४ ॥

cf TS 7, 4, 15

नमो राज्ञे नमो वरुणाय नमो ऽध्याय नमः प्रजापतये नमो ऽधि-
पतये ऽधिपतिरस्यधिपतिं मा कुर्वधिपतिरहं प्रजानां भूयासं मां'
धेहि मयि धेनुपाकृताय स्वाहालव्याय स्वाहा हुताय स्वाहा ॥ ५ ॥ ५

cf TS 7, 4, 16

मयोभूर्वातो' अभिवात्युस्रा' ऊर्जस्वतीरोपधीराविशन्ताम् ।

पीवस्वतीर्जीविधन्याः पिवन्त्यवसाय पद्यते रुद्र नो मृड ॥

यास्सरूपा विरूपा एकरूपा' यासामग्निर्निष्ठ्या नामानि वेद ।

या अङ्गिरसस्तपसेह चक्रुस्ताभ्यः पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥

या देवेषु तन्वमैरयन्त यासां सोमो विश्वा रूपाणि वेद ।

10

ता अस्मभ्यं पयसा पिन्वमानाः प्रजावतीरिन्द्र गोष्ठे रिरिहि' ॥

प्रजापतिर्मह्यमेता रराणो विश्वेदेवैर्यज्ञियैस्संविदानः ।

बह्वीर्भवन्तीरूप' नो गोष्ठमाशुस्तासां वयं प्रजया सैसदेम ॥

इह धृतिस्स्वाहेह विधृतिस्स्वाहेह रन्तिस्स्वाहेह रमतिस्स्वाहा म-
हीमू' पु सुचामाणम् ॥ ६ ॥ cf TS 7, 4 17, RV 10 169

15

कस्विदेकाकी' चरति क उ स्विज्जायते पुनः ।

किं स्विद्विमस्य भेपजं किं स्विदावपनं महत् ॥

सूर्य एकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ।

अग्निर्हिमस्य भेपजं भूमिरावपनं महत् ॥

¹ So corr Ch कृपेद, vgl RV 7, 21 6, TS 7 4 15

² So corr Ch

मधुरतयिद्यद vgl RV 7, 21, 6 TS 7 4 15

³ So corr Ch भूयासमस्मा, vgl

TS 7, 4, 16

⁴ Dies Capitel auch in W 15 vorhanden

⁵ Ch घात्पद्या, vgl

RV 10, 169, 1, TS 7, 4, 17

⁶ Ch एकाङ्गा, vgl RV 10, 169 2, TS 7, 4, 17

⁷ So W 15, in Ch स्तिष्ठ, vgl RV 10, 169, 3

⁸ So W 15, in Ch भेपजुष्य,

vgl RV 10, 169, 4

⁹ Ch मयोमू

¹⁰ Auch dies Capitel in W 15

vorhanden

का स्विदासीत्पूर्वचित्तिः किं^१ स्विदासीद्बृहद्वयः^२ ।

का स्विदासीत्पिलिप्पिला^३ का स्विदासीत्पिशङ्गिला ॥

घौरासीत्पूर्वचित्तिश्च आसीद्बृहद्वयः^४ ।

अविरासीत्पिलिप्पिला^५ राचिरासीत्पिशङ्गिला^६ ॥

५ पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्याः पृच्छामि त्वा भुवनस्य नाभिम् ।

पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमं व्योम ॥

वेदिमाहुः परमन्तं पृथिव्या यज्ञमाहुर्भुवनस्य नाभिम् ।

सोममाहुर्वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मैव वाचः परमं व्योम ॥ ॥ ७ ॥^७

cf TS 7, 4 18, MS 3, 12 19, RV 1, 161 34 35, VS 23, 9—12 61 62

अश्वे अश्वत्थिष्विके न मा नयति कथन ।

१० ससस्यश्वकस्सुभगे काम्पीलवासिनि ॥

स्वर्गे लोके संमोर्णुवाशमाहमजामि^८ गर्भधमा त्वमजासि गर्भधं
तौ सह चतुरः पदस्संप्रसारयावहै वृषा वां रेतोधा रेतो दधातूस्-
कथ्योर्गृदं^९ धेस्रञ्जिमुदञ्जिमन्वज ॥

यस्स्त्रीणां जीवभोजनो य आसां विलधावनः ।

१५ प्रियस्त्रीणामपीच्यो^{११} य आसां कृष्णे लक्ष्मणि सदिगृदिं^{१२} पराव-
धीत् ॥^{१३}

अश्वे अश्वत्थिष्विके न मा नयति कथन ।

ससस्यश्वकः^{१४} ॥

ऊर्ध्वामेनामुच्छ्रयताद्वेणुभारं गिरा इव^{१५} ।

^१ So W 1८, in Ch क ^२ So W 1८, in Ch द्वय ^३ So W 1८, in Ch त्विलिप्पिला ^४ Ch रचौरासीः ^५ So W 1८, in Ch त्विलिप्पिला ^६ So W 1८, in Ch रचौरा

^७ In Ch fehlt hier die Zahl, resp. die Bezeichnung des Capitelabschlusses der jedoch durch W 1८ wie auch durch TS feststeht. ^८ So Ch und W 1८ 'मजामि' ^९ W 1८ मजमजामि गर्भधमात्वमजामि गर्भधन्तो ^{१०} Ch मजामि

^{११} Ch मपेप्रयो W 1८ मपेप्रयो oder मपेप्रयो ^{१२} Ch सन्दि ^{१३} Die Versabschlüsse fehlen hier in Ch und sind von mir gesetzt ^{१४} Ch समस्य ^{१५} W 1८ द्वे भार गिरा इव

अधास्या मध्यमेधतां शीते वाते पुनन्निव^१ ॥

अश्व इत्युक्तम् ॥

यद्वरिणी यवमन्त्रि^२ न पुष्टं पशु मन्यते ।

शूद्रा यदर्यजारा^३ न पोषाय धनयति ॥^४

अश्व इत्युक्तम् ॥

5

इयं यका शकुन्तिकाहलमिति^५ वञ्चति ।

आहतं गभे पसो निजलग्नीति^६ धानिका ॥

अश्व इत्युक्तम् ॥

माता च ते पिता च ते इयं वृहस्य रोहतः ।

प्रसुलामीति ते पिता गभे मुष्टिमतीसयत्^७ ॥

10

दधिक्राव्यो^८ अकारिपमापो हि षेति तिस्रः ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 4, 19, MS 3, 12, 20; 3, 13, 1; VS 23, 19-32

भूर्भुवस्स्वर्वसवस्वाञ्जन्तु गायत्रेण छन्दसा रुद्रास्वाञ्जन्तु चैष्टु-
मेन छन्दसादित्यास्वाञ्जन्तु जागतेन छन्दसा ॥

यद्वातो अपो अगमदिन्द्रस्य तन्वं प्रियाम्^९ ।

एतौ स्तोत्रेतेन पथा पुनरश्वमावर्तयामि^{१०} नः ॥

15

लाजीऽञ्छाचीऽन्यशो^{११} ममाऽ^{१२} यव्यायै गव्याया एतद्देवा अन्न-
मन्नैतदन्नमद्भि प्रजापते ॥

युञ्जन्ति ब्रह्मरूपं चरन्तं परि तस्युपः ।

रोचन्ते रोचना दिवि ॥

^१ So W 14, in Ch मध्यमेधतां शीते वाते पुनन्निव

^२ So W 14, in Ch यवमन्त्रि

^३ Ch यद्वरिणी

^४ In W 14 kommt dieser Vers erst nach dem folgenden.

^५ So corr. Mes. शकुन्तिका

^६ So corr. Ch und W 14 मूति

^७ W 14

मुष्टिम^८ ^९ In W 14 ist dieser Vers (RV 4, 39, 6) vollständig gegeben und dann erst folgt das Weitere wie in Ch ^{१०} So corr. Ch विप्रा ^{११} So corr.

Ch यव्यायै गव्याया, vgl. TS 7, 4, 20; MS 3, 12, 18, VS 23, 7. ^{१२} So corr. Ch

ञ्छातोऽन्यशो, vgl. TS 7, 4, 20, MS 3, 12, 19. ^{१३} Die 3 von mir ergänzt; vgl. TS 7, 4, 20.

युञ्जन्त्यस्य काम्या^१ हरी विपक्षसा रथे ।

शीला धृष्टू^२ नृवाहसा ॥

केतुं कृण्वन्केतवे पेशे मर्या अपेगसे ।

समुषद्भिर्जायथाः ॥ ॥ ९ ॥

cf TS 7 4 20 MS 3 12 18 19 VS 23 5-8, RV 1 6 1-3

- ^३ प्राणाय स्वाहा व्यानाय स्वाहापानाय स्वाहा स्नावभ्यस्वाहा
संतानेभ्यस्वाहा परिसतानेभ्यस्वाहा पर्वभ्यस्वाहा सधानेभ्यस्वा-
हा शरीरेभ्यस्वाहा यज्ञाय स्वाहा दक्षिणायै स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा
लोकाय स्वाहा सर्वस्य स्वाहा ॥ १० ॥ cf TS 7 4 21

इति मेघानुवचनं चतुर्थम् ॥^४

- ^{१०} सिताय स्वाहासिताय स्वाहाभिहिताय स्वाहानभिहिताय स्वा-
हा युक्ताय स्वाहायुक्ताय स्वाहायुक्ताय स्वाहोद्युक्ताय स्वाहा विमु-
क्ताय स्वाहा प्रमुक्ताय स्वाहा वञ्चते स्वाहा परिवञ्चते स्वाहा संव-
ञ्चते स्वाहानुवञ्चते स्वाहोद्वञ्चते स्वाहा यते स्वाहा धावते स्वाहा
तिष्ठते स्वाहोपज्ञाय स्वाहा सर्वस्य स्वाहा ॥ १ ॥ cf TS 7 4 22

- ^{१५} पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा संश्रोपते^५ स्वाहा
सप्रवमानाय स्वाहा सप्रुताय स्वाहा मेघायिष्यते स्वाहा मेघायते
स्वाहा मेघायिताय स्वाहा मेघिताय स्वाहा मेघाय स्वाहा नीहाराय
स्वाहा निहाकायै स्वाहा प्रासचाय स्वाहा प्रचलाकायै^६ स्वाहा वि-

^१ So corr Ch कामा

^२ So corr Ch धृष्टू

^३ So die Unterschrift des

Capitula in Ch

^४ So corr Ch सप्रोपते vgl TS 7 5 11 1 - Corr

^५ So

corr Ch प्रचलाकायै vgl TS 7 5 11, 1

द्योतिष्यते स्वाहा विद्योतमानाय स्वाहा संविद्योतमानाय स्वाहा
 स्तनयिष्यते स्वाहा स्तनयते स्वाहोय^१ स्तनयते स्वाहा वर्षिष्यते स्वा-
 हा वर्षते स्वाहाभिवर्षते स्वाहा परिवर्षते स्वाहा संवर्षते स्वाहानु-
 वर्षते स्वाहा प्रोषिष्यते स्वाहा प्रुष्यते स्वाहा परिप्रुष्यते स्वाहा शी-
 कायिष्यते स्वाहा शीकायते स्वाहा शीतिकाय स्वाहोद्गहीष्यते स्वा-
 होद्गृह्णते स्वाहोद्गृहीताय स्वाहा विप्रोष्यते स्वाहा विप्रवमानाय
 स्वाहा विप्रुताय स्वाहातप्यते स्वाहातपते स्वाहोयमातपते^२ स्वा-
 हर्भ्यस्स्वाहा^३ यजुर्भ्यस्स्वाहा सामभ्यस्स्वाहाद्गिरोभ्यस्स्वाहा वेदेभ्य-
 स्स्वाहा गाथाभ्यस्स्वाहा नाराणीसीभ्यस्स्वाहा रैषीभ्यस्स्वाहा सर्वसै
 स्वाहा ॥ २ ॥ cf TS 7, 5 11

10

दत्वते स्वाहादन्तकाय स्वाहा प्राणिने स्वाहाप्राणकाय स्वाहा^४
 नासिकायते स्वाहानासिकाय स्वाहा मुखवते स्वाहामुखकाय स्वा-
 हाक्षण्वते स्वाहानक्षकाय स्वाहा कर्णवते स्वाहाकर्णकाय स्वाहा
 शीर्षण्वते स्वाहाशीर्षकाय स्वाहा पादवते स्वाहापादकाय स्वाहा
 प्राणते स्वाहाप्राणते स्वाहा वदते स्वाहावदते स्वाहा पश्यते स्वा-
 हापश्यते स्वाहा शृण्वते स्वाहाशृण्वते स्वाहा मनस्विने स्वाहामन-
 स्काय स्वाहा रेतस्विने स्वाहारेतस्काय स्वाहा प्रजाभ्यस्स्वाहाप्रजन-
 नाय स्वाहा लोमयते स्वाहालोमकाय स्वाहा त्वचे स्वाहात्वक्काय
 स्वाहा चर्मवते स्वाहाचर्मकाय स्वाहा लोहितवते स्वाहालोहिताय
 स्वाहा मसिन्वते^५ स्वाहामसिकाय स्वाहा स्त्रावभ्यस्स्वाहास्त्रावकाय^६
 स्वाहास्थन्वते स्वाहानस्थकाय स्वाहा मज्जन्वते स्वाहामज्जकाय
 स्वाहाङ्गवते स्वाहानङ्गकाय स्वाहात्मन्वते स्वाहानात्मकाय स्वाहा
 सर्वसै स्वाहा ॥ ३ ॥ cf TS 7, 5, 12.

^१ So corr Ch स्वाहोय^१, vg^१ TS 7, 5, 11, 1

^२ So corr Ch स्वाहा उपपते

स्वाहा उपते स्वाहोयमा उपते; vg^१ TS 7, 5, 11, 2 = Corr.

^३ So corr. Ch स्वाहोय^३,

vg^१ TS 7, 5, 11, 2.

^४ Dies स्वाहा fehlt in Ch und ist von mir ergänzt

^५ So Ch, ebenso auch TS 7, 5, 12, 2

^६ So corr Ch स्त्रावयस्स्वा

अग्निः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्नग्निस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यावजिघ्र' वायुः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्वायुस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यावजिघ्रादित्यः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्नादित्यस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यावजिघ्र ॥ ४ ॥ cf TS 5, 7, 26, VS 23, 17

द्यौस्ते पृष्टं पृथिवी सधस्यमात्मानरिष्टी समुद्रो' योनिस्सूर्यस्ते च क्षुर्वातः प्राणश्चन्द्रमाम्थोत्रं दिशः' पादा अवान्तरदिशः पशवो नक्षत्राणि रूपं मासाश्चार्धमासाश्च परूष्णृतवो' ऽङ्गानि संवत्सरो महिमा ॥ ५ ॥^१ cf TS 5, 7, 25

10 आयासाय स्वाहावयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहा प्रयासाय' स्वाहा संयासाय स्वाहोद्यासाय' स्वाहा शोकाय स्वाहा शुचे स्वाहा शुचये स्वाहा तपसे स्वाहा तप्यन्ते स्वाहा क्षुधे स्वाहा भूणहत्यायै स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ६ ॥^२ cf TS 1, 4, 35, VS 39, 11 12

जुहवाय स्वाहावभृथाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ७ ॥^३

15 मृत्यवे स्वाहावभृथाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥^४

कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्तु विष्णुस्त्वा युनक्तस्य यज्ञस्यद्धै मही संनत्या अमुष्मै कामायायुषे त्वा प्राणाय त्वा व्यानाय त्वा पानाय त्वा व्युष्ट्यै त्वा रथ्यै त्वा राधसे त्वा पोपाय त्वा घोपाय त्वा राहोपाय त्वा प्रच्युत्यै" त्वा कस्त्वा विमुञ्चति स त्वा विमुञ्चतु विष्णुस्त्वा विमुञ्च-

20 त्वस्य यज्ञस्यद्धै" मही संनत्या अमुष्मै कामायायुषे त्वा प्राणाय त्वा

^१ So corr Ch स्वयावजिघ्र

^२ So corr Ch समुद्र, vgl TS 5, 7, 25

^३ So

corr Ch दिशः

^४ Ch व्यहृती

^५ Die Zahl corrigiert, Ch setzt hier irriger weise ७ woraus im Folgenden noch einige Fehler hervorgehen, die erst mit Cap 9 ein Ende haben

^६ So corr Ch स्वाहावभृथाय

^७ So corr

Ch स्वाहोद्यासाय, vgl TS 1, 4 35

^८ Die Zahl corr Ch hat hier ॥ ८ ॥

^९ Die Zahl corr Ch hat hier ॥ २ ॥

^{१०} Die Zahl corr Ch hat hier ॥ १० ॥

^{११} So corr Ch प्रच्युत्यै, erste Hand प्रच्ये, vgl TS 7, 5, 13

^{१२} So corr

प्रच्युत्यै

प्यानाय त्वापानाय त्वा व्युष्ट्यै त्वा स्थै त्वा राधसे त्वा योषाय त्वा
घोषाय त्वाराहोषाय त्वा प्रतिष्ठित्यै त्वा ॥ ९ ॥

cf. TS 7, 5, 13; (VS 1, 6; 2, 23).

अप्रये गायत्राय चिबृते राधन्तराय^१ वासन्तायाष्टाकपाल इन्द्राय
चैष्टुभाय पञ्चदशाय बार्हताय ग्रैष्मयैकादशकपालो विश्वेभ्यो देवे-
भ्यो जागतेभ्यस्सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यो वार्षिकेभ्यो द्वादशकपालो मि-
त्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशभ्यां^२ वैराजाभ्यां शरदाभ्यां पय-
स्या बृहस्पतये पाङ्क्तय विश्वाय शक्राय हैमन्तिकाय चरुस्सवित्र^३
अतिच्छन्दसाय त्रयस्त्रिंशाय^४ रैवताय शैशिराय द्वादशकपालो ऽदित्यै
विष्णुपत्न्यै चरुमये वैश्वानराय द्वादशकपालो ऽनुमत्यै चरुः काय
एककपालः ॥ १० ॥ cf. TS 7, 5, 14

10

हिरण्यगर्भस्समवर्तताये भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते द्यौ-
र्महिमा नद्यचाणि रूपमादित्यस्ते तेजस्तस्यै त्वा महिम्ने प्रजापतये
स्वाहा ॥ ११ ॥ cf. TS 7, 5, 16, MS 3, 12, 16.

15

अया विष्टा जनयन्कर्त्तव्याणि स हि घृणिरूर्ध्वराय गातुः ।

स प्रत्युदैद्धरणं^५ मध्ये अयं स्वा यत्नू^६ तन्वमैरयत् ॥

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते ऽन्त-
रिक्षं महिमापो वयींसि रूपं वायुदे तेजस्तस्यै त्वा महिम्ने प्रजापतये
स्वाहा ॥ १२ ॥ cf. TS 1, 7, 12, 2

20

यः प्राणतो निमिषतो महिर्लोक इद्राजा जगतो बभूव ।

इंशे यो अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥

^१ So corr. Ch रथ. ^२ So corr. Ch मनुष्टु. ^३ So corr. Ch सावित्र. ^४ Ch त्रिपत्न्यै. ^५ Ch प्रत्युदैद्धरणः; vgl. den Vers oben 9, 6 und 14, 3; anders TS 1, 7, 12, 2 und MS 1, 10, 3. ^६ So nach 9, 6 und 14, 3 offenbar die Kāthaka Form dieses Verses; Ch liest hier स्थापतनू तन्वमे.

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते पृथि-
वी महिमौपधयो वनस्पतयो रूपमग्निस्ते तेजस्तस्मै त्वा महिस्ते प्रजा-
पतये स्वाहा ॥ १३ ॥ cf TS 7, 5 16 17, MS 3, 12, 17

आ^१ ब्रह्मन्वाक्षणौ ब्रह्मवर्चसी जायतामांसिन्वाष्ट्रै^२ राजन्य इषव्य-
५ ऋग्यो महारथौ जायतां दौग्ध्री धेनुर्वौढानङ्गानाभुस्संभिर्जिष्णू रथे-
ष्टाः पुंरंधिर्योषा सभैयो युवांस्य^३ यजमानस्य वीरौ जायतां निकामे
निकामे नः पर्जन्यो वर्षतु फलवतीर्न ओपधयः पचन्तां योगक्षेमौ
नः कल्पताम् ॥ १४ ॥ cf TS 7, 5 18, MS 3 12, 6, VS 22, 22

आक्रान्वाजी^४ पृथिवीमग्निं युजमकृत वाज्यर्वाक्रान्वाज्यन्तरिक्षं
१० वायुं युजमकृत वाज्यर्वा ह्यं वाज्याक्रीस्त सूर्यं युजमकृत वाज्यर्वायुष्टे
वाजिन्युद्रनु त्वाग्ने स्वस्ति मा संपारय वायुष्टे वाजिन्युद्रनु त्वाग्ने
स्वस्ति मा संपारयादित्यस्ते वाजिन्युद्रनु त्वाग्ने स्वस्ति मा संपारय
प्राणधृगसि प्राणं मे द्दह व्यानधृगसि व्यानं मे द्दहापानधृगस्यपानं मे
द्दह चक्षुरसि चक्षुर्मे धेहि श्रोत्रमसि श्रोत्रं मयि^५ धेह्यायुरस्यायुर्मे
१५ धेहि सर्वमायुर्गेपम् ॥ १५ ॥ cf TS 7, 5 19

क्रमैरभ्यक्रमीद्वाजी विश्वेदेवैर्यज्ञियैस्संविदानस्त नो नय मुकृतस्य
लोकं तस्य ते वर्यं स्वधया मदेम ॥ १६ ॥ cf TS 5 7, 21.

जज्ञि बीजं वष्टौ पर्जन्यः पन्था^६ सस्य सुपिप्पला ओपधयस्त्व-
धिचरण्यै सूपसदनो ऽगिस्त्वध्यक्षमन्तरिक्षं सूपवाः^७ पवमानसूप-

^१ Dies Capitel auch in T⁸ fol 5^a und Brl fol 7 vorhanden, darnach ac-
centuirt

^२ So corr die Mes जायतामस्मि, resp Ch so ohne Accent, vgl
TS 7, 5 18

^३ So die Accentuation in Brl, in T⁸ युवांस्य, vgl TS 7, 5, 18

^४ Ch आक्रा व्याजी ^५ Man erwartet entweder hier मे oder vorher छत्रमग्निं und
nachher स्वायुर्मयि wie in TS 7, 5, 19, 2, das Letztere dürfte das Richtige sein

^६ So Ch^१ vgl TS 7, 5 20 पन्था

^७ So Ch, in TS 7, 5, 20 सूपवा

स्थाना द्यौश्शिवमसौ तपन्यथापूर्वमहोरात्रे पञ्चदशिनो ऽर्धमासा-
स्त्रिंशिनो^१ मासाः कुप्रा चतुर्वशान्तस्संवत्सरः ॥ १७ ॥

cf TS 7, 5, 20

आग्नेयो ऽष्टाकपालस्सौम्यश्चरुस्सावित्रो ऽष्टाकपालस्सारस्वतश्चरुः
पौष्णश्चरु रौद्रो गावीधुकश्चरुःस्रग्ये वैश्वानराय द्वादशकपालो मृगा-
खरे यदि नागच्छेदस्ये ऽ^२होमुचे^३ ऽष्टाकपालस्सौर्यं पयो वायव्य आ- ५
ज्यभागः ॥ १८ ॥ cf TS 7, 5, 21.

अग्नये ऽ^४होमुचे ऽष्टाकपाल इन्द्राय^५होमुच एकादशकपालो वा-
योसावित्र आगोमुग्भ्यां चरुमिचावरुणाभ्यामागोमुग्भ्यां पयस्या-
श्विभ्यामागोमुग्भ्यां धाना मरुद् एनोमुग्भ्यस्सप्तकपालो विश्वेभ्यो
देवेभ्य एनोमुग्भ्यो द्वादशकपालो ऽनुमत्यै चरुस्रग्ये वैश्वानराय द्वाद- १०
शकपालो द्यावापृथिवीभ्यामहोमुग्भ्यां द्विकपालः ॥ १९ ॥

cf TS 7, 5, 22, MS 3, 15, 11

अग्नये^१ संमनमद्यृथियै^२ संमनमद्यृथाग्निः^३ पृथिव्यां समनमदेव^४ मं-
ह्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु^५ वायवे^६ संमनमदन्तरिक्षाय संमनमद्यृथा
वायुरन्तरिक्षेण समनमदेव^७ मंह्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु सूर्याय संम-
नमद्विषे संमनमद्यृथा सूर्यो दिवां समनमदेव^८ मंह्यं भद्रास्सैनतयस्सैन- १५
मन्तु^९ वरुणाय संमनमदद्भ्यस्संमनमद्यृथा वरुणो ऽद्भिस्समनमदेव^{१०}
मंह्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु सांखे संमनमद्वेचं संमनमद्यृथा सांमर्चा^{११}
समनमदेव^{१२} मंह्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु ब्रह्मणे संमनमद्वचाय संम-
नमद्यृथा ब्रह्म द्यौवेण समनमदेव^{१३} मंह्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु राज्ञे
समनमद्विषे संमनमद्यृथा राजा विशां समनमदेव^{१४} मंह्यं भद्रास्सैनत- २०

^१ Ch त्रिंशिनो, vgl. TS 7, 5, 20

^२ Das " in Ch nicht vorhanden, von

mir ergänzt.

^३ Dies Cap auch in Brl vorhanden und darnach accentuirt

^४ Ch स्रग्यय

^५ Brl अघ, Ch सघ

^६ So Brl, in Ch वायु स

^७ Ch

स्रग्यय

^८ Accent corrigirt, Brl धमनमदेव

^९ Accent corrigirt, Brl सामर्चा,

vgl. TS 7, 5, 23, 2.

यस्मै नमन्तु रंथाय संमनमदंश्चेभ्यस्संमनमद्येषा^१ रंथो ऽश्चैस्संमनमदेवं
मह्यं भद्रास्संनतयस्संनमन्तु^२ ॥ २० ॥ cf TS 7, 5, 23

समिद्दिशं कया नः ॥

को अद्य युक्ते धुरि गा ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्दणायून् ।

^३ आसन्निपूतस्वसो मयोभूय एषां भृत्यामृणधत्त जीवात् ॥ ॥ २१ ॥
cf MS 3, 16, 4 a E, RV 1, 84, 16, TS 4, 2, 11, 3 u s w

इति मितानुवचनं पञ्चमम् ॥^४

जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वर्मी याति समदामुपस्थे ।

अनाविद्यया तन्वा जय त्वं स त्वा वर्मणो महिमा^५ पिपर्तुं ॥

धन्वना गा धन्वनाजिं जयेम धन्वना तीव्रास्समदो जयेम ।

^{१०} धनुश्शचोरपकामं कृणोति धन्वना सर्वाः^६ प्रदिशो जयेम ॥

वक्ष्यन्तीवेदागनीगन्ति कर्णे प्रियं सखायं परिपस्वजाना^७ ।

योयेव जिह्वे वितताधि धन्वज्या इयं समने पारयन्ती ॥

ते आचरन्ती समनेव योषा^८ मातेव पुत्रं बिभृतामुपस्थे ।

अप श्रून्विध्यतीं संविदाने आत्नीं इमे विस्फुरन्ती^९ अमिचान् ॥

^{१५} बह्वीनां पिता बहुरस्य पुत्रश्चिद्धा^{१०} कृणोति समनावगत्य^{११} ।

उपुधिस्रद्धाः पृतनाश्च सर्वाः पृष्टे^{१२} निनद्यो जयति प्रसूतः ॥

^१ Accent corrigiert, Brl दशेभ्य ^२ Ch नथया ^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch ^४ So corr Ch वर्मणो महिमा, vgl RV 6, 75, 1. ^५ So corr Ch धन्वना सर्वा ^६ So corr Ch परिपस्वजाना, vgl RV 6, 75, 3, MS 3, 16, 3, TS 4 6 6, 1, VS 29, 40 ^७ So corr Ch वेदा ^८ So corr Ch योषा ^९ So auch MS 3 16 3 ^{१०} So corr Ch चिद्धा ^{११} So corr Ch अवगत्य ^{१२} So corr Ch पृष्टे, vgl RV 6 75, 5 u s w

रथे तिष्ठन्वयति वाजिनः पुरो यव यव कामयते सुपारथिः ।
 अभीशूनां महिमानं पनायत^१ मनः पश्चादनुयच्छन्ति रश्मयः ॥
 तीव्रान्घोषान्कृत्वते^२ वृषपाणयो ऽश्वा रथेभिस्सह वाजयन्तः ।
 अवक्रामन्तः प्रपदैरमिचान्क्षिणन्ति शर्वूरानपव्ययन्तः^३ ॥
 रथवाहनै^४ हविरस्य नाम यचायुधं निहितमस्य चर्म ।
 तथा रथमुप शर्मै सदेम विश्वाहा वयं सुमनस्यमानाः ॥
 स्वादुर्पसदः पितरो वयोधाः कृच्छ्रेष्वितशक्तीवन्तो गभीराः ।
 चिचसेना उपबला अमृधास्ततोवीरा उरवो द्रातसाहाः ॥
 द्राक्षणासः पितरस्सोम्यासश्शिखे नो द्यावापृथिवी अनेहसा ।
 पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो रक्षा माकिनो^५ अघर्णैस ईशत^६ ॥
 सपर्यै वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिस्संनद्धा पतति प्रसूता ।
 यचा नरस्सं च वि च द्रवन्ति तचास्मभ्यमिषवश्शर्म यैसन् ॥
 वृज्जीते^७ परिवृद्धि^८ नो ऽश्मा भवतु नस्तनू ।
 सोमो अधिप्रवीतु^९ नो ऽदितिशर्म यच्छतु ॥
 अहिरिव भोगैः पर्येति वाहुं ज्याया हेतिं परिबाधमानः ।
 हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुर्मासं^{१०} परिपातु विश्वतः ॥
 आजह्वन्ति सान्वेपां^{११} जघनीं उपजिघ्रते^{१२} ।
 अश्वाजनि प्रचेतसो ऽश्वान्समत्सु चोदय ॥
 वनस्पते वीढृङ्गो हि भूया अस्सत्सखा प्रतरणस्सुवीरः ।
 गोभिस्संनद्धो असि वीडयस्वास्थाता^{१३} ते जयतु जेतानि ॥

^१ So corr. Ch अभीशूनां महिमानं पनायत, vgl. RV 6, 75, 6
 क्षणुते; vgl. RV 6, 75, 7 u. s. w. ^२ Ch अभीशूनां ^३ So corr. Ch रथवाहनैः;
 vgl. RV 6, 75, 8 u. s. w. ^४ So corr. Ch माकिनो; vgl. RV 6, 75, 10. ^५ So
 corr. Ch ईशत ^६ So Ch^१ Wahrscheinlich doch wohl fehlerhaft für अनेहसा,
 wie nach RV 6, 75, 12; TS 4, 6, 6; VS 29, 43 zu erwarten ^७ Ch undentl. ch.
 etwa परिवृद्धि; vgl. RV 6, 75, 12. ^८ So corr. Ch यचायुधं ^९ So corr. Ch
 पुर्मासं, vgl. RV 6, 75, 14. ^{१०} So corr. Ch सान्वेपां, vgl. RV 6, 75, 13. ^{११} So
 corr. Ch जिघ्रते ^{१२} Ch रथातां, vgl. RV 6, 47, 20.

दिवः पृथिव्याः पर्योज उद्धृतं वनस्पतिभ्यः पर्याभूतं सहः ।
 अपामोज्मानं परि गोभिरावृतमिन्द्रस्य वज्रं^१ हविषा रथं यज्ञ ॥
 इन्द्रस्य वज्रो मरुतामनीकं मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः ।
 सेमां नो हव्यदातिं जुषाणो देव रथ प्रति हव्या गृभाय ॥
 ५ उपश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुरुषा ते मनुतां विष्टितं^२ जगत् ।
 स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूरादवीयो अपसेध श्वबून् ॥
 आक्रन्दय बलमोजो न आधा निष्टनिहि दुस्तिता बाधमानः ।
 अपप्रोष दुन्दुभे दुच्छुना इत इन्द्रस्य मुष्टिरसि वीडयस्व ॥
 आमूरज प्रत्यावर्तयेमाः केतुमहुन्दुभिर्वावदीति ।

- 10 समश्वपर्णाश्चरन्ति नो नरो ऽस्माकमिन्द्र रथिनो जयन्तु ॥ ॥ १ ॥
 cf TS 4, 6, 6, MS 3, 16, 3, VS 29 38-57, RV 6, 75, 1-14, 6, 47,
 26-31

समिद्धो अज्जन्कृदरं^३ मतीनां घृतमसे मधुमत्पिन्वमानः ।
 वाजी वहन्वाजिनं जातवेदो देवानां वक्षि प्रियमा सधस्थम् ॥
 घृतेनाज्जन्तं पथो देवयानान्नजानन्वाज्यपेतु^४ देवान् ।
 अनु त्वा सप्ते प्रदिशस्व चर्त्ता स्वधामस्यै यजमानाय धेहि ॥

- 15 ईद्वश्वासिं^५ बन्धश्च वाजिन्वाणुश्वासि मेध्यश्च सप्ते ।
 अपिष्टा देवैर्वसुभिस्सजोपाः प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः ॥
 स्त्रीर्णे^६ बर्हिस्सुष्टरीना जुषाणोरु पृषु^७ प्रथमानं पृथिव्याम् ।
 देवेभिरक्तमदितिस्सजोपास्स्योनं कृण्वाना^८ सुविते दधातु^९ ॥
 एता उ^{१०} वस्सुभगा विश्ववारा वि पक्षोभिश्चयमाणा^{११} उदातैः ।

^१ So corr Ch वज्रो, vgl RV 6, 47, 27, MS 3, 16, 3, TS 4 6, 6, 6, VS 29, 53

^२ So corr Ch विष्टिता, vgl RV 6 47, 29, MS 3 16, 3 u s w ^३ Ch रुदर

^४ So corr Ch वाज्यपेतु, vgl MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 1, VS 29, 2 ^५ So

corr Ch श्वासि, vgl MS 3 16, 2, TS 5, 1, 11, 1, VS 29, 3 ^६ So corr Ch

पृषुम्, vgl MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 2, VS 29, 4 ^७ So corr Ch रुदवान

^८ So corr Ch दधातु ^९ So corr Ch द्या तजस्सु, vgl MS 3 16, 2, TS 5, 1,

11, 2, VS 29, 5 ^{१०} So corr Ch चियमाणा

ऋध्वास्सतीः कवयश्चुम्भमाना^१ द्वारो देवीसुप्रयाणा^२ भवन्तु ॥
 अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखं यज्ञानामभिसंविदाने ।
 उपासा वा^३ सुहिराण्ये सुशिल्पे ऋतस्य योना इह सादयामि^४ ॥
 प्रथमा वा^५ सरथिना सुवर्णा^६ देवौ पश्यन्तौ भुवनानि विश्वा ।
 अपिप्रयं चोदना वा^७ मिमाना होतार ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥ ५
 आदित्यैर्नो भारती वष्टु यज्ञं सरस्वती सह^८ रुद्रैर्न आवीत् ।
 इदोपहूता वसुभिस्सजोषा यज्ञं नो देवीरमृतेषु धत्त ॥
 त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुर्वा जायत आणुरथः ।
 त्वष्टेदं विश्वं भुवनं जजान बहोः कर्तारमिह यक्षि होतः ॥
 अश्वो घृतेन त्मन्या समक्त उप देवां चतुशः पाथ एतु ।
 वनस्पतिर्देवलोकं^९ प्रजानन्वपिना हव्या स्वदितानि वक्षत् ॥
 प्रजापतेस्तपसा वावृधानस्सद्यो जातो ममिषे^{१०} यज्ञमग्ने ।
 स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि सख्या^{११} हविरदन्तु देवाः ॥ ॥ २ ॥
 cf. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11; VS 29, 1—11.

यदक्रन्दः ॥

आत्मानं ते मनसारादजानामवी दिवा पतयन्तं पतङ्गम् ।
 शिरो अपश्यं^१ पथिभिस्सुगेभिर्रेणुभिर्जेहमानं^{१०} पतच्च ॥
 अवा ते रूपमुत्तममपश्यं^{११} जिगीयमाणमिय^{१२} आ पदे गोः ।
 यदा ते मर्तो अनु भोगमानडादिद्वसिष्ठ ओपधीरजीगः ॥

^१ So Ch; vgl. v. 1. in TS 5, 1, 11, 2 neben कवयः, was auch MS 3, 16, 2; VS 29, 5.

^२ So Ch; dagegen सुप्रयाणा in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 2, VS 29, 5.

^३ So corr. mit Caland, Ch साधयामि, dagegen सादयामि in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3, VS 29, 6.

^४ So corr. Ch चोदयानामि; vgl. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 7.

^५ So corr. Ch सह; vgl. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 8.

^६ So corr. Ch सौम्यः, vgl. MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 4, VS 29, 10.

^७ So Ch; vgl. dagegen दक्षिणे in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 11.

^८ So Ch; dagegen माध्या MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 11.

^९ So corr. Ch अपश्यदपि, vgl. RV 1, 163, 6; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 17.

^{१०} So corr. Ch रेणुभिः, vgl. RV 1, 163, 6.

^{११} So corr. Ch तममपश्यं; vgl. RV 1, 163, 7; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 18.

^{१२} So corr. Ch मानः

अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्नु गावो ऽनु भगः कनीनाम् ।

अनु व्रातासस्तव^१ सत्यमीयुरनु देवा मभिरे वीर्यं ते ॥

हिरण्यशृङ्गो ऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत् ।

देवा इदस्य हविरद्यमायन्यो अर्वन्तं प्रथमो अध्यतिष्ठत् ॥

३ ईर्मानासस्मिलिकमध्यमासस्मी^२ पूरणासो दिव्यासो अत्याः ।

हैसा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिपुर्दिव्यमज्ममश्वाः ॥

तव शरीरं पतयिष्यवर्न्तव^३ चित्तं वात इव भ्रजीमान् ।

तव शृङ्गानि विष्टिता पुरुचाराण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

उप प्रागाच्छसनं^४ वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीधानः ।

१० अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो यन्ति रेभाः ॥

उप प्रागात्परमं यत्सधस्थमर्वा^५ अच्छा पितरं मातरं च ।

अद्या देवाञ्जुष्टमो हि गम्या अथाशास्ते^६ दाशुपे वार्याणि ॥ ३ ॥

cf. RV 1, 163, 1. 6—13, TS 4, 6, 7, VS 29, 17—24

मा नो मित्रो वरुणो अर्यमायुरिन्द्र ऋभुक्षा मरुतः परिख्यन् ।

यद्वाजिनी देवजातस्य सप्तेः प्रवह्यामो विदधे वार्याणि ॥

११ यन्निर्णिजा रेक्णसा प्रावृतस्य रातिं गृभीतां मुखतो नयन्ति ।

सुप्राङ्जो मेम्यद्विश्वरूप^७ इन्द्रापूर्णाः प्रियमप्येतु^८ पाथः ॥

एष छागः^९ पुरो अश्वेन वाजिना पूर्णो भागो नीयते विश्वदेवः^{१०} ।

अभिप्रियं यत्पुरोडाशमर्वता त्वष्टेदेनै सौश्रवसाय जिन्वति ॥

^१ So corr. Ch व्राताम्, vgl. RV 1, 163, 5; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 19. * So corr. Ch तामस्मिलिकमध्यमासस्मी, vgl. RV 1, 163, 10, TS 4, 6, 7, 4; VS 29, 21.

^२ So corr. Ch शरीरमायुष्य, vgl. RV 1, 163, 11, TS 4, 6, 7, 4, VS 29, 22

^३ So Ch, desgl. TS 4, 6, 7, 4 und VS 29, 22, dagegen भ्रजीमान् RV 1, 163, 11.

^४ So corr. Ch प्रागाच्छसन, vgl. RV 1, 163, 12; TS 4, 6, 7, 3, VS 29, 23

^५ So corr. Ch यत्सधस्थमर्वा, vgl. RV 163, 13; TS 4, 6, 7, 5; VS 29, 24

^६ So corr. Ch अथास्ते, vgl. RV 1, 163, 13, TS 4, 6, 7, 5; VS 29, 24

^७ So corr. Ch मेम्य, vgl. RV 1, 162, 2; MS 3, 16, 1, TS 1, 6, 8, 1, VS 25, 25.

^८ So auch MS 3, 16, 1; in RV 1, 162, 2 ऋति, desgl. TS 4, 6, 51, VS 25, 23

^९ Ch छागः ^{१०} So Ch; wohl in विश्वदेव, zu corr. mit RV 1, 162, 3; MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 8, 1; VS 25, 26

यद्विष्यमृतुगो देवयानं चिर्मानुषाः पर्यश्वं नयन्ति ।
 तत्रा यूष्णः प्रथमो भाग एति यज्ञं देवेभ्यः^१ परिवेदयन्नजः ॥
 होताभ्यर्च्युरावया^२ अग्निमिन्यो^३ ग्रावयाभ उत गीस्ता सुविप्रः ।
 तेन यज्ञेन स्वरंकृतेन स्विष्टेन वक्षणा आपृणध्वम् ॥
 यूषवस्का उत ये यूषवाहाश्चपालं ये अश्वयूषाय तक्षति ।
 ये चार्वते पचनं संभरन्त्युतो तेषामभिगूर्तिर्न^४ इन्वतु ॥
 उप प्रागात्सुमन्मे ऽधायि मन्म देवानामाशा उप बीतपृष्ठः ।
 अन्वेनं विप्रा ऋपयो मदन्तु^५ देवानां पुष्टे चकृमा सुवन्धुम् ॥
 यद्वाजिनो दाम संदानमवतो या शीर्षण्या रणना रज्जुरस्य ।
 यद्वा घास्य प्रभृतमास्ये तृणं सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
 यदश्वस्य क्रविषो मष्टिकाण यद्वा स्वरौ स्तधितौ रिप्रमस्ति ।
 यद्वस्तयोश्शमितुयेन्वखेपु^६ सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
 यदूवध्यमुदस्यापवाति^७ य आमस्य क्रविषो गन्धो अस्ति ।
 सुकृता तच्छमितारः कृण्वन्तूत^८ मेधं शृतपाकं पचन्तु ॥
 यन्नीष्टाणं मीस्वचन्या^९ उखाया या पात्राणि यूष्ण आसेचनानि ।
 ऊष्ण्यापिधाना चरुणामङ्गास्सूनाः परिभूपन्त्यश्वम् ॥ ४ ॥
 of RV 1, 162, 1—10 13, MS 3, 16, 1, TS 4, 6, 8 9, VS 25, 24—33 36
 यज्ञे गावाद्यिना पच्यमानादभि शूलं निहतस्यावधावति ।
 मा तद्वस्यामाश्रियन्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशश्रो रातमस्तु ॥

^१ So corr Ch देवेभ्य वgl RV 1 162 4 u s w ^२ So corr Ch रावया, vgl RV 1, 162, 5, MS 3, 16 1, TS 4, 6 8, 2, VS 25, 28 ^३ So corr Ch मिन्द्रो, vgl RV 1, 162, 5 u s w ^४ So corr Ch तिव, vgl RV 1, 162, 6, MS 3, 16, 1, TS 4 6, 8, 2, VS 25 29 ^५ So Ch, vgl dagegen मदन्ति in RV 1, 162, 7, MS 3, 16, 1, TS 4, 6 8, 3, VS 29, 30 ^६ So corr Ch शमितर्षा vgl RV 1, 162, 9 u s w ^७ So corr Ch यद्व्यस्तमुद, vgl RV 1, 162, 10, TS 1, 6, 8, 4, VS 25, 33 ^८ So corr Ch तद्वमितार कृण्वन्तु, vgl RV 1, 162, 10, TS 4, 6, 8, 4, VS 25, 33 ^९ So corr Ch मविच, vgl RV 1, 162, 13, MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1, VS 25, 36

ये वाजिनं परिपश्यन्ति पक्वं य ईमाहूस्सुरभिर्निर्हरेति ।

ये चार्वतो मौसमिष्णामुपासत उतो तेषामभिगूर्तिनै^१ इन्वतु ॥

मा त्वाग्निध्वनयेद्भूमगन्धिर्मोखा^२ भ्राजन्यमिविक्त जग्निः^३ ।

इष्टं वीतमभिगूर्तं वपद्रुतं तं देवासः प्रतिगृह्णन्त्यश्वम् ॥

५ निक्रमणं निषदनं विवर्तनं यच्च पङ्क्तिशमर्वतः^४ ।

यच्च पपौ यच्च^५ घासिं जघास सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥

यत्ते सादे महसा शूकृतस्य पाध्याया^६ वा कश्या वा^७ तुतोद ।

सुचेव ता हविषो अश्वरेषु सर्वा ता ते व्रक्षणा सूदयामि ॥

यदश्वाय चास उपस्तृणन्त्यधीवासं या हिरण्यान्यसै ।

१० संदानमर्वन्तं पङ्क्तिशं प्रिया देवेष्वायामयन्ति ॥

चतुस्त्रिंशद्वाजिनो देवबन्धोर्वङ्गीरश्वस्य स्वधितिस्तमेति ।

अच्छिद्रा^८ गात्रा वयुना कृणोत परुष्परुन्मुष्या^९ विशस्त ॥

एकस्त्वष्टुरश्वस्य^{१०} विशस्ता द्वा यन्तारा^{११} भवतस्तपतुः ।

या ते गात्राणामृतुथा कृणोमि ता ता^{१२} पिण्डानां प्रजुहोम्यसौ ॥

१५ मा त्वा तपस्त्रिय आत्मापियन्तं मा^{१३} स्वधितिस्तन्व आतिष्ठिपत्ते ।

मा ते गृध्रविशस्तातिहाय च्छिद्रा गात्राण्यसिना मिषू कः ॥

न वा उ एतन्मियसे^{१४} न रिष्यसि देवा इदेपि पथिभिस्तुगेभिः ।

^१ So corr. Ch गूर्तिव, vgl. RV 1, 162, 12 ^२ Ch ध्वनयेद्भूम, erste Hand ध्वनाये; vgl. RV 1, 162, 15 ध्वनयोद्भू; ebenso VS 25, 37 in MS 3, 16, 1 u. E. schwanken die Mes; TS 4, 6, 9, 2 ध्वनयोद्भू^३ So corr. Ch जघास; vgl. RV 1, 162, 15; MS 3, 16, 1 u. E.; TS 4, 6, 9, 2. ^४ So corr. Ch पक्वं पङ्क्तिश; vgl. RV 1, 162, 14; MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1; VS 25, 38. ^५ So corr. Ch घास्य घास्य; vgl. RV 1, 162, 14; MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1, VS 25, 38.

^६ Dies pa fehlt in Ch und ist von mir ergänzt; vgl. RV 1, 162, 17; TS 4, 6, 9, 3; VS 25, 40. ^७ So corr. Ch कश्या; vgl. RV 1, 162, 19; TS 4, 6, 9, 3; VS 25, 11. ^८ So corr. Ch अच्छिद्रा; vgl. RV 1, 162, 18; TS 4, 6, 9, 3, VS 25, 41.

^९ RV 162, 19 und die andern Texte र्मुष्या ^{१०} So corr. Ch वयुना; vgl. RV 1, 162, 19 u. s. w. ^{११} So corr. Ch यन्तारा; vgl. RV 1, 162, 19 u. s. w. ^{१२} So corr. Ch ता; vgl. RV 1, 162, 20. ^{१३} So corr. Ch न रिष्यसि; vgl. RV 1, 162, 21; MS 1, 2, 15; TS 4, 6, 9, 4; VS 25, 44.

हरी ते युञ्जा पृषती अभूतामुपास्याद्वाजी धुरि रासभस्य ॥
 सुगन्धं^१ नो वाजी स्व^२गन्धं पुंसः पुत्री उत विश्वपुषं रयिम् ।
 अनागास्त्वं^३ नो अदितिः कृणोतु क्षत्रं नो अश्वो वनते^४ हविष्मान् ॥
 ॥ ५ ॥ cf RV 1, 162, 11—22, MS 3, 16 1, TS 4 6 8 4, 4, 6 9, 1 Bg, VS
 25, 34 35 37—45

इति जीमूतानुवचनं षष्ठम् ॥^५

5

इन्द्राय राज्ञे सूकरो वरुणाय राज्ञे कृष्णो यमाय राज्ञं चक्षुश्चक्षुष-
 भाय राज्ञे गवयश्शार्दूलाय राज्ञे गौरः पुरुषराजाय मर्कटः क्षिप्रश्चेनस्य^६
 वर्तिका नीलङ्गोः^७ कृमिस्सोमाय राज्ञे कुलुङ्गस्सिन्धोश्शिभूमारो^८
 हिमवतो हस्ती ॥ १ ॥ cf TS 5 5 11, MS 3, 14 11, VS 24 30

मयुः प्राजापत्य उलो हलिहृणो वृषदेशस्ते धातुस्सरस्वन्यै शरि- 10
 शयेता पुरुषवाक्सरस्वते शुक्रशयेत. पुरुषवागाख्यो ऽजो नकुल-
 शका ते पौष्णा^९ वाचे क्रौञ्चः ॥ २ ॥

cf TS 5 5 12 MS 3 14 12—14 VS 24 31—33

अर्षा नप्ते रुषो^{१०} नाक्रो मकरः पुलीरयस्ते^{११} कूबरस्य^{१२} वाचे पैङ्ग-

^१ So corr Ch स्यगन्धो vgl RV 1 162 22 TS 4 6 9 1 VS 25 45

^२ So corr Ch अनागास्त्वो vgl RV 1 162 22, TS 4 6 9 4 VS 25 45 ^३ So Ch, dagegen वनते RV 1 162 22 TS 4, 6 9 4, VS 25 15

^४ So die Unterschrift des Capitels in Ch ^५ So corr Ch राज्ञे vgl TS 5 5 11 ^६ So corr Ch क्षिप्र श्वेनस्य ^७ So corr Ch नीलङ्गो ^८ So Ch für शिभूमारो ^९ So corr Ch पौष्णो

^{१०} Erste Hand रुषो ^{११} So Ch, vgl MS 3, 14 2 und 3 14 16 पुनीक्य, VS 24 25 कुनीक्य, TS 5 5 13 कुनीक्य ^{१२} So Ch, wohl in

कूबारस्य zu corr, vgl Pet WB कूबार „Meer“, AK 1 2 3 1 Sch — कूबार — अकूबार, bisher noch unbelegt auch in Bohtlingks kürzerem WB mit dem Stern versehen, TS 5, 5 13 MS 3, 14 16 und VS 24 30 lesen sie अकूबारस्य

राजो^१ भगाय कुपीतक आती वाहसो दर्विदा ते वायव्या दिग्भ्य-
श्चक्रवाकः^२ ॥ ३ ॥

cf TS 5, 5, 13, MS 3, 14, 2 3 16, 16, VS 24, 34 35

बलायाजगर आखुसृजया शयाखडक्ते^३ मैवा^४ मृत्यवे ऽसितो म-
न्यवे स्वजः^५ कौम्भीनसः पुष्करसादो लोहिताहिस्ते त्वाष्ट्राः^६ प्रतिश्रु-
५ त्कायै वाहसः ॥ ४ ॥ cf. TS 5, 5, 14, MS 3, 14, 14, VS 24, 33

पुरुषमृगश्चन्द्रमसे गोधा कालका दावांघाटस्ते वनस्पतीनामे-
रणहे कृष्णो रात्रौ पिगः^७ द्विक्का^८ नीलशीर्णी^९ ते ऽयम्णो धातुः क-
क्लटः^{१०} ॥ ५ ॥ cf TS 5, 5, 15, MS 3, 14, 16 17, VS 24, 35 36

सौरी बलाकश्यो^{११} मयूरश्येनस्ते गन्धर्वाणां वसूनां कपिञ्जलो
१० रुद्राणां तित्तिरी रोहित्कुण्डूणाची^{१२} गोलत्तिका ता अप्सरसामणयाय
समरः ॥ ६ ॥ cf TS 5, 5, 16; MS 3, 14, 18, VS 24, 37.

पृषतो वैश्वदेवो विदो^{१३} न्यङ्कुः कशस्ते ऽनुमत्या अन्यवापो ऽयमा-
सानां^{१४} मासां कश्यपः कुवयिः कुटर्दात्प्रीहस्ते सिनीवाल्यै वृहस्प-
तये शिम्युटः^{१५} ॥ ७ ॥ cf TS 5, 5, 17, MS 3, 14, 20, VS 24, 39

१५ शका भौमी पाङ्कः^{१६} कशो मन्थीलवस्ते पितृणामृतूनां जहका
संवत्सराय लोपा कपोत उलूकश्शशस्ते^{१७} नैर्चृताः^{१८} कृक्वाकुसा-
विचः ॥ ८ ॥ cf TS 5, 5, 18, MS 3, 14, 19, VS 24, 26 38

^१ Frate Hand in Ch दारराजो

^२ So corr. Ch चक्रवाकः, vgl TS 5, 5, 13,

VS 24, 32 ^३ So corr. Ch शयाखडक्ते

^४ So corr. Ch मैवा

^५ So corr.

Ch मत्र; vgl TS 5, 5, 14 चक्र

^६ So corr. Ch त्वाष्ट्राः

^७ So Ch, für पिगः

TS 5, 5, 15; VS 24, 39, MS 3, 14, 20

^८ In Ch undeutlich, vielleicht द्विक्का

^९ Erste Hand in Ch नीलशीर्णी, vgl VS 24, 32 कक्लटः

^{१०} So

corr. Ch कक्लटः, vgl TS 5, 5, 16.

^{११} So corr. Ch कुवयिः, vgl TS 5,

5, 16, MS 3, 14, 18, VS 24, 37.

^{१२} So Ch (viell विदो), vgl TS 5, 5, 17

पितृ, VS 24, 32 पितृ

^{१३} So corr. Ch पितृ

^{१४} So Ch; vgl TS 5, 5, 17

शिम्युटः, v. 1 शिम्युट

^{१५} So corr. Ch पाङ्कः, vgl TS 5, 5, 18, MS 3, 14, 7,

VS 24, 26, in mehreren Mes der TS पाङ्कः १

^{१६} So corr. Ch कुक्वाकुसा

^{१७} So corr. Ch नैर्चृता

रुह रौद्रः कृकिलासश्शकुनि^१ पिप्पका ते शरव्यायै^२ हरिणो मा-
रुतो ब्रह्मणे शार्गस्तस्त्र^३ कृष्णश्चा चतुरक्षो^४ गर्दभस्त इतरजनानामयये
धूह्ना^५ ॥ ९ ॥ cf TS 5 5 10 MS 3 14 20 21 VS 24 39 40

अलज आन्तरिक्ष^६ उद्रो महु^७ प्रवस्ते ऽपामदित्यै^८ हंससाचिरि-
न्द्रायै कीर्या^९ गृध्रश्शितिकक्षी वाघ्रीणसस्ते^{१०} ऽदित्या द्यावापृथिव्या^{११} ५
श्वावित् ॥ १० ॥ cf TS 5 5 20 (MS 3 14 16 20), (VS 24 34 39)

सुपर्ण^{१२} पार्जन्यो^{१३} हंसो वृको वृपदैशस्त ऐन्द्रा अपामुद्रो ऽयमणो
लोपाशस्सिंहो नकुलो व्याघ्रस्ते महेन्द्राय कामाय परस्वान् ॥ ११ ॥
cf TS 5 5 21 (VS 24 34—37)

इतीन्द्रानुवचनं सप्तमम् ॥^{१४}

आयेय^१ कृष्णयीवस्सारस्वती^२ मेयी बभ्रुस्सौम्य पौष्णश्श्याम- 10
श्शितिपृष्ठो वार्हस्पत्यश्शित्यो वैश्वदेव ऐन्द्रो ऽरुणो भारुतः कल्माष
ऐन्द्राग्रस्सिंहितो ऽधोरामस्सावित्रो वारुणः पेत^३ ॥ १ ॥

cf TS 5 5 22 MS 3 13 2 VS 29 58

अश्वस्तूपरो गोमृगस्ते प्राजापत्या^४ आयेयौ कृष्णयीवौ त्वाष्ट्रौ

^१ So Ch vgl ककुनास = ककुलास Sch zu Ak 2 5 12 Pet WB ४ ४

^२ So corr Ch सरव्यायै ^३ So corr Ch चतुरक्ष्य vgl TS 5 5 19 ^४ Ch

धूह्ना ^५ So corr Ch अतः ^६ So corr Ch पामुदित्ये vgl TS 5 5 20

^७ So Ch in TS 5 5 20 कीर्या ^८ So corr Ch वाघ्रीणसः ^९ So corr Ch

पृथिव्या ^{१०} So corr Ch पार्जन्यो vgl TS 5 5 21 ^{११} So die Unterschrift

des Capitels in Ch ^{१२} So corr Ch कृष्णाः ^{१३} So corr Ch पौत्य ^{१४} So

corr Ch पय

लोमशसक्त्यौ^१ शितिपृष्ठौ बार्हस्पत्यौ धात्रे पृषोदरस्सौर्यौ^२ बलक्षः^३
पेतः ॥ २ ॥ cf. TS 5, 5, 23; MS 3, 13, 2, VS 24, 1.

अग्नये ऽनीकवते रोहिताञ्जिनद्वानधोरामौ सावित्रौ पौष्णौ
रजतनाभौ वैश्वदेवौ पिशङ्गौ तूपरौ^४ मारुतः कल्माष आग्नेयः कृ-
५ ष्णो ऽजस्मारस्वती मेघी वारुणः कृष्ण एकशितिपापेतः ॥ ३ ॥
cf. TS 5, 5, 24, VS 29, 59.

इति पेतानुवचनमष्टमम् ॥

रोहितो धूमलोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते प्राजापत्या बभ्रुररुणबभ्रु-
म्भुकबभ्रुस्ते रोद्राश्रयेतश्रयेताक्षश्रयेतयीवस्ते पितृदेवत्यास्तिस्रः^५ कृ-
ष्णा वशा वारुण्यस्तिस्रश्चेता^६ वशास्सौर्यो मैत्राबार्हस्पत्या धूमल-
१० लामास्तूपराः^७ ॥ १ ॥ cf. TS 5, 6, 11; (MS 3, 13, 3); (VS 24, 2).

पृश्निस्तिरश्चीनपृश्निर्ध्वपृश्निस्ते मारुताः फल्गुर्लोहितोर्णी बल-
क्षी^८ तास्मारस्वत्यः पृपती क्षुद्रपृपती स्थूलपृपती ता वैश्वदेव्यास्तिस्र-
श्रयामा वशाः पौष्ण्यस्तिस्रो^९ रोहिण्यो^{१०} वशा मैत्र्य ऐन्द्राबार्हस्पत्या
अरुणललामास्तूपराः ॥ २ ॥ cf. TS 5, 6, 12, MS 3, 13, 5 3; VS 24, 4, 2.
१५ शितिबाहुत्यतश्शितिबाहुस्समन्तशितिबाहुस्त ऐन्द्रवायवाग्नि-

^१ So corr. Ch सक्तौ ^२ So corr. Ch पृषोदरः, vgl. TS 5, 5, 23 पृषोदरः,
und auch Ch liest weiter unten 5, 9, 4 पृषोदरः ^३ Ch पलक्षः ^४ So corr.
Ch इपरौ, vgl. TS 5, 5, 24, VS 29, 59 ^५ Ch पेत्यनु ^६ So corr. Ch
देवत्यस्ति; vgl. TS 5, 6, 11. ^७ So corr. Ch वाप्यपास्ति; vgl. TS 5, 6, 11.
^८ So corr. Ch मन्धू; vgl. TS 5, 6, 12 ^९ So corr. Ch वनर्णस्ति; vgl. TS
5, 6, 12, MS 3, 13, 5. ^{१०} So corr. Ch पाप्यपः, vgl. TS 5, 6, 12. ^{११} So
corr. Ch रोहिण्यो, vgl. TS 5, 6, 12 रोहिण्योऽं.

तिरन्धो^१ अन्यतश्शितिरन्धस्समन्तशितिरन्धस्ते सैवावरुणाशुद्धवाल-
स्सर्वशुद्धवालो मणिवालस्त आश्विनास्तिस्रश्शित्पा^२ वशा वैश्वदेव्य-
स्तिस्रश्शयेनीः परमेष्ठिने सौमापौष्णाश्यामललामास्तूपराः ॥ ३ ॥
cf TS 5, 6 13, (MS 3, 13, 6), (VS 24 5)

उन्नत ऋषभो वामनस्त ऐन्द्रावरुणाशितिककुच्छितिपृष्ठशिश-
तिभसत्त^३ ऐन्द्रावार्हस्पत्याशितिपाच्छित्योष्ठशितिभूस्त^४ ऐन्द्रावैष्ण-
वास्तिस्रस्सिध्मा वशा वैश्वकर्मण्यस्तिस्रो धात्रे मृषोदराः पौष्णाशये-
तललामास्तूपराः^५ ॥ ४ ॥ cf TS 5 6 14, (MS 3 16, 7 8), (VS 24 6 7)

कर्णास्त्रयो यामास्सौम्यास्त्रयश्शितिङ्गा अग्रये यविषाय चयो न-
कुलास्तिस्रो रोहिण्यस्त्रियव्यस्ता^६ वसूनां तिस्रो ऽरुणा दित्यौहस्ता
रुद्राणी सौमेन्द्रा वभ्रुललामास्तूपराः ॥ ५ ॥ cf TS 5, 6, 16 10

श्रुतास्त्रयो वैष्णवा अधीलोधकर्णास्त्रयो विष्णव उरुक्रमाय ल-
प्सुदिनस्त्रयो विष्णव उरुगायाय पञ्चाव्यस्तिस्र आदित्यानां चि-
त्तास्तिस्रो ऽङ्गिरसामाग्नेन्द्राः कृष्णललामास्तूपराः ॥ ६ ॥
cf TS 5 6 16

इन्द्राय राज्ञे चयश्शितिपृष्ठा इन्द्रायाधिराजाय चयश्शितिककुद
इन्द्राय स्वराज्ञे चयश्शितिभसदस्तिस्रस्तुर्यौहस्ताध्यानां तिस्रः पृष्टौ-
ह्यो विश्वेपां देवानामैन्द्रावैष्णवा^७ गौरललामास्तूपराः ॥ ७ ॥
cf TS 5 6 17

अदित्ये चयो रोहितैता इन्द्राण्यै चयः कृष्णैताः कुह्ने^८ चयो ऽरुणै-
तास्तिस्रो धेनवो राकायै चयो^९ ऽनङ्गाहस्मिनीवात्या आरावैष्णवा
रोहितललामास्तूपराः ॥ ८ ॥ cf TS 5 6, 18

सौम्यास्त्रयः पिशङ्गास्सोमाय^{१०} राज्ञे चयस्सारङ्गाः पार्जन्या नभो- 20

^१ So corr Ch घावध^{*}

^२ So corr Ch स्ता अश्वि^{*}

^३ So corr Ch

अश्विनास्तिस्रः भवतु

^४ So corr Ch घाङ्गित्याष्टशिश^{*}

^५ So corr Ch प्रदेतानलामा^{*}

^६ So corr Ch शतियव्यस्तिस्रः, cf oben 5, 9, 2, TS 5 6, 13

^७ So corr Ch

विष्णवा

^८ So corr Ch कुह्ने

^९ Dies चयो ist von mir ergänzt, Ch राकायै

अङ्गाह, vg! TS 5, 6, 18

^{१०} Ch पिशङ्गा

रूपास्त्रिस्रो ऽजा मल्हा इन्द्राण्यै तिस्रो मेय^१ आदित्या द्यावापृथिव्या
मालङ्गास्तूपराः ॥ ९ ॥ cf. TS 5, 6, 19.

वारुणास्त्रयः कृष्णललामा वरुणाय राज्ञे चयो लोहितललामा
वरुणाय रिशदसे^२ चयो ऽरुणललामाश्शित्पास्त्रयो वैश्वदेवास्त्रयः
^३ पृथ्नायस्सर्वदेवत्या ऐन्द्रासौराश्यामललामास्तूपराः ॥ १० ॥
cf. TS 5, 6, 20.

इति रोहितानुवचनं नवमम् ॥^४

सोमाय स्वराजे ऽनोवाहा अनङ्वाहा इन्द्राग्निभ्यामोजोदाभ्यामो-
ष्टारा इन्द्राग्निभ्यां बलदाभ्यां सीरवाहा अवी द्वे धेनू भौमी दिग्भ्यो
वडवे द्वे धेनू भौमी वैराजे^५ पुरुषी द्वे धेनू भौमी वायव आरोहण-
^{१०} वाहा अनङ्वाहौ^६ वारुणी^७ कृष्णे वगे आराद्रौ^८ दिव्या ऋषभौ परि-
मरौ^९ ॥ १ ॥ cf. TS 5, 6, 21.

एकादश प्रातर्गव्याः पशव आलभ्यन्ते छगलः कल्माषः किकिदि-
वीषिदीगयस्त्रौ^१ त्वाष्ट्रौ सौरीर्नव श्वेता वशा अनूचन्ध्या भवन्त्याग्नेय
ऐन्द्राप आश्विनस्ते विशालयूप आलभ्यन्ते ॥ २ ॥ cf. TS 5, 6, 22
^{१०} पिशङ्गास्त्रयो वासन्तास्सारङ्गास्त्रयो यैष्माः पृषन्तस्त्रयो वार्षिकाः

^१ So corr. Ch मेय ^२ So corr. Ch रिदसे; vgl. TS 5, 6, 20. ^३ So die
Unterschrift des Capitels in Ch ^४ So Ch; wohl entweder in वैराजो oder
in विराजे zu corrigieren; TS 5, 6, 21 liest वैराजो ^५ So corr. Ch ऋतु ^६ So
corr. Ch वारुणे, vgl. TS 5, 6, 21. ^७ So corr. Ch वराजो, vgl. TS 5, 6, 21.
^८ So corr. Ch परिमरौ, vgl. TS 5, 6, 21. ^९ So Ch; da hier nur zwei Thiere
für Transitar gezählt werden — der Bock und der Vogel — habe ich das selb-
same Compositum stehen lassen; vgl. dagegen TS 5, 6, 22.

पृथ्वयस्तयशशारदाः पृथ्विसक्थास्त्रयो^१ हैमनिका अचलिप्रास्त्रयशै-
शिरासांवत्तराय निवक्षसः ॥ ३ ॥ cf TS 5, 6, 23

वसन्ताय कपिञ्जलानालभते यीष्माय कलविङ्कान्वर्याभ्यस्तिति-
रीञ्छरदे^२ वर्तिका^३ हेमन्ताय^४ ककाराञ्छिराय^५ विकरान्^६ ॥ ४ ॥

cf MS 3, 14, 1, VS 24, 20

गायत्री^७ विष्टुञ्जगन्तुष्टुप्पङ्क्त्यां सह ।

5

बृहत्पृष्णिहा^८ ककुप्सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

डिपदा यां चतुष्पदा चिपदा यां च पदपदा ।

सञ्छन्दा यां च विञ्छन्दासूचीभिश्शिम्यन्तु^९ त्वा ॥

महानास्त्री रेवंतयो विंशा आंशः प्रसूवरीः^{१०}

10

मेध्या विष्टुतो वाचसूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

रजतां हरिणीस्त्रीसा युजो युज्यन्ते कर्मभिः ।

अश्वस्य वाजिनस्त्वचिं सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

नारीस्ते पत्नयो लोम विचिन्वन्तु मनीषया ।

देवानां पत्नीर्विशसूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

कुविदङ्ग ॥ ५ ॥ cf TS 5, 2, 11, MS 3, 12, 21, VS 23, 32—38

15

कस्त्वा^{११} ह्यति^{१२} कस्त्वा विंशस्ति कस्ते गांधाणि शिम्यति ।

के उ ते शमितां कविः ॥

चतुर्वस्त चतुर्थां परुशशमितारो^{१३} विंशस्तु ।

संवत्सरस्य धायसा शिमिभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

^१ So corr Ch सन्ता

^२ Ch रोञ्छरदे

^३ So corr Ch वर्तिका

^४ So

corr Ch हेमन्ताय

^५ So Ch, resp ककाराञ्छि, vgl ककारान् MS 3, 14, 1, VS

24, 20

^६ So Ch, vgl VS 24, 20 विकरान्

^७ Dies Cap in Brl fol

174 175 vorhanden, danach accentuirt

^८ Die drei ersten Sylben in

Brl abgebrochen, der erste Accent ergänzt

^९ Brl सूचिभिश्शिम्यन्तु

^{१०} Ac-

cent corrigirt, Brl आशः प्रसूवरी

^{११} Auch dies Cap in Brl fol 175 vor-

handen, danach accentuirt

^{१२} Ch हति oder हति, vgl TS 5, 2, 12, 1, VS

23, 39

^{१३} So Brl, in Ch पुरु-

'दैव्या' अध्वर्यवस्त्वा ह्यचन्तु' वि च शासतु ।
 गात्राणि पर्वणशिशमाः' कृण्वन्तु शिष्यन्तः ॥
 अर्धमासाः पक्षिपि ते मासाह्यचन्तु' शिष्यन्तः ।
 अहोरात्रान्ति महतो विलिष्टं सूदयन्तु ते ॥
 ५ पृथिवी ते ऽन्तरिक्षेण वायुग्निद्वन्द्वं भिषज्यतु ।
 द्यौस्ते नक्षत्रैस्सदं रूपं कृणोतु साध्या' ॥
 शं ते परिभ्यो गात्रेभ्यश्शमस्त्वरेभ्यः ।
 शमस्यभ्यो मज्जंभ्यश्शमु ते तन्वे भुवत् ॥ ६ ॥
 cf TS 5, 2, 12, VS 23, 39—44

इति सोमानुवचनं दशमम् ॥'

- 10 अर्षये' नमो गायत्र्यै नमस्त्रिवृते नमो रथम्भराय नमो वसन्ताय
 नमः प्राच्यै दिशे नमः प्राणाय नमो वसुभ्यो नमः ॥ १ ॥
 इन्द्राय नमस्त्रिष्टुभे नमः पञ्चदशाय नमो बृहते नमो यीष्माय
 नमो दक्षिणायै दिशे नमो व्यानाय नमो रुद्रेभ्यो नमः ॥ २ ॥
 महद्भ्यो नमो जगत्यै नमस्सप्तदशाय नमो वैरूपाय नमो वर्षाभ्यो
 15 नमः प्रतीच्यै दिशे नमो उपानाय नम आदित्येभ्यो नमः ॥ ३ ॥
 विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमो ऽनुष्टुभे नम एकविंशाय नमो वीराजाय
 नमश्शरदे नम उदीच्यै दिशे नमस्समानाय नमश्चन्द्रमसे नमः ॥ ४ ॥

1 Ch देव्या 2 So Brl, in Ch ऋतु 3 So Brl; in Ch द्यमा 4 Ch
 ऋतु 5 Vgl TS 5, 2, 12, 2 und VS 23, 43 साध्या 6 So die Unterschrift
 des Capitels in Ch 7 Kāth 5, 11, 1—6 auch in Tr vorhanden und darnach
 accentuirt

मिवावरुणाभ्यां नमः^१ पङ्क्त्यै नमस्त्रिणवचयस्त्रिणाभ्यो नमश्शा-
करैवताभ्यां^२ नमो हेमन्तशिशिराभ्यां नम ऊर्ध्वायै दिशे नम उदा-
नाय नमो विणवे नमः ॥ ५ ॥

पृथिव्यै नमो ऽग्नये नमो भूताय नमश्चक्षुषे नमो ऽन्तरिक्षाय नमो
वायवे नमो भूध्याय नमश्श्रोत्राय नमो दिवे नमस्सूर्याय नमो भवि-
ष्यते नमो मनसे नमः ॥ ६ ॥

इति नमस्कारवचनमेकादशम् ॥^३

अलिबन्दाय^४ स्वाहा वलिबन्दाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १ ॥

इत्यलिबन्दानुवचनं द्वादशम् ॥^५

शादं दक्षिणवकान्दन्तमूलैस्तेगान्दीष्टाभ्यां मण्डूकाञ्जम्भैरादकां^६ खा-
देनो^७जं सैसीदेनारण्यं जाञ्जीलेन मृदं वस्वैश्शर्कराभिरवकामवका-

^१ Hier folgt in Ch गजयरेवताभ्या नमो, ein offener Fehler, der in T1 sich nicht findet, wo diese Worte nur ein Mal und zwar an der richtigen Stelle stehen ^२ T1 द्रव्यर ^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch

^४ Auch das kurze Capital in T1 vorhanden und darnach so correct ^५ So die Unterschrift des Capitels in Ch ^६ Ch राट्काञ्जम्, ^७ Ch राट्काञ्जम्,

भिश्शर्करामुत्सादेन^१ जिह्वामवक्रन्देन तालुं सरस्वती जिह्वये-
ण ॥ १ ॥ cf TS 5, 7, 11; MS 3, 15, 1; VS 25, 1.

वाजी हनुभ्यामप आस्येनादित्याञ्छुभिरुपयाममधरोष्ठेन^२ सद्-
हरेणान्तरेणानूकाशं^३ प्रकाशं प्रकाशेन वाही स्तनयितुं निर्वाधेन
सूर्याग्नी चक्षुर्भ्यां विद्युतं कनीनिकाभ्यामग्निं मस्तिष्केण वलं म-
ज्जभिः ॥ २ ॥ cf TS 5, 7, 12; MS 3, 15, 1.2, VS 25, 1.

कूर्माञ्छफैरच्छराभिः^४ कपिञ्जलान्ताम कुष्ठिकाभिर्जवं जङ्घाभिर-
गदं जानुभ्यां वीर्यं गुहाभ्यां^५ भयं प्रचलाभ्यां गुहोपपक्षाभ्यामश्विना
असाभ्यामदिति शीष्णं निर्वृतिं^६ निर्जास्माकशीष्णं ॥ ३ ॥
cf TS 5, 7, 13; MS 3, 15, 3; VS 25, 3.

१० योक्तं गृध्राभिर्युगमानतेन चित्तं मन्याभिस्संघोषाव्याणैः^७ प्रकाशेन
त्वचं पराकाशेनान्तरं^८ मशकान्केशैरिन्द्रिं^९ स्वपसा बहेन^{१०} बृहस्पतिं
शकुनिसादेन रथमुष्णिहाभिः ॥ ४ ॥ cf TS 5, 7, 14.

मित्रावरुणौ श्रोणिभ्यामिन्द्राग्नी शिखण्डाभ्यामिन्द्रावृहस्पती ऊ-
रुभ्यामिन्द्राविष्णू अग्नीवद्भ्यां सवितारं^{११} पुच्छेन गन्धर्वाञ्छेपेनाप्सर-
१० सो मुष्काभ्यां पवमानं पायुना पविचं पोचाभ्यामाक्रमणं स्थूराभ्यां
प्रतिक्रमणं गृध्राभ्याम्^{१२} ॥ ५ ॥ cf TS 5, 7, 15.

इन्द्रस्य क्रोडो^{१३} ऽदित्यै पाजस्यं दिशं जचवो जीमूतान्ददयौपशा-
भ्यामन्तरिक्षं^{१४} पुलितता नभ उदर्येणैन्द्राणीं^{१५} भीह्वा^{१६} बल्मीकान्क्लोम्ना
गिरीन्आशिभिस्समुद्रमुदरेण वैश्वानरं भस्मना ॥ ६ ॥
cf TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7; VS 25, 8.

^१ So corr. Ch दग्धे; ^२ Ch त्वां वमयु; ^३ So corr. Ch मधुरेणा; vgl. TS 5, 7, 12, 1; MS 3, 15, 2. ^४ Ch कर्मां छपरञ्जरा; vgl. TS 5, 7, 13; MS 3, 15, 3; VS 25, 3.

^५ So Ch, vgl. TS 5, 7, 13 गुहाभ्या; ^६ So corr. Ch निर्वृतिवि; ^७ So corr. Ch चित्तमन्याभिरस्यगोषाभ्या; vgl. TS 5, 7, 14 चित्तमन्याभिः संक्रोषां; ^८ So corr. Ch पाकाशे; vgl. TS 5, 7, 14.

^९ So corr. Ch मशका; vgl. TS 5, 7, 24. ^{१०} So corr. Ch बहेन; vgl. TS 5, 7, 11. ^{११} So corr. Ch सवितारं; vgl. TS 5, 7, 15. ^{१२} So Ch; vgl. कुष्ठाभ्यां TS 5, 7, 15; MS 3, 15, 6 a E; VS 25, 6.

^{१३} So corr. Ch क्रोडो; vgl. TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7; VS 25, 8. ^{१४} So corr. Ch जीवामूतान्ददयौ; vgl. TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7; VS 25, 8. ^{१५} So corr. Ch ऐन्द्राणीं; vgl. TS 5, 7, 16. ^{१६} So corr. Ch भीह्वा

पूष्णो वनिपुरन्धाहेस्सूरगुदाः सर्पाङ्गुदाभिर्च्चतून्पृष्टिभिर्दिवं^१ पृ-
ष्ठेन वसूनां प्रथमा^२ कीकसा रुद्राणां द्वितीयादित्यानां तृतीयाद्विर-
सां चतुर्थी साध्यानां पञ्चमी विश्वेषां देवानां षष्ठी ॥ ७ ॥
cf TS 5, 7, 17, MS 3, 15, 9, VS 25, 7

ओजो यीवाभिर्निर्घृतिमस्यभिरिन्द्रं स्वपसा बहेन रुद्रस्य विच-
लस्कन्धो ऽहोरात्रयोर्द्वितीयो ऽर्धमासानां तृतीयो मासश्चतुर्थं चतू-^३
नां पञ्चमसंवत्सरस्य षष्ठः ॥ ८ ॥ cf TS 5, 7, 18

आनन्दनन्दयुभ्यां कामं प्रत्यासाभ्यां भयं शितीमद्वा^४ प्रशिषं प्र-
शासाभ्यां सूर्याचन्द्रमसौ वृक्षाभ्यां श्यामशबली मतस्नाभ्यां अग्निं
रूपेण निमुक्तिमरूपेण^५ ॥ ९ ॥ cf TS 5, 7, 19

अहर्मासेन रात्री पीवसापो यूषेण घृतं रसेन श्यां वसया दूषी-^६
काभिर्द्दुनिमद्युभिः पुष्पां दिवं रूपेण नक्षत्राणि प्रतिरूपेण पृथि-
वीं चर्मणा कवी^७ छव्योपाकृताय स्वाहालब्धाय स्वाहा हुताय स्वा-
हा ॥ १० ॥ cf TS 5, 7, 20

अग्रेः पक्षतिस्रस्वत्या निपक्षतिस्रोमस्य तृतीयापां चतुर्थ्योप-
धीनां पञ्चमी रुद्रस्य षष्ठी मरुतां सप्तमी बृहस्पतेरष्टमी मित्रस्य न-^८
वमी वरुणस्य दशमीन्द्रस्यैकादशी विश्वेषां देवानां द्वादशी द्यावा-
पृथिव्योः पार्श्वे यमस्य पाटोरः^९ ॥ ११ ॥
cf TS 5, 7, 21, MS 3 15 4, VS 25, 4

वायोः पक्षतिस्रस्वतो निपक्षतिश्चन्द्रमसस्तृतीया नक्षत्राणां च-
तुर्थी सवितुः पञ्चमी संवत्सरस्य षष्ठी सर्पाणां^{१०} सप्तम्यर्यमणो ऽष्टमी
धातुर्नवमी त्र्यष्टुर्दशमीन्द्राण्या एकादश्यदित्या द्वादशी द्यावापृथि-^{११}
व्योः पार्श्वे यम्याः पाटोरः^{१२} ॥ १२ ॥ cf TS 5, 7, 22, MS 3, 15, 5, VS 25 5

^१ So corr Ch ननिपुरगुदा, vgl TS 5, 7, 17, MS 3, 15, 9, VS 25, 7 ^२ So
corr Ch भट्टि ^३ So corr Ch पृष्ठमा ^४ So Ch, vgl शितीमद्वा TS 5, 7, 19

^५ So corr Ch निमुक्तिः, vgl TS 5, 7, 19 ^६ So Ch, vgl दूषी क ^७ So corr Ch हस्तानां, vgl TS 5, 7, 22,

^८ So Ch, vgl पाटोरः TS 5, 7, 21 ^९ So corr nach dem vorigen Capital, Ch पाटोर, vgl
MS 3, 15, 5, VS 25, 5 ^{१०} So corr nach dem vorigen Capital, Ch पाटोर, vgl
TS 5, 7, 22 पाटोर

पन्थामनुवृग्भ्यां संतर्ति स्त्रावन्त्याभ्यां शुक्रान्पित्तेन हरिमाणं य-
क्ता हलिद्वणान्पापवातेन कूश्माञ्छकभिश्शवर्तानूवध्येन शुनो वि-
शसनेन सर्पांस्तोहितगन्धेन वयसि पक्षगन्धेन पिपीलिकाः प्रशा-
देन ॥ १३ ॥ cf. TS 5, 7, 23

५ इति शादानुवचनं त्रयोदशम् ॥^१

इत्येकोत्तरशताध्वर्युशाखाप्रभेदभिन्ने श्रीमद्यजुर्वेदकाठके चरकशा-
खायामश्वमेधो नाम पञ्चमो ग्रन्थः संपूर्णः ॥ ओं संपूर्णो चरकशा-
खा ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥ भद्रम् ॥ शिवम् ॥ शुभमस्तु ॥ ॥ ॥ ओं शुभ-
मस्तु सर्वजगताम् ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥^२

^१ So die Unterschrift des Capitels in Ch
Buches und damit des ganzen Textes in Ch

^२ So die Unterschrift dieses

VERZEICHNISS

DER VERS- UND CAPITELANFANGE DES KĀTHAKAM

- aṇṇa ca me 18, 11
 aṇṇaṇṇa prabhareṇā 8, 16
 akraṇa karma karmakṛtāḥ 9, 4
 akraṇad aṇṇaḥ stāyana 16, 8, 16, 9;
 16, 10, (19, 11 und 12)
 akṣhaṇa ammadanta hi 9, 6
 aṇṇaṇṇa maho namaṣā 39, 13
 aṇṇa āyāhi vitaye 20, 14, (16, 4, 19, 5;
 26, 11)
 aṇṇa āyāhi aṇṇaḥ 39, 15
 aṇṇa āyāhi pavase 4, 11, (9, 2,
 19, 14; 34, 2, 38, 2)
 aṇṇaṇṇa 'aṇṇaṇṇa 'śhṭākāpīlāḥ 5, 5, 19
 aṇṇaṇṇa gāyatrīya 5, 5, 10
 aṇṇaṇṇa tvā pravr̥hāmi 30, 6
 aṇṇaṇṇa namo gāyatrī 5, 11, 1
 aṇṇaṇṇa 'nikavate prātaḥ 9, 5
 aṇṇaṇṇa 'nikavate rohitāṇṇaḥ 5, 8, 3
 aṇṇaṇṇa pathikṛte 'śhṭākāpīlāḥ 10, 5
 aṇṇaṇṇa yavishṭhāyāṣṭāpīlāḥ 10, 3;
 10, 4
 aṇṇaṇṇa samanamat 5, 5, 20
 aṇṇaṇṇa svīhī vāyave svīhī sūryīya
 sv 5, 1, 11
 aṇṇaṇṇa svīhī somāya svīhī vāyave sv.
 5, 1, 5
 aṇṇaṇṇa aṇṇaṇṇa carati pravishṭāḥ 3 4
 aṇṇaṇṇa yo marīyo duvaḥ 20, 14 a E
 aṇṇaṇṇa 'vishṇu aṇṇaṇṇa 'vishṇu pṛakāṇaḥ 11, 13
 aṇṇaṇṇa 'vishṇu mahitad vām mahitvam 4, 10
 aṇṇaṇṇa 'vishṇu mahi dhāma priyam vām
 4, 16
 aṇṇaṇṇa paṇṇa āsit 5, 5, 4
 aṇṇaṇṇa prajām bahulīm me 38, 2 a E
 aṇṇaṇṇa pratnenā manmanā 2, 14
 aṇṇaṇṇa prathamo vasubhiḥ 10, 12
 aṇṇaṇṇa pritaṣṣavane pūtv asmīn 30, 6;
 (30, 7)
 aṇṇaṇṇa prāṇāntu prathamāḥ 13, 15 a E
 aṇṇaṇṇa junaṇṇa cavaṣā 18, 15; (22, 1,
 35, 2)
 aṇṇaṇṇa vāhi pūrvaṇṇa giri 11, 12
 aṇṇaṇṇa vo devam aṇṇaṇṇa svajoshāḥ 35, 1
 aṇṇaṇṇa vāhi sṛṣṭam aṇṇaṇṇa hotram 8, 11
 aṇṇaṇṇa suditāḥ sudṛṇam 18, 21 a E
 aṇṇaṇṇa stomena bodhaya 19 14, (20, 14)
 aṇṇaṇṇa hotram manye 26, 11 a E,
 39, 15, (20, 14)
 aṇṇaṇṇa artishṭāḥ kratvā 19, 11
 aṇṇaṇṇa aṇṇaṇṇa samidhyate 15, 11, 34, 19,
 (20, 14)
 aṇṇaṇṇa tapo 'nvabhavat 35, 15; 5, 3, 4
 aṇṇaṇṇa vai devaḥ svargam lokam 22, 7
 aṇṇaṇṇa nendrena somena 5, 3, 1
 aṇṇaṇṇa tam manye yo vasuḥ 39, 14 a E
 aṇṇaṇṇa dātām puro dadhe 2, 15 a E;
 (19 14)
 aṇṇaṇṇa dātām vṛṇimāhe 20 14
 aṇṇaṇṇa naro didhṛtibhiḥ 31, 19; 39, 15
 aṇṇaṇṇa mlo puroḥitām 2, 14 a E
 aṇṇaṇṇa tṛṇe vasavyasya 7, 16
 aṇṇaṇṇa uktho puroḥitāḥ 10, 13
 aṇṇaṇṇa ekākṣharīm aṇṇaṇṇa dvayakṣharīm
 14, 1

agnir dad itī satpatim 2 15
 agnir manyum pratinudan 40 10
 agnir mukham prathamam devatānam
 4 16
 agnir mūrdhā divah kakut 6 9 (7 4,
 7 5 9 2 12 14 20 14 20 15,
 39, 14, 40 14)
 agnir yajurbhis savitī stomach 9, 10
 agnir va imam lokam 8, 9
 agnir va utsidan snmatsaram 9, 1
 agnir viçvāya r jati 39 15 a E
 agnir vītrani jaghant 2, 14, (20 14)
 agnir va jato na vyarocata 13, 13
 agnir v i devebhyo pikramat 19, 2
 agnir va pran udefum 8 5
 agnir hi vapnam viçe 39 13
 agnir hotā no adhvare 16, 21, 38 12
 agnir hotā nysidad yajñ n 2 15 a E
 agnir hotā purohitah 2 15 a E (7 16)
 agnir hotopā taw hure 4 14 (31 15)
 agniç çucirafatamah 40 14 a E
 (19 14)
 agnishvatta pitarēdhah 21 14
 agnishvattīl pitara eha 21 14
 agnishvattan rtmatah 21 14
 agnis tigmēna çocishī 18, 1
 agnis taviçravastamam 2 15
 agnihotre vai jayampati 6, 4
 agnihotre stomach 7, 1
 agni raksh vasi sedhati 2 14 (15 12)
 agnishomā imā su me 4 16
 agnishomabhyam yajnaç cakshushmāç
 tayor aham 5, 1
 agnishomabhyam yajnaç cakshushmān
 ity agnishomau 32, 1
 agnishomavay pīrvapaksha upatishthe
 tu 7, 5
 agne a girāç çatam te 16 8 (19 11
 22 12 a E)
 agne accl i vadeha nah 14 2
 agnel pakshutis sarasvaty i nipaksha
 til o, 13 11
 agnel pur sham aya apso nama 17 1

agne jātān pranudā nas sap 17, 6,
 (21, 2)
 agne tava çravo vayah 16 14 (20 4)
 agne tri te vajina 9 19
 agne tva su jagrhi 2 4 (23 5)
 agne tvam no antimah 7 1 (7 8)
 agne tvam purishyah 16 11
 agne dādhāyo çrtatana itī 31, 12
 agne da daçushe riyam 6 10
 agne divo arqam acchā jigasi 16 11
 agne devā bhāvaha 39, 13
 agne nīksatram ajaram 2 14
 agne naya supatha rāye 3 1 6 10
 agne pavasta svapā ayme 7 16 (19 14)
 agne p raka rocisha 17 17 (19 14)
 agne prehi prathamah 18 4 (21 9)
 agne bhāhasva vi mrdīah 2 15
 agne bñhann uhasam ūrdhva 16 8,
 (19 11)
 agne bhyavartin 16, 8 (19 11 22
 12 a E)
 agne mrla mahā an 40 14
 agne yam vajnam adhvaram 2 14
 agne yat te divi varcah 16 11
 agne yukshvā hi ye tva 22 5, (22, 6)
 agne raksha no ahasah 2 14
 agner ukam āpa viveça 4 13 (29 3)
 agner ayur ahi 11, 7
 agner bhāgo si dikshāya adhipatyam
 21, 1
 agner manve prathamasya 22, 15
 agner vai bh gah punaridheyam 8, 15
 agne vajasya gomatah 39 15
 agne vidhema te parame janman 18 4
 agne viçvabhis samāha deruh 15 12
 agne çākema te vayam 40 14
 agne çārdhā mahate sūbhagya 2 15
 agnes tādū asī vishnave tv 2, 8
 agne sv hi rāhu jatarodah 18 17 a F
 agnes stomam manamah 20 14 a E
 agnīy tman bhishaj 38 3
 a giras m tva devinām 8, 4
 ahiraso va svargam lokam 23 4

acety agniç caktiç 39, 16 a. E.
 aśasram indram aruṣham 16, 17.
 aśjanana amṛtam martyāśah 38, 13
 aśo deyaṣ sayonitāya 8, 8
 aśo hy agner aśanīṣṭa çokāt 16, 17 a. E.
 aśjanti tvām adhvare 16, 12
 aśjyetāya svāhāñyushaktihāya svāhā
 5, 3, 7
 atirishma tamasas pāram 17, 18
 ati niho ati sridhah 18, 16
 atirātrah paramo yajñakratūnām 33, 2
 atividhā vithurenā 9, 19
 ati viçāh pariśhkhāh 16, 13
 atisargam dadate mānavāya 40, 12
 atitap id yajñe yajñam 5, 1 a. E.
 ato vajam antamebbih 9, 18
 atyāso na yo marutah 21, 13
 atrā te rūpam ultamam 5, 6, 3
 atrāha gor amanvata 39, 12
 athātāt apratiratham 21, 10
 athātāt vātsapram 10, 12
 athātāt āçvinih 20, 10
 athātāt nāçrītāh 20, 2
 athānte 'gnibhyah kāmebhyah 19, 8
 athānte 'tigrīhā yad eva 14, 9; 29, 7
 athānte parāsāmānas tesham 33, 8
 adabdhasya svadhāvatāh 40, 14 a. E.
 adabdhēbhis savitah 4, 10
 aditah piçān pramumoktu 30, 8
 aditur vāi prajakām sudanam apacat
 7, 15
 aditā tvā devī viçradeçāvatā 16, 6;
 10, 7
 adityāu trayah 5, 9, 8
 adygrann aśya ketavah 4, 11
 advena manasā yo riṣh 4, 16
 adbhyaḥ kṣhitrāp vjapibāt 38, 1
 adbhyaḥ sambhīdā prthuvāh 39, 2
 adbhyaḥ svāhā vāhantibhyah 5, 4, 3
 adha smi te carshapayah 17, 18 a. E.
 adha hy agne kratoh 20, 14 a. E.
 adhā hoti nyasidāh 18, 20
 adhupatāp bhuvanūnām 17, 1

adhī yad asmin vājatra 5, 1, 11
 adhy avocad adhivaktā 17, 11
 adhvaryo 'yam yajñah 35, 7
 anamitram no adharāk 37, 10
 anaras te ratham 8, 16
 anādhreḥyo jātavedāh 18, 16
 anānujām anujām mām alarta 39, 10
 anekavantam ūtaye 21, 13
 anu te dāyā maha indriyāya 8, 16
 anuttamā te maghavan 9, 18
 anu tvā mītā manyatām 2, 5, 3, 5;
 (24, 3 a. E.; 26, 8)
 anu tvā mitrāvarunā 37, 9
 anu tvā rātho anu marya arvan 5, 6, 3
 anu trāhighe adha dea 8, 16
 anu tvendro madaty anu brhaspatiḥ
 37, 9
 anu dyāvapṛthivi tat tv ojah 8, 16
 anumate 'numanyasva 35, 12 a. E.
 anumatyā aśhīkapālo dhēmih 15, 1
 anumatyāu carā rākāyā 15, 3
 antu agne rucā tvam 10, 8 a. E.
 antarā mitrāvarunā caranti 5, 6, 2
 antar yaccha maghavan 4, 1; (27, 2)
 antaryāmapatrena svitram 28, 7
 annam vāi catarhotirah 9, 15
 annapate annasya nah 16, 10; (19, 12)
 annit pameruto rasam 38, 1
 anyā vo anyam avatu 16, 13
 anv agnir ushrīdām agram 16, 2; (19, 3)
 anv id anumate tvam 18, 16, (22, 14
 a. E., 22, 15 a. E.)
 anv enam mītā manyatām 16, 21
 apah pranayaty āpo vāi 31, 3
 apakīmas syandamāh 39, 2
 apantū çandimarkān 4, 4
 apīm yo dravane rasah 36, 15
 apīm rasam udajaçsam 14, 3
 apīm tremam sūdayāmi 16, 18
 apīm nāpid āçubeman 18, 14; (14, 6
 a. E.)
 apīm nāptre jhahah 5, 7, 3
 apīm idam nyayanam 17, 17
 13

apam prsthāma asī 16 3, (16, 15)
 apasmi etu nirrtih 38 13
 apasja nūrtan paçin 38 13
 api pantham agamahi 2 6, (24 6)
 apūpakūla nadyas sadā 40 13
 apeta vīta vi ca s 16, 11, (20, 1)
 apo adyuvacirisham 4, 13 38 5,
 (29 3 a. E)
 apo devir upasija 16, 4, (19, 5)
 apo devir madhumatih 15 6
 apsu me somo abravīt 2 14
 apsv agne sadhush tava 16 10 (2 14
 35, 14)
 apsi antar amptam apsu 13 14, (14 6)
 abhukratvendra bhūr atha 5 4 4
 abhukranda stanaya garbham 11, 13
 abhi gotram sahasī 18 5
 abhi tyam devam savitaram 2 6 (24 5)
 abhi tv deva savitah 16 12, (28 7)
 abhi tv varcovasīcam 36 15, 37 9
 abhi tv cūra nonumah 39 12, (12 15,
 39 11 a. E)
 abhi prabhara dhrshata 8 16
 abhi pravanta samanava yoshah 40 7
 abhi prehi viravasra 37 9
 abhi shu nas sakhamam 39 12
 abhūd devas savita vandyo nu nah
 39 18
 abhūn nu nas sumatau viçvavedah
 39 10 a. E
 abhyarshata sushtutim gayyam 40 7
 abhyasthad viçvah prtanah 39 1
 abhyavartasva pṛthivī 16 14
 amandan mā marutah 9 18
 amutrabhūyid adha yad yamasya
 18 16
 ambe ambily ambike 5, 4, 8
 ambhas sthāmbhah 7, 1
 ambhas sthethi 7, 7
 ayam yjano vardhatam gobhīh 35 3,
 (35 4)
 ayam yo sī yasya te 38, 12
 ayam vān mitravaruna 4 2

ayam vedah pṛthivīm anvarindat 31 14
 ayam venaç codayat p 4, 3
 ayam so agnir yasmīn 16 11, (20 1)
 ayakshma vih prajaya saerjamī 1, 3
 ayam te yonar rtiyah 2 4 6 9, 16
 11, 18 18, (7, 4 und 5 23 6 a. E)
 ayam no agnir varirah k 4 9 6 10
 ayam puro bhūs tasya prnah 16, 19
 ayam puro harikeçah 17, 9
 ayam pūsha ravir bhagah 9 19
 ayam agnīh (39 14), s die folgenden
 Pratikas
 ayam agnir urushyati 15 12
 ayam agnir viratamo vajodhah 18 18
 ayam agnīç çreshthratamo jam astu
 7 14
 ayam agnīh sahasīmah 16 16 (7 17)
 ayam iha prathamō dīvi 6, 9 (7 4)
 ayam u shya pra devavah 15 12
 aya te agne samudhi 6 11 a. E
 aya visbtha janayan karvaripi 9 6
 14 3, 5, 5, 12, (36 13)
 ayē çagne sy anabhiçastiç ca 34 19,
 (32 4)
 ayukta sṛpta çundhyutah 9 19 (11 1)
 arcimī te sumatim 6 11
 ardham va etasya yajnasya mūjate
 35, 18
 ardham vedyaṇ yuparāçya 26 6
 ardhamasūh parāçsi te 5 10 6
 ardhavaçam ca sruç ayam aça 14, 8
 arvancam indram amuto havimaha
 40 10 a. E
 arvan yjnas samkrāmata 5, 3, 1
 alaje antarikshah 5, 7, 10
 alivandya svithi 5, 12, 1
 aratatyā dhonus tām 17 11 a. E
 aya te hclo varunā 40 11
 ara drapo açaumatim 28 4
 aradhātup rakshah 1, 6, 31, 5
 arapatuntir arādan 16 13
 aramba rudra adunah 9 7
 arsham badha upabhrā 31, 14

avir na meshe nasī vṛjāya 38, 3
 avyathamīnā pṛthivyām 16, 6; (19, 7)
 aṣmann ūjam parvate 17, 17;
 21, 7
 aṣmā ca me mṛtikā ca me 18, 10
 aṣṭāma te sumatīm devayajayā 40, 11
 aṣṭavaḥ hi bhūridīvatīrā vām 4, 15
 aṣṭatīḥ vo nishadanam 16, 13
 aṣṭas tūparo gomṛgas te 5, 8, 2
 aṣṭavatiḥ somavatiḥ 16, 13
 aṣṭinī gobhir indriyam 38, 8
 aṣṭinī namuces sutam 38, 8
 aṣṭinī bhesajam madhu 38, 8 a E
 aṣṭinī kavir indriyam 38, 9
 aṣṭibhyam cakshur amṛtā 38, 3
 aṣṭo ghṛtena tmānyā samaktah 5, 6, 2
 aṣṭo na pratigrhya 12, 6
 aṣṭīṣu prakrameshu 8, 3
 asamkhyātā sahasrāni 17, 16
 asid atra suvṛyam 11, 12
 asave svāhā vasave svāhā 35, 8; 35, 10
 asi yamo asy ādityah 40, 6
 asuvantam ayajamīnam iccha 16, 12
 asuryam vā etasmān vartnam kṛtā
 14, 2
 asu yas tāmro arunah 17, 11
 asu yo 'vasārpata 17, 11
 astabhn id dyam vṛshabhih 2, 6, (11, 12)
 asṇabhyam tad divo vubhyah 17, 19
 asmā id u prabhāḥ tīṣṭyāmah 8, 16
 asma u te mahi māhe vidhema 18, 20
 asmīkam agne maghvatāu 4, 16
 asmīkam indras samrteshu 18, 5 a E
 asṇasv indra indriy up d 5, 2, (32, 2)
 asnum me yajna upi bhuyo vtu 31, 14
 asme indrabṛhaspati 10, 13, (23, 11)
 asmā te pratharyate 10, 12
 asya pratnam ann dyutam 6, 9, (7, 4
 und 5)
 asya prānā apīnāti 7, 13
 asyed eva pramucco 6, 17
 astapuyas tarunyah 6, 11
 aham ca tram ca vṛtrahan 5, 4, 4

aham dyāvāpṛthivī ābabbhā 40, 9
 aham aham arpit sapta s 9, 19
 aham astabhnām pṛthivīm 40, 9
 ahar māsena rātrīm 5, 11, 10
 ahar vadvān na rātri 7, 10
 ahar vā devānām āsit 7, 6
 ahavy agne havir āsye te 38, 8 a E
 ahir iva bhogāh 5, 6, 1
 ahutādo vā etasya purā devāh 8, 13
 ākūtm agnau prayujam 16, 7
 ākūtyā prayuje 2, 2
 ākrandaya bhāra ojah 5, 6, 1
 ākrāmya vījam pṛthivīm 16, 2, (19, 3)
 ākrān vāpi pṛthivīm agnau 5, 5, 15
 āgatya vjy adhvānam 16, 2, (19, 3)
 āgama mitrīvaruṇi varenyam 5, 6
 āgnīvishnavam ek ādaghā ipīlam 10, 1;
 11, 8; 19, 9
 āgnir agnau bhāratah 20, 14
 āgnivṛtram anadīhim 13, 6
 āgneyah kṛshnagrīvah 5, 8, 1
 āgneyas sāmūyo bārhaspatyah 29, 8
 āgneyas sarasvatiḥ sāmūyam 29, 10
 āgneyam ajam ālabheta 13, 5
 āgneyam ashtīkapīlam 11, 2
 āgneyo 'shtīkapīlah pīusnag caruh
 37, 3
 āgneyo 'shtīkapīlas sāmūyag caruh
 9, 4; 15, 2; 37, 2; 5, 5, 18
 āghr ye agnau indhate 13, 15
 āghraṇiprī vṛshabho jantum 38, 7
 ā jaghanti sūni eṣam 5, 6, 1
 ā jatam jītaxedasi 15, 12
 ājvānā idyo vandyag ca 16, 20
 ājvānas supṛakāh 18, 4, (21, 9)
 ājvānā sarasvati 38, 8
 ā tam bhaya śucravaseshu 16, 9
 ā tishthantam pari vicve abhūṣam 37, 9
 ā tishthi vṛtrahan vatham 37, 9
 ā tā na indra vṛtrahan 6, 10, (21, 13)
 ā tā bhara mīkar etat 6, 10
 ā te agna idhmāhi 9, 6, (39, 14 a E)
 ā te agna pca havih 39, 14 a E
 13*

ā te maha indroty ugra 8 16
 a te suparna 11 13
 atmanu upasthe na vṛkasya loma 38 3
 atmanvan nabho dūhyate 35 6
 Atmanam te manasirud vānam 5 6 3
 atma jayasya vāhyā 35, 6
 ā tvā pigharmi vacasā 16 2, (19 3)
 ā tvā visham 16 8, 35 7, (19 11)
 ad it pacyamy uta 35 3
 ad it pratasya retasā 2 14
 adityam garbhām parvasā 16, 17
 ādityā va asurān hatvā 28, 6
 ādityaso adityas sy ma 11 12 a E
 adityebhvo dharayadvadbhyah 11, 6
 adityair no bhurati 5 6 2
 a devānā api prath m āganma 2 15
 (18 21 a E 35 9)
 a devo yitu svitā 17, 19
 adheyo gna nadheya itā 8, 12
 a na etu manāh punāh 9 6
 ā nah prajam janayata prajapatih
 13 15 40 1 a F (35 9)
 ānandanandathubhy m kumam 5, 13, 9
 ā no agne rayim bhara 10 12
 ā no agne sucotana 2 14
 ā no divo brhatah p 4 16 (20 15)
 ā no bhadr h kratavo yantu 26 11
 ā no matravarunā 4 16 (12, 14)
 ā no yajnam bhurati 16 20
 ā no vṛṣabhur ātibhūh 8 17
 antrām sthāhi madhu pināmanā 38 3
 (A B Druckfehler im Text antrām)
 ānyam divo m tarṇvā 4 16
 apāh prānta bhesajyam 12 15 a F
 āpo asman mitaras sūhuvantu 2 1
 āpo devāh pratigrhṇitā 16 10 (19 12)
 āpo devor uparja 16 4
 āpo devir ghṛtam id apāh 30 3, 30 2
 āpo devir brhatah 2 2 (23 2)
 āpo revatīh kshayathā 39 1 (12 15
 a E)
 āpo vā idam vān 22, 9
 āpo ha yam mulatāh 40 1

āpo ha sthāha mayobhuvah 16 4 (19 5
 5 4 8 a E)
 āpyayat am dhruva ghṛteṇa 31, 14 a E
 āpyayadhvam aśnyā devabhagam 1 1,
 (30 10)
 āpyayasya madantama 35 13 a E
 āpyayasya sametu te 16 14
 ā brahman brahmanah 5, 5, 14
 ā bhaandishthasya sumatim 7 16
 amapesha bhavanti 36, 6
 ā magnishomo vṛṇatu 5 3 3 a E
 ā mī varco gunā dattam etu 40 3
 a E
 ā mī vṛṇasya prasavo jagamy it 14 1,
 (14 7 18 13)
 ā mṛṣisho dohakimāh 5 3, (32 3)
 amūr ya pratyavartayemāh 5 6 1 a E
 ā me grhā bhavanti ā prajā me 5, 3, 3
 ā me grhā bhavanti ā puro ruk 5 3 3
 ā yaso haste nā h dīnam 15 12
 avam gauh prcñih 7 13
 ā yad dūvasyid dūvase 9 18
 āyānā svitā 5, 1, 4
 ā vām naras sudanavah 11 9
 āyam bhūtu carasā j mātā lṛshitāh 37 9
 ā vas tatantāh rodasi 18 20
 ā vasmā sapta ā svitāh 8 16
 āyānā svitavāyā va svitā 5, 5, 6
 āyurā deva jayasā 11 13
 āyur vā dhruvā uttamāh 28, 1
 āyurāh pr nāv sumānā 30, 8
 āyurmad astu me mukham 30 15
 āyus samdhattam prānam 27, 7
 āyos tvā sa lane vāday amā 17, 10, 21, 3
 āroha patho juhu devay amā 31 14
 ardradānavas sthā 2, 1
 āryamay itū vṛshabhūh 10 13
 āvartamāno bhuranavā madhye 40 12
 ā vartayā mī vartay 13 9
 ā vāco madhyam arukat 18 18
 ā vāyo bhāshā cūcāh 1 2, 13, 11
 (13 12)
 ā vīrabdhā paripras tamāsa 26 11

indro vâ vîtram akas tasya mûrdhâ-
nam 28, 9
indro vâ vîtrâya vajram ud 12, 3;
27, 10
indhanis tvî çatvê himah 6, 9, (7, 6,
35, 2)
imam yajnam idam vacah 2, 14
imaw sîhasraw catadharan utsam
16, 17
imaw stanam ârjasvantam 40, 6 a E,
(40, 13)
imaw sv asmat hîda i 12, 15 a E
imam no yajnam amrteshu 16, 21
imam agna anyashe varcase krdhi
11, 7 a E, 36, 15, (11 8)
imam indro adidharat 35 7
imam ârînyam varunasya n abhim 16, 17
imam mâ bhawir ekaçapham 16, 17
imam mâ bhawir dvîpadam 16, 17
imam me deva savitah 15, 11
imam me varuna çrudha 4, 16, (11, 12
a E, 11, 13, 12, 15, 21, 13)
imaw su nîvam aruham 2 3
im i gira âdityebbhah 11, 12
im i juhvatî yushmad i 4, 16
im i te vîjam vamarjanam 40, 6
imîn me matrîvarunau 7, 3, (7, 11)
imam dhîyâç çakshamânasya 2, 3
imam narah kîmota 1, 9
imam agrbhanan raçanam 5, 1, 2
imî rudrîya tivase kapardine 17, 10
ime caturo rajaso vimânah 13 15
ime vâ sabhîtam te vajrah 13, 12
imo agne vîratimam havîâ 35, 2; (2,
15, 19, 14)
imân te pakshî ajariu 13, 15
imân devân jayamânû 8, 17
iyam yak i çakuntikî 5 4, 8
iyam vîmasya manmanah 13 15, (21, 13)
iyaw çushmebhur bisakha 4 16
iyaw svastis sampatvîrya 13, 15
iyam te çakra tanûh 2, 5
iyaty agra âsir ado deva 7, 12

iyam adadîd rabhasam 4, 16
iyam eva su ya prathamâ 39, 10
irajann agne prathayasva 16, 14
isham duhan dudugham 12, 14
isham ârjam abam itah 16 14
ishurena te manasa sutasya 17, 19
isham vâ etâm devah 25, 1 (im Text
Druckfehler eti fur etâm)
ishe tropâvir asî 3, 4
ishe troje tra 1, 1
ishto yajño bhrgubhah 5, 4; 18, 18
a E, (32, 4, 40, 13)
iha givah prajavadvam 35 3, (35, 4)
iha tvâ bhûry âcarei 6 11
ihaha vas svatavasah 20, 15
ihâvîgne adbhî dhîrava 18 16
ihavaidhi mîpachoshthâh 35 7
idito devair harivîn 38, 6
ide agnim vipaççitam 40, 14
idyaç çâs vandyaç ca 5, 6, 2
irmânûsas silikamudhyamâsh 5 6, 3
îçnam tv i çuçruma 40, 5 a E
îçishe varyasya hi 40, 14
ukshinnîya vaçinnîya 7, 16, 40 5
ukshî samudro arunah 18 3, (21, 8)
ukhâm karotu çakty i 16, 5
ugra diçam abhibhûtir vajrodhah 22, 14
ugrî vighnam i mûrdhah 4, 15
ugro jyne vîryîya 17, 18 a E
uc ehushm i oshadham 16, 13
uc chravasya vanaspate 15, 12
uta no deva devam 7, 17
uta no brahman avishah 2, 15
uta bruvantu jantvâh 8, 16, (13, 12)
uta smîsya dravatas turenyatah 13,
14 a E
utkrîma mabate sâubhaghîya 16, 2
uttishthâ brahmanaspate 10, 13
ut samudrîn madhumîn 7, 12
utsry îannotsry îmiti 23, 7
udakramid dravmodh 16, 2
ud agne tara tad ghritat 7, 12
ud agne tishthâ pratyatnushva 16, 15

ud agne çucayas tava 40, 14; (2, 14;
19, 14)
udaprito na vajo rakshamânûh 23, 12
udasthâ dhanapd gojit 38, 14
ud asya çocir asbât 39, 15
ud âyushâ svâyushâ 2, 6
ud irayata marutas samudratah 11, 9;
(30, 4)
ud u tishtha svadhvara 16, 4
ud uttamam mumugdhi nah 21, 13
ud uttamam varuna pîçam 3, 8; 16, 8,
40, 11 a. E.; (19, 11; 21, 13)
ud u tyam jîta vedasam 4, 9; (10, 13,
11, 1, 13, 16; 21, 14; 30, 5)
ud u tvâ viçre devâh 16, 10; 18, 3,
(19, 12, 21, 8)
ud enam uttarâm naya 18, 3
ud eshâm bâbh aturam 16, 7 a. E.;
(19, 10)
ud ehy agne adhi mâtuç 7, 12, 38, 12
udgrâbhaç ca nigrâbhaç ca 1, 12,
18, 3 a. E.
udbudhyasvâgne pratiyâgritu tvam 18, 18
udvad asy uditar asi 39, 6
ud vayam tamasas pari 18, 16, 38, 5,
(22, 1)
unnata çshabho vâmanas te 5, 9, 4
unambhaya prthivim 11, 9
upa ksharanti madhuso ghrtasya 40, 13
upa ksharanti sindhavaç 11, 12, (11, 5)
upa cchâyâm ira ghîner aganma 40, 14
upa jmann upa vetase 17, 17
upa te gâ vâkaram 13, 16
upa tvigne dive dive 7, 1, (7, 8)
upa tvâ jâmayo girah 40, 14
upa tvâ juhvo mama 7, 12
upa tvâ rapiasamdrçam 40, 14
upa nah pitav âcara 40, 8
upa nas sônave girah 26, 11
upaprayanto adhvaram 6, 9; (7, 4)
upa prâçie çhasnam vjy arvâ 5, 6, 3
upa prâçit paramam jat sâdhasam
5, 6, 3 a. E.

upa prâçit suman me 'dhâya manma
5, 6, 4
upayâmagrhitô 'si drushadam tvâ 14, 3
upayâmagrhitô 'si prajâpataye tvâ jyo-
tishmate 29, 5
upayâmagrhitô 'si prajâpatayo tvâ pra-
jâbhyâ esha 30, 5
upayâmagrhitô 'si brhaspatantasya 4, 11
upayâmagrhitô 'si madhave 4, 7
upayâmagrhitô 'si mitrâvarunâbhyâm
4, 6
upa çreshthâ na âçushah 22, 15
upa çrâsaya prthivim 5, 6, 1
upasadbhur vâ devâh 26, 2
upahâtîh pitaras somyâsah 21, 14
upâççv anrâhinrukto vâ 20, 5
upâvasya tmanâ 16, 20 a. E.
upeta çamitârah 30, 8; (30, 9)
upem asrishi vâjayuh 12, 15
ubhi jygathur na parâyethe 12, 14;
(23, 11)
ubhîbhyâm deva savitah 38, 2
ubhâ vâm indrâgni 6, 9, (7, 4; 7, 5)
urue hi râyâ varunaç cakûra 4, 13;
(29, 3)
ura vishno vikramasva 3, 1; 3, 2
uruyacâ no mûlnehaç çarma 40, 10
urvi redasi varivah kñutam 22, 15 a. E.
uçantas tvâ havâmahe 21, 14; (36, 12)
uçik pîvako aratih 16, 9
ushîstî naktam açvina 38, 8
ushîstî naktî brhati brhantam 38, 6
ushe jahvi suçeçasi 38, 10
usri etam dhârvidhî 2, 7
ûrjam bibhrad çasuvanih 38, 13
ûrjo napy jîta vedah 16, 14
ûrjo napitav sa hntyam 39, 12 a. E.
ûrdhva ô shu na ôtaye 15, 12; 16, 4
ûrdhvâ asya samudho bhavanti 19, 17
ûrdhvâ diçâm rantrîçasubhînam
22, 14
ûrdhvim enam ucchrayati 5, 4, 8
ûrdhvâ yajimatur bhîh 2, 6

ūrdhvo ūrdhvaro divisprk 1 12
 ūrdhvo nah paby aśhasah 15 12
 ūrdhvo bhava pratīdhyadhy asmat
 16 15
 iksimavoḥ gilpe sthah 2, 3
 roa stomas samardhaya 15 11 a E,
 (18 19)
 rjite s rjite
 riam ca me mitam ca me 18, 9
 rtavas ta rtutha 5 10 6
 rtasad asi satyasad asi 19, 5
 rtasya dhama prathamā 39 10
 rtasya pantham anu tisra iguh 39 10
 rtavanam vaṇvanaram 4 16 (6 10,
 7, 16)
 rtāvanam mahisham vaṇvadargatam
 16 14
 rtishad rtadhama 18, 14
 rtōnim patni prathamameyam āgat 39 10
 rtvijo vṛjite 26, 9
 rdādarena sakhyā sacceya 9 19
 rbbur rbbubhur abhi vas syā ma 23 11
 rshayo va indram pratyaksham 37, 17
 ekvīstuvata 17, 5
 ekavīṣṭa esha etena vā derih 33, 6
 ekavīṣṭatim mibhū 20, 8
 ekas trāshṭur āvāsya 5 6 5
 ekasmā svih 5, 2, 1, 5, 2, 2
 ekasya cin me vibhū astr cyā 9 18
 ekadāṣa pritar gavyah 5, 10, 2
 ekadāṣimbbur janti 34, 1
 ekāśhtakā tapasa tapjamaṇa 39, 10
 eko devo apy atīsthit 39 2
 etas sadhasthi dh pari vo dadāmi 40 13
 etam janita paramo vyoman 40 13
 etad va asya samvatsarah 36, 14
 etam u tyam madhoni 13 15 a E
 eta arshanti brdyat samudrat 40 7
 eti u vas subhagi vāṇavarāh 5 6, 2
 edam aganma devayajanam 2 4
 enāṅushena vāyam 12 14 (23 11
 a. E)
 enā vo agam namasa 39 15

enī vyaghrām paṇishasvajanam 37 9
 a E
 endra sanasim rayim 8, 17 a E,
 (26 11)
 ebhur no arkur bhvā 20 14
 eva pitra vaṇvadevyā 17 18
 eva vandasya varunam 17, 19
 ered indram vṛshanam 8 16
 ered ete prati mā rocamāni 9 18
 ered yōne yuvatayo namanta 18 16
 evana sadyah paryeshi 39 10
 esha cchigah puro ācena 5 6 4
 esha vas stomo marutah 9 18 a E
 esha sya vā kshipanim 13 14 a F
 esha vas s satra 14 1
 ehy ū shu bravāmi te 2 14 (20, 14)
 ojas tad asya tīvṛshe 4 11
 ojasvad astu me mukham 36 10
 ojuṣṭham te madhyatah 16 21
 ojo grivibhur nṛtīm 5, 13, 4
 odanapacano guripatyah 6, 8
 omāṣa carshanidhṛtah 4 7
 ośadhayah pratigrhni gum 16 4
 ośadhayah pratimodadhvam 16 4
 ośadhībhyas svā 5 3, 9
 ośadhīr ita mātarah 16 13, (13 16)
 andra yavagr agne grhyante 30, 2
 andravayavagr grhnta 30, 3
 āndragnam varma bahulam 38 14 a F
 āndragnam ekadāṣakāṇāṁ 9, 17
 āvṛabbhūvao olucim 40 14
 kas svīd ekāki carati 5, 4, 7
 kadī cana prayucchasi 4 10
 kadī cana stāvir vā 4, 10, 7 2, (7 9)
 kad dhusṇyisu vṛdhamāno agne 7, 16
 kadrōḥ ca va suparni 23, 10
 kanyā ira vahatam etava u 40 7
 kam u shvīd asya senaya 7 17
 kavī tac chṛnre ccyā 21 13
 kaya naḥ citra abhuvāt 39, 12 (21 13,
 5 5 21)
 kaya śubhā savayasah 9, 18
 karambha ośadhe bhava 40 8

ghṛtena sīta madhusa 16 12 a. E
 ghṛtenaktam paṇam trayetham 3, 6
 ghṛtenanyan sam patho derayanin
 5 6 2
 cakshur me dhen cakshushe 9 19
 cakshushah pita manasi hi dhurah
 18, 2
 catuṣ cikhanda yuvatis supatni 31 14
 caturbhyas svah śtibhyas svāhi 5, 2, 5
 catur yu tis tisrah 34, 11
 catuṣṭhomam adadi id va tany 39 10
 catustroṣṭad vajmo devabindhoh 5 6 5
 catvāṣṭru trayo asya pad h 40 7
 catvāro va devanā hotvāra usm 25, 7
 candram agnum candraratham 7 12
 citas etha paricatah 38 12 a E
 citim juhomi manasi 39 3
 cittim acittim cāvah 40 5
 cittaś sruk cittam jyau 9, 8
 citram devanam ud agād anukam 4 9,
 22 5 (10 13, 13 16 21, 14 22 6
 und 8)
 chandrasvati ushasau jopigane 39 10
 chandrasvati yajnam 13, 8
 janghābhyāp pādbyam dharmo smi
 38 4
 jajni byam varṣti 5, 5, 17
 janasya gopi janyishṭa jagrāh 39 14
 janāya cid ya irate 4 16
 janishṭa hi janyo agre 16 3 a E
 (19 4 a E)
 janishṭha ugras sabase turāya 4, 8
 jātavedo vajayā gaccha devin 30 8
 a E
 jigharmy agnim manasi 16 2 (19 3)
 juhva me bhadrām va mahāh 38 4
 jūmōtasjyā bhavati pratikam 5, 6, 1
 jumbakīya svāhi 5 5, 7
 jushasva suprastastamam 10 21
 jash na barhiṣ karivān na andrah 38 6
 jushṭo damśti atithih 2 15
 juhva samam arsi ti yajnamukham 18, 19
 jūr asti 24, 3

jyotir asi vāgarūpam 3, 1
 jyotishomam prathamam upayanti
 33, 3
 jyotishmati pratimuncate 39 10
 ta āyanta dravipa 18 1
 taw cāgmaso arushisah 17 18
 taw sadhriṣṭa ātayo vishnyam 38 7
 taw supratikaw sudrām 7 16 a. E
 taw hi cāvanta ite 19 14
 tat tvā yam brahmanā vandamāh
 4 16, 40 11 a. E (11 13, 12 15
 17, 19)
 tat tvā yam pito vacobhūh 40 8 a E
 tat puruṣāya vidmahe 17, 11
 tad agne dymnam bhāra 39 16
 tad aṣṭmā bhushajā rudravartam 38 3
 tal asya rūpam amrtam 38 3
 tad haranti pavavāh parastat 1, 2
 a E (31 1)
 tad it padam na viciketa vidrān
 35 13 (35 13)
 tad vishvoh paramam padam 3 3
 (26 5 a E)
 tanunapac chucivratāh 38 10
 tanunapit patha rtasya 16 20
 tanūpi bhushjā sute 38 8
 tantum tatam rajaso bhānum 13 11
 a E, (18 12)
 tan nas turipam adbhutam 18 17
 tam tva vajro sudhjo navyam agne
 18 20
 tam nemum rbhavo vathā 7 17
 tapo shr agne antarin 35 14
 tam agnum aste vasarah 39 16
 tam a no arkam amrtāya 17 18
 tam id garbhām prathamam 18 1 a. E
 tam andram pāṇasas saci 38 9
 tam andram vajyamasi 39 12
 tam u tva dadhyam rshāh 16, 3,
 (15 12 19 4)
 tam u tva pithyo vrshā 16 3 (15 12
 19 4)
 tam patnibhir anugacchemā 18 18

tvam ca soma no vacah 23 12
 tvad agne kavya tvat 21 14
 tvad dhi putra sabasah 6 10
 tvad vipro jayate vjv agne 4 16
 tvam dñtas tvam u nah 15 19
 tvam nas tantur uta setu agne 40 12
 tvam nas soma vacvatah 2 14
 tvam no agne varuṇasya vidvā 34 19
 a E (12 14)
 tvam agne dṛubhis tvam 16 2 a. E
 (19 3)
 tvam agne bīhad vacah 23, 12
 tvam agne vrataṁ aśi 2 4, (6 10,
 23 5 35 9)
 tvam agne sapratha aśi 9 14 (20 15)
 tvam indriy adhir jah 8 17
 tvam ima ośhadhis soma 13, 15
 tvam mahiṇo indra tubhyam 6 10
 tvaṣṭi vacasvā svidhanyah 6 11
 tvaṣṭi hi nah pitmah 21 14
 tvaṣṭa turipo adbhutah 38 10
 tvaṣṭa dadhad indriya cūshmanam 38 6
 tvaṣṭā vram devak mam jayana 5 6 2
 tvam vardhanti kṣatryah 18 20
 tvam utriṣṭvāstama 2 15 39 14
 tv m agne auguracah 39 14
 tvam agne pushkarād adhi 16 3,
 (15 12, 39 14)
 tvam agne mamānatah 40 14 a. E
 tvam agne jayaman h 16 9 a. E
 tvam agne vasuṣṭam 7 16
 tvam agne v jastamam 6 10
 tvam agne vṛate brahmanah 18 16
 tv m agne vṛṣabhaṣ cektinam 40 2
 tvam agne havishmantah 39 14
 tvam id dhi hav mahi 12 15 39 12
 (39 11 a. E)
 tvam u tye dadhure prathamam 30 8
 (30 9)
 tre pito mahānam 40, 8
 tre vaśmā pūrvanā 7 16
 tresham vayam rudram yajnasādham
 40 11

daoshtrabhyam mahimān agne 16 7,
 (19 10)
 dakṣiṇena pada dakṣiṇam 24, 4
 datvate svahi 5, 6, 3
 dadbhjyas svaha 5, 3, 6
 dadhikravno ukurisham 6 9 (7 4
 5 4 8 a. E)
 dācābhyas svahi 5, 2, 7
 digbhyo loshtan samasyati 20, 4
 divaḥ prthivyah pary oja udbbṛtam
 5 6 1
 divas pari prathamam jagne 16, 9
 diva cit tamah kṛnavanti 11 9
 divo no vṛṣṭim marutaḥ 11 18
 divo mārdaḥ sa prthivyah 18, 15 39 1
 divo rukma urucakṣi udeti 10 13
 a. E
 divo va vishva uta va prthivyah 2 10,
 (25 8)
 divyā suparnam vayasam 19 14
 diṣo va nakulpanta 8, 1
 dikṣhyā viraḥ aptavya 21, 5
 dirghas te astv ukucāh 6 10
 duro deva diṣo mahi 38 10
 duham te dyauh prthivi 40 5 a. E
 dātām vo vṛṇavedasam 12, 15
 drōhasva deva prthivi 16 7
 dr̥bha cid ya vanaṣpatin 10 12
 dr̥cno rukma urvya 16, 8, 16 9
 (19, 11)
 dr̥shjva parivṛto rasam 38 1 a. E
 dr̥shvā r pe vyakṛtot 38 1
 devatām va etad ayanam 32, 7
 deva tvaṣṭar bhūm te saṁsṛmetu 3 7
 devam barhiṣ sudavam 19 13
 deva savitā prasava 13, 14, (15 11)
 deva sūrya somam kṛshy mah 2, 6
 devas tra santodrapatu 16 6 (19 7)
 devasya tra savituh prasava iti 31, 7,
 31, 8
 devasya tra savituh prasave cūnor
 bīhubhyam pūshno hastibhām
 agnaye jushṭam 1, 8

devasya tvā savituh prasave 'cvinor
babubhyam pāśhno hastabhyam
adade 1, 2, 1, 9, 2, 9, 2, 11, 2, 12,
3, 3, 1, 5, 16, 1, 5, 1, 2
devasya tvā savituh prasave 'cvinor
babubhyam pāśhno hastabhyam
prithivis sadbaste 16, 3
devasya tvā savituh prasave 'cvinor
babubhyam pāśhno hastabhyam pra-
tigrāhni 9, 9
devasya bhāra bāhisho devayajya 5, 3,
32, 3
devam janam agam 5, 6, 32, 6
deva devabhyo adhvaryantah 18 3
(21 8)
devanam esha upanisha isit 13 9
deva va anyo 'nassa c'ushthyā
21, 9
deva va asuram ācetrām 12, 5
deva va asuram yajnam abhitya 29, 6
deva va asuram hatvā varadey id bha-
manah 28, 2
deva va ośadhishu pakṣu 12, 7
deva va na samajanta 11, 3
deva va nūmā yajna 11, 5
deva va vjaprasavya yua vyuh
21, 12
deva va sattram isat 10, 2
deva va samyabhisutya 27, 2
deva ca va asura ca vyue samyatti
am 25, 2
deva ca va asura ca samyatti am
24, 10, 25, 6, 27, 8, 29, 1, 37, 14
deva ca va asura ca samvad eva
vyue kurvata 20, 12, 21, 7, 26 10,
27, 9, 30, 7, 37, 12
deva ca va asura ca samyatti loka am
35, 20
devam ahni nortum bāham anah 38 13
devir ipo āgregurāh 1, 11, (31, 10)
devir ipo apurā nāpā 15, 6
devir ipo madhumatīh 16 6
devabhyo vinaspite bāhisho 18 21

dasim dhyam manam the 2 4, (23 5)
dasim naravā svitram 2 3
davya adhvaryas tvā 5 10 6
davya munā manasa jurat 38 6
davya hotara prathamā 16 20
davya hotara bhishajā 38 10
davya hotarordhvam nam 18 17
dyaur aparyitamtena 40, 5
dyaur isit pāracitih 5 4 7
dyaug ca tvā prithivī ca praetisā
37, 9 a E
dyaur ca tvā prithivī ca cūntim 36 11
dyaus te prāsthām 16 2, 5 5, 5
drapsaq caskanda prithivim 13 9 a F,
16 15, 35 8 (20 5)
drashtre nama upadrashtre 20, 12
drupad id nēn nūmācāh 38 5
dravāsa sarparisutāh 16 7 (19 10)
dividara dikṣito bhavati 31, 12
divyāh sa svāha 5, 2, 3
dyaro devir anva sya 18 17
dripada ya catuspada 5 10 5
dyauro vyue varunasya 3 8 a F
dre sya agnirvam 17, 19 38 2 (auch
an die er letzteren Stelle ist epi-
zu lesen)
dhanamya sa bahamāh 38, 12
dhanam me cāsyā pati 7, 1, 7, 11
dhanvā ga dhanvānam 5, 6 1
dhātā dīdhātu no rivam 13 16 a F
dhātā dhātānam bhuvanasya yas patih
40 10
dhātā ratis savitadam 1, 12, 13, 9,
(17 10)
dhanam te vācām bhuvanām 40 7 a E
dharajanta aditi isah 11 12
dhishtya nyopyante 26, 1
dhrā te asya mahānā 4 16 a F
dhravakṣitvā dhravajomh 17, 1
dhravām dhravena kurvāh 30 7
dhravā dā nr dhravā prithivī 35 7
dhravāsa dhravā 16, 16
dhravā sa dhravā hām 12, 2

nakish tūṃ karmanā naṣat 11 12
 naktośhīśā sīmanasī 16 8, 18 4,
 (19 11, 21 9)
 na tam vidatha ya idam jajana 18, 1
 na ta arvi renukakūṭaḥ 13 16
 na tvanaw anyo divah 39 12
 na dikshutena hotavyam 23, 6, 26, 3
 na pūrvasmu padm uparapet 24, 6
 na pray uddhaty i pitryajno hi 36, 12
 nama ishukrūbhyaḥ 17, 13
 namas te agna ojaso 7 17
 namas te rudra manyave 17 11
 namas te karase 17, 17
 namas su te nṛite tigmatejah 16, 12
 namas sṛty va ca 17, 15
 namasī ta ayudhaya 17 11
 namo astu nilagrivaya 17, 11
 namo astu sarpebhyaḥ 16 15
 namo giricya 17, 14
 namo mahimna uta cakshushe 13 9
 (13 10)
 namo mitrasya varunasya cakshase
 2 7 (24 1)
 namo r jne namo varunāya 5, 4, 5
 namo vah lūkebhya devanaw hṛda
 jebhyaḥ 17, 16
 namo hrasyah have 17, 12
 na jajamāna nishyasi 11 12
 naraṇasah prati gūro mimināḥ 38 6
 naraṇasasya mahimnam eśam 37, 4
 naraṇaso agne sukṛt 18 17
 nava kṛta mlro rya 40 9
 navam nu stomam agnaye 40 14
 na va u etiṃ manyase 5 6 5
 nava nava bhavati jajamānāḥ 10 12
 1 E
 navantany aham 33, 4
 nahi te agne tamah 35 14
 nahi te pārtam akṣipat 20 14
 nahi tesham ama cina 7 2
 nanagneram kṛyate 9, 2
 nana prano jayam nasya 30 8
 nana va etiṃ pura somu 27, 4

nana hi devaḥ cakṛpe 17 19
 nabha pṛthivyā samidhāno agnau
 16 7, (19 10)
 nabhir me citam vijnam 32 4
 naris te patnayo loma 5 10 5 a E
 naham indram ririna 8, 17
 nikramanam nishadanam 5, 6 5
 nigrabhyāḥ stha 3, 10
 nibhūyapūr dhṛvanīye 34, 16
 niruptaw hrish 8, 7
 nirdagdham rakṣo nirdagdharatāḥ
 1, 7, 31, 6
 nirdevam nirvjam 5 3 1
 niveśanas saṃgamano vasūm 16 12
 nishasada dhṛtasvataḥ 2 7, 7 14 13 8,
 (8 7 38 4)
 nishkaram adhvarasya 16 14
 nishkṛtīr nama vo matī 16 13
 ni hoti hotṛśrudane 16 3 (15 12,
 19 4 1 E)
 nidam va etiṃ yajusya kṛyate 29 1
 nū na indraratna 12 14 (23 11)
 nū no rasva sīhavi vat 2 15
 nṛvad vāso sadam id dhel y asme 18 20
 numishy i va satṛam vata 10, 6
 ny agnau jatavedasam 2 14
 ny adhur matrava karayāḥ 39 3 a E
 pancadīḥas stomā oja va uram 37, 8
 paṇca dīḥo dātṛ yajnam arantā 18 3
 pancabhir dīṭa vidadhī idam 39 10
 pañcabhyas svā 1 5, 2, 6
 pañca vjushir anu pañca dohah
 39 10 (26 11)
 pañcāṇā svā 5, 2, 9
 pathyā svastim jagati 33, 9
 padam devīsyā namāra 18 20
 pantham anuvagbhvam 5, 13 13
 jayah pṛthivyāṃ jaya ośadhīḥ
 18 13 a F
 payasī sukram amṛtam 38 3
 payasya yajetamy aī 12, 1
 payasvatir apa ośadhīyah 30 4
 payasvad astu me mukham 36 10

paramasyāḥ paravatāḥ 16, 7, (19 10)
parasya adhi samvataḥ 16 7, (7, 17,
19 10)

pari te dūdabho rathah 7, 2, (7, 4)
pari te dhanvano hetih 17, 11
pari trivishṭy adhvaram 16 21, 38, 12
pari tvā gurvāno girah 2 12
pari tvagne puram vāyam 16, 2, 38, 12,
(19, 8)

pari no rudrasya hetih 17 16
pari pragid devo agnih 38 12 a E
pari jo raçminā divah 11 13 a E
pari vājapatih kavih 16 2, 16 21,
38 12, (19 8)

parito shupcatī sutam 37 18
pareta pitaras somyasah 9 6
pario diva para eni prthivyā 18 1
parjanyaḥ pragayata 20 15
pary ā shu pradhanve 38 14
pavamānas svar janah 38 2
pavitrena punhi mā 38 2
pṛçmā badhnāmī varuṇāya rajne 13 2
a E

paçusanamito vrashtavyah 26, 4
paçur va agnih 20, 9
patam no açvina diva 38 8
patram prayujyante 28, 10
pavakayā yaç cetantya kṛpā 17 17
parakavareçā çukravareḥ 16 14
pavakā nas sarasvatī 4 16 (20 15)
pavitrā kanyā 17 18
pitā matergiva chodripada 40, 6
pitā vatsanāṃ patir aghnyanam 13 9
pitum nu stosham 10, 8
piprihi deva uçatāḥ 2 15, 16 21,
(20 15)

piçangas trayo vasantāḥ 5, 10, 3
piprasvā sarasvatāḥ 19 14
putram iva pitara açvina 17 19 38 9
punantu mā devajanāḥ 38 2
punantu mā pitaras somyasah 38 2
punantu mā pitamah 38 2
punaradheya adhiyate 8, 14

punar asadya sadanam 16, 10
punar ārjā nuvartasva 8, 14, 16, 8,
(9, 1, 16 10, 19 11 und 12, 22 12 a E)

punar nah pitaro manah 9 6
punas tvaditya rudra 8 14, 38 12
punas tvā mitravarunau 8 14
punatu te parisrutam 12 9
pura krūrasya viçipah 1 9 a E, (35 5)
purishyaso agnayah 16 11

purushamrgaḥ candramase 5, 7, 5
purūṇy agne purudhā 18 20 a E
purovato jnva rivat 11, 9
puro vo mandram divyam 39 14
pushpavatih prastūmatih 16 13
pūrnām asi 32, 5

pūrṇa darve parapata 9 5
pūshā ga anvetu nah 4 15, (20 15)
pūshā yunakto savita 16 12
pūshno vamshtuh 5, 13, 7
pṛçchamī tvā param antam 5 4 7
prthivi vībhāvāni sinādhī 35, 3
prthivyā aham ud antariksham 18 4
prthivyāḥ purisham asy apso nama
17, 6

prthivyāḥ tantarikshīya 26, 5
prthivyāḥ namo guayē 5, 11, 6
prthivyā svāntarikshīya 5, 1, 6,
5, 1, 8, 5, 5, 2, 37, 15

pithupya amartyah 40 14
pṛçmā tirāçmāpṛçmāḥ 5, 9, 2
pṛçmāḥ payo si 1, 10
prshato vāçvadevah 5, 7, 7
prshadagya marutāḥ pṛçmāḥ itarāḥ 30 1
prshatr me rishtrām adhvaram 38 4
prshto divi prshto agnih 4 16, 40 3,
(11 13 20 15 22 14 a E 22 15)

praghusyāḥ havamāḥ 9 4
pra carshanibhyāḥ pṛtanāḥ iveshu 4 15
pra citram arkam grāte 20 15
pra cyavaṣva bhuvanāspate 21, 7
pragananām vā pativātāḥ 28, 8, 30, 1
prajā agne samvāçyā 7 12
prajunantāḥ pratigrhṇanti 30 8, (39 9)

prajāpatih paçān asrjata te 'smād
apīkrāman 10, 11
prajāpatih prajā asrjata tā asmād
apīkrāman 37, 1
prajāpatih prajās srahṭvā sa rucāna
rāmānyata 29, 9
prajāpatir akāmāyata prajāyeyeti 34, 8
prajāpatur akāmāyata prajās srjeyeti
34, 7
prajāpatur akāmāyata bhūyāw syām
34, 13
prajāpatur akāmāyata syāt prajāyeyeti
9, 11
prajāpatir akāmāyata syām iti 34, 9
prajāpatur daçahotī 9, 13
prajāpatur manasi sīrasvato vāci 34, 14
prajāpatur mahyam eti rarānah 5, 4, 6
prajāpatir vā ātmano 'dhi 34, 6
prajāpatir vā adam āsit 6, 1
prajāpatir vā indriya vajram 10, 10
prajāpatir vā etam agre 22, 4
prajāpatir vā oshadhīh 34, 1
prajāpatis tvā sādāyatu 39, 3
prajāpati ramayatu prajā iha 13, 16
a E.
prajāpate nahi tvad anyā etiḥ 15, 6
a E
prajāpater jīyamānīh prajāh 30, 8
prajāpater bhūgo 'si 5, 5
prajāpater vai paçavah 30, 9
prajāpates tapasī vīrḍhīnah 5, 6, 2
a E
prajāṃ pipartu parivatsaro nah 40, 12
a E
prajās srahṭvāho 'veja 36, 8; 36, 11
prajās srahṭva so 'kumāyata 9, 16
pra tat te adya çipivishṭa 6, 10
pra tad viśvānū svarate 2, 10 a E;
(25, 8)
prati tyan nīma rājjam adhīyī 15, 8
prati spāço visya tūritamāh 16, 15
pratūrtam vajraṃ āditya 16, 1, (19, 2)
pratūrvana ehy avakrāman 16, 1, (19, 2)

praty aṅgeshu pratitishṭhāmy ātman
38, 4
prathamā vāw sarathinā suvarnā 5, 6, 2
prathamā ha vyuvāsa 39, 10 a E
prathame mīsi prsthāny upayanti
33, 5
pra devam devavitaye 15, 12
pra devam devyā dhījā 15, 12
pra nūnam brahmanaspathi 7, 14 a E
pra no jacchāt arjamā 14, 2
pra prāyam agnir bharatasya 16, 10
pra bhāva 4, 16, (12, 14)
pra budhnyā va irate 21, 13
pramuṣca dhanvanas tram 17, 11
pramuṣcamāna bhuvanasya retah 30, 8
pra yābhur jāsi dīçraçasam 10, 12
pra yo jāñie vidvāw asya 10, 13
pra vaç çukrāya bhīnave 7, 16
pra vas sakhyo agnaye 7, 16
pra vām dāçvāw açvīnā 17, 18
pra vedhase kavaye 7, 12
prasadya bhasmanā yonim 16, 10
pra sa mitra marto astu 23, 12
pra samrāje bṛhad arcā 12, 15
pra sāsāhsho paruhūta 38, 7; (10, 12)
pra so agne tavotibhūh 12, 14
prastatena paridhūh 40, 13
prāci diç gīçatri çhūdah 39, 7
prāci diçv sahīçayā 22, 14
prācinam ūrdhivam adharāk 39, 1
prācinam barhūh pradiçī 16, 20
prācinavaççam kurvanti 22, 13
prācinam anu pradiçam 7, 13, 18, 4,
(21, 9)
prāçyam diç tram indasi 8, 17
prāna uparaveshu bhīrāçyāh 34, 15
prāna upiççur apānah 27, 3
prāpāpīnībhīyam trī sryujā yujī 40, 2
prānāya svāhī vyūhīya svāhī 5, 4, 10
prānā vā deivatīh 27, 5
prānā vā saçsthitayajvāshu 29, 3
prajā vo nīma 8, 17
pred agne jyotishmān 16, 10, (19, 12)

predhho agne didhi 18 4 35 1, 39 15,

(2 15, 19 14, 20 14 21 9)

preyam agid dhisap 1 2, (31 1)

prothadaçvo na yavase 17 10

prutu v j kankradan 16 4, (19 5)

pruyamedha va nama 6, 6

bal ittha parvat nam 10 12

barhishadah pitarah 21 14

balavijn yas sthavirah 18, 5

balayajagara akhuh 5, 7, 4

bahish te astu bal iti 13 9

balavinam pita bahur asya 5 6, 1

brhaspatyam carum nirvapet 11, 4

b rhaspatyaç caruh purohitasya 15, 4

bahū me balim indriyam 38 4

bhato ma v jena 5, 2, 32, 2

bhāt sama kshatrabhāt 22 14

brhaspatih prathamam jayam mah

11 13 (17 18)

brhaspatipurohit devih 38, 12

brhaspatir nah paripatu 10 13

brhaspatih samajayad vasūni 4, 16

40 11

brhaspate iti yad aryo arhid 4 16

40 11

brhaspate jushasva nah 4 16 (26 11)

brhaspate paridiy rathena 18 5

brhaspate savitar bodhaç nam 18 16

bodhaç ca m pratibodhaç ca 37, 10

bodh me asya vacasa 16 10 (19 12)

bodh su me maghavan 12 15

brahma kshatram pavate tejah 37 18

brahma yajit am prathamam 16 15

38 14 (20 5)

brahmanadino vadanti kim prathame

n hna 34, 10

brahman me matayah 9 18

brahma dev nam padavih 23 12

brahmanasya mūrdhan sūdayet 12, 11

brahmanasah pitarah 5 6 1

bhadrām karnebhiç çruy ma 3, 1

bhadrin naç çreç as saman iṣṭa 13 16

7 E

bhadro no agur ahutah 39 15

bhavatam nas samanasa 8 4 16 11

(26 7)

bhava no agne vitota gopah 2 15

bhuvanam asi 1, 12, 31 11

bhuvah tvam indra brahman 23 12

bhuvo devanam karman 5, 1, 9

bhuvo yajit asya rajasaç ca net 16 15

a E (20 15)

bhūtam bhavyam bhavishyat 5, 3, 2

bhūto bhūteshu carati pravishṭah 37 9

bhūtyaskrd asi varivaskrd asi 39, 9

bhūti cakarti a juyebhr asme 9, 18

(23 11 a E)

bhr bhuvas svar vasvas tra 5, 4, 9

bheshajam gave ç ya 9 7

mākshū devavato rathah 11, 12

made made hi no dadih 10 12

madhu naktam utoshas 39 3

madhum n no varaspatih 39 3

madhu vata riyate 39 3

manushvat tv madhumahi 7 13 a E,

39 13

mano jyotir jushat m 34 19

mano ny huvamahe 9 6

manve nam mitravarun 22 15

mama ci n ma tava jatavedah 7 3

(7 11)

mamattu nah parijna 23 11

mama dev vishve santu sarve 40 10

mama n ma prathamam j 7 3 (" 11)

mam gne varco vibhaveshr astu 4, 14,

40, 10 (8 16 31 5)

mayi çrhn my aham agre 7 12

mayi tjad indriyam mahat 5 2 (32 2)

mayi deva dravinam juyant m 40 10

mayah pr japatyah 2, 7, 2

mayobhūr vato abhavi 2, 4, 6

marut m pishati vaça 1 12

marutam manve adhi no bruvantu

22 15

maruto yad dha vo divah 8 17 9, 19,

(21 13)

marutrantam vṛṣabham vṛṣḍhanam
4 8
marutvaṁ indra vṛṣabhaḥ 4 8
maruḍbhiyo namo jagatyai 5, 11, 3
mahāḥ carlarmy arvataḥ 7, 16
mahāḥ cid agna evasah 2 15
mahāḥ indro nṛvā 1 4 8
mahāḥ indro ya ojas 4 8
mahānam revatyah 5 10 5
mahā mahi askabhyat 10 13
mahā trinam avo stu 2, 2, (7, 9)
mahā dyauḥ prthivi ca mah 13, 9,
15 12 16, 16, 39 8 (13 10 20 7)
mahā dyauḥ ghrtavatī 13, 15 (20 15)
mahum ā shu mitaraḥ suvratnam
30 4 und 5, (11 13, 19 14)
mahī vipatni sadāni 7, 12
mahā rājāni bandhuta 6 11
mahyāni yajantū mama 40 10
mahyam āpo madhumad urayanti 40, 9
matī ca te pitī ca te o 4 8 a E
mitara putrum prthivi 16 11 a E,
(20 1, 22 6)
mā tvatīśhetrīny arāni gauma 30 3
mā tvāgnir dhvanayet 5 6 5
mā tvā tapat priya atma 5 6 5
madhyandinid vi savanit 28, 4
madhyandinena vi savanena 28, 3
mā naḥ ḥaeso ararushah 7 2
mā naḥ toke tanaye 23 12 a E
mā naḥ samisya dādhyah 7, 17
mā no vsmim mah dhane 7 17 a E
mā no devanū vṛṣah 7 17
mā no dhavarishuh pitarah 35 5
mā no mitro varuṇo arjamaṇuḥ 5, 6, 4
mā no hiesy janitā 16, 14
marutū carum nṛvapeḥ 11 1
mā su bhittā mā su rishah 16 7,
(19 10)
mitrasya caishauldbhṛtaḥ 16 6 23 12
(19 7)
mitras saesjya prthivim 16, 5, (19, 6)
mitravaruṇābhyāni namah 5, 11, 5

mitravarunau cṛonibhyām 5, 13, 5
mitro janan yatayati 30 19
midhushṭama cīvātama 17, 16
mūrdhanam divo aritum 4 5, (28 1)
mrgo na bhumah kacarah 8 16
mrḍi no rudrota no mayas kṛdhi 40 11
mrtyave svaha 5, 5, 8
medhikaram vidathasya 39 13
medho vi esha paṇṇūṇi jat karmah
20, 7
memam yajnam tamo vidat 35 5
mesha vi jad upa ca 35 14 a. E
mesham aranyam anu te digamī 16 17
ja aranyāḥ paṇṇavo viṇvarūpāḥ 30 8
ja indra indriyam dadhuh 38 9
ja ima viṇvā jātini 10 12, (23 12)
ja ima viṇvā bhuvanini 18 1
ja ime dyāvopṛthivi janitā 16 20
ja ime dyāvopṛthivi tastabhine 40 1
ja etivanto vi bhṛgyasah 17, 16
ja ojadī baladhi 40 1
jah pantha vitato deray mah 39 2
jah prajaya paṇḍhir eva 9, 11
jah prajātaḥ (8 17, 10, 13, 22 14)
(vgl die folgenden Versanfänge)
jah prajāto nimishataḥ ca 4 15, 40 1
jah prajāto nimishato malitā 5, 5, 13
yac cid dhi te puruṣatra 2 15
yajushtham tvā yajamāna hveṇa 39 15
yajnasya ketuprathamam purohitam
39 14
yajnasya vi ciro 'chidyata 20, 4
yajnasya hi esha rivaṇu 35, 5
yajni yajni vo agnaye 39 12
yajnena yajnam ayajanta devā 15 12
a E
yajnena vi esha vṛṣdyate 9, 3
yajno devanūṇi pratyeti sunimam 4 10
yajno vi derabhyo pikramat 23, 3
yatni vi sū vṛkeṇ ādan 36, 7
yato vito manojati 35 15
yat kimpadam varuṇa 23 12
yat te asmin ghora āsan juhoma 16 12

yat te kruddhah parovapa 8 14
 yat te gūṛad agnau 5, 6, 5
 yat te 'citam yad u citam 40 5
 yat te soma subṛiam 13 16, (22 14
 a E, 22 16)
 yat te pavitrām aroṣṭu 32 2
 yat te manyuparoṣṭasya 8 14
 yat te śilpam kaṣyapa rocinivā 37 9
 yat te sude mahasā gūṛṭṭasya 5 6 5
 yat te soma gaviṣṭrah 40 8 a E
 yat pṛthivyā anamṛtam 7 12 a E
 yat pṛṣṭhā varuṇena 39 2
 yatra kvaca te mano s yatro kvaca etc
 yatra dhara madbumatīh 40 13
 yatra vātthā vanaspate 35 19 a E
 yatrapih pṛicr ihavānyat 25, 3
 yatro kvaca te manah 20 14
 yath dityam idityāh 10 12 a E
 yathā no viditīh karat 23 12
 yathā pūna yathā śat 40 11
 yatharūpam agniṣ cetavyah 22, 8
 yathā va punaridheya evam 22, 2
 yathā va rathā ekakam 34, 17
 yathā ha tyad vasavah 2 15, (9 19)
 yad abrandah prathamam jayam anah
 30, 1, (40 5 5, 6, 3)
 yad agne kani kani ca 16 7 (19 10)
 yad aty apayivā 16 7
 yad atra riptam rasinah 38 2
 yad atra śaṣṭam rasinah 17 19
 yad adah pito ajagan 40 8
 yad adas samprayatir 39 2
 yad adya tvā prajāta yagne 4 12
 yad antarikṣham pithum utā dyum
 9 6 a E
 yad antarikṣasya yad divah 7 12 a E
 yad apam ośadhūm m 40 8
 yad aṣṭam vāhatuṣ śrītya 22 15
 yad avatṛṣṭent jayā t 37, 19
 yad avatṛṣṭhac chakunh 35 4
 yad avatṛṣṭhac chvapū mukhena
 35 4
 yad aṣṭasya kṛavishah 5 6 4

yad aṣṭasya vasa upastṛṇanti 5 6 5
 yad aṣṭa pūre rajasāh 16, 12, (20 2)
 yad aṣṭam vajayam m: 16 13
 yad ākātā 40, 17
 yad śatpady abhūt 13, 10
 yadā kṛmayeta jayam anah vajayam m
 27, 6
 yadā jagrad yadā svapne 38 5
 yad idam abhūdisatī 22 15
 yadī divā yadī naktam 38 5
 yad indro uniyad rītaḥ 29 11
 yadī manyeta j ayam anah rītaḥ 22, 10
 yadī som u saṁsṛta u ajatam 21, 4
 yadidam divo yadī va pithivy 1 7 12
 yad śrādhyaṁ udarīyapav t 5 6 4
 yad ośadhīyas samagmā 16 13
 yad gam dādity yus tena 28, 5
 yad gr me yad urānye 9 4 38 5 (der
 Schluss verschieden)
 yad derā derāheṇam 39, 5
 yad dyāvā indra te gātam 19 15
 yad dīrṇā jayam atā 5 4 8
 yad dhṛivishyam rāgo devay nam 5 6 4
 yady akṛitum apahareyuh 31, 3
 yady ukhye bhṛīyam u 22, 12
 yad va me vj utam 8, 2
 yad vjūno dama sampdamam 5 6 4
 yad vito apo agamāt 5 4 9
 yad vishvītham tāt agnaye 39 14
 yad vo vajam pramānam vātāni 35 9
 (6 10 a E)
 yad va r jayā sa varuṇasavah
 37, 6
 yadā dīṇam kṛatram idam 22 14
 yān mṛtyā rekṇasā pṛavṛṭṭasya 5 6 4
 yān mīkṣham m āspacanyā ukh y h
 5 6 4 a E
 yān me agne aṣṭa yjnasya rīty t
 31 14
 yān me manasā chidram 34 19 (35 2)
 yān me mano jayam gātam 29 2
 yam te derā mṛtyā abābandha 16 12,
 (20 2)

yam tvā devapūṣ 2 15
 yam tvayā svadūtā 3 2
 yamaṁ gūṣa bhāṅgaśravah 38 12
 yam agne pṛtsu martyam 3 9
 yam aśvina namucē āsurā idhī 38 2
 yam aśvina sarasvatī 38 9
 yamena dattam trita enam āyunaḥ
 40 6
 yamo dādura pṛthivīm 40 11
 yam paridhīm paryadhatthā 1, 12
 yathā dīkṣāḥ upadhyante 22, 11
 yas tathastambha sahasā vi jmo antān
 9 19
 yas te adya kṛnavat 16 9, (35, 8 a. E)
 yas te apsu mahimā 7 13 a E
 yas te drapsas skandatī 35 8
 yas te drapso madhumān 35 8
 yas te rasas sambhūta ośhadhīḥ 38, 2
 yas tvī staśras suhṛanyo agne 6 11
 yasmān aśvina ośhadhīḥ ulēhanāḥ
 38 9
 yasmā tvā sukṛte jātavedah 10 12
 yasmā putṛaso aditeh 7 2 (MS 1, 5 4
 te hi putṛaso aditeh)
 yasya kṛmo grīhe haṁṣ 18 3
 yasya tridhātā avyām 40 14
 yasya dronakalāḥ upadāsyatī 35, 16
 yasya prāyānam any anyā id yajuh
 15 11
 yasya vṛatam upatishṭhante 19, 14
 a E
 yasjedam prānam nimishat 22 15
 yasme viśve gurāyo mahitā 40 1
 yas samgrāmam javatī 22 15 a
 yas samidhā va dhutā 39 15
 yas vome antā vō gośhv antā 40 3
 ya agneya gūyatrīḥ 21, 4
 va apo divyāḥ pavasā sambabhūvah
 37 9
 ya ośhadhīyāḥ prathamāḥ 16, 13
 ya ośhadhīḥ pūrvajātīḥ 13 16
 yāḥ phalūr ya aphalāḥ 16 13
 yam va aśvina adhvaryuh 20, 6

ya te iśhuḥ cīvātama 17, 11 a E
 ya te dhāmāni (20, 15), cf die folgen-
 den Verse
 ya te dhāmāni divyā pṛthivīm 13 15
 ya te dhāmāni parimāṇi yavam 18 2
 ya te dhāmāni navīṣṭi yajanti 11 13
 ya te rudrā cīvā tanūḥ 17, 11, 17, 16
 ya te hetur mllhuṣṭama 17, 11
 ya dereshu tvayam urayuta 5 4 6
 ya dery aśṭakasya apasam 35 12
 ya dery aśṣṭakā vurdah 39 9
 yam iraba uḡato deva devin 4 12
 yam gharme kapāṇi 1, 7 a. E, (31 6)
 yam va āsura derebhyah 37, 16
 yam iśhum gūṣanta 17, 11
 va rājanā dundubhā antāḥ 36 15
 yā vaś carma śaśamanāya 8 17 a E,
 (21 13)
 ya vāḥ santi puruṣphāḥ 4 15
 ya vāḥ kṛi madhumatī 1 2
 yam puruṣa ārdhvaḥ 20, 3
 ya vām mitravarāṇa sahasy aṇṣyā
 11, 11
 ya vō devas surjo rucāḥ 16 16
 (40 13 a. E)
 ya vāghraṇ ośṭhēkobbhū 37 18 a E
 ya śātenā pratanoshī 16 16
 ya cedam upagayanti 16 13
 ya śyētākṣi kṛṣṇavālā 24 1
 ya saśṣṛtīḥ prathamā 4 4
 ya subahus sraugārīḥ 13 16
 yas tā itasthur dmanam 16 13
 yas tīrah paramajīḥ 14 3
 yas te agne (40 13 a. E) s die folgen-
 den Versanfänge
 yas te agne samidhō apsv antī 35 4
 yas te agne samidhō vām dhāmā
 40, 5
 yas te agne sūrie rucāḥ 16 10
 yas te rike sumatayāḥ 13 16
 yas te rutrayas svitar devavanāḥ 5 6
 yas te cīvā tvāo jātavedah 7, 13
 yas te sahasrāḥ hetayāḥ 17, 16

yās sarūpa virupāh 5 4 6
 yās senā abhivārah 16 7, (19, 10)
 yas somarajur varunasya 16 13 a E
 ya hastina dvipani ya hiranye 36 16
 yuktena manasā yayam 15 11
 yuktaya savitā deva 15 11
 yukshva hi devahūtam 7, 17, 22 5,
 (22, 6)
 yuje vīm brahma pūrvyam 15 11
 yunjate mana uta yunjate 2, 10,
 15 11, (18 19, 25 8)
 yunjanti bradhvam arusham 5 4 9
 yunjanti asya kamyā 5 4 9
 yunajitīm rasabharā yuvam 16 1, (19 2)
 yunjanā prathamaṁ manā 15, 11
 yunakta sira vi yugā tanotā 16 12
 yunaymi tvā brahmanā duryena 4 14
 (31, 15)
 yurav suramam aśvina 17, 19, 39 9
 yuram etim divi rocanam 4 16
 yurā surasā parivita agat 15 12
 yūpavaskā uta te yūpavāhikā 5 6 4
 yūyam asman nayata 8 17
 ye apāthetam amitebhā 22 15
 ye keca jātā mahimā ahumayā 13 15
 (20 15)
 ye 'gnayah purishunā 22 10
 ye gnyas samanasasā sūcetasa 7 14
 ye gnyas samanaso ntarā dyāvā
 pṛthivī 17 10
 ye janeshu mahimālavah 16 7 (19 10)
 ye jyotishā sampādhati 39 2
 ye tūlīm prācaranti 17 16
 ye te arjama bahavah 10 13
 ye te panthānā savitā 5, 1, 1
 ye te pūṣā ekāṣṭam 38 13
 ye te sarasvātā arṇavyā 18 14
 ye devā divyā ekādāśa sthā 4, 5
 ye devā devānām yajnyā 17, 17
 ye devā devebhyo adbhī 17, 17 a E
 ye devā manujitā 2 4 (23 5)
 ye devā yajnahano yajnamushā pṛthivī
 vyām 5 6

ye devā yajnahano yajnamushā anta
 rikshe 5 6
 ye devā yajnahano yajnamushā divi 5 6
 yena devā pūshishordhva udayan 38 13
 yena dyaur ugra pṛthivī ca 40 1
 yenarshayas tapasā satitram asatā
 18, 18
 yena sahasram tāhā 16, 18, 40 13
 ye nā sapatnā apa te bhavantu 40 10
 yēagne dakshinavantam 40 13
 yē'gne sukṛtā pathā 40 13
 ye nilagrīvā citikanthā divam 17 16
 ye nilagrīvā citikanthāḥ śarvā 17 16
 yēन्द्रasyā rathā sambabhūvā 40 3
 yēन्द्रīyā samabharā 5 6
 ye oneshu viudhyanti 17, 16
 ye pathunām pathurakshyā 17, 16
 ye paçāto medhyasā 39 2
 ye p yavo mamatejam 6 11
 ye badhyamam ānubadhyamānā
 30 8 (30 9)
 yebhr dityas tapatā jra ketubhā
 37 9
 yebhāḥ gāpāḥ prapathanā 37, 9
 ye bhātām adhipatayā 17 16
 ye rashirabhrā ye rashitasya 37, 11
 ye vaneshu śāśipungavā 17 16
 ye vāṇam pariparyanti pakvam 5 6 5
 ye vādo rocane divā 16 15
 yesham aḥ paçupatā paçnam 30 8
 yeshu vā yudhānā 16 15
 ye samānā samanasā pitarā 39 2
 ye samānā samanaso jvā 39 2
 ye smānā mabatyā arṇavā 17 16
 ye agnī kavyarāṇā 21 14
 ye agnir agnē tapasā 16 17
 ye apsvāntar agnir ye vritre 40, 3
 ye arvantā yghāsatā 5, 4, 4
 ye aśvatāḥ śamigurbhā 7, 12
 ye aśvasyā dadhukrīvā 7, 16
 ye asmābhyam aratī 16 7, (19 10)
 yektram grāhābhā 5, 17, 4
 yoge yoge tarastaram 16 1, (19 2)

yo jata eva prathamah 8 16
 yo drapso vācuh patitah 35 8
 yo nah kanishtham ibā 31, 14
 yo nah pita janita 18 1
 yo nas sanutyō abhūdisad agne 35, 14
 yo no agnūh pitaro hr̥tsu 7, 12
 yo no maruto maruto durhyn ayuh 21, 13
 yo no vica manasī durhyn ayuh 31, 14
 yo jajnas sahasradh urah 39, 2
 yo rudro agnau yo apsu 40 5 a E
 yo revān vo amnāh 7 2
 yo vāc cīvātamo rasah 16, 4
 yo vīm rathā pūracāmīh 22 15
 yo vīvacakshur uta vīcatomukhah 18 2
 yo vai stomabhāg īnam vātīc ca 34, 18
 yo sya kushtha jagatīh 38 12
 yo ha vā srucām yogam 31, 13
 yo ha sya vīm rathurī 17, 18
 rajatī harimis sisah 5 10 5
 rathantarā sīmā bhavati 14, 10
 rathantarā sīmābhūh 22 14
 rathavithanā bhavī asya nama 5 6 1
 ratntam utā rathnam 22 15
 rathe akseshu vīśhabhasya vye 36 15
 rathe tishthan nayati 5 6, 1
 ratat pātho varuṇas sūrya 12 15
 ramayata marutaḥ cjenam 11, 13
 ragmīr asī kshatya tvā 17, 7
 rikam ahaḥ subavam 13, 16
 riyantam adhvāripam 7, 1, (7, 8)
 riyāy asī prietī dik 17, 8
 ritrim ritrim aprayānam 16 7, (19 10)
 ritri vīakhyad avati 13 16
 rivasposham no dhen jatavedaḥ 40 5
 ryo jitas sahaso vīddhah 40 9
 rudrikhum te pūṇam karomī 9, 7
 rudras saevrya pūthum 16 5, (19, 5)
 rurā randrah 5, 7, 9
 red asy agnis tvā cīmatu 3, 7
 reto mūtram vīyahatī 38 1
 revatīr nas sadhamidāh 8, 17, (10, 12
 12 15)
 rohiteshu tvā jūmūteshu 40, 4

rohito dhūmrakrohitaḥ 5, 9, 1
 laugalām paviravam 16 12
 lokam prīva cchidram prīva 16 19 a E,
 (21 3)
 lomāni prayatīr mama 38 4 a E
 rakshyantīred āganiguntī karmam 5
 6, 1
 vadhīm vītrām marutaḥ 9, 18, (23, 11
 a E)
 vānaspatibhyas svahā 5, 3, 10
 vānaspatīr vāsr̥shṭo na 38, 6
 vānaspatē raṇanayībhūhīr 18 21
 vānaspatē 'vāsr̥jā 18, 17
 vānaspatē vīsvāgo hī bhūyāh 5 6, 1
 vāneshu vī antariksham tatīva 2, 6,
 4 9, (24 6)
 vāyam nama prabrūvama ghṛtasya
 40 7
 vāyam agne dhanavantas syāma 40, 5
 vāyas suparna upasēdūh 9 19
 varunah kshatram indriyam 38 9
 varutrim tvashṭur varunasya 16 17
 varca idhāyī me tanuh 40, 3
 varcasvad astu me mukham 36 15
 varshabhar tūmadityāh 38 11
 vashat te vishnā isa 6 10
 vasantīva kapinjalan 5, 10, 4
 vasantenartunī devī vasavah 38, 11
 vasanto grishmo mudhumanti 13 15
 vasavas trodirayantu 35 7
 vasur agnir vasuḥśravah 7 1
 vasoh pavitram asī 1, 3, 31, 2
 vasor dhīrim jubotī 21, 11
 vahishṭiebbir vīharan y asī 11, 13 a E
 vācaspataye pavasva 4, 1; 27, 1
 vācaspatīm vīvacakarmānam ūtaye 18 9
 a E 21 13 a E, (30 5)
 vācā vāi saha manushyāh 6, 7
 vājah purastād uta madhyato nah
 18 13
 vajaw hanubhyām 5, 13, 2
 vājac ca me prasavaḥ ca me 18, 7

- vṛgasya nu prasavaḥ cietriye 14 2
 vṛgasya nu prasavaḥ sushure 'gre 14, 2
 vṛgasya nu prasave mitaram mahim
 13, 14, (14 6, 18, 19)
 vṛgasya mī prasave nodgrībhena 1, 12,
 18, 3 (21, 8 a E)
 vṛgasyedam prasava ababhūva 14, 2
 vṛjmo yajati paśavo va 36, 4
 vṛje vṛje vata vṛjmo nah 13, 14,
 (20 15 a E)
 vṛjo mī sapta pradīcāḥ 18 13
 vṛjo me vṛjya prasavati 18 13
 vṛtasya jātīm varuṇasya nābhīm 16 17
 vṛjāḥ jātāḥ pavitrāḥ 12 9
 vṛjū agreḥ jayāḥpāṇi 10 12
 vṛjū va tvī manur va tvī 13 14
 vṛjoh prakṣatis sarasvatāḥ 5, 13, 12
 vṛjos savitur vidātham 22 15
 vṛunam kṛṣṇam pṛtham 13, 2
 vṛuṇaḥ trayāḥ kṛṣṇāḥpāṇi 5, 2, 10
 vṛṣeva vṛjūn mātā 11, 13
 vṛṣṭy a sūti 5, 2, 8
 vṛjūn dhanuḥ kapardīnāḥ 17 11
 vṛ jyotiḥ bhātī bhātī 2 15, (7 16)
 vṛ te bhīnadmi tākām 13 9
 vṛ te muncami rājanam 5 3 (32 3
 a E)
 vṛdā yadī saruṇi ragnam 27 9
 vṛdā te agne tṛdāḥ trayāṇi 9 19
 16 9
 vṛ j ysa pṛtham 16 4 (7 16 19 5)
 vṛbhūyā juraḥ caryatham 9 19 a E
 vṛbhū mitrā prabhūḥ 2, 1, 1
 vṛbhū asī pāṇiḥ 2, 11
 vṛbhū bhātī pūṣitu 2 9
 vṛmā eṣa divo madhye 18 3
 vṛmukto nyo nāṭm 24 8
 vṛmucyadhvam agnaye deraṇāḥ 16 12
 a E
 vṛud dīcām vṛṣṇupatni 22 14
 vṛeṣa yon mī dīṣṇaḥ 8 16, 36, 7
 vṛṣam kavim vṛṣpatim 15 20
 vṛṣo yantri nūdam 31, 14
 vṛṣakarmāṇ haviṣṭa vārdhanena 18 2
 vṛṣakarmāṇ haviṣṭa vārdhanāḥ 18 2,
 21, 13
 vṛṣakarmā ced ayanāḥ 18, 1
 vṛṣakarmā dīcām pāṇi 39, 4
 vṛṣakarmā vṛṣṇaḥ yon yon 18 1
 vṛṣakarmā vṛṣadevāḥ 36 15
 vṛṣakarmāḥ vṛṣaḥ idam jushanāḥ 31 19,
 (35 2)
 vṛṣarūpe va tṛcīrṣa 12, 10
 vṛṣasya jāne bhuvanasya 1 16 9
 vṛṣa agne tvay vṛyam 15, 12
 vṛṣa rājan pratinunciate haviḥ 16 8,
 (10 12)
 vṛṣa chandro adhvakti 12 14, (23 11)
 vṛṣe vṛjya maruto vṛṣa ūti 18 13
 vṛṣe devāḥ (20 15) a die folgenden
 Versanfänge
 vṛṣo deva pṛṇāḥ 13 15
 vṛṣe deva vṛṣṇaḥ mātā mātā 30 6
 vṛṣebhyo devēbhyo mātā 3, 11, 1
 vṛṣeḥpāṇi devānam manre 22 15
 vṛṣo devasya pāṇi 2 2, 16 7, (24 2)
 vṛṣṭumbho divo dharuṇāḥ 22 14 a E
 vṛṣṇo kavim pūjate 3 3 16 16,
 (26 5)
 vṛṣṇor nu kavim vṛṣṇam pūjate 2 10,
 (25 8)
 vṛṣṇor manasī pūṣte sthāḥ 1, 5, 31, 1
 vṛṣṣṭādīnāḥ sūtiḥ 37, 9
 vṛṣṇotrāṇi tvī kavē 1 11
 vṛṣṇe pūṣṇāḥ nāḥ 5 6 1
 vṛṣṇa yantam babubhūḥ 18 20
 vṛṣṇabham carṣṇam 1 16
 vṛṣṇam vṛṣṇam bhāṇam 16 4,
 (19 5)
 vṛṣṇa soma dyanmāḥ 2 14, (20, 15)
 vṛṣṇe yat te vṛṣṇāḥ 8 16
 vṛṣṇaḥ hī vṛṣṇaḥ adhvāḥ 6, 10
 vṛṣṇam vṛṣṇam 25, 4
 vṛṣṇam ahuh parām antam 5 4 7 a E
 vṛṣṇa rūpe vṛṣṇat 38 1
 vṛṣṇa vṛṣṇam vṛṣṇam 31, 14

vāruṇe sāmān adhu me 22, 14
vāruṇe sāmān tac chakeyam 22, 14
vāruṇadevi punati deya jgāt 38, 2
vāruṇadevena yajate 36, 3
vāruṇarasya sumatāu syāma 4, 16
vāruṇaro na ūtaye 4, 16, (11, 13;
20, 15; 22, 14 a. E; 22, 15)
vāshnavam vāmanam ālabheta 13, 3
vyacasvatīr urvīyā viṣrayantīm 16, 20
vyāghro vāyyāghre adhu vikramasva
37, 9
vrajaṃ kinudhvaṃ sa lu vah 38, 13
vratam kṛnuta tac chakeyam 2, 4
cakā bhūmi pūṣkhaḥ 5, 7, 8
cacyākarta pitarā yurīnā 23, 11 a. E
catam vo amba dhīmāni 16, 13
catam te rājan bhushajah 4, 13
catam no nu caradah 35, 1
catāya svāhī 5, 2, 10
catāyudhīya cālaviryāya 13, 15
catena pīṣṭur caranābhīdhehi 4, 16 a. E
caṃ na īpo dhanvanyāh 2, 1
caṃ no devir abhishṭaye 13, 16; 38, 13
caṃ no bhavantu vājnah 13, 14; (20, 15
a. E)
camotā no vanaspathi 38, 10 a. E.
carabham āraṇyam anu te diṣāmi
16, 17 a. E.
carma ca stho varma ca sthah 16, 3;
(19, 4)
cādam dadbhūh 5, 13, 1
cārādenartunā devāh 38, 11
cātābhor anyatah 5, 9, 3
cāpin vājīnīm pate 10, 12
cāro me cār jāgo mukham 38, 4
cāro vā etad yajñasya 25, 9; 25, 10
cārena vacasā tvā 17, 11
cāvo bhava prajābhyah 16, 4; (19, 5;
26, 7)
cāvo bhūtvā mahyam agne 16, 8 a. E
cukrayotiṣ ca citrayotiṣ ca 18, 6
cukram te anyad yajatam te 4, 15;
(20, 15)

cukrarshabhānabhasājyotiṣhigīt 39, 10
cucum nu stomam navajātām 13, 15;
(21, 13)
cunthās trayo vāshnavāh 5, 9, 6
cunaṃ suphālā vitudantu 16, 12
cunaṃ huvema magharānam 21, 14
cṛnotv agnis samidhī havam me 3, 9
cūcirenartunā devāh 38, 11 a. E.
cūthad vṛtram 4, 15; (21, 13; 23, 11)
cyeno bhūtvā parāpata 2, 7, (24, 7)
cṛiyase kam bhūnubhūh 8, 17
cṛinām udīro dharunah 16, 9, (2, 15)
cṛutharnīya kavaye vedyāya 35, 1,
(35, 12 a. E.)
śhad ādhītayajñeshu 19, 10
sa ā no yonau sadatu 17, 18
sa idhīno vasush karīh 39, 16
sa ishuhastīus sa nishāṅgibhūh 18, 5
sam yat ta indra manyavah 8, 16
sam yad dhananta manyubhūh 8, 17
sam yā vah priyās tanvah 7, 12
samrād diṣṭau sahasīmni 22, 14
samvatsaram vā etasya 12, 8
samvatsaram ukhyam bhūtvā 23, 3
samvatsarasya pratīm 40, 2 a. E.
samvatsaro vā antara 21, 6
sam varatrīn dadhītana 38, 14
sam varcasā payasā 4, 12
samvatsāthīu svarvidū 16, 3
sam vas sūciantu marutah 35, 3
sam vas sṛjāmi hrdayam 7, 12
sam vām karmanā sam iṣhī 12, 14;
(23, 11)
sam vām manīśi sam vratā 16, 11
sam vo dadhītu varuṇah 3, 9, 10, 12
sawcitam me brahma 16, 7 a. E.;
(19, 10)
saw sam id yuvase vṛshan 2, 15
saw sarpan trīn samudrīn 39, 3
sawśidasa mahāu asi 16, 3 a. E.
sawśrshīṣam vasubhī radhāh 16, 5
sawśrāvabhīgās stheshā brhantaḥ 1, 12
sakhīyas sam vas samyāñcam 2, 15

sakhe sakhāyam abhyāvartisa 26, 11
 samkraudanēnānimishena 18, 5
 sa jāto 'garbho asī rodasyoh 16, 4;
 (19, 5)
 sajoshā devāir avarāh 4, 1
 sam cedhyasāgne pra ca bodhayānam
 16, 16
 samjñānam no divā paçoh 10, 12
 sa te jñāti sumatim 6, 11
 satyam ca me çraddhā ca me 19, 8
 satyam it tan na tvātā anyo asti
 38, 7
 sa tram viprāya dīçuše 2, 14
 sa tram naç citra vajrahasta 39, 12
 sa tram no agne 'vamaḥ 34, 19 a. E.;
 (19, 14)
 sa tram agne pratikena 7, 16
 sadā sugah pitumān 13, 16
 sadyo jāto vyamamita yajñam 16, 20
 a. E.
 sadhamādo dhumayā ārja elāh 15, 6
 a. E.
 sa nali pāvaka dīdivah 19, 14
 sa nali piteva sūnava 7, 1; (7, 8)
 sa nāramata 6, 2
 sam te payāse sam u yantu 16, 14
 a. E.; (35, 13 a. E., 37, 5)
 sam te āyur matarīçvā 16, 4, (19, 5)
 saparyeṇas sa priyah 18, 20
 sa pūrvayā nvidī 21, 14
 sapta te agne samidhah 7, 14; 18, 4;
 34, 19, (8, 3, 21, 9, 35, 2)
 sapta tra harito rathe 9, 19, (11, 1)
 saptadaças sarvo bhavati 14, 7
 saptadaç ute draya grahah 14, 6
 saptartryas sapta vadāse 35, 5
 sa pratnavan nariyaç 20, 11
 sa bodhi sūrir maghavā 16, 10 a. E.;
 (19, 12)
 sam agne vasubhur no avyāt 10, 12
 samānā va ākōtām 10, 12
 sa mīnushishu dālabhah 40, 14
 samāno vā yonā āstām 6, 3

samāvavarti prthivi 39, 5 a. E.
 samāvartann adharā 15, 7 a. E.
 samās tvāgna itavo vardhayanu 19, 16;
 (22, 1; 39, 3 a. E.; 40, 9)
 samitāç samkalpethām 16, 11; (20, 1)
 sam it sravanti s sarit sravanti
 samid dīçām āçayā nah 22, 14; (5, 6, 21)
 samiddha indra ushasim anike 38, 6
 samiddhasya çayamānsh 15, 12
 samiddho agnā adhi mānshānah 18, 3
 samiddho agnir āçvāt 38, 8
 samiddho agur ābutha 4, 14; (31, 15)
 samiddho agor samidhā 38, 10
 samiddho āyasa krdaram 5, 6, 2
 samiddho adya manusho durone 16, 20
 samidhagnim duvayata 7, 12, 16, 10,
 (19, 12)
 sam indra no manasī 4, 12
 sam indra rāyā sam ishī 10, 12
 samudram gaccha svāhā 3, 8
 samudrasya trāvalayā 17, 17
 samudrād ūrmir madhumān 40, 7
 samudre te hṛdayam antar āyuh 18, 16
 a. E.
 samudre te hṛdayam apsv antah 4, 13;
 38, 5; (29, 3)
 samudre tvā nṛmanā apsv antah 16, 9
 samrtayajño va esha 31, 15
 sam patni patyā sukṛteshu 5, 4; (32, 1)
 sam pavāmi prayi atum 7, 1; (7, 8)
 samprajadivam rtāvareh 1, 3, (31, 2)
 samprajayavadhvam upa samprayāta
 18, 18
 sam mā sṛjmi payase 16, 13
 samyak sravanti sarito na dhenih 40, 7
 sa yudhmas satvā kṛajakṛt 6, 17
 sarasvatim devayanto havante 17, 18
 sarasvatī manasī peçalam vatu 38, 3
 sarasvatī yonyām garbham antah 38, 3
 a. E.
 sarasvaty abhi va neshā 17, 18; (30, 3)
 sarit sravanti saritah 16, 16 a. E.
 sarvān vā esho 'gnā kāmān 35, 17

vairaje samann adhi me 22 14
 vairūpena sūnā tac chakeyam 22 14
 vaiṣvadevi punata devy agat 38 2
 vaiṣvadevena jajate 36, 3
 vaiṣvanarasya sūnat u syama 4 16
 vaiṣvanaro na ūtaye 4 16 (11 13,
 20, 15, 22 14 a E 22 15)
 vashnavam vamanam dabheta 13, 3
 vyacasvatir urviya viṣṭrayantam 16 20
 vjaghro vaiyy ghre adhi vikramasva
 37 9
 vrajam kṛmudhva sa hi vai 19, 13
 vratam kṛnuta tac chakeyam 2, 4
 çakā bh umi p ukhah > 7, 8
 çaeyakarta pitara yuvā 23 11 a E
 çatam vo amba dhama 10 13
 çatam te rājan bhishajah 4 13
 çatam m nu çaradah 35 1
 çat ya svab 5, 2, 10
 çaturudhiya çatamityaya 13 15
 çatena paç ur varanubhidhehi 4 16 a E
 çam na apo dhanvanyah 2 1
 çam no devir abhishṭaye 13, 16, 38 13
 çam no bhavantu vjnah 13 14 (20 15
 a E)
 çamit no vanaspathi 38 10 a E
 çarabham uranyam anu te diç m
 16 17 a E
 çarma ca stho varma ca sthah 16 3,
 (19 4)
 çadam dadbhuh 5, 13, 1
 çāradenartum devah 38 11
 çitibhur anyatah 5 9, 3
 çiprin vi n m pate 10 12
 çiro me çir jaço mukham 38 4
 çuro vā etad jayasya 20, 9, 20, 10
 çivena vacas tv 17 11
 çivo bhava prajabhya 16 4 (19 5
 96 7)
 çvo bhūtra mahyam agne 16 8 a E
 çukrajyotiç ca citrajyotiç ca 18, 6
 çukram te anyad jayitam te 4 15
 (20 15)

çukrarshabh nabhasajyotiç gat 39 10
 çucim nu stomam navajitam 13 10,
 (21, 13)
 çunthas trayo vaishnavah 5, 9, 6
 çunaw suphalā vīludantu 16 12
 çunaw huvema magharinam 21 14
 çrotr agnis samidha havam me 3 9
 çāçirepartuna dev h 38 11 a E
 çnathad vritam 4 15 (21 13 23 11)
 çyeno bhūtra parapata 2 7 (24 7)
 çnyase kam bhūubhuh 8 17
 çnim ud ro dharanah 10 9 (2 15)
 çrut arāya kavaye vedyaya 35 1
 (35 12 a E)
 shad adhitayajush 19, 10
 sa a no yom sadatu 17, 18
 sa idhano vasush kavah 39 15
 sa ishuhastah sa mshangibhuh 18 5
 sam jat ta indra manyatah 8 16
 sam yad dhananta manyubhuh 8 17
 sam ya vai priyas tanvah 7 12
 samrad diç sahasamni 22 14
 samvatsaram va etasya 12, 8
 samvatsaram ukhyam bhūtra 21, 3
 samvatsarasya pratimam 40 2 a E
 samvatsaro va antara 21, 6
 sam varatram dadhatana 38 14
 sam varcas payas 4 12
 samvasathā svarid u 16 3
 sam vas sūcanta marutah 35 3
 sam vas sryam hrdayam 7 12
 sam vām karman sam isha 12 14
 (23 11)
 sam vim manas sam vrata 16 11
 sam vo dadhitu varunah 3 9 10 12
 saççitam me brahma 16 7 a E,
 (19 10)
 saç sam id yuvase vrshan 2 15
 saç sarpan trin samudra 39 3
 saçsidasva mahā as 16 3 a E
 saçsṣṭum vasubhu rudrah 16 5
 saçsṣṭvabhagas sthesh brhantah 1 12
 sakhayas sam vas samya cam 2 15

sarve vrata varunasya 15 8
 savata: givo vasanti 36, 10
 savita varuno dadhat 38 9
 sa veda deva namam 12 15
 sa cēpīdham vīdhya dyumnām 38 7
 a E
 sa sushabhi: sa rāta: gineva 10 13
 sa smi: kypotu ketum 1 35 14
 sabe ravya: nirartasva 8 14, 16, 8,
 (9, 1, 16 10, 19 11 und 12, 22, 12
 a E)
 saha va imi: agnes taurah 8, 6
 sa havyavid amartya 19, 14
 saha: jatiṁ prānuḥ: nas sapatnā
 17, 6, (21, 2)
 sahasradhure va te samasvaran 38 14
 sahasradhi sahasraṁ 17, 16
 sa hi vīcīti pūrthivī 20 14
 sa hi veda: vasudhātum 12 15
 sa hi cūciḥ śatapatrāḥ 17 18
 sa hoti: sed u dutyam 12 15
 śakam yakshma prapatī 16 13
 śakāḥ hi cūciḥ: cūciḥ 38 13
 śa tram asy āmo hām 35 18 a E
 śadya: va nima devāḥ 26, 7
 śadhvam akir devāhūtiṁ no vīdya 2, 15,
 (7 16)
 śantapani: idāḥ haviḥ 21, 13
 śantirbhīyam kharati 19, 4
 śantima antika 26, 8
 śantiro 'śhīkapīlāḥ śyetaḥ 15, 9
 śantirur abhram udatte 19, 1
 śantir hi deva prathamāya 37, 9
 śaśhe vyāghra uta yā prādikā 36 15
 śārya svāhīstīya svāhī: 5, 5, 1
 śāritā prithubhūke 13 16
 śāritā sukāpārdā 16 5
 śādhor iva prādhvane cūghan īśah 40, 7
 śāda tram mātur asy āpasthe 16 8
 śāla hotis sva u loka 16 3, (15 12,
 19 4)
 śāri yuganti kavayāḥ 16 12, 21, 14
 śāena tantram manasī 78, 3

sakarmanas suruco devayantah 13 16
 sugaryam no viji svacryam 5 6 5 a E
 sugi ro devaḥ sadanedam astu 4 12
 sujito jyotiḥ 16, 4, (19 5)
 sutraminam prthivim 2 3, (11 13,
 19 14)
 suparnah parjanyo haṁsah 5, 7, 11
 suparnam vaste margah 5 6 1
 suparna vicam ākruta 35 14 a E
 subarhir agniḥ pūshanvān 38 10
 sumnahūr vajra 1 ci rakṣat 18 3,
 (21, 8 a E)
 surivantim barhiṣhadam 38, 2
 susumdrām trā vāyam 9, 6, 9 19,
 (36 13)
 sūrya ekah carati 5 4 7
 sūryas trā puristat pita 1, 11
 sūryasya cakṣur uruham 2 6, (24 6
 a E)
 sed agne astu subhagah 6 11
 senā ha nima prthivī 8 17
 so agna ye cāgame 18 20
 somam rjuman varunam 14, 2
 somam rjuman vrase 14 2
 somakrayanyā tityajastvanam 24, 2
 soma gurbhish trā vāyam 2 14 a E
 somam agre jayati 36, 13
 soma jay te mayabhuvaḥ 2 14
 somasya ma tavasam vakshy agne 2 18
 somamra svaranam kṛnuhi 7 2, (7 9)
 somapūshanvā janam rjumanim 8 17
 somapūshanvām deva 11 12
 somāya putrmatā āyam 9, 6
 somāva svarāje 5, 10, 1
 somarudra dharaṇetham 11 12
 somarudra yuvam etam 11 12
 somarudra vyāhatam 11 12
 somo rjumnāw kutam 18, 1
 sunānikena suvidatro asme 21 13
 sumarudram caram nirvāpet 11, 5
 sumy as trayah 5, 9, 9
 suni balikarcho mayārah 5, 7, 6
 skannā dyus skannā prthivī 35, 4

stirpam barhis sushitarima 5 6 2
stutaw çastram pratigaram 5 3 1
stropita barbh paridhatta vedim 31 14
stokânima indum prati çûra 38, 6 a E
stoma trayastriçe bhuvanasya patni
22 14

sthiram manag cakrashe 8 16
sthiro bhava vidvanga 16 4 (19 5)
sphyena vedim parigrhpati 25, 5
syûti devebhîr amrtenâgat 39 3
syonî prthivi bhava 38 13 a E
syeno me sida sushadah 31, 14
svadasya havya sam isho didhi 13 15
svayam kṛvânas sugam aprayavam
40 12

svayamavapannasya açcatthaçakbâyâh
15, 5

svaryam vâ etena lokam 23, 8
svargiya vai lokâya 22, 1
svarbhînur vâ âsurah 12, 13
svaryanto nipekshantah 18 4 (21 9)
svartati sudugha 22 14
svastaya vyubhîç ca 8 17 a E
svasti na indro vṛddhaçravâh 35 1
sva lushaâsradah pitarah 5 6 1
svado pito madhu pito 40 8
svadim tvî svâdunî 12, 9, 37, 18
svâhîdhum Adhitîya svâhî 5, 3, 5

svaha yajnam varunah 38 10 a F
svaha yajnam manasa iti 23, 5
svishţam agne abhi tad grahi 2 15
svur dakshîr dakshapiteha 17 1
hæwag çucishad vasuh 15 8 16 8
(19 11)

hæwag ur iva sakhibhîh 23 12
harikêças çûryaçamuh purastat 18 3
haviṛdhane pranenektî 25, 8
havir va dikshitah 21, 1
havişhmâtîr imî yajah 2, 9
havyam prîçhi 40, 12
havyavaham abhumitishaham 2 15
hasta dhaya savita 16 1
haste hiranym kṛtî 24, 5
hiranyakeçam sudhura 38 12
hiranyagarbhas samavartatigre 16 16
40, 1 5 5, 11, (4 16 8 17 10 13
20 5 22 14 75, 13)

hiranyavarîam ushaso vyushî u 15 7
hiranyaçrago yo aya pudî 5 6 3
hutasya vahutasya 35 5
huve vas sudyotmanam 39 14
huve vitasvanam karim 40 11
hemantonartunî devîh 38 11
hotadhiaryur araya agnimindhah 5 6 4
hota yakshah agnî samidî 15, 13
hota yakshad brhaspatim 18, 21